

Onderzoek naar nieuwe massamoord in Vietnam

Z. M.

WASHINGTON, 2 juni — Het Amerikaanse leger stelt een onderzoek in naar een nieuwe massamoord in Zuid-Vietnam, waarbij 24 tot 40 burgers, onder wie vrouwen en kinderen, door leden van een Amerikaanse luchtmachtbrigade zouden zijn gedood. Volgens een bericht in de Chicago Sun Times zou de slachting zich in september 1968 hebben afgespeeld op een strand bij Bong Son in de provincie Binh Dinh na een amfibische actie, waarbij de Amerikanen geen contact hadden gemaakt met de vijand.

Volgens het Amerikaanse blad is een aanklacht over de massamoord ingediend door de dertigjarige William L. Marhoun. Hij zou voor het eerst over deze zaak gesproken hebben op een hoorzitting van een commissie uit de burgerij in Minneapolis, die een onderzoek instelt naar Amerikaanse oorlogsmisdaden in Vietnam.

Marhoun had toen geen namen willen noemen om te voorkomen „dat het leger er weer Rusty Calley's uit zou gaan halen”. Rusty Calley is de Amerikaanse luitenant Calley, die onlangs is veroordeeld in verband met de massamoord van My Lai.

Volgens Marhoun rustten de Amerikaanse soldaten uit op het strand na een amfibische aanval in de buurt van een groep Zuidvietnamezen die verversingen verkochten. Om onduidelijke redenen zouden de Amerikanen plotseling het vuur op deze groep burgers hebben geopend, die allen werden gedood. „In twee minuten van warwinkel en geschiet” zouden de burgers toen zijn gedood door een compagnie van het tweede bataljon van het 503e regiment infanterie van de

173e Airbornebrigade. Naderhand zou zijn beweerd dat de Amerikaanse troepen „vuur hadden ontvangen”, maar volgens Marhoun waren geen wapens gevonden en ook geen Amerikanen gewond.

Onderscheiding

De eenheid die aan land was gegaan, zou naderhand een onderscheiding hebben gekregen. Besloten zou zijn van de schietpartij op het strand verder geen werk te maken, „omdat er dan een onderzoek zou volgen en iemand zou vragen hoe het kon, dat de compagnie tijdens de landing niet was beschoten en toch rapporteerde dat er veertig doden waren gevallen”.

De Chicago Sun Times vermeldt verder een aantal officieren van de betrokken onderdelen te hebben ondervraagd, maar dat zij zeggen niets van de massamoord af te weten. Het leger wil gedurende het onderzoek geen nadere bijzonderheden verstrekken.

SCHIETDREMPEL

vervolg van pag. Z-1

het gedrag van de groep zal opgaan. Vaagheid en stoordoenerij zijn elementen in een instructie die de (militaire) efficiëntie van de groep alleen maar negatief kunnen beïnvloeden. De instructies die luitenant Calley ontving, waren slecht in deze betekenissen.

Daarbij komt een essentieel verschijnsel, namelijk dat vanaf het tijdstip van het bevel tot actie de deelnemers verkeren in een toestand van grotere of geringere spanning, die geobserveerd kan worden aan lichamelijke symptomen, zowel als aan het gedrag van het hele individu, zie Van Meurs (5). Actueel wordt bij de soldaat de vraag of hij het zal overleven of niet, en zo ja, hoe. In dit geval hebben we wel te doen met een zeer bijzondere situatie, die het reactie-patroon dan ook een eigen karakter verleent. Maar op zichzelf is het geen bijzonder of onbekend verschijnsel. Iedereen kent het, in meer beschaafde omstandigheden, door de onaangename gevoelens die hem beheersen voor een examen, een publiek optreden, een wedstrijd, enzovoorts. De biochemische, fysiologische en psychologische aspecten ervan zijn en worden nog steeds grondig onderzocht.

STOPLICHTGRAP

Nu is het waarschijnlijk dat in deze toestand het individu verhoogd suggestibel is. Hij is alert, gespannen en snel tot actie bereid. Met daarnaast de gevallen van de „overspanning” en het „vastzitten”, die men ook in examens en wedstrijden, als in de gevechtssituatie tegenkomt. Hiermee komen we terug op het uitgangspunt van dit onderwerp. In deze toestand, waarin geanticipeerd wordt op de komende gebeurtenissen, snijdt de instructie diep. Daarmee wil gezegd zijn dat op basis van dit verhoogde activiteitspatroon het gedrag gemakkelijker bestuurbaar, of zo men wil manipuleerbaar wordt. Dat is gemakkelijk invoelbaar.

Men wacht in de auto voor het rode stoplicht. Men anticipeert op het groen door alvast te ontkoppelen en in de één te schakelen. Geeft er nu iemand hard gas, dan kan men links en rechts anderen gas horen geven of zelfs zien optrekken, ook al staat het licht nog op rood. Het is ook een telkens weer lukkende grap onder fietsers, door in die situatie hard „ja” te roepen. De meesten beginnen dan hun eerste (zware) trap, al kijken ze naar het stoplicht om dan weer, al dan niet getroffen door de geestigheid van de ja-roeper, in te houden.

Het is een twee-fasisch proces, dat men fraai terugvindt bij het gebruik van psychofarmaca. Fase één, bij drugs met stimulerende eigenschappen, bewerkstelligt een algemene mobilisatie en zet het individu op scherp. Fase twee, daarop gesuperponeerd, is het programmeren van de richting van het gedrag, die niet zonder meer af te leiden valt uit fase één, maar in hoge mate bepaald wordt door de verwachting die het

individu heeft van het effect van het farmaca. Kenmerkend voor inefficiënt militair gedrag tijdens het gevecht is een fase één in de vorm van een verlaging van de schietdrempel. Maar fase twee wordt niet beheerst, waardoor niet gericht of wel gericht maar dan op non-combattanten geschoten wordt. Efficiënt optreden onderscheidt zich niet van inefficiënt optreden door de verlaging van de schietdrempel (fase één), maar door gecoördineerd en gericht vuur, in tuctie van een militair doel. De beëindiging van de gevechtssituatie hangt af van de beoordeling van de directheid van de dreiging. Dat kan direct daarna zijn, dat kan zijn wanneer de groep is teruggekeerd op de basis, of dan kan aanwezig blijven.

KENNEDY

Intussen kan men zich, ook zonder misplaatst cynisme, afvragen of al dat sop nu wel de kool waard is. Want het valt niet te ontkennen dat zowel in ons land twee jaar geleden als in Amerika nu „veel emoties loskwamen”. Daaraan kan men toevoegen dat er toch niets nieuws onder de zon is. Met andere woorden, so what? Als alles weer weggeëbd is? Er is toch een rechtvaardiging om langer bij de My Lai's stil te blijven staan dan de duur van de vloedgolf van de emoties.

In een beschouwing in het Amerikaanse Weekblad Time van 12 april jl. werd My Lai belangrijker geacht dan de moord op president Kennedy. „Historically it is far more crucial”. Dat is waar het om gaat. De moord op Kennedy was — als het dat was — een toevallige samenloop van omstandigheden, niet wezenlijk interessant, een incident. Een dergelijke toevalligheid leidde door het publieke, dramatische karakter tot algemene discussies over geweld, naast het nemen van stringenter veiligheidsmaatregelen voor in het oog lopende politici. Maar zo'n op zichzelf staande gebeurtenis kon niet leiden tot een visie, een samenhangende reeks van uitspraken die enige voorspellende waarde had over moorden op presidenten of moorden in het algemeen. Per definitie, omdat het een incident betrof.

Daarentegen ontspint zich allerwegen de discussie over My Lai als deel van een geheel, als een component van een bepaalde wetmatigheid in het gedrag van dienaren van het geweld en de aanstichters van het geweld, van uitvoerende militairen en bevelvoerende militairen, van strategen en politici. Verantwoordelijkheden van individuen en organisaties werden van meet af aan in het geding gebracht. We hoeven hier niet de argumenten samen te vatten die in vele binnen- en buitenlandse beschouwingen leidden tot de conclusie: My Lai was regel.

Maar er blijft voor ons toch nog ergens een angeltje zitten. In een commentaar van NRC-Handelsblad (2 april jl.) stelt de schrijver: „Maar 'n veel groter aantal vervolgingen zou de erkenning inhouden dat My Lai geen uitzondering maar regel is geweest en de vraag of niet ook „het systeem” — i.c. Amerika's militaire

en politieke leiders — terecht moet staan zou dan met des te meer nadruk worden gesteld.” Als kernpunt voor de schrijver gold dus: uitzondering of regel. Hij concludeerde tot regel. Die vraag vormde ook het kernpunt van de discussie over onze My Lai's. Toen werd, niet alleen in de redactionele kolommen van NRC-Handelsblad, geopteerd voor het incident.

De regering produceerde — overigens in snel tempo, binnen nauwgezette grenzen, nl. van de incidenttheorie, grote openhartigheid — een nota over zgn. excessen (6). Nu echter wordt het waarschijnlijk geacht dat My Lai verwijst naar een systeem, want er dreigt „een veel groter aantal vervolgingen”. Maar welk getal, welke norm staat de schrijvers daarbij voor ogen: de eerste om te kunnen concluderen tot een systeem, de tweede tot een incident? In „onze” excessennota is een 140-tal ernstige gewelddelicten beschreven, afgezien van „Celebes”. Wel, hoeveel meer dan 140 zouden een incident, een uitzondering doen „omslaan” in een regel, een systeem?

Precies, dat is nu juist de vraag zoals ze niet gesteld behoort te worden, omdat men zo de belangrijkste begrippen door elkaar haspelt. Een frequentie, hoger of lager, impliceert niet een systeem. Een systeem betreft een zekere regelmaat, een samenhang, een patroon waarbinnen de componenten passen. In dit geval waarbinnen het plegen van oorlogsmisdaden past, onvermijdelijk zijn, zoal niet zijn uitgelokt of zelfs bevolen.

De door de regering gebezigde term excess, die in het algemeen zonder moren is overgenomen, is in dit verband wel uiterst mistig. Het kan zowel wandaad als uitzondering en buitensporigheid betekenen. Daarmee wordt een lastige klip stillekes omzeild. Het in de Haagse en Geneefse conventies met veel juridische zorg

omschreven begrip oorlogsmisdaden wordt geruisloos vervangen door een willekeurige, vage kwalificatie. Van Onlangs trof mij de uitlating van een hooggeplaatste beroepsmilitair, generaal-majoor E. Meynderts, die mij opviel door de bedenkelijke instelling die eruit sprak. Deze verse commandant van het eerste legerkorps etaleerde zich als volgt: „Ik vind het gebeurde op zich (sic) nooit goed te praten. Van een afstand (sic) lijken die dingen natuurlijk monstrueus. Maar als u de vrouwen bent tegengekomen die met handgranaten tussen de benen lopen, dan ga je daar toch anders over denken.”

De generaal zou, uit de aard van zijn beroep, het gebeurde in My Lai uiterst nauwgezet bestudeerd moeten hebben. Wel, hij blijkt er geen notie van te hebben. De journalist die de aantekening maakte, veronderstelde dat de generaal wel een goed troepen-officier zou zijn. Dat lijkt mij aan gerede twijfel onderhevig. Er werden in My Lai oorlogsmisdaden gepleegd onder de minst te verontschuldigen vorm, in een 100 procent risicoloze situatie. Maar generaal Meynderts „denkt daar anders over”. Het lijkt me nuttig om te weten, hoe deze en eventueel andere, dan wel precies denken over My Lai, andersdenkende beroepsmilitairen. Dat wekt in hoge mate mijn nieuwsgierigheid op.

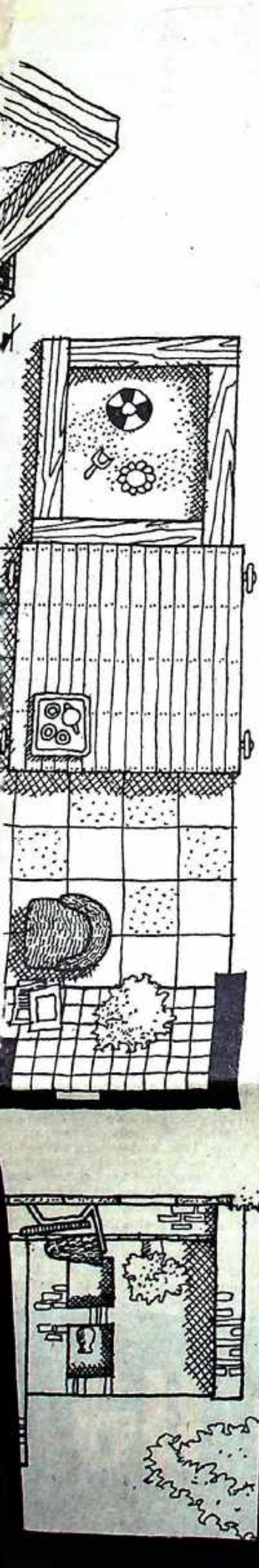
(1) Martin Ruyter, interview met dr. J. E. Hueting, De Volkskrant 19 dec. 1969.

(2) J. A. A. van Doorn en W. J. Hendrix: Ontsporing van geweld. Universitaire Pers, Rotterdam 1970.

(3) Seymour M. Hersh: My Lai. In Ned. vertaling verschenen bij uitgeverij In den Toren, Baarn 1970.

(4) Dr. Ph. Bieger in een interview met Joop van Tijn, Vrij Nederland 6 dec. 1969.

(5) Dr. A. J. van Meurs: Over de gevechtssuitputting. Akademisch proefschrift, Rotterdam 1955.

in een letter midden in het woord, met paragrafe de toevoging van stultier. Aphereze, syncopie en copie zijn respectievelijk het weg- en van een letter aan het begin, in het midden, of aan het eind van een woord. Het is duidelijk hoe deze idures ook kunnen dienen om woord te laten aangroeien of af- te vermooedelijk de televisie, die oegriphie een dolk door het hart vestert om mededelingen voor afgeden obscure of ontoegank- maken, voortuigen voor ghe- ussen de dingen onthullen, worden te onthullen. Kort- ubbele functie van tegelijk en openbaren, die men in nische praktijken ontmoet. (volgd)

Het kan niet anders of My Lai en het proces-Calley rakelen bij sommige onder ons herinneringen op die nog hoegenaamd niets van hun pijnlijke inhoud verloren hebben. Ieder die zich geroepen voelt ten aanzien van welke gedragingen dan ook, om het even of hij zelf in deze al dan niet vlekkeloos is, mag van zijn afkeuring laten blijken. Welnu, we weten dat we niet vlekkeloos zijn, en zelfs tamelijk bezoldigd. Evenzogoed hoeft ons

dat niet te verhinderen om zonder enige terughouding het gebeurde in My Lai — en elders — en de reacties op de veroordeling van Calley aan onze kritiek te onderwerpen.

Als we dan weten dat we ook een „verleden” hebben, moeten we niet doen alsof we verbaasd en onvoorbereid waren toen de discussies losbarstten over My Lai. Het lijkt me niet alleen „goed” ons onze eigen feilbaarheid in te pepe-

ren als een soort pedagogische aansporing tot ootmoed. Het lijkt me ook nuttig, van mogelijk directe bruikbaarheid. Gewelddadig gedrag is een gegeven. Waar politici in een positie zijn een geweldmachine, die leger heet, op gang te brengen; waar ons ook twee jaar geleden zonneklaar bleek dat op gang zetten één ding is, maar die gang beheersen een ander, lijkt elke poging om iets meer van het geweldmechanisme te begrijpen van nut.

De auteur van dit artikel, dr. J. E. Hueting, verwierf algemene belangstelling met zijn uitspraken die hij tijdens een tv-interview van Achter het Nieuws in januari 1969 deed, over activiteiten van het Nederlandse leger gedurende de politionele acties in Indië. Dr. Hueting is fysioloog en doceert thans aan de Vrije Universiteit in Brussel.

Zonder dat ze bestaat meer kinderen willen, zijn sommigen op pure gevoelsgroten leggen het gebruik van anticonceptiemiddelen. In hun geest ontstaat het kind niet in de baarmoeder, maar is het al — als nog — chaamsloos zelfje of zo iets — aanwezig voor de conceptie. Het gebruik van middelen zou dan betekenen dat hart wordt gedragen, en dat er geen uit, dat de porteuille dicht bij het reikt. De meeste auticus gaan ervan uit, dat de meeste auticus worden bere loestand zou kunnen worden over de manier waarop een dergelij- Er zijn wel artikelen verschenen stand van overbevolking die zou ont- staan als de loename niet stopt. gen niet op leggen de rampzalige to- (van tekort op de arbeidsmarkt) we- (verouderende bevolking, vergrijning eventuele nadelen van zo'n streven ruglopende bevolking ontstaat. De er een stabiele, zo niet gelidelijk te zo veel vroeger te gaan toepassen, dat zich de beschikbare technieken jant

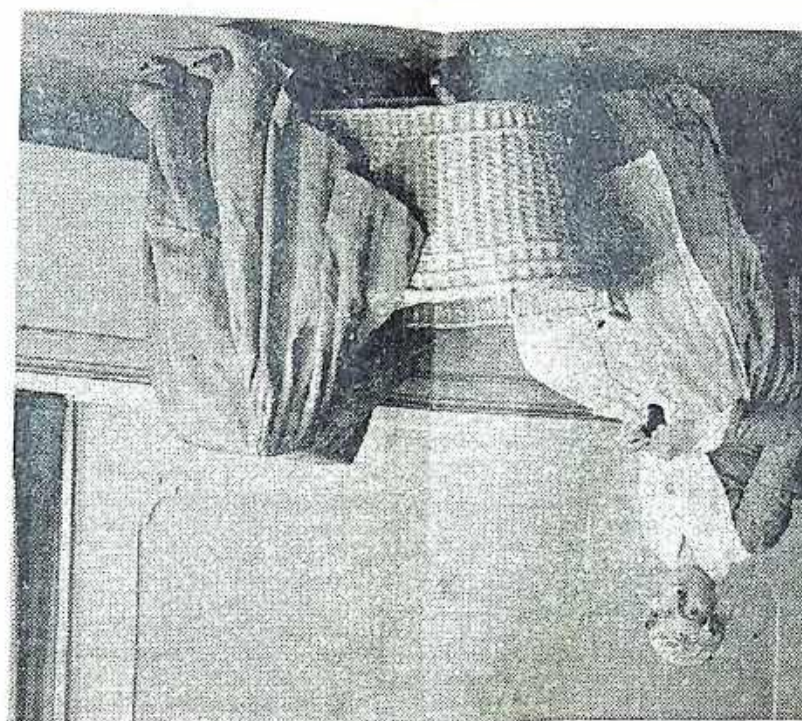
PSYCHOLOGIE

groot gezin. onaanvaardbaar maken van een een trekkelijk maken van een klein, het methode is dan het financiële aan- betere (misschien zelfs geen andere) hart wordt gedragen, en dat er geen uit, dat de porteuille dicht bij het reikt. De meeste auticus gaan ervan uit, dat de meeste auticus worden bere loestand zou kunnen worden over de manier waarop een dergelij- Er zijn wel artikelen verschenen stand van overbevolking die zou ont- staan als de loename niet stopt. gen niet op leggen de rampzalige to- (van tekort op de arbeidsmarkt) we- (verouderende bevolking, vergrijning eventuele nadelen van zo'n streven ruglopende bevolking ontstaat. De er een stabiele, zo niet gelidelijk te zo veel vroeger te gaan toepassen, dat zich de beschikbare technieken jant

VERHOUDING

Den kind kan ook een belangrijke rol krijgen toebedeeld in de verhouding tussen echtheid. Bekend is de po- ging om een strandend huwelijk weer vlot te krijgen met behulp van een kind. Dat kan als achtergrond niet benind voelt en probeert een substituit te krijgen dat psychisch met de partner kan worden verwis- achtling van de partner terug te win- nen („hoe dankbaar ben ik je voor van die partner zoals hij was in zijn leugd of zelfs om iets anders.”)

Er zou veel meer moeten worden ge- zocht naar de diepe achtergronden van de keuze. Een begin daarmee is gemaakt door de Spaanse psycholoog H. J. N. von Sankt Mettrator. Dit onderzoek wordt besproken in weer-gegeven in *Soteria*, orgaan van de protestants-christelijke artsengesam- sate in Nederland, februari 1971. Tegen allerlei methodologische aspecten van dit onderzoek zijn gro- te bezwaren in te brengen. Het zou dan ook fout zijn de 44 verschillende redenen waarom mensen kinderen krijgen te hebben, als een algemeen geldig gegeven te beschouwen. Er is mogelijk is, en dat er behalve econo-

Kinderen Krijgen: 44 motieven

de... de Kool

Geukkig maar. Aan de andere kant nog niet helemaal perfect zijn, hoewel zover voorhanden, dat daar het knelpunt niet meer ligt. Dat is zeker het geval in de westerse wereld. Met de medische verzorging die we hier kennen zou het gemiddeld de kindertal per gezin al gauw tegen de vijftien lopen als de mensen niet passen en het probleem van de over- bevolking is nu geworden: hoe de mensen ertoe te brengen ieder voor

Het is niet genukkig vandaag de dag nog iemand te vinden die er niet van overtuigd is van veel kwaad. Vol- king de bron is van veel kwaad. Vol- gens sommigen is het zelfs de bron zoveel honger zou behoeven te zijn, van alle kwaad. Zeker is dat er niet het milieu niet zo zou behoeven te zijn, zou zijn over de natuurlijke hulp- bronnen enzovoort, wanneer er niet zo ontzettend veel mensen waren. En iedereen weet wat je aan het pro-

STAVITMORND

Calley en de verlaagde schietdrempel

De terminologie van het internationale recht levert het meest stabiele en rationele uitgangspunt op voor de hete discussies over de gedragingen van de strijdende partijen in de ontmoedigende reeks gewapende conflicten die plaatsvond sinds de Tweede Wereldoorlog. Drie begrippen staan daarbij centraal: oorlogsmisdrijf, misdrijf tegen de menselijkheid en misdrijf tegen de vrede. Het eerste begrip heeft zijn juridische betekenis voornamelijk verworven door de conventies van Den Haag van 1907 en Genève van 1929. Alle drie zijn ze bij elkaar gebracht in het verdrag van Londen van 1945. De laatste twee zijn verder uitgewerkt tijdens de internationale tribunaal van Neurenberg en Tokio in 1946. Daarnaast bestaan de Rode-Kruisverdragen van Genève van 1949.

Onder meer in de NRC is verschillende malen aandacht besteed aan deze verdragen en rechtszittingen in verband met het Amerikaanse optreden in Vietnam. Het is jammer dat in de verschillende beschouwingen nergens gewag gemaakt wordt van de zogenaamde Vietnamtribunaal van Bertrand Russell, ondersteund door o.a. Sartre en in ons land door prof. dr. B. M. I. Delfgaauw. Men deed daar destijds, in 1967 en 1968, nogal losjes over. Ten onrechte, naar nu ten overvloede blijkt.

Om verder de discussie over dit soort misdrijven niet te gemakkelijk, want te vrijblijvend, te houden zouden we ons nu al met enige bezorgde nieuwsgierigheid kunnen afvragen wat de politieke leiders, daartoe eventueel geïnspireerd door financieel belanghebbenden, van plan zijn te ondernemen met hun geweldsmachine in Zuid-Amerika.

In het volgende zullen we ons alleen bezighouden met het begrip oorlogsmisdrijf in engere zin. Over de vele, verschillende aspecten van de oorlog bestaat een onmetelijke hoeveelheid literatuur. Op één uitzondering na: het gedrag van de militair in de gevechtssituatie. Daarover is nauwelijks iets te vinden, anders dan in romanvorm. My Lai zowel als onze affaire bieden echter, je zou zeggen, nu of nooit, de gelegenheid een begin te maken ons ook met dit aspect bezig te houden. Al weten we nu wel dat het op grote weerstanden stuit. Op zichzelf zó merkwaardig en opvallend, dat ook die reactie behoort te worden betrokken in een beschouwing van het begrip oorlogsmisdrijf.

GUERRILLA

De oorlogsmisdrijf in engere zin betekent overtreding van de regels die vastgelegd zijn in de conventies van Den Haag en Genève. Daarın worden o.a. geregeld en nader onderscheid dragen van wapens en onderscheidingssteekens, de legitimatie, de gedragsregels ten aanzien van gevangenen en na ontvluchting weer gevangenen, de vordering van

arbeid en goederen, het toepassen van individuele en collectieve strafmaatregelen, het verkrijgen van inlichtingen van militairen en burgers. Ook worden begrippen als oorlogsnoodzaak, feitelijke bezetting en overgave gedefinieerd. Dit betreffen dus alle oog-in-oog-situaties.

Men kan hier luchtig overheen stappen door te verwijzen naar het speciale karakter van de guerrilla-strijdwijze. Mij komt het voor dat men dan de betreffende conventies niet of met onvoldoende aandacht heeft gelezen en/of niet bekend is met de oog-in-oog gevechtssituatie, en/of geen distantie heeft kunnen opbrengen ten aanzien van die ervaringen, en/of het bedrijven van oorlogsmisdaden in de zin van deze conventies nooit heeft waargenomen. In al die gevallen is men uiteraard niet in staat verband te leggen tussen de gedragingen die in de conventies beschreven zijn en de gedragingen van de leden van de strijdende partijen voor, tijdens en na de gevechtssituaties van een guerrilla-achtig karakter.

Men kan ook nog een stap verder gaan en stellen dat in oorlogen en in het bijzonder de guerrilla, geen regels gelden. Diegenen echter die, met wat voor reden dan ook, de bestaande regels niet (meer) ernstig wensen te nemen, ontkennen daarmee het belangrijkste kenmerk van een gewapend optreden, namelijk de gerichtheid, de selectiviteit van dat optreden.

We zijn hier gekomen bij een belangrijke toetssteen voor gewelddadig gedrag, zelfs in zulke abominabele omstandigheden als een oorlog schept. Wat Martin Ruyter (1) als het scharnier van het interview beschouwde was mijn geringe waardering voor het bevel: „Julie schieten op alles wat beweegt”. Dit houdt de essentie in van het afglijden naar en zelfs het huldigen van de regelloosheid. Nu ik me dwing me hier nog eens in te verdiepen schiet me een anekdote te binnen die in dit verband zinnig is te vertellen en daarbij door haar tragi-komisch karakter ook een bemoediging inhoudt.

We zaten al enige maanden in of om Djokjakarta. De groep was inmiddels kleiner, harder en militair-technisch aanzienlijk beter geworden. In een voor ons gevoel rustig gebied — gebaseerd op waarnemingen die zelden bedrogen — moest een kleine, zogenaamde zuiveringsactie worden uitgevoerd. De groep werd aangevoerd met vrachtwagens. Verschillende soorten kleine, gepantserde voertuigen zouden de groep, die de kampongs opzij van de weg in moest — er zullen in die buurt wel regelmatig mijnen en bommen gelegd zijn — dekken. We zaktten, toen we van de wagens sprongen, door onze knieën door het gewicht van de extra munitie.

Tijdens het opstellen brulde de batal-

jonscommandant, die dit karweitje blijkbaar wel eens wilde gadeslaan (wat me nu doet denken aan de boven My Lai rondcirkelende hoofdofficieren), ons toe dat we er maar goed op los moesten gaan. We lachten en zwaaiden vol vertrouwen terug, overtuigd als we waren dat er niets aan de hand was. Toen een van de jongens mopperde dat hij liever wou zitten dan staan met al die munitie en nog liever wou liggen, kwamen er een paar op de logische gedachte dat het toch niet zo moeilijk was onze taak te „verlichten”. Gewoon vuren zoveel als we konden en de commandant zou het horen en het prachtig vinden. Munitie hoefde ten slotte niet gespaard te worden in een rustig gebied.

Natuurlijk was er niets aan de hand en er werd (in de lucht) geschoten dat het een aard had. We kregen er de slappe lach van. De kampongs zagen er verwaarloosd uit en bleken alleen bevolkt door vrouwen en kinderen. Een enkele grootvader zat nog hier of daar. De ervaring had hun wel geleerd dat de leeftijdsgrenzen om voor een mogelijke tegenstander te worden aangezien, zowel naar boven als naar beneden zeer ruim genomen moesten worden om de kans te miniseren te worden meegenomen of erger. Toen we terugkwamen begroette de commandant ons al van verre. Of we het moeilijk gehad hadden? En of, werd er teruggeroepen. Ja, hij had het wel gehoord. We hadden veel plezier en klommen, vele kilo's lichter, weer in de vrachtwagens.

Met deze anekdote wordt een nogal zwartgallige problematiek in zoverre gerelativeerd, dat het mechanisme van teugellose vernietiging zonder aanzien des persoons niet automatisch in werking treedt, zelfs niet na een verkapte aanmoediging daartoe. Het is o.a. dit aspect dat Van Doorn en Hendrix in hun sociologische studie (2) trachten te onttrafelen.

BEVEL IS GEEN BEVEL

Het is ook zinnig te wijzen op de mogelijkheid de bevel-is-bevel situatie te doorbreken. Het operatiegebied was in dit geval vol dreiging. De kampongs waren verlaten, enkele dieren liepen los rond en vlak vóór het, hieronder beschreven incident was er vuurcontact geweest. De groep bestond uit niet meer dan vijftien man. Diezelfde dag bleek dat grote groepen Indonesische militairen in die omstreken rondtrokken of zich verschanst hadden.

In ieder geval, we bewogen ons uiterst behoedzaam en verrasten daarbij een jongeman die in de schaduw naast een kleine woning zat. Hij was ongewapend, maar mogelijk zat hij op de uitkijk. Even later kwam een oudere vrouw, zijn moeder dachten we, uit de woning naar ons toelopen. Verbaal contact bleek onmogelijk.

De jongen meenemen, daar voelde niemand wat voor. Neerschieten, besliste de patrouillecommandant en hij vroeg een naast hem staande soldaat dat te doen. Die weigerde. En nummer twee een aanzoek doen ging natuurlijk niet. Dus werd de vraag in bevelvorm herhaald. De soldaat sputterde tegen, voerde aan dat het hem helemaal onnodig leek en wees op de erbij staande handenwringende vrouw. En doe het anders zelf maar, eindigde hij zijn betoeg. De anderen volgden de afloop van deze botsing met spanning, ook diegenen die met hun rug naar de cirkel toestonden om de omgeving niet uit het oog te verliezen. Niemand deed een poging tussenbeide te komen. Maar de groep leek de mening van de weigeraar toegedaan, dat was duidelijk. De jonge Indonesiër loste de zaak op

door plotseling de benen te nemen en tussen de woningen en de beplanting te duiken. Enkele jongens schoten over de vluchteling heen. De commandant vloekte en bezwoer de soldaat zich er maar op voor te bereiden dat hij zich binnenkort voor de krijgsraad te verdedigen had. We voelden allemaal dat dat er nooit van zou komen en gunden de commandant zijn grootspraak om zijn gezicht te redden. Ook in dit geval was er sprake van een ingebouwd remmechanisme op de ongebreidelde vernietiging. Zoals er zeker ook vele gevallen geweest zullen zijn waar het de commandant was die corrigerend optrad. Als men mag afgaan op de beschrijving van Seymour Hersh van wat zich afspeelde voor, tijdens en na My Lai — en die beschrijving lijkt alles,

Zeer geheim
No. L. 23 102 / P .

Soerabaja 18-6-46

ROYAL NETHERLANDS MARINE CORPS
DETACHMENT U. S. A.

Naar aanleiding van Uw schrijven aan den CIMS d.d. 14-5-46, waarvan afschrift in mijn bezit, worden U hieronder eenige vragen gesteld, welke door U dienen te worden beantwoord.

A. 1. Maar, wanneer en hoe laat, zoudes door wien werd een gevangene tegen den bulk getrapd?
2. Werd dit trappen door U medisch ook nog geconstateerd? Zoo neen, waarom niet?
3. Indien niet door U zelve geconstateerd, dan wel in Uw bijgaand geschied wie was Uw zegen en wie zijn de getuigen?

B. 1. Wie was de tandarts assistent en waar, wanneer en hoe laat heeft hij de door U opgegeven misdad volvoerd? Wie is Uw zegen en wie zijn de getuigen?

C. 1. Bij hoeveel gevangenen hebt gij sporen van mishandeling geconstateerd, wanneer ge zoudes mij door U werd medegedeeld inderdaad niet 5 hebt gezien, zoudes aanvankelijk door U opgegeven in hooger aangehaald schrijven. Hebt gij deze gevangenen medisch behandeld? Welke zijn Uw bronzen dat de door U geconstateerde sporen van mishandeling niet tijdens de gevangenneming (d.i. het gevecht) zijn ontstaan?

D. 1. Wat verstaat ge onder het woord "afgetuigd" en waaruit bestond dit aftuigen? Wie waren de getuigen en wie was Uw zegen?

E. Welke der door U opgegeven mishandelingen zijn door U persoonlijk begaan en welke maatregelen zijn door U persoonlijk genomen en deze door U geconstateerde misdaden te voorkomen?

Gezien ik nimmer, dat voor het indienen van het hooger aangehaald schrijven al deze aangelegenheden door U grondig zijn onderzocht en aan de waarheid getoetst draeg ik U op mij Uw antwoorden vóór Woensdag 19 Juni 12.00 schriftelijk te doen toekomen.

Aan den D.V.G. 2e kl.
Dr. R.C. Posthuma

De Commandant v.h. 2e Inf. Bat.
de Luitenant Kolonel der Marine.
H. Ruyter
H. Ketting

zins realistisch en consciëntieus — dan had ook Calley niet de geringste moeilijkheid kunnen krijgen als hij noch zijn mannen een schot hadden gelost. Afgezien daarvan was de instructie, o.a. van zijn compagniescommandant Medina, vaag en dus voor velerlei interpretatie vatbaar. Ten slotte kan elke militair die in een guerrilla verwteten wordt te voorzichtig om te springen met de (vijandige) bevolking, verwijzen naar de militaire noodzaak die gericht en discriminatief optreden vereist. Hij zal zich daarbij meestentijds kunnen beroepen op dagorders en uitspraken van verantwoordelijke politieke leiders, waarin vrijwel altijd en nadrukkelijk gewapende tegenstanders (rebellens, onwilligen, communisten, heethoofden, enz. naar keuze) onderscheiden worden van de bevolking (die dan in de meeste gevallen tot „inzicht” en coöperatie gebracht moet worden). In deze voorstelling van zaken past logischerwijze alleen een selectief optreden. De algemene geldigheid van de bevel-is-bevel dwang wordt dan ook door Van Doorn en Hendrix bestreden als een „courante fictie”. We zullen er meer tegenkomen.

My Lai kunnen we zien als het prototype voor niet selectief, inefficiënt militair optreden. Het staat voor teugellose vernietiging, schijnbaar zonder betrekkingen met een opdracht of een doel. Dit verleidt sommigen ertoe die gedragingen quasi-psychologisch te benaderen, bijvoorbeeld door de Calley's gefrustreerd, dom, geperverteerd of agressief te noemen. Quasi, want dit levert alleen maar schijnverklaringen op, die de wetmatigheden van het gedrag bij voorbaat aan het oog onttrekken. De conclusies kunnen dan niet meer zijn dan platitudes. Er bestaat geen „clean war”, verkondigt de ex-legerpsychiater dr. Bieger (4). Van dezelfde orde is een opmerking van dr. Van Meurs, die als legerarts diende in het Nederlandse detachement van de Verenigde Naties in Korea. Aggressie behoort, als de seksualiteit, tot de aangeboren drijfven. Wel, dat is dan dat.

KAZERNE DRILL

Ik weet niet, of er al iets zinnigs op te merken zou zijn over de persoonlijke structuur van die militairen die de ontsparing provoceren. Maar die de ontsparing provoceren. Maar die ik geloof niet dat dat het eerste is ik geloof niet dat dat het eerste is, waarnaar we zouden moeten zoeken. Als we het eens anders proberen. Dan zouden we ons, op arbitraire wijze overigens, een aantal complexe factoren kunnen voorstellen die als factoren kunnen voorstellen die als factoren concentrisch dat gedrag in het ware gevechtssituatie insluiten, en om de gevechtssituatie insluiten. Factoren op lange termijn. Daarbij kunnen we denken aan economische, sociale en politieke die, zoals bekend, hun stempel drukken op het gedrag van groep en individu. Een bespre-

king hiervan valt buiten dit beste. Een opmerking. De Nederlandse soldaat is niet opgegroeid in een „race-rijden” maatschappij als de Amerikaanse. Dat maakt zijn houding ten aanzien van anders gekleurde rassen meer onbevangen, meer flexibel, meer humaan, en ten slotte, waar het hier om gaat, meer objectief, efficiënter. Dat betekent al geen geringe winst, waarvan we dan maar moeten hopen dat die niet te niet gedaan wordt door een inadequate conditionering.

Factoren op middellange termijn. Daarbij kunnen we denken aan de opleiding, de instructie, de conditionering zo men wil, van de jonge burger in de militaire organisatie. Daarover is de laatste tijd enige discussie gaande. Ik heb al eens voorzichtig geopperd, dat in de gevallen waar het militaire optreden faalde, dit wel eens te wijten zou kunnen zijn aan o.a. de gebrekkige en onjuiste voorbereiding. Daarom zou het de beroepsmilitair kwaliteits qua moeten interesseren de kortsluitingen op te sporen. Van Doorn en Hendrix hebben ook op dit punt enkele opmerkingen gemaakt die het tweemaal lezen waard zijn. Onder meer over de principiële discrepantie tussen kazerne-opleiding en gevechtsvorbereiding van de infanterist en de gehoorzaamheidsdrilling, de drill, die niet gericht lijkt op en zelfs onverenigbaar is met de functionele gehoorzaamheid, noodzakelijk voor de gevechtstaak.

Factoren op korte termijn. Daarbij kunnen wij denken aan de periodes voor, tijdens en na de gevechtssituatie. Ervoor. Te veel en zeker systematisch, werd de pas aangekomen militair geconfronteerd met het ontspoord, gewelddadig gedrag van de reeds aanwezige, ervaren militair, wiens gedrag in een zo nieuwe situatie gemakkelijk als richtlijn beschouwd werd. Zowel voor de Amerikaanse soldaten als voor de Nederlandse zijn hiervan vele voorbeelden gegeven. Hierbij is het van belang te weten dat volgens psychologisch laboratorium- en veldonderzoek de waarneming van agressief gedrag bij de waarnemer agressief gedrag induceert.

De periode van de gevechtssituatie. Daartoe dienen ook gerekend te worden de periodes direct aan het gevecht voorafgaand en direct daarop volgend. De gevechtssituatie zou men kunnen laten beginnen met het bevel tot het gevecht, inbegrepen de omstandigheid dat, zeker in 'n guerrilla, er vaak geen zekerheid is dat het tot een gevecht zal komen, laat staan hoe een eventueel vuurcontact zich zal ontwikkelen.

Hier is de instructie van de laagste commandant te velde van het allergrootste belang voor de richting die

Nixon wilde in 1954 in Vietnam kernbom gebruiken

WASHINGTON, 10 juni — De publikaties in de New York Times op basis van geheime Vietnam-documenten blijken een stortvloed van onthullingen te ontketenen. De Chicago Sun-Times berichtte gisteren dat Nixon als vice-president onder Eisenhower in 1954 voorstander was geweest van het gebruik van tactische atoomwapens en het zenden van Amerikaanse troepen om een Franse nederlaag in Indo-China te helpen voorkomen.

Volgens het blad bevat het gedeelte van de New York Times-publikatie dat door een rechterlijk verbod werd getroffen de passages over Nixons houding in 1954. Van officiële zijde is meegedeeld dat daar onbekend is of Nixons rol in de formulering van de Vietnam-politiek in de geheime studie van het Pentagon ter sprake komt. Die studie is de basis van de drie artikelen in de New York Times van deze week over het ontstaan van het Amerikaanse Vietnam-beleid.

Inmiddels heeft de Amerikaanse regering gisteren een fe-

deraal hof verzocht verdere publikatie door de Washington Post te verbieden van materiaal uit de geheime studie van het Pentagon over de oorsprong van de oorlog in Vietnam. De Post begon gistermorgen een serie artikelen gebaseerd op die studie. De woordvoerder van het ministerie van justitie zei dat nauwgezet dezelfde formulering tegen de Post was gebruikt als eerder tegen de Times en dat daarin het gevaar van ernstige schade voor de nationale veiligheid bij verdere publikaties centraal stond.

De betrokken federale rechter in Washington weigerde aan het verzoek van de regering gehoor te geven omdat de bewering dat de staatsveiligheid in gevaar was, niet met voldoende bewijzen was gestaafd. De advocaten van de regering gingen echter in hoger beroep en kregen vijf uur na de uitspraak hun zin.

In de Chicago Sun-Times wordt gezegd dat het vierde artikel in de N.Y. Times — het eerste dat door het (tijdelijk) verbod werd getroffen — handelde over de rol van de regering-Kennedy in Indo-China. Het zou onthutsend zijn geweest voor een aantal functionarissen uit de regering-Kennedy die zichzelf nu „duiven” noemen, al-

dus het blad. Latere beschouwingen zouden zijn gewijd aan de regeringen van Eisenhower en Truman.

Het federale hof in New York hield gisteren een zitting, gedeeltelijk achter gesloten deuren, om de Amerikaanse regering in staat te stellen het bewijs te leveren dat de documenten over Vietnam die in het bezit zijn van de New York Times de nationale veiligheid in gevaar brengen. De Times kreeg dinsdag jl. een tijdelijk publikatieverbod opgelegd voor de Vietnamserie. De Times vroeg de rechter het verbod in te trekken nu andere kranten de Vietnam publikaties voortzetten. (Reuter

My Lai-generaal gaat uit leger

WASHINGTON, 12 juni — Brigade-generaal George Young jr., ondercommandant van de Amerikaanse divisie die betrokken was bij de massamoord in My Lai van drie jaar geleden, verlaat de dienst. Het ministerie van defensie heeft dit gisteren bekendgemaakt.

De 50-jarige generaal werd berispt, omdat hij niet in voldoende mate een onderzoek had ingesteld naar de massamoord. Young verloor ook zijn medaille die hem was verleend voor zijn verdiensten in het leger.

Sinjawski's rechter in Vietnamtribunaal

op zichzelf niet zo schokkend. (De eerste zitting werd in Stockholm gehouden.)

Rechter Smirnow (links) tijdens het Vietnamtribunaal

nuwsdienst Le Monde
OSLO, 21 juni - Dat vandaag
der voorzitterschap van de
veedse hoogleraar Gunnar

Myrdal de tweede zitting begint
van de Internationale commissie
van onderzoek naar oorlogsmis-
daden van de VS in Vietnam, is

Dat echter een van de deel-
nemers de Rus Smirnow is, heeft
in de Noorse pers heftige reac-
ties gewekt. Smirnow is namelijk
de rechter die in 1966 de schrij-
vers Daniel en Sinjawski ver-
oordeelde. Hij is lid van het
hoogerechtshof in Moskou.

Een krant als de Dagbladet
vraagt zich af hoe het mogelijk
is dat vooraanstaande Westerse
professoren bereid zijn samen
met een dergelijke figuur zitting
te nemen in een hof voor de
bescherming van de rechten van
de mens. Het blad eist het ver-
trek van de Russische rechter of
annulering van de zitting. Tijden
een ontmoeting tussen de
Russische en de Noorse delegatie
is echter besloten de bijeenkomst
gewoon te laten doorgaan.

Gunnar Myrdal erkende gister-
avond dat hij niet op de hoogte
is geweest van de rol die Smir-
now gespeeld had. Hij keurde de
veroordeling van Daniel en Sin-
jawski af, maar voegde eraan
toe: „De commissie is een instru-
ment dat moet dienen om het
licht te werpen op een zeer be-
langrijk internationaal probleem
en we kunnen dit instrument nu
niet onklaar gaan maken.”

Getuigen tegen kap. Medina onder druk

FORT MCPHERSON (Georgia), 22 juni (AP) — Een vroegere sergeant-majoor, die het bloedbad in My Lai heeft meegemaakt, heeft in een hoorzitting in het proces tegen kapitein Ernest Medina verklaard dat hoge officieren van het Amerikaanse leger gedreigd hebben hem te beschuldigen van misdaden, begaan in My Lai, als hij niet tegen Medina zou willen getuigen.

Sergeant-majoor Charles Lacroix verklaarde dat kolonel Henry Olk, de auditeur-militair in Fort Riley, Kansas, hem in november 1969 voor het eerst had verhoord in verband met de massaslachting in My Lai.

„De kolonel vertelde me dat ik de slapste onderofficier was die hij ooit had gezien... en zei dat ik beschuldigd zou kunnen worden van in My Lai begane misdaden”, zo verklaarde Lacroix.

„Maar hij voegde eraan toe dat dat niet zou hoeven gebeuren als ik bereid was tegen Medina te getuigen”.

Lacroix was de eerste getuige in de maandag hervatte hoorzitting. Medina wordt ervan beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor de moord op 102 Vietnamese dorpingen in maart 1968.

B-52-raids tegen doorbraak van Hanoi

SAIGON, 25 juni. — Amerikaanse B 52 -bommenwerpers hebben vandaag aanvallen uitgevoerd op het gebied ten zuiden van de gedemilitariseerde zone waar Noordvietnamese troepen een reeks geallieerde artilleriebases bedreigen, die de noordelijke provincies van Zuid-Vietnam beschermen.

Door de val van de artilleriebasis Fuller gisteren en de precare toestand van de artilleriebasis Sarge is de westelijke flank van de verdedigingsgordel langs de gedemilitariseerde zone en de Laotiaanse grens verzwakt.

De Noordvietnamese actie kan een inleiding vormen tot een offensief in het droge seizoen. .

Sony protesteert tegen TV-bom

TOKIO, 1 juli (Reuter) — Het Japanse elektronische bedrijf Sony heeft in een nota aan de Amerikaanse ambassade in Tokio geprotesteerd tegen het gebruik door de Amerikanen van Japanse televisie-apparatuur in door TV-camera's geleide bommen.

Sony zegt dat zijn televisie-onderdelen bestemd zijn voor gebruik in huis en dat het niet de bedoeling is deze als militaire wapens aan te wenden.

Het Amerikaanse opperbevel in Saigon onthulde woensdag dat door televisie geleide bommen de belangrijkste wapens zijn bij de aanvallen op Noord-Vietnam.

Een Amerikaanse officier zei dat de apparatuur de kunde van vernietiging tot een nieuw hoogtepunt van verfijning had gebracht. Het opperbevel deelde mee dat de door televisie geleide bom een kleine Japanse TV-camera heeft. De tweede piloot van de bommenwerper leidt de bom naar zijn doel met behulp van een televisiescherm in de cockpit. Door laserstralen geleide bommen worden ook gericht door middel van een televisie-camera.

Japan verbiedt de uitvoer van wapens naar landen die oorlog voeren

Rusk wilde kernwapens gebruiken in Vietnam

SAINT LOUIS, 3 juli — In mei 1964 zou de toenmalige Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dean Rusk, de Zuidvietnamese regering de verzekering hebben gegeven dat de VS kernwapens zouden inzetten, als de Chinezen in grote getale aan de strijd in Vietnam zouden gaan deelnemen. Dit onthult het Amerikaanse dagblad St. Louis Post Dispatch in haar uittreksel over de geheimehouden Pentagondocumenten.

Rusk zou deze verzekering gegeven hebben in een gesprek met generaal Ngoeyen Khan, de toenmalige president van Zuid-Vietnam. van dit gesprek is volgens de St. Louis Post melding gemaakt in een telegram van admiraal Sharp, Amerikaanse bevelhebber in de Pacific, aan het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken.

De admiraal zou er in zijn telegram op gewezen hebben dat talrijke leiders van de „vrije wereld” (zoals Tsjang-kai-sjek van Nationalistisch China en secretaris-generaal Thant van de VN) zich tegen het gebruik van kernwapens in Vietnam zouden verzetten.

In een televisie-interview heeft oud-minister Rusk dit verhaal van de St. Louis Post Dispatch bestreden. „Ik heb nimmer gepleit voor het gebruik van kernwapens”, aldus Rusk. De Amerikaanse oud-minister zei dat hij achteraf nu van me-

ning is, dat de VS een fout hebben gemaakt door niet groter druk uit te oefenen op de Verenigde Naties om zich met het Vietnamprobleem te bemoeien.

Hij gaf verder toe indertijd de vastberadenheid van het bewind in Hanoi te hebben onderschat. „Ik onderschatte hun volharding en onwankelbaarheid”, zo zei Rusk, die verder nog vertelde dat hij indertijd geloofd had dat de inzet ongeveer 15.000 man Amerikaanse troepen in Vietnam voldoende zou zijn om de Noordvietnamezen tot serieuze onderhandelingen te dwingen. (AFP-Reuter)

Kapitein Medina staat terecht

ATLANTA, 17 aug. (Reuter) — Kapitein Ernest Medina, die ervan wordt beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor het bloedbad van My Lai in 1968, wist dat zijn manschappen ongewapende burgers vermoordden, maar hij deed niets om er een einde aan te maken.

Dit heeft de openbare aanklager majoor William Eckhardt, maandag verklaard toen de zaak tegen Medina voor een militaire jury van vijf personen in Atlanta werd geopend.

De verdediger van Medina, Lee Bailey, zei dat zijn cliënt niets van de wandaden van zijn manschappen wist tot het te laat was. Kapitein Medina was niet ter plaatse toen het bloedbad plaatsvond, zei hij. Toen hij er kennis van kreeg had hij onmiddellijk bevolen het uitmoorden van burgers stop te zetten.

„Medina wist dat zijn mannen in My Lai moordden”

ATLANTA, 17 aug. — Kapitein Ernest Medina, die ervan wordt beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor het bloedbad van My Lai in 1968, wist dat zijn manschappen ongewapende burgers vermoordden, doch hij deed niets om er een einde aan te maken.

Dit heeft de openbare aanklager, majoor Eckhardt, gisteren verklaard toen de zaak tegen Medina voor een militaire jury van vijf personen in Atlanta werd geopend.

De verdediger van Medina, Bailey, reageerde hierop met de verklaring dat zijn cliënt niets van de wandaden van zijn manschappen wist tot het moment dat het te laat was.

Kapitein Medina was niet ter plaatse toen het bloedbad plaatsvond, zei hij. Toen hij er kennis van kreeg had Medina onmiddellijk bevolen het uitmoorden van burgers stop te zetten.

Drie voormalige leden van de compagnie van Medina legden gisteren getuigenverklaringen af, doch geen van hen zei dat Medina erbij was toen de moordpartij in My Lai plaatsvond. (Reuter)

„Medina was er bij in My Lai”

ATLANTA, 19 aug. — Een getuige in het proces dat in Fort McPherson wordt gevoerd tegen kapitein Ernest Medina, die verantwoordelijk wordt gesteld voor het bloedbad van My Lai in 1968, heeft gisteren verklaard dat Medina op de plaats van de moordpartij is geweest.

Hij was de eerste die de verklaring van Medina bestreed dat deze pas later van de moordpartij had gehoord en toen bevel had gegeven dat dergelijke daden niet meer mochten voorkomen.

Een ondergeschikte van Medina, luitenant William Calley, is in verband met de gebeurtenissen in My Lai tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Tijdens het proces beschuldigde hij kapitein Medina ervan het bevel te hebben gegeven alle leven in My Lai uit te roeien. (DPA)

Straf van Calley nu verzacht: twintig jaar

WASHINGTON, 21 aug. — De straf van de Amerikaanse luitenant William Calley, die begin dit jaar werd veroordeeld tot levenslang, is verminderd tot twintig jaar. Dit betekent dat hij over zes-en-half jaar in aanmerking kan komen voor voorwaardelijke invrijheidstelling.

Calley die aanvankelijk werd beschuldigd van moord op 102 Zuidvietnamese burgers in het dorp My Lai in maart 1968, werd ten slotte veroordeeld wegens het doden van „ten minste 22 burgers”.

De straf is herzien door luitenant-generaal Connor, commandant van het derde leger. Een militaire woordvoerder verklaarde dat Connor opdracht had gekregen de stukken te bestuderen en dat deze tot de conclusie was gekomen dat „de veroordeling correct was, maar dat vermindering van straf gerechtvaardigd is gezien de vergrijpen.”

De herziening is pas een eerste stap in een langdurige procedure. President Nixon verklaarde na het eerste vonnis dat hij uiteindelijk de strafmaat zou bepalen. Calley geniet beperkte bewegingsvrijheid in Fort Benning in Georgia zolang de procedure niet is voltooid.

De volgende instantie die zich met de zaak Calley gaat bezighouden, is het hof van beroep van het leger. Dit kan de straf

Calley

opnieuw verlagen, maar nu verhogen. (AP/DPA)

Lagere straf voor Calley

WASHINGTON, 21 aug. (DPA) — De levenslange gevangenisstraf waartoe de 27-jarige Amerikaanse eerste-luitenant William Calley wegens moord op minstens 22 burgers in My Lai was veroordeeld, is verminderd tot twintig jaar.

Generaal Albert O'Connor, commandant van het derde Amerikaanse leger maakte zijn besluit in Fort McPherson bekend. De volgende instantie die zich met de zaak-Calley zal bemoeien is het Hof van Beroep van het leger in Washington.

Dit kan de straf opnieuw verlagen maar niet verhogen. Ook president Nixon, die als opperbevelhebber van het leger het vonnis zal beoordelen, kan geen strafverhoging meer bewerkstelligen.

Calley is aanvankelijk het vermoorden van 102 Zuidvietnamese burgers ten laste gelegd. Schuldig is hij bevonden aan het doden van 22 burgers.

Zware lucht- aanval op N.-Vietnam

21560 FLOW

SAIGON (AP) — Amerikaanse gevechtsbommenwerpers hebben vandaag 200 aanvallen uitgevoerd op militaire doelen in Noord-Vietnam.

De aanvallen waren de hevigste sinds het bombarderen van Noord-Vietnam, drie jaar geleden, werd gestaakt.

De actie was gericht op een gebied liggend ongeveer 50 kilometer benoorden de gedemilitariseerde zone.

Massieve steun van VS aan Zuidvietnamees offensief

SAIGON, 9 sept. — Amerikaanse bommenwerpers van het type B-52 hebben gisteren en vandaag de zwaarste aanvallen uitgevoerd van de afgelopen drie weken op Noord-Vietnamese troepen langs de gedemilitariseerde zone.

Generaal-majoor Pham Van Phu, de commandant van het Zuid-Vietnamese offensief ten zuiden van de zone, zei dat de Noord-Vietnamezen zich terugtrokken en dat duizenden onder de druk van de bombardementen reeds waren vertrokken.

Aan de jongste bombardementen namen ongeveer 40 van de zware bommenwerpers deel. Meer dan duizend ton aan bommen werd geworpen in het zuidelijk deel van de gedemilitariseerde zone op Noord-Vietnamese eenheden, opslagplaatsen en bunkers om de weg vrij te maken voor het Zuidvietnamese offensief in het gebied.

In Washington was het gisteren voor het eerst in zes jaar dat het Pentagon geen enkel dodelijk slachtoffer van de Vietnamese oorlog bekendmaakte. Op het hoogtepunt van de oorlog omvatten de dagelijkse verlieslijsten soms veertien pagina's. (AP-Reuter)

Kapitein Medina onschuldig aan bloedbad My Lai

FORT MCPHERSON, 23 sept. (DPA, Reuter, AP) — Kapitein Ernest Medina, een van de officieren die waren aangeklaagd in verband met de massamoord in My Lai, is gisteren door de krijgsraad in Fort McPherson (Georgia) vrijgesproken.

Medina was aanvankelijk moord op 102 Zuidvietnamese burgers ten laste gelegd, maar de militaire rechter Kenneth Howard bracht vorige week 101 gevallen terug tot doodslag. In de beschuldiging werd slechts één geval van moord gehandhaafd: het doodschieten van een vrouw.

De jury van vijf officieren kwam na nauwelijks een uur beraad tot de uitspraak, dat de vroegere commandant van de „Charlie“-compagnie in My Lai op geen van de punten van de aanklacht schuldig was.

In zijn requisitoir had de militaire aanklager, majoor William Eckhardt, de beklagde vergeleken met Pontius Pilatus en gezegd dat hij „niet het bloed van zijn handen kon wassen“.

Medina's burgeradvocaat Lee Bailey had de jury op het hart gedrukt, dat zij zijn cliënt bij de geringste twijfel aan schuld moest vrijspreken.

Tranen

Tranen stroomden de 35-jarige Medina na de uitspraak over de wangen. „Ik voet mij ontzettend gelukkig. Ik heb altijd het volste vertrouwen gehad in het militaire apparaat en de

militaire rechtspraak. Ik heb steeds voorvoeld dat ik onschuldig zou worden bevonden“, zei hij later op een persconferentie. Niettemin is hij nog steeds van plan ontslag te nemen uit het leger.

Medina is een van de 25 militairen, die oorspronkelijk in staat van beschuldiging werden gesteld in verband met de slachting in My Lai op 16 maart 1968.

Doofpot

Kolonel Oran Henderson, destijds brigadecommandant, staat nog in Fort Meade terecht wegens het in de doofpot stoppen van de affaire. Alle andere militairen zijn vrijgesproken of zagen hun zaken geseponeerd, behalve luitenant William Calley, die wegens moord op minstens 22 Zuidvietnamese burgers aanvankelijk tot levenslang werd veroordeeld. Die straf is inmiddels gewijzigd in twintig jaar.

Toen de jury het niet-schuldig uitsprak, reageerde het publiek in de rechtszaal met nauwelijks onderdrukte jubel. De president van het hof moest de mensen tot kalmte manen.

Belastend

De veelvuldig onderscheiden kapitein Medina, getrouwd en vader van drie kinderen, was volgens de aanklacht verantwoordelijk voor het bloedbad. Luitenant Calley, een van zijn pelotoncommandanten, legde tijdens zijn eigen proces een voor Medina uitermate belastende verklaring af. Hij zei dat Medina het bevel tot uitroeiing van de dorpingen had gegeven. Calley weigerde echter in het latere proces tegen zijn oud-superieur te getuigen.

Volgens de aanklager wist Medina dat zijn manschappen ongewapende burgers vermoordden, maar deed hij niets om er een eind aan te maken. De kapitein heeft dit ontkend, hij zei dat hij zelf niet ter plaatse was en pas kennis had verkregen van het bloedbad toen het te laat was.

Miljonair

De Amerikaanse miljonair Glenn Turner, die volgens advocaat Bailey 20.000 tot 25.000 dollar voor Medina's verdediging heeft uitgegeven, bood de kapitein onmiddellijk na de vrijspraak een baan aan. Turner, een fabrikant van schoonheidsmiddelen, zei: „Ik denk dat ik meer betaal dan het leger“.

Turner wist zelf niet, precies hoeveel geld hij aan Medina had gespendeerd, maar hij zei: „Hoeveel het ook was, het was het waard“. Advocaat Bailey merkte van zijn kant nog: „Nooit heb ik een aardiger knul gekregen“.

Medina vrijgesproken van moord in My Lai

FORT MCPHERSON, 23 sept. — Kapitein Ernest Medina, een van de officieren die was aangeklaagd in verband met de massamoord in My Lai, is gisteren door de krijgsraad in Fort McPherson vrijgesproken.

Medina was aanvankelijk moord op 102 Zuidvietnamese burgers ten laste gelegd, maar de militaire rechter Kenneth Howard bracht vorige week 101 gevallen terug tot doodslag. In de beschuldiging werd slechts een geval van moord gehandhaafd: het doodschieten van een vrouw.

De jury van vijf officieren kwam na nauwelijks een uur beraad tot de uitspraak, dat de commandant van de Charlie-compagnie op geen der punten van de aanklacht schuldig was.

Medina was een van de 25 militairen die oorspronkelijk in staat van beschuldiging waren gesteld in verband met de slachting in My Lai van 16 maart 1968. Kolonel Oran Henderson, destijds brigade-commandant, staat nog in Fort Meade terecht wegen het in de doofpot stoppen van deze affaire.

Alle andere militairen zijn vrijgesproken of zagen hun zaken geseponeerd, behalve luitenant William Calley, die wegens moord op minstens 22 Zuidvietnamese burgers aanvankelijk tot levenslang werd veroordeeld maar wiens straf inmiddels gewijzigd is in twintig jaar.

Toen de jury het niet-schuldig uitsprak, reageerde het publiek in de rechtszaal met nauwelijks onderdrukte jubel.

Luitenant Calley, een van zijn peletonscommandanten, legde tijdens zijn eigen proces een voor Medina uitermate belastende verklaring af. Hij zei dat Medina het bevel tot uitroeiing van de dorpingen had gegeven.

KAPITEIN MEDINA VRIJGESPROKEN

tein Ernest Medina, de commandant van luitenant William Calley, is vrijgesproken van de beschuldiging dat hij verantwoordelijk is voor de gebeurtenissen in My Lai. Medina en zijn vrouw waren na de uitspraak van de jury zichtbaar opgelucht. Voor een verslag van de zitting zie pagina 6.

Groene baretten moordden met pistool

De Amerikaanse legerleiding in Saigon heeft vandaag bijzonderheden vrijgegeven over de beschuldigingen inzake moord met voorbedachten rade, die zijn ingebracht tegen zes officieren van de „speciale troepen” ofwel Groene baretten in Vietnam. Daaruit blijkt dat het slachtoffer, de Vietnamees Thai Khac Tsjoen, die als dubbelagent zou zijn opgetreden, eerst met een morfine-injectie verdoofd was, alvorens hij met een pistool werd doodgeschoten. De moord is omstreeks de 20ste juni gepleegd in of nabij de kuststad Nha Trang, waar het hoofdkwartier van de Groene baretten is gevestigd.

De drie kapiteins Brunley, Marasco (die het dodelijke schot zou hebben gelost) en Williams zullen, naar het zich laat aanzien, op 20 oktober voor de krijgsraad moeten verschijnen. Het proces tegen kolonel Rheault, voormalig bevelhebber van de Groene Baretten, en de majoors Crew en Middleton wordt op een later tijdstip gehouden. Alle zes worden beschuldigd van moord en samenzwering tot moord. Er zijn nog een adjudant en een sergeant bij het geval betrokken. Hun zaak wordt voorlopig aangehouden. (Reuter)

Informatie in Kenmerk over ontbladering in Vietnam

WIE IETS meer te weten wil komen over de gruwelijke gevolgen van de chemische strijdmiddelen, die door de Amerikanen worden toegepast in Zuid-Vietnam, mag vangavond niet verzuimen te kijken naar KENMERK, de TV-actualiteitenrubriek van de kerken (22.05 uur, Nederland 2). Vanavond en volgende week woensdag zal het gehele Kenmerk-programma aan dit onderwerp zijn gewijd. Als presentator treedt op de polemoloog drs. W. D. Verwey, die een diepgaande studie heeft gemaakt van het gebruik van chemicaliën in Vietnam. Zijn betoog en de opsomming van de feiten worden gelardeerd met bestaand Amerikaans archiefmateriaal.

De studie van drs. Verwey is uitgegeven als een afzonderlijke brochure onder de titel „Proefmonsters voor Vietnam”. Deze brochure kan worden besteld door twee gulden over te maken op gironummer 40.000 van Kenmerk, Borneolaan 27, Hilversum, met vermelding van het woord „Vietnam”. (Bij bestelling van grotere aantallen is reductie mogelijk).

Henk Suër, de eindredacteur van Kenmerk, heeft de brochure een voorwoord meegegeven, waarin hij stelt dat de cheraische oorlog en het gebruik van gaswapens in Vietnam, „een ten hemel schreiende aanklacht” vormen. „Er is,” aldus Suër, „een misdaad tegen de mensheid begaan die op genocide neer komt, volkerenmoord”.

Katholieken

Suër heeft veel kritiek op de houding van de Amerikaanse en Zuidvietnamese katholieken in het Vietnamese conflict. Hij citeert een Amerikaanse bisschop, die zijn ambt uit protest heeft neergelegd omdat „de Amerikaanse bisschoppen meer bezorgd zijn over de communie op de hand dan over de oorlog in Vietnam.”

Suër vindt wel dat paus Paulus VI „door de jaren heen een oprechte vredespolitiek voor Vietnam heeft gevoerd,” maar helaas gingen de pauselijke vredesboodschappen „verhuld in het gebruikelijke waas van voorzichtigheid”. De Wereldraad van Kerken heeft zich doorgaans minder beducht getoond. Terwijl de pauselijke diplomatie „te behoedzaam en weinig concreet” uitviel, heeft de Wereldraad openlijk de Amerikaanse interventie in Vietnam veroordeeld en ook steun gegeven aan de tienduizenden Amerikaanse deserteurs en dienstweigeraars.

Kenmerk wil de documentatie van Verwey tot een publieke zaak maken. „Niemand hoeft te verwachten dat Kenmerk deze feiten nog eens met een kwasi-religieuze sausje zal overgieten. Wij willen alleen dat de kerken zich op grond van deze en andere gegevens over het genocide-schandaal van Vietnam in de meest concrete veroordelingen uitspreken.”

Ontbladering

Vanavond is de uitzending geheel gewijd aan het beruchte ontbladeringsprogramma (defoliatie) in Zuid-Vietnam. Het Pentagon erkent dat tot nu

Een oerwoud in Zuid-Vietnam vóór en ná de behandeling met Amerikaanse chemicaliën.

toe twee miljoen hectare grond is besproeid. Volgens het Nationale Bevrijdingsfront is echter meer dan vijf miljoen hectare bewerkt.

Drs. Verwey meent dat de cijfers van het Pentagon „minimaal” en komt op basis van de officiële gegevens over het aantal uitgevoerde vluchten op minstens 2,5 miljoen hectare. Officieel is ook dat honderd miljoen pond (50.000 ton) chemicaliën over Zuid-Vietnam zijn uitgestort, dat is zes pond voor elke Vietnamese.

Het Pentagon heeft steeds volgehouden dat de chemicaliën niet schadelijk zijn voor mens en dier. De ontbladering wordt uitgevoerd om de vijand te beroven van zijn natuurlijke dekking in het oerwoud. Ook wordt hem door het op grote schaal vernietigen van de oogst te velde, zijn voedsel onthouden („food denial”).

De stelling van het Pentagon is reeds vele malen weerlegd, met name door onafhankelijke Amerikaanse experts die ter plaatse de zaak onderzochten. De chemicaliën veroorzaken ziekten van zowel lichamelijke als psychische aard. Geconstateerd zijn

huidziekten, oogziekten, leveraandoeningen, ademhalingsmoeilijkheden, chronische moeheid, braken, ondraaglijke hoofdpijnen, koorts, dorst, verlamming, haaruitval, pijn in keel en hartstreek, bloedingen rond het strottenhoofd (die soms drie tot vier maanden duren) en verbrandingen van de huid.

De Zuidvietnamezen komen op vier manieren met de chemicaliën in aanraking: door eten van vergiftigd voedsel, door drinken van besmet water, door inademing en door te grote concentraties op de huid.

Genetisch

Onrustbarend zijn vooral de genetische gevolgen. Tussen januari en juni 1969 werden in één Zuidvietnamees hospitaal 149 afschuwelijk verminkte kinderen geboren. In één kinderziekenhuis in Saigon kwamen in negen jaar 4002 abnormale kinderen ter wereld. Verwey citeert ook andere Zuidvietnamese rapporten, die uit het land zijn gesmokkeld, omdat de re-

gering in Saigon ze geheim wilde houden. Het Pentagon heeft ontkend dat die rapporten op waarheid berusten.

Op 30 december 1970 meldde een studieteam van de Amerikaanse Harvard-universiteit dat de besproeiingen „mogelijk de oorzaak zijn van een nog onverklaarbare toename van het aantal doodgeboren kinderen en van het ongewone aantal aangeboren misvormingen.” Drs. Verwey vermeldt dit laatste rapport niet.

Wel deelt hij mee dat de besproeiingen, zoals uit proefnemingen in laboratoria is gebleken, een kanker-verwekkend effect hebben. Hij citeert een rapport van een Japans onderzoeksteam, dat vrees dat Zuid-Vietnam over twintig jaar één groot Hiroshima zal zijn. Mogelijk zullen de mensen in groten getale sterven aan ziekten die het gevolg zijn van de oorlog van vandaag, zoals tegenwoordig nog vele mensen aan kanker sterven als gevolg van de in 1945 geworpen atoombom.

Dan is er nog de vergiftiging van de veestapel in Zuid-Vietnam en de uitroeiing van de visstand als gevolg van de chemicaliën. Het biologisch evenwicht in Zuid-Vietnam is, naar moet worden gevreesd, voor lange tijd verstoord. Verwey geeft alle feiten en cijfers. Ook het bovengenoemde Harvard-team kwam tot de conclusie „dat de ecologische schade die voortvloeit uit het gebruik van herbiciden in Vietnam, pas over tientallen jaren, soms zelfs eeuwen, hersteld zal zijn.”

Stopzetting

Op 26 december heeft president Nixon bevel gegeven tot een geleidelijke stopzetting van het gebruik van alle ontbladeringsmiddelen in Zuid-Vietnam. In het voorjaar van 1971 zou het allemaal afgelopen moeten zijn. De „witte” en „blauwe” (codenamen) chemicaliën zijn voortaan taboe. Alleen die herbiciden mogen nog worden gebruikt waarvan de toepassing ook in de Verenigde Staten is toegestaan (landbouw), en wel onder dezelfde omstandigheden.

Over deze verklaring van Nixon en over het resultaat ervan op dit moment (Is de order uitgevoerd? Wordt er nog gesproeid? Zo ja, hoe intens en met welke stoffen?) heb ik in de documentatie van drs. Verwey niets teruggevonden. Hij is op dit punt dus niet helemaal eerlijk.

Op 15 april 1970 werd het gebruik van de „oranje” herbiciden al opgeschort, omdat laboratoriumproeven van het Amerikaanse Kankerinstituut hadden aangetoond, dat zij bij ratten en muizen aangeboren misvormingen veroorzaken en uiterst giftig zijn. Een onnoemelijk groot kwaad was toen echter al geschied.

Kenmerk werd vroeger altijd uitgezonden om half acht, zodoende jonge ouders, die op dat uur van de dag hun kinderen naar bed brengen en sprookjes vertellen, belettend te kijken.

Het is een hele vooruitgang dat Kenmerk sinds kort later op de avond te zien is. Hoewel het misschien de voorkeur verdient onze kinderen geen sprookjes meer te vertellen als men ziet wat andere kinderen in andere landen wordt aangedaan.

Kapitein Ernest Medina toont zijn bewijs van eervol ontslag uit de Amerikaanse strijdkrachten. Medina werd kortgeleden vrijgesproken van schuld aan de massamoord in het Zuidvietnamese May Lai.

MET 350 VLIEGTUIGEN

Bommenregen op N.-Vietnam

„Reactie op vijandelijke actie”

SAIGON, 27 dec. (AFP, AP, REUTER) - Niet minder dan 350 Amerikaanse vliegtuigen hebben op tweede Kerstdag een serie bombardementen uitgevoerd op het grondgebied van Noord-Vietnam. In Saigon werd officieel bekendgemaakt dat het gaat om „luchtacties van beperkte duur”. Gespeculeerd wordt dat de bombardementen zullen voortduren tot dinsdag. Het ziet er op dit ogenblik niet naar uit dat de regering-Nixon heeft besloten tot hervatting van de systematische bombardementen op Noord-Vietnam, zoals die werden uitgevoerd tot november 1968 onder het presidentschap van Lyndon Johnson.

President Nixon had persoonlijk zijn toestemming gegeven voor de bombardementen. Zij begonnen 24 uur nadat de radio-Hanoi had gewaarschuwd, dat geen enkele Amerikaanse krijgsgevangene zal worden vrijgelaten „zolang

Amerikaanse vliegtuigen het luchtruim van Noord-Vietnam blijven schenden en zolang de regering-Nixon weigert de stappen te nemen, die noodzakelijk zijn voor het beëindigen van de oorlog”.

Reactie

Volgens het Amerikaanse hoofdkwartier in Saigon moeten de bombardementen worden gezien als een reactie op „vijandelijke activiteiten, die de vermindering van de Amerikaanse strijdkrachten in Zuid-Vietnam in gevaar brengen”.

Men wilde niet zeggen welke doelen in Noord-Vietnam zijn gebombardeerd, alleen dat het om militaire doelen ging. „Als deze acties zijn voltooid, zullen wij verdere informatie geven. Tot dat tijdstip hebben wij niets te zeggen om redenen van militaire geheimhouding en vanwege de veiligheid van onze vliegers”.

Het persbureau van Noord-Vietnam berichtte dat vijf Amerikaanse Phantoms zijn neergeschoten, maar een Amerikaanse woordvoerder in Saigon zei niets te weten van vliegtuigverliezen. Volgens Hanoi is een aantal vliegers gevangen genomen.

Al eerder

Het is niet de eerste maal sinds november 1968 dat de Amerikanen een massaal bombardement op Noord-Vietnam uitvoeren. In november 1970 was der 350 vliegtuigen bombardement

veer tweehonderd vliegtuigen in actie. Beide malen werd als reden opgegeven dat de Noordvietnamezen een ongewapende Phantom, die een luchtverkenningsvlucht uitvoerde, hadden neergeschoten.

De Amerikanen voeren ook regelmatig incidentele bombardementsvluchten uit boven Noord-Vietnam. In totaal zijn sinds mei 1970 negen grote en bijna honderd „kleine” bombardementen uitgevoerd. De „kleine” worden steeds omschreven als een „beschermende reactie”, waarmee meestal wordt bedoeld dat Noordvietnamees luchtdoelgeschut onder vuur is genomen.

Vergelding

In Saigon worden de vluchten van tweede Kerstdag gezien als een vergeldingsactie voor het feit dat verleden week vier F-4 bommenwerpers boven Noord-Vietnam en Laos werden neergeschoten. Ook de toenemende activiteiten van Noordvietnamese Migs boven Laos hebben een rol gespeeld zo gelooft men. De aanvallen zouden vooral zijn uitgevoerd op Noordvietnamese vliegvelden.

Zoon voor Trudeau

OTTAWA, 27 dec. (AP) — De vrouw van de Canadese premier Pierre Tru-

Grote actie van „bepaalde duur”

Bombardement VS op Noord-Vietnam

71 Pm

SAIGON/HANOI, 27 dec. Een Amerikaanse aanvalsmacht van enkele honderden vliegtuigen is gisteren begonnen aan een „bepaalde” hervatting van de bombardementen op Noord-Vietnam. De luchtmacht is bezig aan het afwerken van een continu programma van bombardementen op militaire doelen in Noord-Vietnam, drie jaar na de officiële stopzetting van de bombardementen door president Johnson.

Het Amerikaanse opperbevel in Saigon, dat zeer terughoudend is met informatie over de aanvallen, zei gisteravond alleen dat vliegtuigen van luchtmacht en marine bombardementsaanvallen zijn begonnen als reactie op communistische activiteit tegen Amerikaanse troepen in Zuid-Vietnam en dat het „geen algemene hervatting” betekende van de bombardementen op de schaal voor november 1968.

Maar afgezien van de toevoeging dat de aanvallen „binnen een begrensd periode” beëindigd zouden worden weigerden de militaire zeggelingen in Saigon te zeggen wanneer de aanvallen zullen ophouden.

Radio-Hanoi heeft intussen gemeld dat „vele” Amerikaanse vliegtuigen zijn neergehaald en dat vijf piloten krijgsgevangenen zijn gemaakt. Het Noordvietnamese nieuwsagentschap VNA heeft gemeld dat vijf Phantom-toestellen zijn neergeschoten. Van Amerikaanse zijde zijn deze berichten niet bevestigd.

De nieuwe bombardementscampagne zou volgens sommige waarnemers uitgevoerd worden op bevel van president Nixon als vergelding voor de zes vliegtuigen die de VS de afgelopen weken boven Noord-Vietnam en Laos zijn kwijtgeraakt. En tevens

als waarschuwing aan Hanoi niet te ver te gaan met de VS te „tarten”.

Vliegvelden

De Amerikaanse luchtmacht krijgt meer en meer tegenstand van bijzonder exact Noordvietnamese afweergeschut te verduren en ook zijn de afgelopen twee maanden incidenten voorgevallen waarbij Noordvietnamese MIG-straaljagers B-52-toestellen en Phantoms aanvielen.

Naar aanleiding daarvan werd ook al rekening gehouden met de mogelijkheid dat de Amerikaanse luchtmacht zich niet meer tot vergeldingsaanvallen op Noordvietnamese luchtafweerstellingen in Noord-Vietnam zal beperken, maar ook vliegvelden waar MIGs zijn gestationeerd zou gaan aanvallen.

Waarschijnlijk is dat de huidige campagne onder meer ook tegen dit soort militaire doelen is gericht. In Saigon wordt aangenomen dat ook, evenals bij vorige grote aanvallen, Noordvietnamese olieopslagplaatsen en wagenparken worden gebombardeerd, om de toevloed van Noordvietnamese manschappen en voorraden via de Ho-Tsjiminhroute legen te gaan.

De Amerikaanse legercommunicaties van de afgelopen weken maakten melding van een groot aantal verkenningvluchten boven Noord-Vietnam, ook boven vliegvelden, kennelijk ter voorbereiding van de huidige operatie.

Het is niet de eerste keer sinds november 1968 dat de Amerikaanse luchtmacht een grote aanvalsette op Noord-Vietnam onderneemt: in november vorig

jaar bestookten ongeveer 250 Amerikaanse toestellen Noordvietnamese doelen ten zuiden van de 19de breedtegraad, als vergelding voor het neerschieten van een ongewapende Phantom. Op 21 september dit jaar deden ongeveer tweehonderd vliegtuigen om een dergelijke reden aanvallen op lucht doelstellingen in Noord-Vietnam.

Om hoeveel toestellen het nu gaat is niet bekend gemaakt („om redenen van militaire veiligheid en de veiligheid van onze piloten zullen voor de voltooiing van de operatie geen nadere bijzonderheden worden bekend gemaakt” aldus het communiqué van het opperbevel in Saigon).

Hoge militaire woordvoerders noemden het getal van 350 „speculatie”, maar volgens schattingen in Saigon moeten op z'n minst 200 toestellen aan de aanvallen deelnemen, afkomstig van bases in Danang en van twee vliegdekschepen in de Golf van Tonkin.

Kerstfeest

De luchtaanvallen op Noord-Vietnam moeten als een volkomen verrassing zijn gekomen: zaterdag nog gaf het persbureau VNA een verklaring uit waarin werd gezegd dat Noord-Vietnam het Kerstfeest vierde „in een sfeer van vreugde over de produktieresultaten, de paraatheid van de strijdkrachten en de verbetering van de levensomstandigheden”.

Er waren dit jaar uitgebreide voorbereidingen voor de viering van Kerstmis getroffen en duizenden Noordvietnamese katholieken woonden in de kathedraal van de hoofdstad de nachtmis bij. (Reuter-AP)

VS verdedigen gebruik superbom in Vietnam

WASHINGTON, 28 dec. — Het Pentagon heeft gisteren het gebruik in Vietnam verdedigd van een uitzonderlijk zware bom (6800 kilo) die volgens twee Amerikaanse geleerden in vernietigende kracht alle en wordt overtroffen door een kernwapen.

Volgens een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van defensie is de bom niet in de eerste plaats ontworpen voor het gebruik tegen mensen, hoewel hij toegaf dat de bom mensenslevens kan hebben gekost.

De twee geleerden, Pfeiffer en Westing, zeiden dat de bom, die wel een „explosieve bulldozer” wordt genoemd, zo krachtig is dat binnen een straal van 1 kilometer alles wordt vernietigd.

In een verslag dat zij over een bezoek aan Vietnam hebben uitgebracht aan de Amerikaanse vereniging ter bevordering van de wetenschap (AAAS) zeggen Pfeiffer en Westing dat de meeste gegevens over de bom niet geheim zijn, maar dat de luchtmacht over het gebruik ervan zwijgt en dat niet vermeldt in de officiële communiqués.

Oorspronkelijk is de bom bedoeld voor het vrijmaken van gebieden in het oerwoud om als landingszone voor helikopters te gebruiken. Maar een hoge func-

tionaris van de Amerikaanse ambassade in Saigon had de geleerden bevestigd dat de bom ook tegen mensen wordt gebruikt. (Reuter - AP)

Nog steeds bommen op Noord-Vietnam

Geheime afspraak geschonden?

SAIGON, 28 dec. — (AP, AFP, Reuter) — De Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam zijn gisteren en vannacht onverminderd voortgezet. Ook vandaag werd weer gebombardeerd. Opnieuw hebben de Amerikaanse woordvoerders in Saigon om veiligheidsredenen geweigerd nadere bijzonderheden te verstrekken, zoals een opsomming van de doelen die zijn aangevallen. De campagne tegen het noorden is de grootste sinds de officiële stopzetting van de bombardementen door president Johnson in november 1968.

Volgens de regering van Noord-Vietnam bombarderen de Amerikanen niet alleen militaire doelen, zoals zondag in Saigon werd gezegd, maar ook „dichtbevolkte gebieden nabij de stad Dong Hoi en een school in de provincie Quang Binh”.

Een woordvoerder van het ministerie van buitenlandse zaken in Hanoi protesteerde tegen de „waaninnige luchtaanvallen van de Amerikaanse imperialisten”, waarmee „op grove wijze inbreuk wordt gemaakt op de soevereiniteit en veiligheid van de democratische republiek Vietnam”. Hij eiste, dat er onmiddellijk een eind aan wordt gemaakt en voegde er aan toe dat de Amerikaanse regering „op brutale wijze haar eigen belofte had geschonden de beschietingen en bombardementen tegen Noord-Vietnam volledig te stoppen (aanvullend) stop te zetten”.

Laird

In Washington werden de bombardementen gisteren verdedigd door de minister van defensie, Melvin Laird. Hij zei dat Noord-Vietnam onophoudelijk de geheime overeenkomst heeft geschonden, op basis waarvan in 1968 de bombardementen werden gestaakt. Het bestaan van zo'n geheime over-

eenkomst is overigens steeds door Hanoi ontkend.

Laird zei dat Hanoi de overeenkomst heeft geschonden door:

1. Het beschieten van steden in Zuid-Vietnam.
2. Het schenden van de neutrale zone tussen Noord- en Zuid-Vietnam, o.a. door het aanleggen van een infiltratieroute.
3. Aanvallen op ongewapende Amerikaanse verkenningsvliegtuigen.
4. Verheving van de aanvallen op andere Amerikaanse vliegtuigen.
5. Te weinig medewerking op het vredesoverleg in Parijs.

In dit verband zei Laird dat in december van dit jaar meer Amerikaanse vliegtuigen zijn aangevallen dan in welke andere maand ook sinds 1969.

Bescherming

Volgens de minister is de geheime overeenkomst, die Amerika en Noord-Vietnam in 1968 hebben gesloten, nog steeds niet dood. Overigens maken de bombardementen geen deel uit van een nieuwe Amerikaanse politiek. Zij zijn een tijdelijke maatregel ter bescherming van de 160.000 Amerikaanse militairen, die nu nog in Vietnam zijn.

Noord-Vietnam, aldus Laird, concentreert zijn militaire inspanningen nu op Laos en Cambodja. De reden daarvan is de versterkte Zuidvietnamese verdediging.

Laird acht het mogelijk dat de militaire activiteiten van Noord-Vietnam zullen toenemen tussen nu en het bezoek van president Nixon aan Peking. Ook zullen de activiteiten kunnen toenemen bij het maken van de Amerikaanse presidentsverkiezingen.

Gewaarschuwd

Hoewel Hanoi steeds het bestaan van een geheime overeenkomst met Washington heeft ontkend, zo kan hieraan worden toegevoegd, heeft president Nixon herhaaldelijk gewaarschuwd dat Noord-Vietnam de geleidelijke terugtrekking van de Amerikaanse militairen uit Zuid-Vietnam niet mag gebruiken om de druk op de andere landen van Indo-China te versterken.

De recente gebeurtenissen in Laos en Cambodja, waar de communisten hun militaire druk aanzienlijk hebben opgevoerd, hebben geleid tot de vrees dat voortzetting van de Amerikaanse terugtrekking uit Zuid-Vietnam zou kunnen leiden tot de spoedige overgave van beide landen.

Twce doelen

Laird omschreef het doel van de bombardementen op Noord-Vietnam als volgt:

1. Vernietiging van de Noordvietnamese luchtdoelinstallaties en zo mogelijk de bases van de Noordvietnamese MIG-straaljagers om de Amerikaanse heerschappij in de lucht te heroveren, die met name boven de Ho Tsj Minh-route verloren dreigde te gaan.
2. Vernietiging van een zo groot mogelijk aantal Noordvietnamese depots en bases, van waaruit manschappen en materiaal worden gestuurd om in het droge seizoen de Noordvietnamese strijdkrachten in Laos en Cambodja te versterken.

De luchtacties tegen Noord-Vietnam zijn fel veroordeeld door de Democratische senator George McGovern, die zich kandidaat heeft gesteld voor het Witte Huis. De regering heeft zich volgens hem „door de schokkende escalatie van de luchtaanvallen op Noord-Vietnam nog dieper in het Indochinese moeras gewerkt”. Volgens McGovern is het nu zeker dat „geen van onze krijgsgevangenen zal worden vrijgelaten”.

„De nieuwe willekeurige bombardementen op militaire en burgerlijke doelen in Noord-Vietnam in een luchtoorlog die wij met retoriek over terugtrekking voor de wereld verborgen willen houden, zijn een bekenenis van het faillissement van Nixons vietnamiseringspolitiek”, aldus senator McGovern.

Washington en Saigon boycotten zitting vredesoverleg in Parijs

PARIJS/SAIGON, 28 dec. — Terwijl de Amerikaanse luchtmacht voor de derde achtereenvolgende dag met alle kracht Noordvietnamese doelen bombardeert hebben de delegaties van de VS en Zuid-Vietnam de zitting van het vredesoverleg in Parijs die voor donderdag was afgesproken afgezegd.

De vredesbesprekingen, die normaal iedere donderdag worden gehouden zijn al sinds 9 december uitgesteld, op instigatie van de Amerikaanse onderhan-

delaar Porter. Vorige week waren de partijen echter overeengekomen om het overleg op 30 december te hervatten.

In een communiqué worden gedeeltelijk dezelfde redenen voor de boycot van het overleg aangevoerd als welke minister van defensie Laird gisteren opgaf als rechtvaardiging van de beperkte hervatting van de bombardementen op Noord-Vietnam: de zeer zware Noordvietnamese aanvallen op Amerikaanse verkenningsvliegtuigen boven Noord-Vietnam en op de Ameri-

kaanse luchtmachtoperaties boven Laos, de raketaanvallen op Saigon, de aanleg van infiltratieroute door de gedemilitariseerde zone en het uitblijven van serieuze onderhandelingen in Parijs.

De beslissing betekent volgens het communiqué niet dat de delegaties hun deelname aan het overleg zullen staken.

De datum van een volgende zitting kan via de verbindingsfunctionarissen worden vastgesteld. (Reuter-AP)

Laird verdedigt bombardementen

Laird tijdens zijn persconferentie in Washington

Door onze correspondent E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 28 dec. — Van de beschermende reactie (protective reaction), het tot nu toe geldende kernwoord voor de Amerikaanse luchtaanvallen op Noord-Vietnam, gaan we nu over naar de „voorbehoedsmiddelen”.

Dat is de wat cynische samenvatting die hier in politieke kring wordt gegeven van de verschillende rechtvaardigingen in officiële kring voor de Amerikaanse luchtaanvallen met alle 350 toestellen die er nog zijn, dit weekeinde op Noord-Vietnamese militaire installaties.

Want de welingelichte woordvoerders geven nu toe dat behalve de strikt militaire redenen ook politieke motieven meespelen. President Nixon, die per-

conferentie. Zij werden gerechtvaardigd, zo verklaarde hij, volgens de voortdurende schendingen door Hanoi van de stilzwijgende afspraak die door presi-

**VERENIGDE
BEDRIJVEN
DE GROOT N.V.
BLOEMENDAAL**
Buitengewone algemene
vergadering van aandeel-
houders
te houden op 14 januari 1972
de 12-- uur in het Amstel
Hotel, te Amsterdam, Tulp-
plein 1

recht voor de strafcommissie zal
moeten verantwoorden. Het be-
staat uit een "onaanvaard-
baar" teruggetrokken.
Den week voor de gisteravond
vasgestelde uitspraakverge-
ring van 12 januari zat echter
nog een gesprek tussen Mike
Sterk en het hoofdbestuur
Sterk en het hoofdbestuur
plaatsvinden. Alleen bestuurlid
P. Claassen wenst zich nog te
beraden op de ontstane situatie.
Hij bleeft het eens te zijn met de
beleidsbeslissing om Mike
Sterk naar aanleiding van haar
uitslatingen in de pers niet op te
stellen in nationale afvaardigin-
gen in de veronderstelling dat
die maatregel slechts tot 1 april
zou gelden.
Op de achtergrond speelt niet
alleen de affaire-Mike Sterk.
Zij traint onder de ex-bonds-
trainer Wil Westphal, die tot en
met de Olympische Spelen van
München is geschorst. Zo gauw
deze zaak is bijgesteld zullen de
belangrijkste tegenstellingen
binnen de KNAV opgeheven
zijn. In januari zal een gesprek
tussen het KNAV-bestuur en
AAC-trainer Westphal geïran-
geerd worden.
Gisteravond kwam ook de
ontslaanvraag van trainings-
coördinator Jan van Heek ter
sprake. Deze ontslaanvraag
werd door het bestuur niet aan-
vaard. Men achtte de motivering
duidelijk afkeer toonde van het
gevoelde trainingsbeleid niet
voldoende om Jan van Heek per
1 januari van zijn functie te
onthelven, zoals hij twee weken
geleden verzocht. Ook met hem
zal een gesprek volgen.
Penningmeester A. Kostler zal
zich om gezondheidsredenen te-
taak overnemen.

Binnen
het hoofdbestuur van de Kon.
Nederlandse Atletiek Unie zijn
gisteravond tijdens een gespan-
nen vergadering de verwachte
resultaten niet uitgelopen.
Sinds de bijeenkomst van het
interdepartement op 17 december
is door KNAV-voorzitter
Frans Jutte de wens geuit dat
de her-escalatie van de lucht-
oorlog, meent dat een poging
van Hanoi en Moskou om in fe-
bruari door een groot militair
offensief in Laos en Cambodja
zijn reis naar Peking in gevaar
te brengen, alleen kan worden
voorkomen door bij wijze van
voorbehoedmiddel dit offensief
in de kiem te smoren.

Daarbij zo meent men hier,
neemt hij zelf een „calculated
risk”. Want dit middel zelf zou,
wanneer het te lang wordt toe-
gepast, het Peking eveneens on-
mogelijk kunnen maken hem te
ontvangen.

Schendingen

De officiële verklaring voor de
aanvallen gaf gisteren minister
van defensie Laird op een pers-

toen in 1968 de bombardementen
op heel Noord-Vietnam werden
gestaakt in ruil voor Hanoi's be-
reidheid te onderhandelen.
Het zwakke in Lairds argu-
mentatie daarbij was weer dat
Hanoi die afspraak, laat staan
de Amerikaanse interpretatie
daarvan, nooit heeft erkend.

De schendingen waren aldus
de minister:

- Het beschieten van steden
als Saigon zelf;
- de infiltratie in de gedemili-
tariseerde zone;
- het feit dat Hanoi geen zin-
volle onderhandelingen in Parijs
begon;
- en de steeds heviger be-
schietingen van Amerikaanse
vliegtuigen die aan de grens met
Laos opereren.

Zie verder pag. 5

Hanoi: „VS schenden hun eigen beloften”

HANOI, 28 dec. — „De
Amerikaanse regering
schendt op brutale wijze
haar eigen beloften om be-
schietingen en bombarde-
menten van Noord-Vietnam
volledig en onvoorwaarde-
lijk stop te zetten.”

Aldus een woordvoerder
van het ministerie van bui-
tenlandse zaken in Hanoi
over de hervatting van de
Amerikaanse luchtbombar-
dementen op het noorden.

Het Russische persbureau Tass
gaf de volgende verklaring uit:
„Washington wil zijn pogingen
om het Indochinese conflict met
geweld op te lossen, niet opge-
ven. Ook de onbeperkte bombar-
dementen op Laos en de nieuwe
invasie van Saigontroepen in
Cambodja tonen de huichelach-
tigheid van de Amerikaanse be-
weeringen aan dat de oorlog in
Indochina wordt beperkt”.

Volgens Hanoi werd gisteren
een kleuterschool getroffen op 88
km van de gedemilitariseerde
zone. In dit bericht werd slechts
gesproken van de zuidelijke pro-
vincies waaruit wordt afgeleid
dat de vliegtuigen minder diep
boven Noordvietnamees gebied
doordrongen dan zondag, de eer-
ste dag van de hervatte aanval-
len.

Het Noordvietnamese partij-
orgaan Nhan Dan schrijft dat de
Amerikanen de gesprekken in
Parijs willen „saboteren”.

BUNNIK, 28 dec. — Binnen
het hoofdbestuur van de Kon.
Nederlandse Atletiek Unie zijn
gisteravond tijdens een gespan-
nen vergadering de verwachte
resultaten niet uitgelopen.
Sinds de bijeenkomst van het
interdepartement op 17 december
is door KNAV-voorzitter
Frans Jutte de wens geuit dat
de her-escalatie van de lucht-
oorlog, meent dat een poging
van Hanoi en Moskou om in fe-
bruari door een groot militair
offensief in Laos en Cambodja
zijn reis naar Peking in gevaar
te brengen, alleen kan worden
voorkomen door bij wijze van
voorbehoedmiddel dit offensief
in de kiem te smoren.

VERWOESTING UIT WRAAK

ZONDAG heeft president Nixon voor de Amerikaanse troepen uit Indo-China zou terugtrekken, indien Noord-Vietnam alle Amerikaanse krijgsgevangenen zou hebben vrijgelaten en de onschendbaarheid van Zuid-Vietnam zou hebben verzekerd. Met dit laatste bedoelde hij kennelijk de veiligheid van de marionettenregering in Saigon. Intussen had hij de laatste vijf dagen van 1971 hevige luchtbombardementen laten uitvoeren op Noord-Vietnam, tot op vijftig kilometer van de hoofdstad Hanoi. Hij laakte fel 'het agressieve optreden' van Noordvietnamese troepen in Laos en Cambodja, benevens de onhandelbaarheid van de Sowjet-Unie, die Hanoi steunt. En daartegenover prees hij 'de houding van rood China, dat veel beschaafder schijnt.' Het had namelijk twee Amerikaanse gevangenen vrij gelaten, 'en dat is hoopvol.' Zelden werd duidelijker gezegd hoezeer de Verenigde Staten verwachten Peking te kunnen uitspelen tegen Moskou en het te kunnen losweken van Hanoi.

Hoe meer landstrijdkrachten de Amerikanen uit Indo-China terugtrekken (op 1 februari zouden er nog 139.000 man over zijn) hoe benarder de positie wordt van hun vazallen in Zuid-Vietnam, Laos en Cambodja. Voor het gemak worden zij slachtoffers genoemd van 'Noordvietnamese agressie,' hoewel de volkeren van hun landen in grote meerderheid achter de nationale guerrilla-troepen staan die een bevrijdingsoorlog voeren tegen de Amerikanen en hun marionetten. In Zuid-Vietnam worden nog alleen de steden gecontroleerd door de regering in Saigon. De Amerikaanse bases zijn zo geïsoleerd dat de grootste daarvan, *Danang*, nog pas weer door raketten van het Bevrijdingsfront (Vietcong) ernstig werd getroffen. In Cambodja kost het grote moelde de hoofdstad *Phnom Penh* en de havenstad *Kompong Sam* uit handen van de revolutionaire patriotten te houden. Te hulp geroepen eenheden van Saigon hebben zich al weer onverrichter zake teruggetrokken. *Alleen de Amerikaanse luchtmacht kan door verwoestende bombardementen op de provincies de hoofdstad en de haven redden.*

In Laos is de situatie niet minder kritiek. De linkse *Pathet Lao*, die sinds jaren het oosten van het land beheerst, heeft opnieuw de betwiste Vlake der Kruiken bezet. In dit land is de contrarevolutie georganiseerd door de Amerikaanse CIA, die er beschikt over enige tienduizenden huurlingen (Thallanders, Amerikanen, leden van de zwaar geteisterde *Meo*-stam) over een eigen luchtvloot en... de officiële luchtmacht van de Ver. Staten. Het zuiden van het land is bijna geheel verloren gegaan aan het land. Het is niet mogelijk om te denken aan krijgen, zonder dat er iets soort verhalen, zonder dat hij intern iets maar als hij iets te lang doorgaat met dit

geëvacueerd moest worden. In februari 1971 hebben 20.000 man van de Saigon-regering geprobeerd het zuidoosten van Laos te bezetten en te redden, maar na zes weken sloegen zij in paniek op de vlucht. Sindsdien is de positie van de 'koninklijke' (pro-Amerikaanse) regering steeds zwakker geworden.

De Verenigde Staten weten al hun tegenlagen aan het ingrijpen van Noord-Vietnam. *De luchtbombardementen op dit land zijn 30 november 1968 formeel door president Johnson gestaakt. In werkelijkheid zijn zij al in 1969 door Nixon hervat, in 1970 uitgebreid, in 1971 zo hevig geworden, dat gedurende 106 dagen van het afgelopen jaar Amerikaanse luchteskadars het land hebben geteisterd. In het nieuwe jaar zullen zij stellig voortgaan met hun bombardementen.* Officieel gaat het om het uitschakelen van radar-installaties, luchtdoelgeschut en vliegvelden van Noord-Vietnam. Onder de burgerbevolking zijn echter al weer duizenden slachtoffers gevallen. Niet minder intensief zijn de luchtaanvallen op Zuidoost-Laos, waardoorheen de wegen lopen (de zogenaamde Ho Tsj Minh-route) van Noord-Vietnam naar Zuid-Vietnam en Cambodja. Met 'superbommen', in kracht gelijk aan de eerste atoombommen, worden in gehele gewesten bossen, dieren en mensen uitgeroeld. De modernste elektronische apparatuur wordt gebruikt voor het opsporen en doden van alle levende wezens.

De woede van het Pentagon is gewekt door drie factoren: 1. de massale steun der bevolking aan de bevrijdingsfronten in Vietnam, Laos en Cambodja. 2. de machteloosheid van de vazallen-troepen van Saigon, Phnom Penh en Vientiane. 3. de steeds sterker geworden luchtafweer van Noord-Vietnam. Dit beschikt niet over een grote luchtvloot: naar schatting over 245 toestellen, waarvan 40 Russische Mig-21. Het zou 130 batterijen hebben o.a. met Russische SAM-raketten ter beschieting van Amerikaanse 'verkenningsvliegtuigen'. Maar deze defensie is zo doeltreffend dat de VS de laatste week van het vorige jaar negentien toestellen hebben verloren, terwijl minstens vier (overlevende) Amerikaanse piloten in Noordvietnamese gevangenschap zijn geraakt. Nog erger is dat op dit slagveld ('een laboratorium') vijf van de modernste Phantom-vliegtuigen zijn neergehaald door Migs en SAM-raketten.

Het jaar 1972 is een verkiezingsjaar in de Verenigde Staten. Dan moet de kwestie-Indo-China geen rol meer spelen: er mogen een Amerikanen meer sneuvelen. Nixon moet als vredestichter kunnen optreden en als gewaardeerde gast van Chinezen en Russen, die hij respectievelijk in februari en mei zal bezoeken. Nixon vreest nu dat de revolutionairen in Indo-China (allen simpel 'Noordvietnamezen' genoemd) dit plan willen torpederen, en zijn herverklezing in gevaar brengen. *Vrede betekent voor hem nog altijd: overwinning van zijn vazallen, met behulp der Amerikaanse lucht- en zeemacht, maar zonder dat er Amerikaanse soldaten sneuvelen.* Herleving van de oorlog is hem hoogst onwelkom, omdat zijn bezoeken aan Peking en Moskou dan wel eens weinig zullen tellen tegen de CRM-als tegen de Onder-
Wilbers wist zijn fractie ertoe te bewegen

TEGELIJK MET MY LAI Nieuw bloedbad in Vietnam onthuld

Leger verzwieeg aantal doden

NEW YORK, 20 jan. (Reuter, NYT). — Op dezelfde dag dat Amerikaanse militairen een bloedbad aanrichtten in het Zuidvietnamese My Lai vond ook een slachtpartij plaats in het nabijgelegen dorp My Khe 4. Hierbij zouden tussen de 60 en 155 mensen zijn omgebracht. Het aantal slachtoffers in My Lai, dat tot nu toe steeds op 200 werd gehouden, zou in werkelijkheid 347 hebben bedragen.

Dit schrijft de Amerikaanse journalist Seymour Hersh, die indertijd de Pulitzer-prijs voor de journalistiek heeft gekregen voor zijn ver-

slaggeving over My Lai. In het tijdschrift New Yorker zegt Hersh, dat hij zijn gegevens ontleent aan een geheim verslag van de Amerikaanse militaire commissie, die zich heeft beziggehouden met het onderzoek naar de gebeurtenissen in My Lai. Het Amerikaanse ministerie van defensie weigert commentaar te geven op het artikel van Hersh.

Bekend

Op dezelfde dag, 16 maart 1968, dat een Amerikaanse compagnie My Lai overviel, voerde een andere compagnie een aanval uit op het twee kilometer verder gelegen My Khe 4, aldus Hersh. Hij vervolgt: „Het incident in My Khe 4 zou wellicht zo maar een ander staaltje van wreedheid in Vietnam zijn geweest als er niet vier bijzonderheden waren: Ten eerste het verband met de tragedie in My Lai; ten tweede de onbekendheid van het Amerikaanse publiek met de affaire; ten derde de gedetailleerde kennis van de hele gang van zaken bij de onderzoekcommissie van het leger en ten vierde de nalatigheid van de militaire instanties om ervoor te zorgen dat de betrokkenen werden vervolgd.

Beschuldigd

Hersh schrijft dat een eerste luitenant beschuldigd was voor de dood van 20 burgers, maar dat de beschuldiging tegen hem later was ingetrokken zonder dat er een onderzoek was ingesteld. Getuigen van het bloedbad in My Khe 4 vertelden dat soldaten met hun automatische geweren de strooien hutten doorzeefden, dat zij handgranaten naar binnen gooiden en dat zij gericht op burgers schoten.

Over het aantal doden in My Lai schrijft Hersh, dat uit de getuigenissen voor de militaire commissie is gebleken, dat de militaire autoriteiten het publiek opzettelijk onwetend hebben gehouden van belangrijke inlichtingen. Volgens de officiële bekendmaking was gebleken dat de Amerikaanse compagnie in totaal 347 Vietnamese mannen, vrouwen en kinderen had doodgeschoten.

Oorlog in Vietnam wordt elektronisch gevoerd

18 FEB 72 JLP

HET WERELDCONGRES Vrede en onafhankelijkheid voor Indo-China, dat van 11 tot 3 februari is gehouden in het congrespaleis in Versailles, was et tweede dat binnen korte tijd de „verborgen” escalatie van de oorlog in Indo-China aan de kaak telde. Op 4 en 5 december 1971 werd in het Parijse Palais du Luxembourg een internationale conferentie over de medische kant van de oorlogvoering in Indo-China gehouden. De gegevens die in Versailles werden aangeboden waren dus niet nieuw. Toch was het nodig de aandacht op de nieuwe escalatie te vestigen omdat die zo verborgen van aard is.

De chemische oorlogvoering in Vietnam, Laos en Cambodja heeft reeds veel aandacht getrokken, maar de elektronisering van de oorlog door de Amerikanen heeft nog niet het verzet losgevoerd dat zij verdient. Daarbij gaat het om de oorlogvoering als zodanig. Hoe men ook denkt over de Amerikaanse interventie in Indo-China, de manier waarop de oorlog wordt gevoerd (en gevoerd zal worden) is in strijd met de meest elementair-menselijke gedragingen.

De Quakers, deze even nobele als moedige tegenstanders van de Amerikaanse Vietnam-politiek, lieten in Versailles een reeks dia's zien over de elektronisering van de oorlog, die de toeschouwers verbijsterden. Daarbij ging het niet alleen om wat gebeurt in Indo-China. Tegen het einde werd een beeld in perspectief van Latijns-Amerika vertoond, achter het portret van Che Guevara, waarbij de tekst sprak over de dreiging voor iedereen, die in verzet komt tegen Amerikaanse belangen van welke aard ook.

Een Australische vertegenwoordiger van de vredesbeweging aldaar wees er later op dat de Australische strijdkrachten uitsluitend worden geoefend en opgeleid voor de anti-guerrilla in Azië en niet voor de verdediging van hun eigen werelddeel. De Groene heeft onlangs hetzelfde gemeld over de activiteiten van onze mariniers in de West.

Gewetensconflict

Fel was het protest van de sterke Amerikaanse delegatie op het congres tegen de verklaring van William Porter, de leider van de Amerikaanse delegatie bij de Parijse vredesonderhandelingen inzake Vietnam. De ambassadeur stelde de deelnemers aan het congres voor als handlangers van het communisme, lieden die zich voor het communistische karretje lieten spannen.

De Amerikaanse priester Paul Mayer verhief daartegen zijn stem namens alle aanwezige Amerikanen op de openingszitting. Hij haalde daarmee

het congres uit de stereoriepen. Inderdaad waren de communistische afvaardigingen uit zeer vele landen en van vele organisaties zichtbaar sterk op het congres. De vele solidariteitsverklaringen die zij in typisch jargon over de toehoorders lieten neerzigen, drukten loodwaar op het congres, totdat de Amerikanen er hun wind inbliezen.

Op de persconferentie die de Amerikanen aansluitend hielden — waar de communistische pers nauwelijks vertegenwoordigd was — gaven zij hun wanhoop te kennen over de escalatie van de oorlog, waardoor alles wat tot nu toe aan napalm en gassen ten beste is gegeven in de schaduw wordt gesteld. Volgens hen wordt de oorlog zo onmenselijk dat, hoe men ook denkt over de Amerikaanse interventie als zodanig, er een eind aan gemaakt moet worden.

De Amerikaanse delegatie, die zeer breed was samengesteld, had het niet nodig achter rode vaandels aan te lopen, hoe gretig men ook vlaggen en insignes van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront, het Lao Patriottische Front en de FUNK (Front Uni National de Kampuchea) kocht. Een van de woordvoerders wees er op dat men bewust had gebroken met het oude Angelsaxische adagium: Right or wrong, my country".

De Amerikanen zeiden dat de oorlog in Indo-China tevens tegen het Amerikaanse volk wordt gevoerd. Zij drukten hun schaamte uit over de onmenselijkheden die hun eigen regering in naam van het volk in Indo-China bedrijft, en zij spraken over hun vrees voor een toekomst waarin de meerderheid van het volk zal moeten zeggen dat men het niet geweten heeft. Want de terugtrekking van de Amerikaanse grondtroepen uit Indo-China camoufleert in werkelijkheid een nieuwe soort escalatie, die verborgen van aard is.

Een delegatie bood ambassadeur Porter een even geharnast als bewegende protest aan. Daarin citeerde men cijfers van het Pentagon zelf die aangeven dat in de regeringsperiode van president Nixon meer dan drie miljoen ton bommen meer dan drie miljoen burgers hebben gedood of gewond, en meer dan 300.000 hectare grond voor begroeiing ongeschikt hebben gemaakt.

Het protest citeert senator Fullbright die op 9 februari verklaarde: „In plaats van ons verraders te noemen zouden ze ons duidelijk moeten maken dat het inderdaad in het belang van ons land is het volk van Vietnam uit te moorden en hun land met de grond gelijk te maken”.

Overleven

Sinds de Verenigde Staten in Parijs onderhandelen en zijn begonnen hun grondtroepen uit Vietnam weg te halen, heeft bij velen de mening postgevat dat er wel een modus vivendi zal worden gevonden die de communistische invloed in evenwicht houdt. Dat „modus vivendi” voor Vietnam, Laos en Cambodja moet worden vertaald met „manier van overleven” is velen minder goed bekend.

Ondanks de massa informatie, die op krantelers en televisiekijkers af-

komt, of misschien zelfs dankzij deze onophoudelijke stroom van inlichtingen en nieuwtjes, is een verkeerd beeld ontstaan van de politiek van de huidige Amerikaanse regering. Het gaat niet om het beëindigen van de oorlog. Die moet worden overgelaten aan de Vietnamezen, de Laotianen en de Khmers wat het vechten op de grond betreft, met daarnaast een kleine en efficiënte ondersteuning van hun strijd door „te hulp roepen” Amerikaanse gespecialiseerde strijdkrachten, beter nog: legermachines. Dat het wettrekken van de Amerikaanse strijdkrachten gepaard gaat met een nieuwe escalatie van de oorlogvoering wordt niet onmiddellijk duidelijk.

De terugtrekking van de Amerikaanse troepen is een enorme, goedzittende lap op het bloeden van de Indochinezen en andere Aziaten. Een gordijn dat voor het Amerikaanse volk moet verbergen dat de oorlog in verhevigde mate doorgaat. De jongste soldaten van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront zijn veertien jaar, terwijl de officiële leeftijd van Zuidvietnamese recruten zeventien jaar is. Jongens zullen elkaar nu op de grond uitmoorden terwijl het „fijne” werk door Amerikaanse technici wordt overgenomen.

Kille doders

Enkele jaren geleden vertelde Douglas Hyde mij dat hij had deelgenomen aan een conferentie over de „verdediging” van Zuid-Oost-Azië. Hij moest daar een inleiding houden voor een zestigtal jonge afgestudeerden uit de Verenigde Staten, die werden opgeleid in de elektronisering van de tegen-guerrilla. Hij had nog nooit zo'n opeenhoping van hersens moeten toespreken. Als ex-communist weet hij veel van kadervorming. Hij is bovendien, zoals blijkt uit enkele goed gedocumenteerde publicaties, uitstekend op de hoogte van de guerrilla-voering in Zuidoost-Azië.

Douglas Hyde behandelde de guerrilla-beweging in dat gebied, kreeg een stel scherpe vragen te beantwoorden en oogstte een krachtig applaus. Bij de koffie daarna kreeg hij bovendien een compliment van de leider van de conferentie, die hem meedeelde dat hij de eerste en enige was die een applaus had gekregen. Op Hyde's verbaasde vraag waarom kreeg hij te horen, dat hij iets had behandeld waar nog niemand over had gesproken, namelijk mensen. Tot dan toe was het alleen maar gegaan over cijfers, mensencijfers en cijfermensen. Het was mechanisatie wat de klok sloeg.

Toen hij mij dit voorval vertelde had Douglas Hyde het nog koud van deze ervaring. Nooit eerder had hij een groep zo intelligente mensen zich zo anti-septisch bezig zien houden met het leven en de dood van andere mensen, vertaald en verkoeld tot cijfers en toevertrouwd aan computers.

Hyde weet uit eigen studie en contacten dat de guerrillabewegingen in Zuidoost-Azië nergens licht naar de wapens hebben gegrepen en ook dat zij steeds het gebruik van geweld onder hun eigen kritiek stellen. Daarom was hij ook zo onthutst dat dergelijke be-

slissingen door de Amerikanen worden overgelaten aan een apparaat van koule technici, die met de hulp van „onpartijdige” maar door henzelf ontworpen machines beslissingen nemen over dood en leven. Een op hol geslagen oorlogsmachine op de grond is nog altijd beter te onderkennen dan een vertechniseerde, die schijnbaar objectieve beslissingen neemt.

Snuffelaars

De dia-serie van de Amerikaanse Quakers (die kan worden geleend van het Medisch Comité Nederland-Vietnam in Beverwijk) laat in beelden zien waar Douglas Hyde in Thailand over hoorde spreken. Een negerspreker op het congres in Versailles riep er een adembenemend beeld van op. Elektronische snuffelaars rapporteren draadloos naar computer-centra in Thailand wanneer een wezen in de buurt beweegt, ademt, zweeft of warmte uitsstraalt. Technici in air conditioned lokalen bedienen computers die berekenen waar en wanneer elektronisch gedirigeerde toestellen hun veelzijdige projectielen op het gesignaleerde wezen kunnen loslaten. Of het gaat om buffels, soldaten of kinderen, zegt de snuffelaar niet. In het betreffende gebied hebben levende wezens geen recht van bestaan. Vroeger heette dat pacificatie, tot de praktijk van de „free fire zones” werd ingevoerd, gebieden waarin mag worden gevuld op alles wat beweegt. De jacht is open, de jagers worden alleen maar gemechaniseerd.

De technici en piloten zitten eenzaam geïsoleerd. Zij ruiken en horen niets, zij zien alleen maar lichtvlekjes op hun schermen. Het ruiken en horen is hun vergaan, want de elektronische snuffelaars vertalen al het menselijke in stippen, punten en golven. Thuisgekomen van het ingespansene eentonig controleren van de lichtjes, die wezens op hun apparaten tot verdeling bestemmen, ontspannen zij zich in bungalow en bar. Het wordt goed betaald en verontrust het geweten niet.

Antennes

Onvoorstelbare bedragen zijn de laatste jaren geïnvesteerd in onderzoek naar de meest efficiënte manieren van anti-guerrilla. Firma's die ook babyvoedsel, lekkernijen en welvarendheden fabriceren, produceren de meest geraffineerde middelen om mensen te vernietigen. Verfijnde elektronische snuffelaars worden in Vietnam bij honderdtallen afgeworpen. Zij graven zichzelf in, zodat alleen hun antennes als tropische sprietten boven de grond blijven, of plakken zichzelf in schutkleuren tegen de bomen. Zij komen tot leven als het geluid, de geur of de warmte van levende wezens te registreren zijn. In het centrum worden de seinen opgevangen en aan computers gevoerd, die al dan niet bemande vliegtuigen besturen om zo feilloos mogelijk de benodigde projectielen op de betreffende plaats te deponeren.

De keus van de aan te wenden middelen is rijk. Er zijn bommen die kraters slaan als kleine vulkanen. Brand-

bommen zijn een uitgebreide familie geworden: napalm, witte fosfor, magnesium, thermiet. Moederbommen van diverse soort strooien allerlei „antipersonel” bommen en mijnen uit. Zij zijn zo geconstrueerd dat zij het lichaam van de getroffen persoon doorzeven met minuscule pijltjes, kogeltjes en splintertjes. De pijltjes zijn bijvoorbeeld drie tot vier centimeter lang. Miniatuurmijntjes zijn er op gemaakt om voeten af te slaan, meer niet.

Sommige projectielen sturen deze deeltjes diagonaal naar beneden in een schuilplaats of naar boven naar een bovenlichaam. Andere springen na aanraking met de grond voldoende hoog op om hoofd en bovenlichaam bloot te stellen aan deeltjes die diep overal doordringen. Mijntjes van slechts een paar centimeter omvang worden in massa's uitgestrooid. Zij zijn op mensenvoeten afgericht: een autop kan er over rijden zonder dat zijn banden er van lijden. Een bepaald soort kleine mijn zet iets als een drader spinneweb uit, die bij aanraking de mijn horizontaal laat ontploffen. Daar is er de zogenaamd kiezelmijn in een stukje plastic van enkele centimeter afmetingen in de vorm van een envelop. Die mijn weegt precies twintig gram en heeft een grondkleur.

De fragmenten, bolletjes en pijltjes die het menselijk lichaam binnendringen zijn moeilijk te vinden en nog moeilijker te verwijderen, zoals een in Noord-Vietnam vervaardigde film aan de hand van röntgenfoto's en secties laat zien. Een aldus getroffen persoon heeft de zorg van een team van zes tot tien personen nodig om behandeld en geopereerd te worden, waardoor de hele medische zorg ontwricht moet worden. Het aantal invaliden blijft groot, ook bij goede verzorging. Velen blijven hun leven lang met niet verwijderde deeltjes lopen. Vaak zijn ze eenvoudig niet te verwijderen. Door mensen gedeeltelijk uit te schakelen moet de schrik er in komen en blijven, terwijl tevens de medische en sociale organisatie verlamd dient te raken.

Gemoedsrust

Deze elektronisering van de oorlogvoering in Indo-China heeft ook een gunstig effect op de binnenlandse politiek in de Verenigde Staten. Omdat er steeds minder Amerikanen sneuvelen vermindert het verzet tegen de oorlog. Dat roept juist de wanhoop en de woede van de oppositie op, omdat het volk wordt misleid door de aard van de oorlogvoering. De „wacht aan de Stille Oceaan” zal het vaderland eindelijk weer wat gemoedsrust geven. De Amerikaanse dodencijfers zullen drastisch dalen. De algemene dienstplicht kan worden vervangen door de selectie van technici die een „job” willen doen.

De demoralisering van het lager in Indo-China zal ophouden omdat dit leger zal wegsmelten. Wat overblijft, komt in zo'n a-morele situatie terecht dat daar weinig wroeging kan ontstaan. Het probleem van de drugs in het leger overzee is in één slag afgelopen. Ook komen er geen veteranen die de ogen zijn opengegaan meer naar huis.

De gepensioneerde technici die hun contract achter de rug hebben, hebben niet veel te vertellen, behalve over het rechtclubleven. Er zullen nog wel Aziaten worden gevonden om tegen redelijke betaling het vuile vechtwerk te doen. Ook zullen er wel Aziaten blijven die om allerlei redenen Amerikaanse technische hulp zullen inroepen. De doorsnee Amerikaan kan er dan gewoon niet meer achter komen wat zijn leiders in het buitenland uitspoken.

HARRY HAAS

Nixon wil winnen

„Amerika verdubbelt bommenwerpers; zware luchtacties in Zuid-Vietnam“, zo lees ik in uw krant (11 februari). De vloot van B52 bommenwerpers werd met dertig stuks versterkt en een vierde vliegtuigdrager werd naar de Golf van Tonkin gestuurd.

Nixon schijnt zijn uitspraak „Amerika heeft nog nooit een oorlog verloren“, nog altijd waar te willen maken. Blijkbaar zijn 350.000 dode burgers en zes miljoen vluchtelingen nog niet genoeg. Voor de Amerikaanse president is nu de leidraad, dat hij de aanstaande verkiezingen wil winnen: hij trekt zijn grondtroepen geleidelijk terug, maar voert de bombardementen

---

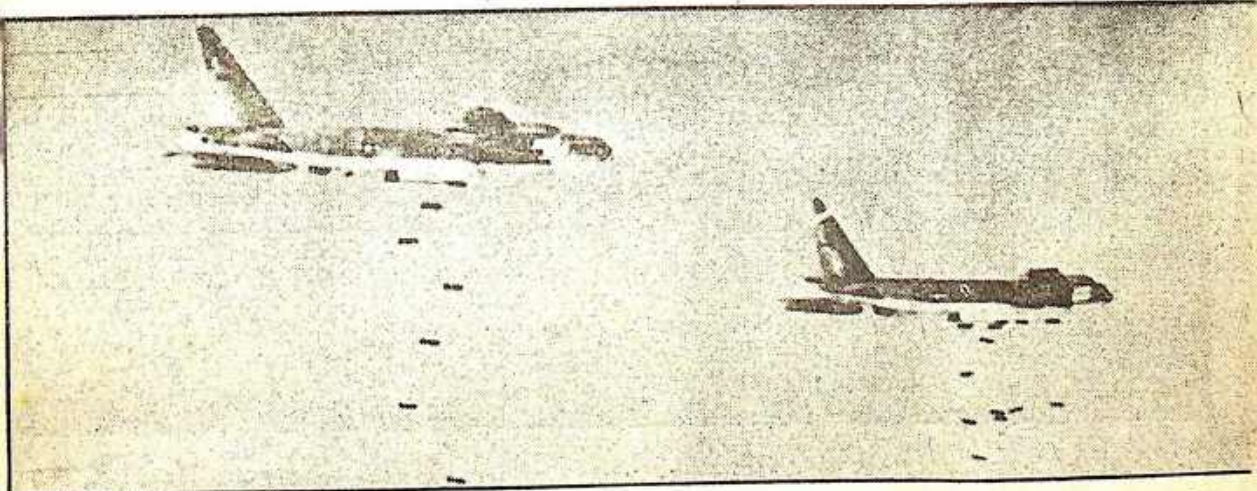
met 100 percent op. De kleur van de lijken verandert.

Ter vergelijking: tot eind november 1971 werden boven Zuidoost-Azië dertien miljoen ton bommen en andere explosieven afgeworpen — het equivalent van 670 atoombommen van het type dat bij Hiroshima werd gebruikt. In de Tweede Wereldoorlog werden van 1941—45 in totaal twee miljoen ton bommen gebruikt.

Het vliegtuig waarmee de Amerikaanse president momenteel China bezoekt.

22-6-62 72 Voz

Twee vliegtuigen van het type waarmee Vietnam al jaren door de president wordt bezocht.

„Wetenschap misbruikt door oorlogvoerders”

(Van onze verslaggever)

AMSTERDAM, 20 maart — Het programma van de Indo China-dag, die gisteren gehouden werd in Krasnapolsky onder auspiciën van het Medisch Comité Nederland-Vietnam bleek zeer geschakeerd te zijn. De belangrijkste conclusie die door verschillende inleiders uit het omvangrijke gepresenteerde materiaal getrokken werd, betrof de mondiale betekenis van vrijwel elk aspect van de Vietnamese oorlog.

De Duitse hoogleraar in de etnopsychiatrie, Erich Wulff, die een inleiding hield over de medische en psychologische aspecten van de Vietnamese oorlog, verbreedde zijn conclusies niet slechts tot andere landen van de Derde Wereld. Hij wees er tevens op dat de manier waarop argelooze wetenschappers zich laten gebruiken voor doelen waarvan zij zich wettelijk rekenschap geven een gevaar inhoudt voor de hele wereld. Quispel, die een inleiding hield over landschapsvernietiging in Vietnam kwam eveneens tot de conclusie dat Vietnam wordt gebruikt als een laboratorium voor het ontwikkelen

van nieuwe vernietigingsmethoden, die een bedreiging betekenen voor de hele wereld.

Erich Wulff begon zijn inleiding met een korte somers van de medische voorzieningen in Zuid-Vietnam. Deze voorzieningen zijn vrijwel uitsluitend gericht op het kleine rijke deel van de bevolking. Slechts indien de geprivilegieerden hinder ondervinden van slechte gezondheidsstoelantiden onder de brede massa van de bevolking wordt er iets aan volksgezondheid gedaan. Hij ging uitgebreid in op de psychische schade die de bevolking oploopt ten gevolge van de oorlogsaandelingen.

Die schade is vooral aanzienlijk bij diegenen die zich niet kunnen verzetten tegen het Amerikaanse optreden maar de agressie passief moeten ondergaan, zoals een groot deel van de arme boerenbevolking en kinderen en jeugdigen. Het beste komen diegenen eraf die actief deelnemen aan de bevrijdingsbeweging. Als alternatief schetste hij de gezondheidszorg in Noord-Vietnam, met name de psychiatrische hulpverlening. Hij concludeerde dat Noord-Vietnam binnen 15 jaar een gezondheidszorgorgani-

satie heeft weten op te bouwen die niet alleen model kan staan voor andere ontwikkelingslanden maar die tevens aspecten omvat die leerzaam zijn voor de rijke landen.

Ten slotte ging hij in op de rol die de wetenschap in het algemeen speelt bij de Amerikaanse oorlogsvoering. Hierbij gaat het niet alleen om de ontwikkeling van technieken die hebben geleid tot de elektronische oorlogsvoering, maar ook om de rol van de sociale wetenschappen. Hij gaf verschillende voorbeelden van de toepassing van door antropologen, sociologen en demografen verzamelde kennis. De Amerikanen mogen onder meer door in te spelen op voorouderverering onder de bevolking vrees en schuldgevoelens te verspreiden.

Constands en Van Dulleme schetsten de politieke kant van de Vietnamese oorlog. Door middel van een aantal films en dia-series werden verschillende medische aspecten belicht alsmede de nieuwe vormen van de elektronische oorlogsvoering. Vele actiegroepen waren aanwezig met stands. De publieke belangstelling bleek buitengewoon groot.

Bommenwerpers actief boven Noord-Vietnam

SAIGON/PARIJS, 11 april (NYT, Reuter, UPI, AP) — Amerika zal deze week meer gevechtsvliegtuigen en vlootten naar Zuid-Vietnam sturen ter ondersteuning van de Zuidvietnamese regeringstroepen in de strijd tegen de massaal oprukkende Noordvietnamezen en Vietcong-leden. Dit heeft de Amerikaanse minister van defensie Melvin Laird meegedeeld. Amerikaanse B-52 bommenwerpers hebben voor het eerst in vier en een half jaar weer groot-scheepse aanvallen uitgevoerd op doelwitten in Noord-Vietnam.

In Parijs heeft mevrouw Ngoejen Thi Binh, minister van buitenlandse zaken van de Vietcong, een beroep gedaan op het Amerikaanse volk president Nixon te dwingen een einde te maken aan de bombardementen op Noord- en Zuid-Vietnam en de onderhandelingen in Parijs te hervatten. In een open brief verklaarde zij te streven naar een vreedzame regeling van het conflict, die „in overeenstemming is met de belangen van de volkeren van Vietnam en Amerika”. Het was de vierde oproep van de Vietcong tot hervatting van het Parijse overleg, sinds president Nixon 23 maart opdracht gaf het gesprek af te breken.

Mevrouw Binh noemde de beschuldiging, dat de Vietcong Zuidvietnam een communistische regering wil op-

leggen, „een duidelijke leugen en cynische laster”. De Vietcong streeft naar een regering van nationale eenheid, samengesteld uit leden van de verschillende politieke stromingen. „Wij vragen, dat Amerika een einde maakt aan de vietnamiseringspolitiek, ophoudt Vietnamezen te gebruiken om Vietnamezen te doden, de bombardementen op heel Vietnam stopt en ophoudt steun te geven aan de oorlogszuchtige klik van president Thieu”, aldus mevrouw Binh.

Vergeldingsacties

Amerikaanse B-52 bommenwerpers voerden diep in Noord-Vietnam hevige vergeldingsacties uit tegen bevoorradingsgebieden in de omgeving van de kuststad Vinh, 230 kilometer ten noorden van de gedemilitariseerde zone. President Nixon gaf zelf bevel de gigantische bommenwerpers ook boven Noord-Vietnam in te zetten. In de afgelopen jaren werden B-52 bommenwerpers gebruikt voor bombardementen boven Zuid-Vietnam en langs de Ho-Tsi-Minh-route in Laos en Cambodja.

Aan het front bij de Cambodjaanse grens wordt nog steeds hevig gevochten rond An Loc, hoofdstad van de provincie Binh Long. De Noordvietnamese troepen en eenheden van de Vietcong bedreigen nu ook de garnizoensplaats Lai Khe, de belangrijkste verdedigingslinie voor Saigon langs hoofdweg 13. Volgens berichten van Hanoi zijn in 36 plaatsjes in het gebied al „revolutionaire besturen” gevestigd. Amerikaanse B-52 bommenwerpers proberen het offensief tot staan te brengen.

In de noordelijke provincie Quang Tri zijn de Zuidvietnamese regeringstroepen volgens legerwoordvoerders van Saigon erin geslaagd de opmars te stuiten. De Zuidvietnamese opperbevelhebber in het noorden, generaal Hoang Xoenan Lam, verklaarde in Danang, dat de zware tankslag rond de stad Quang Tri op een nederlaag voor de Noordvietnamezen was uitgelopen. Aan Noordvietnamese zijde zouden 1500 militairen zijn gesneveld en 100 tanks zijn verloren.

Offensief

Voor het eerst is melding gemaakt van gevechten in de kustprovincie Binh Dinh, op 440 kilometer ten noordoosten van Saigon. In de provincie Tay Ninh, 90 kilometer ten noordwesten van Saigon, hebben Zuidvietnamese troepen hun stellingen langs de Cambodjaanse grens moeten opgeven. Volgens het Noordvietnamese blad Nhan Dan zijn in

het offensief 3500 Zuidvietnamezen uitgeschakeld en Amerikaanse militaire adviseurs gevangen genomen.

Noord-Vietnam stuurt nog steeds duizenden militairen naar het zuiden. Dit hebben Amerikaanse vliegers, die boven Noord-Vietnam acties uitvoerden, meegedeeld. Zij zagen lange colons tanks, trucks, lucht doelgeschut en raketinstallaties langs hoofdweg 1 ten noorden van de gedemilitariseerde zone. De Zuidvietnamese regering heeft bij Engeland en Rusland, de presidenten van de conferentie van Genève van 1954, krachtig geprotesteerd tegen de „brutale agressie van de Noordvietnamezen”. Rusland weigerde het protest in ontvangst te nemen.

Volgens Amerikaanse legerfunctionarissen hebben de Noordvietnamese troepen geprobeerd in de noordelijke provincies een volksoptand te ontketen. Dit zouden buitgemaakte documenten hebben onthuld. Noord-Vietnam zou op één na al zijn 14 divisies in de strijd hebben geworpen. Volgens een woordvoerder van het Pentagon kiest de bevolking echte de kant van het regeringsleger. Radio-Hanoi heeft de afgelopen dagen meermalen gemeld, dat talloze Zuidvietnamezen zich aan de kant van de aanvallers hebben geschaard.

BLU

22 April 73
VW

AJAX is niet alleen de naam van een voetbalclub en een reinigingsmiddel, maar ook van een grimmige bommenfabriek in Los Angeles. Als gevolg van produktiemoeilijkheden bij deze Ajax en het omstredden inkoopbeleid van de Amerikaanse luchtmacht zou er over enige weken wel eens een tekort kunnen ontstaan aan bommen voor Vietnam, zo lezen we in het Amerikaanse weekblad voor de zakenman, *Business Week*.

Op dit moment is er nog geen reden tot paniek (of juichen), maar als de hernieuwde bombardementen op Noord-Vietnam nog een paar weken in dezelfde mate als nu voortgaan, zou het weleens „mis“ kunnen gaan. Het gaat hier vooral om de aanmaak van de zogenaamde baseballbommetjes waarvan er 670 in een schelpachtig omhulsel zitten. Als zo'n geval uit een vliegtuig wordt geworpen, gaat het open, waarna de 670 bommetjes ook ontploffen en elk 300 stalen balletjes in alle richtingen uitspuwen met de snelheid van geweerkogels. Kijk, dan weten we tenminste over welke duivelse Amerikaanse uitvinding we het hier hebben.

Het hierboven beschreven wapen staat bekend als de BLU-26. Het wordt sinds 1965 intensief door de Amerikanen in Vietnam gebruikt. Eind vorig jaar besloot de Amerikaanse Luchtmacht echter over te gaan op een andere vinding, de BLU-63, omdat die goedkoper zou zijn en nog effectiever, dus gemener. Genoemde Ajax en een andere fabrikant, Hoffman geheten, kregen een produktiecontract van 21 miljoen dollar, nog voordat de ontwikkeling en het testen van de BLU-63 waren voltooid. Beide fabrikanten, aldus *Business Week*, kwamen in produktiemoeilijkheden. De aanmaak ligt nu ver achter op het oorspronkelijke schema. De kosten zijn inmiddels zo opgelopen, dat Ajax al 1,6 miljoen dollar extra bij de luchtmacht heeft geclaimd.

Het gevolg van een en ander is, dat de voorraad BLU-26 veel sneller slinkt dan was verwacht, terwijl de produktie van de vervangende bom maar matig vordert.

De luchtmacht: „We hadden ge-

dacht met onze voorraad BLU-26 toe te kunnen tot medio 1973, voordat de bombardementen verhevigd werden”. In de wapenindustrie en aanverwante kringen heerst nogal wat opschudding over de hele zaak. Sommigen noemen het „een schandaal, dat er toe zou kunnen leiden dat een minderwaardig wapen in het arsenaal komt in plaats van een beproefd wapen zoals alsof men een M-16 geweer vervangt door een pijl en boog”.

Vanzelf is de zaak ook al tot het Amerikaanse Congres doorgedrongen.

Van vele kanten wordt aangedrongen op een spoedig uitproberen van de voor de verwoestende kracht van de BLU-63.

De Noordvietnamezen hebben nog niet de eer gehad.

Nog 20.000 man naar huis NIXON GAAT DOOR MET BOMBARDEREN

WASHINGTON, 28 mei (NYT, Reuter, AP, UPI) — Hulde en felle kritiek volgden op de verklaring van president Nixon, dat vóór 1 juli aanstaaende nog eens 20.000 Amerikanen zullen worden teruggetrokken, zodat er dan nog 49.000 overblijven. Nixon zei dat de bombardementen zouden voortduren zo lang de „Noordvietnamese invasie” in Zuid-Vietnam voortduurt. In Parijs werden de onderhandelingen hervat, waarbij de delegaties van Hanoi en de Voorlopige Revolutionaire Regering verklaarden „niets nieuws” te zien in Nixons „oorlogszuchtige verklaring”. Aan het front boekten de strijders van het Bevrijdingsfront nieuwe successen.

President Nixon zei donderdag dat het overleg in Parijs zal worden hervat „in de vaste hoop, dat vruchtbare onderhandelingen zullen leiden tot snelle vooruitgang”. Het eerste deel van deze onderhandelingen moet zijn gericht op stopzetting van de invasie in Zuid-Vietnam en de terugkeer van de Amerikaanse krijgsgevangenen.

Nixon noemde rapporten van de Amerikaanse bevelhebber in Vietnam, generaal Creighton Abrams over de laatste stand in Vietnam. Volgens Abrams vechten de Zuidvietnamezen goed en moedig. Zij brengen de invasielegers zware verliezen toe. De Amerikaanse bombardementen zijn essentieel geweest voor de bescherming van de Amerikanen en als steun voor de Zuidvietnamese defensie. Er zullen nog enkele weken van harde gevechten volgen met verliezen en veroveringen.

maar als Amerika in de lucht en op zee steun blijft verlenen, zullen de Zuidvietnamezen winnen, aldus het port van Abrams.

Nixon zei dat de bombardementen uitsluitend op militaire doelen in Noord-Vietnam en op communistische strijdkrachten in Zuid-Vietnam worden uitgevoerd „Zij zullen niet ophouden voordat de invasie ophoudt,” aldus Nixon die bekend maakte dat hij nog meer oorlogsschepen, vliegtuigen en personeel naar Indo-China zal zenden.

Nixon deed een dringend beroep op steun van het Amerikaanse volk om pal te blijven staan. Als Noord-Vietnam er in slaagt het zuiden te veroveren zullen andere landen — in het Nabije-Oosten, Europa en elders — worden aangemoedigd tot agressie. Amerika streeft niet naar verovering van Noord-Vietnam en wil geen grondgebied of bases in Indo-China, maar „wij zullen onze vrienden nooit aan communistische agressie overleveren”, aldus Nixon

Reacties

Vrijwel direct nadat Nixon was uitgesproken sneuvelde vele ramen van een bank in New York die ingegooid werden door een vierhonderdtal studenten van de Columbia universiteit, die ook zes universiteitsgebouwen bezetten. Een woordvoerder van de „Nationale coalitie voor vredeactie” (NPAC) in New York zei: Nixon heeft wederom de Vietnamezen ervan beschuldigd hun eigen land binnen te trekken. Hij heeft wederom gesproken over vrede terwijl hij duidelijk maakte dat de beestachtige luchtoorlog doorgaat. Te spreken van een generatie van vrede terwijl hij voortgaat de oorlog op te voeren, is duidelijk een belediging van het Amerikaanse volk.”

De Republikeinse leider in het Huis van Afgevaardigden, Ford, zei dat Nixons rede hem „vervult van groot vertrouwen in zijn leiderschap en in de wijsheid van zijn Vietnam-politiek”. De Democratische senator Robert Byrd: „Het was een realistisch verslag — krachtig, standvastig en niet verbitterd.” De Republikeinse senator Robert Dole zei onder meer: „Het is duidelijk dat Vietnamiseringspolitiek een werkelijk succes is en dat wij kunnen voortgaan met terugtrekking van onze strijdkrachten ondanks de communistische invasie op grote schaal”.

De Democratische presidentskandidaat McGovern: „Het is een stuk politiek bedrog en een berekende misleiding bedoeld om de president gezichtsverlies te besparen en generaal Thieu's baantje te redden. Het bombarderen van Vietnam is een wrede grap die onze gevangenen in Hanoi in gevaar brengt, onschuldige burgers doodt, uitlokt tot meer aanvallen op onze achtergebleven soldaten en de zakken rolt van iedere Amerikaanse werker en belastingbetaler.”

Verschillende groepen in de Verenigde Staten hebben nieuwe grote protestdemonstraties aangekondigd.

In Parijs kwamen de delegaties weer bijeen, wisselden beschuldigingen over en weer uit, en besloten volgende week donderdag weer te vergaderen.

Front

Noord-Vietnam meldde dat Amerikaanse vliegtuigen en oorlogsschepen bommen en granaten hebben geworpen in zes Noordvietnamese provincies op dinsdag en woensdag, daarbij Haifong naderend tot 85 kilometer. Zeven Amerikaanse vliegtuigen waaronder een helikopter werden neergeschoten zodat het totaal aantal Amerikaanse toestellen dat boven Noord-Vietnam is neergeschoten op 3518 is gekomen, aldus Hanoi.

SAIGON — Noordvietnamese troepen, gesteund door tanks, hebben donderdagmorgen vroeg nieuwe aanval op nog geen tien kilometer van

RICHARD NIXON
... wij moeten pal staan ...

vallen gedaan op de Zuidvietnamese eenheden die de steden Kwang Tri en Dong Ha in het noorden van Zuid-Vietnam verdedigen. Kwang Tri is op 2 kilometer genaderd. De aanvallen zijn voorafgegaan door artilleriebeschietingen.

Het opperbevel in Saigon zei dat er bij zware gevechten tussen Kwang Tri en Dong Ha acht Noordvietnamese tanks zijn vernield. Een Zuidvietnamese bataljon dat de opmars tot staan probeerde te brengen, heeft zware verliezen geleden. De toestand is kritiek genoemd.

Kontoem in het centrale hoogland zijn donderdag Noordvietnamese tanks gesignaleerd. Volgens Amerikaanse functionarissen verwacht men, dat zij de voorhoede vormen van 15 à 20.000 man die binnen enkele dagen zullen overgaan tot de aanval op deze stad, waar de situatie zeer gespannen is.

Luchtmacht VS in Indochina weer sterker

WASHINGTON/SAIGON, 5 mei — De toch al aanzienlijk uitgebreide Amerikaanse luchtmacht in Indochina wordt opnieuw versterkt. Gisteren maakte het Pentagon bekend dat vier Phantom-squadrons zich op de basis Holloman in New Mexico gereed maken voor vertrek naar Thailand.

Het aantal gevechtsvliegtuigen en strategische bommenwerpers dat sinds het begin van het Noordvietnamese offensief naar Indochina is gezonden is daarmee gestegen tot rond 300 toestellen. Het totaal van alle Amerikaanse aanvalsvliegtuigen in het gebied bedraagt nu al meer dan 300.

Amerikaanse marine rondt fase-één a Gordijn van mijnen sluit havens af

MILITAIR NUT BETWIJFELD

WASHINGTON/SAIGON, 10 mei (NYT, Reuter, UPI en AP) — Vliegtuigen van de Amerikaanse zevende vloot hebben dinsdag de eerste fase van de blokkade van de Noordvietnamese havens door middel van mijnen „met succes” afgesloten.

Volgens het Amerikaanse opperbevel in Saigon zijn alle vliegtuigen veilig op hun bases teruggekeerd. Een Noordvietnamese Mig werd tijdens de operatie neergeschoten. De zevende vloot bestaat onder andere uit vliegdekschepen en kruist in de Golf van Tonkin.

De Amerikaanse marine is om twee uur (Nederlandse tijd) in de nacht van maandag op dinsdag begonnen met het afwerpen van mijnen vanuit vliegtuigen. Het tijdstip viel samen met de toespraak van Nixon waarin de blokkade van de Noordvietnamese zeehavens werd afgekondigd.

Een tijdmechanisme zorgt er voor dat de mijnen om elf uur donderdagavond op scherp worden gesteld. Nixon heeft de schepen, die ten tijde van zijn toespraak in Noordvietnamese havens lagen afgemeerd — in Haiphong alleen al 37 voor het merendeel communistische — drie dagen de tijd gegeven om een veilig heenkomen te zoeken.

Volgens de Amerikaanse marine zijn er thans mijnen gelegd in de vaarroutes naar Haiphong, Hongai, Cam Pha, Vinh, Quang Khe, Donghoi en Thanhua. Hongai en Campha liggen ten noorden van Haiphong en fungeren voornamelijk als bunkers. De rest ligt ten zuiden van Haiphong in de zogenaamde Noordvietnamese havengebieden.

„Ik heb daarom besloten dat H... moet worden belet de wapens v... om zijn agressie voort te zetten... in volledige overleg met de... Blijk van Zuid Vietnam heb... volgende maatregelen afgek... die van kracht worden terw... spreek. (1) Alle ingangen naar Noordvietnamese havens zullen worden... mijnde om te beletten dat me... gang heeft tot deze havens... Noordvietnamese marine-a... vanuit deze havens kan wor... demonnen. (2) De Amerikaanse strijd... hebben opdracht gekregen... maatregelen te nemen binn... ritoriale wateren van Noord... om het afleveren van voor... gen te gaan. (3) Spoor- en alle andere... gen zullen zoveel mogelijk... afgesneden. (4) Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „Deze acties zijn niet ge... een ander land. Landen i... in Noordvietnamese hav... zijn erop gewezen dat h... drie dagen de tijd hebbe... vertrekken. Na die tijd z... men zijn gelegd en elk se... „Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „In die twee weken is het risico... toegenomen dat een communistische... regering wordt opgedrongen aan de 17... miljoen mensen van Zuid-Vietnam... nu een punt bereikt dat het ernstig... kaanse soldaten die nog in Vietnam... zijn. Er zijn slechts twee oplossingen... voor ons in deze oorlog overblijven... kijken, daarmee de levens van 60.000... Amerikaanse soldaten op het spel... latend aan een lange nacht van ter... reurt. Dit zal niet gebeuren. We zul... ten alles doen wat nodig is om de... Amerikaanse levens en de Ameri... kaanse eert te beschermen.” „Ten tweede, in het geval van een... volledige onverzooimelijkheid van ons... onderhandelingsstaf, sluiten we ons... aan bij de vijand om een communis... tische regering in Zuid-Vietnam te... „Ook dit zal nooit gebeu... „Ik heb daarom besloten dat H... moet worden belet de wapens v... om zijn agressie voort te zetten... in volledige overleg met de... Blijk van Zuid Vietnam heb... volgende maatregelen afgek... die van kracht worden terw... spreek. (1) Alle ingangen naar Noordvietnamese havens zullen worden... mijnde om te beletten dat me... gang heeft tot deze havens... Noordvietnamese marine-a... vanuit deze havens kan wor... demonnen. (2) De Amerikaanse strijd... hebben opdracht gekregen... maatregelen te nemen binn... ritoriale wateren van Noord... om het afleveren van voor... gen te gaan. (3) Spoor- en alle andere... gen zullen zoveel mogelijk... afgesneden. (4) Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „Deze acties zijn niet ge... een ander land. Landen i... in Noordvietnamese hav... zijn erop gewezen dat h... drie dagen de tijd hebbe... vertrekken. Na die tijd z... men zijn gelegd en elk se... „Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „In die twee weken is het risico... toegenomen dat een communistische... regering wordt opgedrongen aan de 17... miljoen mensen van Zuid-Vietnam... nu een punt bereikt dat het ernstig... kaanse soldaten die nog in Vietnam... zijn. Er zijn slechts twee oplossingen... voor ons in deze oorlog overblijven... kijken, daarmee de levens van 60.000... Amerikaanse soldaten op het spel... latend aan een lange nacht van ter... reurt. Dit zal niet gebeuren. We zul... ten alles doen wat nodig is om de... Amerikaanse levens en de Ameri... kaanse eert te beschermen.”

Blokkade

„Ik heb daarom besloten dat H... moet worden belet de wapens v... om zijn agressie voort te zetten... in volledige overleg met de... Blijk van Zuid Vietnam heb... volgende maatregelen afgek... die van kracht worden terw... spreek. (1) Alle ingangen naar Noordvietnamese havens zullen worden... mijnde om te beletten dat me... gang heeft tot deze havens... Noordvietnamese marine-a... vanuit deze havens kan wor... demonnen. (2) De Amerikaanse strijd... hebben opdracht gekregen... maatregelen te nemen binn... ritoriale wateren van Noord... om het afleveren van voor... gen te gaan. (3) Spoor- en alle andere... gen zullen zoveel mogelijk... afgesneden. (4) Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „Deze acties zijn niet ge... een ander land. Landen i... in Noordvietnamese hav... zijn erop gewezen dat h... drie dagen de tijd hebbe... vertrekken. Na die tijd z... men zijn gelegd en elk se... „Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „In die twee weken is het risico... toegenomen dat een communistische... regering wordt opgedrongen aan de 17... miljoen mensen van Zuid-Vietnam... nu een punt bereikt dat het ernstig... kaanse soldaten die nog in Vietnam... zijn. Er zijn slechts twee oplossingen... voor ons in deze oorlog overblijven... kijken, daarmee de levens van 60.000... Amerikaanse soldaten op het spel... latend aan een lange nacht van ter... reurt. Dit zal niet gebeuren. We zul... ten alles doen wat nodig is om de... Amerikaanse levens en de Ameri... kaanse eert te beschermen.” „Ten tweede, in het geval van een... volledige onverzooimelijkheid van ons... onderhandelingsstaf, sluiten we ons... aan bij de vijand om een communis... tische regering in Zuid-Vietnam te... „Ook dit zal nooit gebeu... „Ik heb daarom besloten dat H... moet worden belet de wapens v... om zijn agressie voort te zetten... in volledige overleg met de... Blijk van Zuid Vietnam heb... volgende maatregelen afgek... die van kracht worden terw... spreek. (1) Alle ingangen naar Noordvietnamese havens zullen worden... mijnde om te beletten dat me... gang heeft tot deze havens... Noordvietnamese marine-a... vanuit deze havens kan wor... demonnen. (2) De Amerikaanse strijd... hebben opdracht gekregen... maatregelen te nemen binn... ritoriale wateren van Noord... om het afleveren van voor... gen te gaan. (3) Spoor- en alle andere... gen zullen zoveel mogelijk... afgesneden. (4) Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „Deze acties zijn niet ge... een ander land. Landen i... in Noordvietnamese hav... zijn erop gewezen dat h... drie dagen de tijd hebbe... vertrekken. Na die tijd z... men zijn gelegd en elk se... „Lucht- en marineacties... taire doelen in Noordviet... „In die twee weken is het risico... toegenomen dat een communistische... regering wordt opgedrongen aan de 17... miljoen mensen van Zuid-Vietnam... nu een punt bereikt dat het ernstig... kaanse soldaten die nog in Vietnam... zijn. Er zijn slechts twee oplossingen... voor ons in deze oorlog overblijven... kijken, daarmee de levens van 60.000... Amerikaanse soldaten op het spel... latend aan een lange nacht van ter... reurt. Dit zal niet gebeuren. We zul... ten alles doen wat nodig is om de... Amerikaanse levens en de Ameri... kaanse eert te beschermen.”

nu opgev... miljoen... overgeleverd aan communist... terreur en tirannie. Het zou er ook... dat honderden Ameri...

...men bevinden zich, zoals president Nixon heeft verklaard, in de „binnenlandse (riviervluchten) en de beweerde territoriale (kust) wateren van Noord-Vietnam”. Volgens woordvoerder Daniel Henkin van het Amerikaanse ministerie van defensie is de door Nixon bevolen actie „geen blokkade in de zin van het aanhouden en doorzoeken van schepen op volle zee” (in de internationale wateren) waartoe ten tijde van de Cubaanse crisis, tien jaar geleden, was bevolen.

Mondingen

Nixons speciale adviseur, Henry Kissinger, verklaarde dat schepen met bestemming Noord-Vietnam zullen worden gewaarschuwd tegen de mijnevelden. Er zal echter niet worden opgetreden indien de gezagvoerder besluit de mijnevelden te trotseren.

De Amerikaanse en Zuidvietnamese marine en luchtmacht hebben evenwel opdracht gekregen „in de binnenlandse en beweerde territoriale wateren van Noord-Vietnam geëigende maatregelen te nemen om het overladen van voor Noord-Vietnam bestemde voorraden te verhinderen”.

Volgens functionarissen van het Amerikaanse ministerie van defensie betekent dit dat, als een gezagvoerder probeert de mijnbarriere te omzeilen door buitengaats te blijven en

zijn vracht over te laden op bijvoorbeeld kustvaarders of barken, deze kleinere schepen onder vuur zullen worden genomen (de voormalige Amerikaanse ministerie van defensie McNamara heeft zich vijf jaar geleden tegen een mijnblokkade van Haiphong verzet, omdat zo'n explosief onderwatergordijn het overladen van vrachtgoederen op zee niet zou kunnen voorkomen).

Afschermen

Het afschermen van de Noordvietnamese havens met magnetische, akoestische (op geluid reagerend) en aan boeien bevestigde mijnen en drukmijnen is vooral gericht tegen de smalle vaargeul naar Haifong, veruit de belangrijkste en meest bevaren haven van Noord-Vietnam.

Ruim 90 procent van het voor Noord-Vietnam bestemde oorlogsmateriaal komt in Haifong aan. Haifong is nog onlangs het doelwit van Amerikaanse bombardementen geweest en volgens radio-Hanoi zijn Amerikaanse onderzeebootjagers dinsdagmiddag begonnen met de beschieting van dichtbevolkte wijken van Haifong. Radio-Hanoi meldt dat twee Amerikaanse schepen door kustbatterijen zijn getroffen en in brand stonden.

Amerikaanse woordvoerders wij-

zen erop dat bij een succesvolle blokkade 90 procent van de aanvoer van voor Hanoi bestemd oorlogsmateriaal wordt afgesneden. Maar waarnemers betwijfelen of de Amerikaanse actie directe gevolgen zal hebben voor het huidige offensief van Noordvietnamese troepen en Vietcong-strijders in Zuid-Vietnam.

Volgens waarnemers kan het verscheidene maanden duren, voordat de gevolgen van de blokkade zich laten voelen op het slagveld ten zuiden van de gedemilitariseerde zone. Zij vragen zich af of de blokkade de opmars van Noordvietnamese troepen en Vietcong-strijders naar Hoë, An Loc en Kontoem kan afstoppen.

Ook in een uit begin 1969 daterend geheim onderzoek blijkt dat er ernstige twijfel bestaat aan het succes van een blokkade van de Noordvietnamese havens. Kort na zijn ambtsaanvaarding belastte Nixon Kissinger met de leiding van het onderzoek.

Geheim

De Amerikaanse inlichtingendienst beweert daarin dat „alle voor de oorlog vitale voorraden uit China per spoor en over de weg Noord-Vietnam kunnen worden binnengebracht, voor het geval dat de aanvoer over zee met succes wordt afgestopt.

Zelfs de gezamenlijke chefs van staven bleken het volgens het rapport niet eens over de doeltreffendheid van luchtbombardementen op wegen en spoorlijnen. (Nixon heeft hiertoe gisteren opdracht gegeven. In de afgelopen zes dagen zijn er 1.000 luchtaanvallen uitgevoerd op militaire doelen in Noord-Vietnam, aldus een Amerikaanse bekendmaking).

Volgens de chefs van staven zouden er minstens 6.000 bombardementen vluchten per maand nodig zijn om de twee spoorlijnen van China naar Noord-Vietnam onklaar te maken. Voor de bombardementsstop in 1968 bedroeg het hoogste aantal vluchten per maand 10.000.

Voorraden

Amerikaanse militaire deskundigen wijzen er echter op dat Noord-Vietnam thans meer oorlogsvoorraden heeft dan in 1966, omdat het blijkens het jongste offensief gedeeltelijk is overgestapt op conventionele gevechtsmethoden waarbij gebruik wordt gemaakt van pantserswagens, tanks en zware artillerie.

Bij een ongeluk in de Golf van Tonkin is de Amerikaanse vice-admiraal Robinson omgekomen. Zijn helikopter stortte vlak voor de landing op het dek van een kruiser in zee. Twee andere officieren verloren eveneens het leven. Het ongeluk gebeurde op maandag.

...offieren. Maar we vragen u niet de principes schaduwen van een verdeeld tijdschaduw. Niet terug te keren naar de donkere en aantal andere zaken. Laat ons van kernwapens, inzake handel en overeenkomsten inzake het beperken doekt. We staan vlak bij belangrijke aanzienlijke vooruitgang gese maanden bij onze onderhandelingen. „Onze twee landen hebben de laatste maanden in gevaar worden gebracht.” aan hechten, in gevaar worden gebracht. We vragen u niet de principes schaduwen van een verdeeld tijdschaduw. Niet terug te keren naar de donkere en aantal andere zaken. Laat ons van kernwapens, inzake handel en overeenkomsten inzake het beperken doekt. We staan vlak bij belangrijke aanzienlijke vooruitgang gese maanden bij onze onderhandelingen. „Onze twee landen hebben de laatste maanden in gevaar worden gebracht.”

Sovjet-Unie

„Met name richt ik mijn commentaar vanavond tot de Sovjet-Unie. Wij respecteren de Sovjet-Unie als een grote macht. Wij erkennen het recht van de Sovjet-Unie naar belang dreigd. De Sovjet-Unie op haar beurt moet dan ons recht erkennen onze belangen te verdedigen. Er worden geen Russische soldaten bedreigd in Vietnam. We verwachten dat u uw bondgenoten helpt. U kunt van ons niet verwachten dat wij iets anders doen. Maar laat ons, en laat alle grote machten, onze bondgenoten helpen bij hun verdediging — en niet bij het verslaan van andere landen, behalve kleine landen, die wereld aanmoedigen — dit soort van agressie Amerikaanse medelidzaamheid in den vrij te krijgen.” worden achtergelaten. „genen in communistische landen te kunnen onderbreid.”

DENT NIXON ... en vertaald

TEGELIJK MET BLOKKADE HAVENS

Ook mijnen in rivieren van Noord-Vietnam

WASHINGTON, 16 mei (NYT, Reuter, AP, UPI). — De Verenigde Staten hebben ook een aantal Noordvietnamese rivieren van mijnen voorzien om de bevoorrading over de rivieren te voorkomen, aldus een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van defensie. De mijnen werden op hetzelfde tijdstip door Amerikaanse vliegtuigen uitgeworpen als de mijnen voor de havens van Noord-Vietnam.

Woordvoerder Friedheim verklaarde, dat de mijnen in de waterwegen een onderdeel vormden van de totale inspanning om alle verbindingen binnen Noord-Vietnam uit te schakelen, inclusief autowegen, bruggen, spoorwegen en rangeerterreinen.

Friedheim noemde de blokkade van de haven van Haifong vrijwel totaal. Er kunnen nog wat kleine schepen in het havengebied varen maar het leek hem onwaarschijnlijk dat een van de 30 grote buitenlandse schepen die er voor anker liggen, de haven zullen verlaten. Friedheim kondigde ook aan dat de Amerikaanse luchtmacht alles in het werk zal stellen om herstel van vernielde bruggen te voorkomen. „Als zij pontonbruggen bouwen zullen wij ze weer vernietigen,” aldus Friedheim.

Noord-Vietnam heeft gisteren verklaard dat Amerikaanse vliegtuigen zondag nog mijnen hebben uitgeworpen in de monding van een aantal rivieren in de provincie Nam Ha. Ook hebben Amerikaanse vliegtuigen zondag aanvallen gedaan op dichtbevolkte delen van de provincies Nam Ha, Ninh Binh, Thanh Hoa, Nge An, Ha Tinh en Kwang Binh, aldus het Noordvietnamese persbureau VNA.

President Nixon heeft tegenover drie vrouwen van Amerikaanse krijgsgevangenen tijdens een ontvangst in het Witte Huis verklaard, dat hij de straffe militaire acties tegen Noord-Vietnam zoals de blokkade van de havens zal handhaven tot Noord-Vietnam alle Amerikaanse krijgsgevangenen vrijlaat.

Het is de tweede maal dat de Amerikanen in de langdurige Vietnamse oorlog de noordelijke binnenwateren van mijnen voorzien. Eerder gebeurde dit in februari 1968 onder het bewind van president Johnson als reactie op het Tet-offensief, hoewel Johnson toen niet overging tot het mijnen leggen voor de havens.

Minister van buitenlandse zaken William Rogers werd maandag voor een subcommissie van de Ame-

rikaanse senaat de blokkade, het leggen van mijnen en de bombardementen op Noord-Vietnam. „Het waren de minst offensieve maatregelen die we konden nemen. Ik vind onze actie zeer beheerst. We geloven niet dat het zal uitlopen op een grote confrontatie. We menen dat het goed mogelijk is dat onze maatregelen een mislukking van de invasie in Zuid-Vietnam tot gevolg zullen hebben, en als dat het geval is zou het kunnen leiden tot een regeling door onderhandelingen”.

Rogers zei dit in een scherpe woordwisseling met de Democratische senator William Proxmire, voorzitter van de subcommissie. De Democraat vroeg waarom de Amerikaanse regering met deze escalatie het risico van een confrontatie met de Sovjet-Unie had genomen aan de vooravond van Nixons reis naar Moskou.

De Sovjet-Unie heeft de Veiligheidsraad maandag meegedeeld dat de Amerikaanse bewering dat de havens van Noord-Vietnam met mijnen werden geblokkeerd uit „zelfverdediging” niet gegrond is. „De feiten, die over de gehele wereld bekend zijn, tonen aan dat er geen agressie tegen de Verenigde Staten is gepleegd”, zo heeft ambassadeur Jacob Malik in een brief aan de Veiligheidsraad verklaard. „Integendeel, de Verenigde Staten treden zelf op als agressor in Vietnam.”

Basis heroverd

SAIGON — De Zuidvietnamese eerste infanteriedivisie heeft maandag de basis „Bastogne”, op 24 kilometer ten zuidwesten van Hue, heroverd op de Noordvietnamezen, die deze strategische basis sinds 28 april in hun bezit hadden. Volgens de divisiecommandant, generaal Pham Van Phu zouden zijn manschappen bij de bezetting van de basis niet veel tegenstand hebben ondervonden.

De bombardementen door Amerikaanse B-52-bommenwerpers hebben de bezetting van de basis zo zeer verzwakt, dat de overblijvende Noordvietnamezen de vlucht zouden hebben genomen. Bij de strijd om de basis zijn 760 Noordvietnamezen gedood, de meesten van hen door de bombardementen, aldus generaal Pham.

Door de herovering van de basis zijn de Noordvietnamezen de mogelijkheid kwijt geraakt om de oude keizerstad Hue met lange-afstandsartillerie te beschieten.

In het centrale bergland hebben de Noordvietnamese aanvallen in de richting van Kontum door de Amerikaanse bombardementen maandag aan kracht verloren. De Amerikaanse reuzenbommenwerpers hebben zon-

dag en maandag in dit gebied meer dan duizend ton aan bommen op de troepen van Noord-Vietnam en de Vietcong laten vallen. Hierbij zouden elf tanks en 27 vrachtwagens zijn vernield.

In de stad Pleikoe is een grote Zuidvietnamese opslagplaats van brandstoffen bij een Noordvietnamese raketaanval in de lucht gevlogen. De regeringsstellingen in dit gebied, tot op 4 kilometer ten noorden van Kontum liggen onder constant vijandelijk vuur.

In de belegerde stad An Loc, op 96 km ten noorden van Saigon, worden de Zuidvietnamezen voortdurend door Noordvietnamese artillerie en mortieren bestookt.

Het Amerikaanse opperbevel in Saigon heeft meegedeeld dat de afgelopen week slechts 400 man uit Vietnam zijn teruggetrokken, het kleinste aantal sinds negen maanden. Verder zijn een tactisch luchteskader en alle transportvliegtuigen van het type C-7 Caribou naar bases in de Verenigde Staten overgebracht. De Amerikaanse luchtmachtbasis aan de baai van Cam Ranh is aan het Zuidvietnamese leger overgedragen.

Woongebieden in Haifong platgebombardeerd

Mijnen in haven geruimd

HAIFONG, 19 mei

De Noordvietnamezen zeggen dat zij mijnen ruimen in de haven van Haifong, zodra Amerikaanse vliegtuigen ze hebben afgeworpen en dat het scheepvaartverkeer doorgaat. Onafhankelijke bronnen onderschrijven die bewering. Volgens hen is deze week minstens één schip, de Oostduitse vrachtvaarder *Frieden*, de haven binnengevaren.

Donderdag zag ik tijdens een bliksembezoek aan de haven ongeveer tien schepen voor anker liggen, waaronder schepen uit de Sovjet-Unie, Oost-Duitsland, Polen en Somaliland. Buiten mijn gezichtsveld kunnen er meer hebben gelegen.

Het havengebied zelf is zwaar getroffen. Het uithangbord van een onbeschadigd gebouw deed tamelijk potsierlijk aan. In het Engels stond erop: „Zeemansclub: kappersalon, kleermaker en schoenmaker.”

Omdat er meer bombardementen worden verwacht, is de werkdag in Haifong opgesplitst. De staatswinkels zijn geopend van vier tot half acht 's morgens en van vijf tot negen 's avonds. Functionarissen lieten mij met tegenzin tot de haven toe. Zij beperkten mijn bezoek tot tien minuten en bleven maar aandringen dat ik moest opschieten, omdat het gevaarlijk was.

Op bevel van president Nixon werden de Amerikaanse mijnen vorige week donderdag op scherp gesteld. Eerder in de nacht van maandag op dinsdag (acht mei) had de president voor de televisie verklaard dat er in Noordvietnamese havens mijnen werden afgeworpen, hoewel functionarissen hier zeggen dat de eerste mijn in werkelijkheid op zeven mei werd gelegd.

Onschadelijk

Khoe Nhan Thoej, woordvoerder van het gemeentebestuur van Haifong, verklaarde dat Amerikaanse vliegtuigen sinds zeven mei bijna elke dag mijnen hebben afgeworpen. „En ze zijn geruimd”, zei Thoej. „Wat voor soort mijnen ze ook leggen, wij hebben manieren om ze onschadelijk te maken. Het mijnenleggen door Nixon kan niet verhinderen dat buitenlandse schepen binnenvaren.”

Functionarissen ontkennen ten stelligste dat er schepen zijn beschadigd door mijnen. In het afgelegen deel van de haven waren geen beschadigde schepen te zien, maar die

Luchtfoto van de haven van Haifong tijdens bombardementen uitgevoerd door jachtbommenwerpers van de Amerikaanse vloot. Volgens de Amerikanen zijn opslagplaatsen en verbindingen gebombardeed, maar Noord-Vietnam meldt dat ook vele burgerdoelen zijn getroffen waarbij vele burgers werden gedood en gewond.

kunnen wel ergens anders hebben gelegen.

Er zijn veel sporen te zien van de uiterst zware bombardementen die Haifong de afgelopen maand te verduren heeft gekregen. Een bezoeker ziet gebieden die met de grond zijn gelijk gemaakt zoals Duitse steden die in de Tweede Wereldoorlog strategische bombardementen te verduren kregen.

Zondag 16 april was volgens de Noordvietnamezen de ergste dag, toen op Hanoi en Haifong zware aanvallen werden uitgevoerd. Tegen Haifong werden B-52 bommenwerpers en andere toestellen ingezet, werden er die dag 244 mensen gedood en 513 gewond. Bijna 2.000 huizen werden verwoest. Gezien de verwoestingen kunnen die cijfers best mogelijk zijn.

Een groot aantal arbeidersflats is bijna volledig in puin gegooid. Een duiventil voor de verwoeste gebouwen is er nog het best van afgekomen. Aan de overkant van de weg ligt de Thai Phien school, die 3000 leerlingen in de leeftijd van elf tot zeventien jaar telde. De drie schoolgebouwen liggen nu volledig in puin. Op de binnenplaats bevindt zich een grote bomkrater.

Er waren geen kinderen aanwezig, omdat de bombardementen op zondag plaats vonden. Op een schoolbord in een deuropening was geschreven: „Met ingang van 15 mei zal de school verhuizen naar het dorp Toanthang. Loop niet in dit gebied rond, omdat er misschien onontplofte bommen liggen.”

Ziekenhuis

De school en de arbeidersflats lagen mogelijk anderhalve kilometer van de haven. Het 600 bedden tellende Vietnamese-Tsjechoslowaakse Vriendschapsziekenhuis, dat bij de jongste bombardementen werd getroffen, ligt niet in de buurt van enig zichtbaar militair doel. Directeur-geneesheer dr Ngojen Doec Loeng zei dat op 16 april 's morgens om tien voor half tien een bom insloeg waardoor de verblijven van de staf werden verwoest. Loeng zei dat er geden lukkig weinig verpleegsters aanwezig waren, omdat er in het ziekenhuis slachtoffers van een bombardement, eerder op de morgen, werden behandeld.

Een nabijgelegen operatiekamer en 15 ziekenzalen werden ook verwoest.

Volgens Loeng werd een jongen van 13, die bij een bombardement eerder op de morgen was gewond en op het punt stond te worden geopereerd, gedood.

Volgens sommige Noordvietnamezen mikten de Amerikanen op ziekenhuizen om de bevolking te terroriseren. Tijdens de hernieuwde lucht-aanvallen van de afgelopen maand vielen er volgens hoogst betrouwbare verslagen bommen op dit ziekenhuis in Haifong en op een ziekenhuis in Hanoi en Thantoa.

Twee grote militaire doelen, die werden geraakt, zijn de olieopslagplaats en het spoorwegemplacement op de rand van Haifong. Ik zag tientallen verwrongen spoorwegwagens. Vele spoorlijnen waren echter al weer hersteld.

Het is echter duidelijk dat er tijdens de bombardementen op dit gebied veel huizen en industriële doelen zijn geraakt. Honderden acres (een acre is 4047 vierkante meter) zijn praktisch met de grond gelijk gemaakt. Hier en daar staat nog een muur overeind. Volgens functionarissen hebben B-52 bommenwerpers over dit gebied een tapijt van bommen gelegd.

ANTHONY LEWIS

Noord-Vietnam doorstaat bombardementen moedig

(Van een speciale verslaggever)

HANOI, 20 mei

Hoofdweg 5 die Hanoi met Haifong verbindt is op 5 mei in het midden „doorgesneden” omdat een brug bij Haidoeong gebombardeerd was. Chauffeurs moeten nu een omweg maken en daarbij moet twee keer een rivier worden overgestoken.

Dezer dagen worden de oversteeken gemaakt op kleine pontjes, op elk waarvan per keer twee vrachtwagens en twee personenwagens konden. Later werd een pontonbrug van tweehonderd meter gebruikt en er zou er nog één bij komen. Dat alles gebeurde binnen één dag. Het was een dramatisch voorbeeld hoe de Noordvietnamezen zich over de ongemakken van de bombardementen heen kunnen zetten. We waren in vijftien uur heen en terug van Hanoi naar Haifong en toen waren de twee pontonbruggen voltooid.

Langs de hele weg werd gebouwd; bulldozers en kranen, sommige brandnieuw, waren er te zien, maar het meeste werk werd met de hand gedaan.

Hoofdweg 5 is een smalle, twee-baansweg, omzoomd door bomen. Naast de bomen is aan elke kant een diepe sloot van tien tot vijftien meter breed en gevuld met water.

Arbeiders waren bezig er een vierbaansweg van te maken. Dat deden ze door uit de sloot aan de ene kant modder te halen en dat in de sloot aan de andere kant te storten.

Er bloeien lotusbloemen in het water langs de weg en verderop zijn rijstvelden. Bomen en andere groenten worden verbouwd in smalle rijen boven het wateroppervlak. Kleine dijkjes begrenzen elk klein veld. Kinderen helpen bij het repareren en dragen gras aan voor de karbouw.

De delta van de Rode Rivier is dicht bevolkt en dat is vanaf de weg duidelijk te zien. Er is een voortdurende stroom van mensen, meestal per fiets of te voet.

Zware lasten

Vrouwen dragen zware lasten van geogste rijst: manden hangen aan weerszijden van een stok die ze over hun schouder dragen. Ze brengen de manden naar een dorp verderop om de rijst te laten pellen en komen terug met de gepelde rijst of met meel.

Overal zijn tekenen van de oorlog te zien. De spoorlijn loopt gedeeltelijk langs hoofdweg 5. Er staan wagons want de gebombardeerde bruggen hebben de lijn in tweeën gehakt. Sommige arbeiders halen lading uit de wagons.

Langs de weg ziet men ook veel nieuw geschut, zowel lange-afstandsartillerie en luchtafweergeschut. Er stonden ook drie splinternieuwe brandspuiten. Ze waren besmeurd met modder, duidelijk in een poging om hun helder rode kleur te camoufleren.

Maar naast de machinerie van de moderne oorlog zijn er de onveranderde aanzichten van Zuidoost-Azië. Kleine jongens slepen manden door het water om krabben te vangen. Vrouwen dragen grote visuiken, gemaakt van bamboe die een vreemde en mooie elliptische vorm hebben. En hier en daar staan langs het water grote visuiken die met palen bediend worden vanaf de oevers.

Je moet over de Rode Rivier als je van Hanoi naar hoofdweg 5 wilt. We waren een dezer dagen van plan om drie uur in de morgenweg te gaan maar we konden niet eerder de rivier oversteken dan zes uur omdat er gewerkt werd aan de pontonbrug die

de gebombardeerde vaste brug vervangt.

Het wachten was een proces van wanordelijk geduld. Iedereen scheen zich voor te willen dringen. Er waren veel vrouwen met puntige strohoeven, hun zwarte haren tot diep op hun rug. Soldaten die er de nacht hadden doorgebracht waren bezig op te staan en kookten op houtskool. Er waren babies vastgebonden op de bagagedragers van fietsen. Een man had zijn motorfiets geparkeerd en iemand was op het zadel gekropen en er op in slaap gevallen.

Vlak na de oversteek van de rivier is er een controle. Wagons waarin vreemdelingen zitten — behalve wagons met diplomatieke nummerplaten — moeten stoppen en de inzittenden moeten hun papieren laten zien. De tolk vroeg of dat ook in Washington gebeurde.

Erfenis

Noordvietnamese autoriteiten verklaren tegenover journalisten en diplomaten dat zij binnenkort zwaardere Amerikaanse bombardementen en andere aanvallen verwachten en gereed zijn om daaraan het hoofd te bieden. „Het opvoeren van de oorlog is nog maar net begonnen,” zei een functionaris. Nixon kan nog meer treden op de ladder beklimmen. Misschien zal dit gebouw binnenkort niet meer bestaan.”

Hij sprak in het ministerie van buitenlandse zaken, een indrukwekkende erfenis van het Franse koloniale bewind. De functionaris grinnikte en liet erop volgen „maar we zullen ons aan de omstandigheden moeten aanpassen”.

Voor zover buitenlanders het kunnen beoordelen, handelt de Noordvietnamese regering naar de opvat-

Het St Laurentiusziekenhuis te Roermond is een algemeen streekziekenhuis met een capaciteit van 500 bedden en een grote betekenis voor de gezondheidszorg in dit deel van Limburg.

Binnenkort komt hier de functie vakant van

hoofd van de verpleging

Alicia B
door A-ge
Op het r
en de chiru
Zr. Ignatia
U kunt h
Groot-Z

STICHTING AMSTELHUIZEN

Amstel 51
Amsterdam

Voor een van de onder onze Stichting sorterende verpleeghuizen, zoeken wij een

DOCENTE

die belast zal worden met de begeleiding van leerling ziekenverzorgenden op de afdelingen en die daarnaast een aantal theoretische lessen zal geven. Wij denken hieraan iemand, die in het bezit is van het diploma A of het diploma A en B ziekenverpleging en een docentenopleiding heeft gevolgd of daarvoor studeert.

Afhankelijk van opleiding en ervaring haar aanstelling plaatsvinden in de rang van eerste verplegende of eerste verplegend

Interessante sollicitaties kunt u richten aan de afdeling personeelszaken.

ig docente - nktie,

ting dat het ergste nog moet komen. Gezinnen, waarvan de kinderen uit Hanoi zijn geëvacueerd, hebben te horen gekregen dat zij hun kinderen in september moeten laten inschrijven op scholen in de streken waarheen zij zijn overgebracht. De meeste kinderen en bejaarden en vele vrouwen hebben Hanoi verlaten — ongeveer de helft van de normale bevolking van één miljoen.

De Noordvietnamezen zeggen dat zij de strijd zullen voortzetten en houden vast aan hun eis dat president Thieu van Zuid-Vietnam moet verdwijnen, ongeacht wat Amerika doet. Het is uiteraard onmogelijk tijdens een kort verblijf zo'n verklaring op zijn juiste waarde te schatten, maar Westerse waarnemers hier geloven en bloc in de vastberadenheid van Noord-Vietnam.

Een recente gebeurtenis kan een aanwijzing zijn voor de houding van de Noordvietnamezen. Ik sprak met kolonel Ha Van Laoe, de voormalige tweede man van de Noordvietnamese afvaardiging naar de vredesbesprekingen in Parijs. Hij staat nu aan het hoofd van de commissie voor oorlogsmisdaden, een regeringsinstelling die verslag uitbrengt over de uitwerking van de bombardementen.

Verwoestingen

Kolonel Laoe liet foto's zien van doden en verwoestingen en uiteengegreden lichamen die volgens hem het gevolg waren van Amerikaanse „anti-personeel” bommen en raketten.

Plotseling begonnen de sirenes te loeien. Wij gingen naar een publieke schuilkelder in de buurt, een betonnen tunnel, elf treden, ongeveer twee meter 40 onder de grond. Het was er benauwd. De tunnel was in het midden minder dan één meter 80 hoog.

In een ruimte met een lengte van misschien zes meter zaten mensen dicht op elkaar op smalle banken langs de kant of stonden in het midden. Het alarm duurde een half uur.

Ik was de enige niet-Vietnamees. Allen lachten en praatten dat het een lieve lust was. Het ging er duidelijk ongedwongen aan toe. De mensen stroomden van de straat naar binnen en praatten wanneer ze er zin in hadden.

„U kunt zien hoe wij ons gedragen”, merkte Laoe na een tijdje op. „Nixon kan ons niet begrijpen. De vernietigingsoorlog duurt nu al zeven jaar. Hij kan tien jaar duren en we zijn er nog altijd zeker van dat we zullen overwinnen.”

Ik vroeg Laoe of de bevolking zich zo zou blijven gedragen als de zeeblokkade van Noord-Vietnam onbepakt zou voortduren en er een tekort zou ontstaan aan voedsel en grondstoffen of als de bombardementen zouden worden opgevoerd. Toen de vraag was vertaald, merkte een gezekte man met een helmhoed op: „U moet niets van de Vietnamezen begrijpen.”

Laoe verklaarde: „Wij zijn op het ergste voorbereid en we beschikken over alle middelen om daaraan het hoofd te bieden. Ho Tsji Minh heeft gezegd dat Hanoi, Haifong en andere steden wellicht verwoest zouden worden maar dat wij niet zouden kunnen worden verslagen. Hij heeft het voorspeld.”

ANTHONY LEWIS

(Van een speciale verslaggever)

HANOI, 30 mei

Hoe gek klinken vaak commentaren, die in deze geïsoleerde plaats uit de buitenwereld doorsijpelen. Deze week vertelde de „Voice of America” ons, dat vice-president Agnew had verklaard, dat het Noordvietnamese leger „gedemoraliseerd” was. Daarna zei generaal Alexander Haig, afgevaardigde van Henry Kissinger, tegen correspondenten, dat de politieke structuur in Hanoi onder ernstige druk staat en de prostitutie toeneemt.

In gedachten kwam het wonderlijk sardonische commentaar van de hofmaarschalk van Frankrijk aan de vooravond van de slag van Agincourt in Shakespeares Hendrik de Vijfde. Als een bode in zijn tent komt vertellen, dat het Engelse kamp op een afstand van nog geen 1500 passen ligt, vraagt hij laconiek: „Wie heeft de maat opgenomen?”

Natuurlijk heeft de Amerikaanse inlichtingendienst problemen bij het verzamelen van feiten over Noord-Vietnam. Maar het zou ongelukkig zijn, als een serieuze functionaris dit soort dingen geloofde zoals het denkbeeld, dat Hanoi gedemoraliseerd is of prostitutie algemeen verbreid — ideeën, die een zeer ervaren westerse diplomaat hier „onzin” noemde, toen hij de berichten hoorde.

Alarm

Het is zeker waar, dat de bombardementen verschrikkelijke schade hebben toegebracht aan zowel strategische als zuiver burgerlijke doelen. Telkens als het Pentagon praat over nog lossere beperkingen op de bombardementen, wordt de angst onder buitenlanders in Hanoi — met inbegrip van sommige communistische diplomaten uit Europa — groter. Maar de vraag is, wat de Vietnamese houding is.

In twee weken tijd heb ik hier in een aantal zeer onplezierige situaties

verkeerd: lopend over een lange pontonbrug tussen luchtaanvallen door of wandelend over een enorme openluchtmarkt tijdens een alarm. Het punt is, dat in deze situaties onder de Vietnamezen geen spoor van paniek te bekennen viel.

Maar stel, dat de Verenigde Staten Hanoi eenvoudig plat bombarderen, wat zij makkelijk zouden kunnen. Delen van Haifong zijn volledig

Washington sust publiek met loze beweringen

verwoest en volgens zeggen zijn plaatsen verder naar het zuiden er nog erger aan toe. De vraag werd voorgelegd aan een regeringsfunctionaris.

„Wij zouden erg weinig hebben, waarover we nog zouden moeten treuren”, antwoordde hij in het Engels. „Wij hebben geen grote wolkenkrabbers. Dus als de elektriciteit uitvalt, blijven wij niet hangen op de 50ste verdieping. Tijdens de oorlog tegen de Fransen leefde ik in het oerwoud. Op een keer fietste ik van Hanoi naar Hoë, ongeveer 640 kilometer. Een andere keer stak ik te voet de grens over naar Laos met 20 kilo op mijn rug. Ik ben nu ouder, maar ik kan weer de jungle ingaan.”

Het ministerie van buitenlandse zaken en andere diensten zeggen (en ervaren westerse waarnemers twijfe-

len daar niet aan), dat ieder een kleine zak klaar heeft staan, zodat hij op elk tijdstip naar het platteland weg kan fietsen. De zak bevat wat rijst, een beetje zout, een paar kleren en meer van dit soort dingen.

Wordt dit allemaal aan vreemdelingen verteld alleen maar om ze onder de indruk te laten komen van de Noordvietnamese vastberadenheid? Het zou bluf kunnen zijn, zeker. Maar om één sterke reden zouden de Amerikanen er niet verstandig aan doen aan te nemen dat dat zo is. Die reden is de onweerlegbare getuigenis van de jongste geschiedenis.

Misvatting

De afgelopen zeven jaar heeft dit land het hoofd geboden aan bombardementen en beschietingen op eerwijze, die Europeanen slechts met de grootste moeite kunnen begrijpen. Dit zou kunnen veranderen, maar geen enkele onpartijdige analytici zal dit openlijk waarschijnlijk achten.

Het is goed eraan te herinneren dat volgens verschillende Amerikaanse deskundigen deze oorlog lang geleden gewonnen had moeten worden. Zes of zeven jaar geleden zage zij licht in de tunnel en spraken ze over een terugkeer van de jongere voorkeermis. Dat heeft geen commentaar te zijn op de juistheid van de zaak. Het is eenvoudig een feit dat vroegere Amerikaanse voorspellingen over een snelle communistische ineenstorting niet zijn uitgekomen.

Aan die verhalen van Washington over gedemoraliseerdheid en prostitutie moet onzekerheid over de effectiviteit van de jongste escalatie van de oorlog ten grondslag liggen. De autoriteiten willen zichzelf en het Amerikaanse publiek geruststellen.

Maar vanuit deze positie is het erg moeilijk in te zien, hoe de bombardementen en de mijnblokkade een tijdig effect kunnen hebben op het kritieke gebied, waar de beslissingen vallen. Dat is het gevechtsterrein in het zuiden.

Amerikaanse autoriteiten, die beweren, dat nog één draai aan de duimschroef de communisten naar de onderhandelingstafel zal brengen, op onze voorwaarden, moeten afrekenen met een zware last van de geschiedenis.

ANTHONY LEWIS
New York Times

Gericht door laserstraal

Nieuw type bom

bestookt Hanoi

Tegenactie van Zuid-Vietnam dicht bij Hoë

SAIGON, 2 juni (AP, UPI, Reuter). — Volgens Amerikaanse functionarissen in Saigon hebben de her-
vatte bombardementen op doelen in
Noord-Vietnam tot nu toe meer re-
sultaat gehad dan de hele bombarde-
mentsactie in de jaren 1965 tot 1968.
Dit is vooral het werk van de elek-

tronische „slimme bommen“, die door
laserstralen of televisiecamera's met
uiterste precisie naar het doelwit
worden gestuurd.

„Wij zijn erin geslaagd de meest
belangrijke bruggen vanaf de defen-
sielinië ten noorden van Hoë af te snijden“,
aldus een functionaris. „Zowel de
noordoostelijke als de noordwestelij-
ke spoorlijn van Hanoi naar China is
afgesneden.“ Volgens Amerikaanse
inlichtingen zijn er geen tekenen, die
wijzen op grootscheeps transport van
oorlogsmaterieel per spoor of met be-
hulp van vrachtwagens vanuit China.

De „slimme bommen“ zijn de afge-
lopen twee jaar ontwikkeld. Zij wer-
den op beperkte schaal gebruikt, tot-
dat president Nixon 6 april bevel gaf
tot massale hervatting van de bom-
bardementen op Noord-Vietnam als
verginging voor het offensief van de
Noordvietnamezen en de Vietcong in
Zuid-Vietnam.

Bij een actie met laserbommen
vliegen twee jachtbommenwerpers
samen. Een is bewapend met een la-
serkanon, dat het doel met de licht-
straal opzoekt. Het tweede toestel
laat de bom vallen, die in de neuske-
gel is toegerust met een mechanisme,
waardoor de bom via de lichtstraal
op het doel afgaat. Volgens Ameri-
kaanse deskundigen wordt het doel
op anderhalve meter nauwkeurig ge-
raakt.

Aanval

Een 2000 man sterke troepenmacht
van het Zuidvietnamese regeringsle-
ger heeft op ongeveer 40 kilometer
ten noordwesten van Hoë aan het
noordelijk front in Zuid-Vietnam een
actie ondernomen tegen stellingen
van de Noordvietnamezen en de
Vietcong, die zich hebben samenge-
trokken voor een grootscheepse aan-
val op Hoë. De Zuidvietnamezen,
die werden gesteund door een lucht-
vloot van ruim 30 Amerikaanse B-52
bommenwerpers, stuitten op hevig
artillerievuur langs hoofdweg 1, de
belangrijkste verbindingslijn met
Noord-Vietnam in het gebied.

Het Amerikaanse opperbevel in
Saigon heeft bekendgemaakt, dat
sinds het begin van het Noordvietna-
mese offensief 37 Amerikaanse een-
heden zijn teruggetrokken. Hierdoor
moeten nog 2460 Amerikaanse solda-
ten worden teruggeroepen om op 1
juli het aantal 49.000 te bereiken, dat
Nixon zich tot doel heeft gesteld.
Daarnaast zijn zeker 80.000 Ameri-
kaanse militairen bij de luchtmacht
en de marine actief in de Vietnamese
oorlog.

Zie ook pagina 9

Bommen tegen bomen: een vergeten oorlog

door Rob Foppema

Een stukje Zuid-Vietnam dat door B-52 bommenwerpers vanaf hun veilige hoogte van tien kilometer is bewerkt, ziet er uit 'alsof het verscheurd is door een boze reus', of ook: 'verpulverd tot een grijze pap.'

33 00122A

Deze bloemrijke uitspraken zijn niet afkomstig van bezorgde biologen, maar van Amerikaanse militaire waarnemers, nuchtere mensen wier taak het is, de gevolgen van het werk van hun collega's te rapporteren. Die uitspraken wijzen erop dat het begrip kapotbombardement in Zuid-Vietnam een heel nieuwe betekenis heeft gekregen.

Het koele cijfer was al langer bekend: de Amerikaanse strijdkrachten hebben in Indochina al tweemaal zoveel munitie en bommen gebruikt als gedurende de hele tweede wereldoorlog. De werkelijkheid achter dat koele cijfer is moeizaam opgespoord door twee Amerikaanse hoogleraren, de bosbouwkundige Arthur H. Westing en de zoöloog E. W. Pfeiffer.

Hun verhaal publiceren zij in het meinummer van de Scientific American. Of de informatie helemaal overkomt betwijfelen zij, want 'je moet het gezien hebben voordat de gevolgen helemaal tot je doordringen'. Maar de cijfers en voorlopige conclusies zijn ook al welsprekend.

Kraters

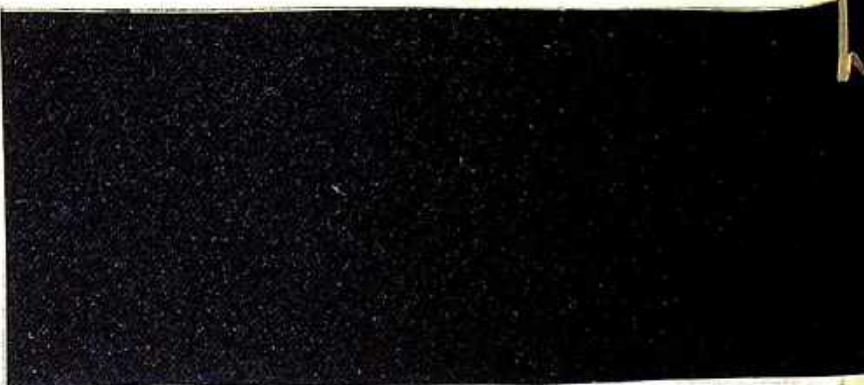
Het totale oppervlak van Zuid-Vietnam bedraagt zeventien miljoen hectare. Daarvan wordt tegenwoordig één procent in beslag genomen door eenentwintig miljoen bomkraters. Aangenomen dat die allemaal zijn veroorzaakt door de 500-ponds bommen waarvan een B-52 er honderdacht kan meenen, zijn dat kuilen van tien meter breed en zeven meter diep. In de zeven jaar van 1965 tot en met 1971 werd op die manier gemiddeld per minuut ruim vijfhonderd kubieke meter grond verplaatst.

Wat dat voor de praktijk van het Vietnamese leven betekent laat zich nog nauwelijks overzien. Wel is duidelijk dat de boer die dit soort kraters in zijn akker vindt, weinig neiging heeft om in de buurt nog iets te verbouwen. De krater zelf is te groot om dicht te gooien, de weggeslagen grond is in de verre omtrek verspreid.

Wanneer hij probeert, dan in ieder geval de grond in de omgeving te bewerken, trapt de waterbuffel die zijn ploeg trekt in granaatsplinters. Het dier krijgt geïnfecteerde wonden aan de poten en gaat, gezien het niveau van de veterinaire verzorging, in het algemeen gesproken dood. De dood kan voor boer en buffel ook sneller komen: de blindgangers in de Zuidvietnamese bodem worden geteld met honderdduizenden. Het oppervlak dat door granaatsplinters onveilig is gemaakt, wordt door Westing en Pfeiffer geschat op elf miljoen hectare, dat is tweederde van het totale land.

Bomen

Maar dat zijn natuurlijk lang niet allemaal akkers. Van het bouwland is tot nog toe naar schatting tien procent verlaten. Maar granaatsplinters richten ook elders aanzienlijke schade aan. De bossen van Zuid-Vietnam worden er ernstig door aangetast. Bomen die al niet door een directe bomexplosie zijn vernietigd of door het ontbladeringsprogramma aan hun eind gekomen, zitten vol met stukjes metaal. Als zij in de daaropvolgende jaren worden gekapt (het land had een bloeiende houtindustrie) blijken zij eenderde minder op te brengen, omdat de houtzagerijen met grote regel-

maat hun zaagbladen zien sneuvelen, hoe goed men ook geprobeerd had de splinters voordien te verwijderen.

En als die bomen niet binnen een jaar of drie gekapt zijn heeft het meestal helemaal niet meer: de scherfwonden geven rot en schimmel vrij spel, en de boom waait gewoon een keer om.

Het boslandschap dat met bomen is bewerkt wordt een gepokte vlakte waar niets groeit dan gras en later misschien wat struikgewas. Nieuw bos komt er niet meer. Sommige bomkraters uit de eerste wereldoorlog bij Verdun zijn nog steeds kaal. Wat er wel komt, is de erosie, zeker wanneer het getroffen gebied heuvelachtig is, krijgt de regen kans om de grond weg te spoelen. Zuid-Vietnam is als land beschadigd. Voor eeuwen. Met opzet.

'Strategisch'

Want het was inderdaad de bedoeling van de militairen om het land onbewoonbaar te maken en zo de bevolking naar 'gecontroleerde gebieden' te drijven, concluderen Westing en Pfeiffer. Van alle bombardementsvluchten als volgens officiële opgaven vijf tot acht procent van direct tactisch belang voor het steunen van eigen troepen. De rest wordt omschreven als 'strategisch'. In de tweede wereldoorlog richtten strategische bombardementen zich op steden en fabrieken, die op een termijn van jaren weer konden worden opgebouwd. De strategische bombardementen in Indochina zijn gericht tegen het landschap. En dat kan niet worden herbouwd.

Bommen zijn trouwens niet het enige strategische wapen. Twee bataljons gepantserde oerwoudploegen hebben tot nog toe een oppervlak van driehonderdduizend hectare vrijgemaakt met hun honderdvijftig drie meter brede bulldozers. Vrij voor overwoeking door gras en bamboe, die het ontstaan van nieuw bos voor de voorziene toekomst onmogelijk maken. En naar mate de Amerikaanse grondtroepen worden teruggetrokken, gaat de luchtoorlog verhevigd door. Vorig jaar stegen per dag vier of vijf vluchten van elk zeven B-52 bommenwerpers op om vier of vijf stroken land van 0,8 bij 4,5 kilometer te bewerken. Dit jaar worden geen gegevens meer verstrekt.

Verzet

Een van de weinige stemmen in het officiële Amerika die zich hiertegen verzetten is die van senator Gaylord Nelson van Wisconsin: 'Niets in de krijgsgeschiedenis kan worden vergeleken met wat wij in Indochina hebben gedaan. Een beleid van verschroeide aarde is door de hele

geschiedenis heen in de oorlogvoering toegepast. Maar nooit eerder werd een land op een dergelijke schaal veranderd en verminkt, dat uitgestrekte oppervlakten nooit meer kunnen worden gebruikt of zelfs maar bewoond door mensen of dieren'.

'Ons programma van ontbladering, bommentapijten en bulldozers heeft onze soldaten niet beschermd, en de vijand niet verslagen, het heeft onze bondgenoot aanzienlijk meer schade toegebracht dan de vijand.'

De koude, harde en wrede ironie van de hele situatie, is dat Zuid-Vietnam beter van Hanoi had kunnen verliezen, dan samen met ons te winnen. Nu wordt het land geconfronteerd met de ergste van alle mogelijke werelden. Veel van het land is vernietigd, en zijn kansen om na ons vertrek zelfstandig te overleven, zijn op hun best ernstig te betwijfelen'.

Bommen veranderen Indo-China in pokdalig maanlandschap

(Van een speciale verslaggever)

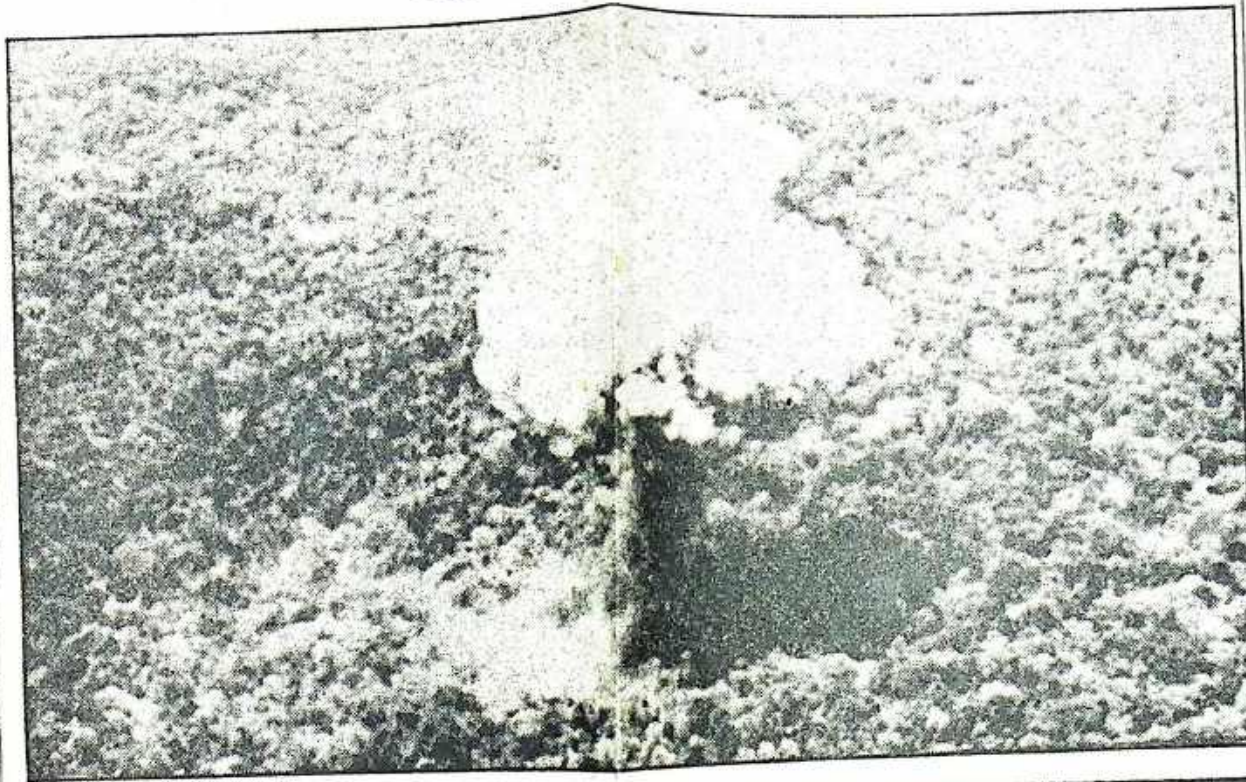
STOCKHOLM, 8 juni — De oorlog in Indochina, waar door massale Amerikaanse bombardementen en het gebruik van chemische wapens het menselijk leefmilieu stelselmatig wordt vernietigd, blijkt ernstige verdeeldheid te veroorzaken op de UNO-milieuconferentie. Hoewel het onderwerp Oorlog niet op de agenda staat is het in de algemene debatten reeds door verscheidene delegatieleiders op tafel gebracht. Zo noemde de Zweedse premier Olof Palme het een schandaal dat de ecologische uitroeiing met moderne wapens nog steeds door gaat. Ook verscheidene ontwikkelingslanden, zoals Algerije en Tanzania hebben de oorlog in Vietnam veroordeeld. De Amerikaanse delegatie is woedend over deze uitspraken, die zij op deze milieuconferentie „niet opportuun” acht.

Nog veel harder is de oppositie over het oorlogsprobleem buiten de officiële conferentie. De Amerikaanse ecoloog dr Barry Commoner heeft aangekondigd dat hij de UNO-conferentie zal vragen dit onderwerp alsnog op de agenda te plaatsen. Een aantal wetenschapsmensen is onder auspiciën van de internationale vredesgroep Dai Dong begonnen aan het opstellen van een petitie waarin de milieuconferentie zal worden gevraagd alle oorlogen in het bijzonder die in Indo-China, uitdrukkelijk te veroordelen.

Aan de petitie wordt meegewerkt door twee Amerikaanse onderzoekers, Arthur Westing en S. W. Pfeiffer, die in opdracht van het Amerikaanse „Scientists Institute of Public Information” een uitgebreide studie van de ecologische vernietiging in Indo-China hebben gemaakt. Een rapport over de ecologische gevolgen van de miljoenen bom- en granaatrechters in Vietnam dat Westling en Pfeiffer onlangs in het blad Scientific American hebben gepubliceerd, is op grote schaal in Stockholm verspreid. De voornaamste delen van het rapport worden hieronder weergegeven.

Dubbele '40-'45

In de zeven jaar van 1965 tot 1971 is het gebied van Indo-China — qua oppervlakte te vergelijken met Engeland — gebombardeerd met een tonnage aan explosieven dat ongeveer het dubbele is van het totaal dat de Verenigde Staten gedurende de Tweede Wereldoorlog aan alle fronten hebben gebruikt. Het aantal kraters dat in die periode door bommen en gra-

STOCKHOLM, 8 juni. — Milieu-minister Stuyt, die deze week leider is van de Nederlandse delegatie op de milieuconferentie van de UNO, ziet de ecologische vernietiging door Amerikaanse wapens in Indo-China als een „detailkwestie” die geen verband houdt met de milieu-problemen die op de conferentie aan de orde komen. De minister heeft in tegenstelling tot sommige andere afvaardigingen tijdens de algemene debatten ook met geen woord over deze oorlogsvoering gerept.

De Nederlandse delegatie onderschrijft de paragraaf in de UNO-verklaring over het menselijk leefmilieu waarin wordt gezegd dat het gebruik en de beproefing van wapens — speciaal die voor massavernietiging — de mensheid bespaard moet blijven, zo verklaarde de minister in een gesprek met de pers. Op de vraag of dit betekent dat de Nederlandse regering de Amerikaanse oorlogsvoering in Indo-China veroordeelt, antwoordde hij dat het hier „steeds om een algemene verklaring” gaat die „vooral gericht is op de toekomst”.

De minister toonde zich duidelijk geïrriteerd door vragen over de oorlog in Indo-China. „Laten we het over de conferentie hebben,” zei hij. Volgens de heer Stuyt is de milieuconferentie na enkele dagen al duidelijk een succes gebleken. Waaruit dit succes bestaat maakte de minister echter niet duidelijk.

H.F.

verwoestingen aan in de rubberplantages.

Volgens Amerikaanse gegevens is door al het oorlogsgeweld ongeveer tien procent van de landbouwgronden in Zuid-Vietnam door de bevolking verlaten. Het is evengoed een oorlog tegen het land als tegen le- gers, aldus menen de geleerden. Het blijkt, dat een van de belangrijkste doeleinden van de Amerikaanse militaire inspanning is om de sociale en economische structuur van het platteland en van agrarisch Vietnam te verstoren en te vernielen met het doel de boerenbevolking in gebieden te drijven die onder gezag staan van het bewind en zodoende de guerrilleros een thuisbasis te ontnemen.

Slechts vijf tot acht procent van de Amerikaanse bombardementen in Vietnam zijn in die periode gericht geweest tegen tactische militaire doelen, dat wil zeggen, als vorm van directe steun aan de troepen. De rest van de bombardementen worden on-

miljoen, met een oppervlakte van 169.200 hectare, waarbij totaal 2,72 miljard aarde werd verplaatst.

De twee geleerden Westing en Pfeiffer, zijn respectievelijk hoogleraar biologie aan het Windham College en professor in de zoölogie aan de Universiteit van Montana. Zij hebben afzonderlijk en te zamen verschillende studiereizen gemaakt naar Vietnam om ter plaatse de gevolgen te zien van de moderne methoden van oorlogsvoering op het milieu. Het zijn vooral deze gevolgen waar zij grote ongerustheid over uiten in hun rapport.

Zij schrijven onder meer, dat de toepassing van herbiciden (verdelingsmiddelen waarmee onder meer de ontbladering wordt bereikt) en de vernieling van de aarde door granaat- en bomtrechters, de oppervlakte van Vietnam doet denken aan de „foto's van de maan." De geleerden bestudeerden de gevolgen zowel vanuit de lucht als op de grond, waarbij zij vele burgers ondervroegen onder wie boeren en houtkappers.

450 Hiroshima's

In de zeven jaar van 1965 tot 1971 lieten de Amerikaanse strijdkrachten 13 miljoen ton aan munitie ontploffen in Indo-China, waarvan de helft afkomstig was van luchtbombardementen en de andere helft van wapens op de grond. Dit enorme gewicht aan explosieven is te vergelijken met de energie van 450 atoombommen van het soort dat op Hiroshima viel. Anders uitgedrukt betekent dit voor het hele gebied van Indo-China 320 pond explosieven per hectare land en 326 pond per inwoner. Het betekent ook dat gedurende deze zeven jaar het gemiddelde aan explosies 106 pond per seconde bedroeg.

De Amerikaanse geleerden die bij hun studies dus nog niet eens het huidige jaar hebben berekend met de verhevigde strijd te land en in de lucht met de zeer zware bombardementen vanuit vliegtuigen en vanaf Amerikaanse schepen, wijzen er op dat hun studie nog niets zegt van de concentratie van deze vernietigingen.

Van het totaal van 13 miljoen ton aan explosieven, aldus Westing en Pfeiffer, kwam er 10,5 miljoen terecht in Zuid-Vietnam, een half miljoen in Noord-Vietnam en 1,3 miljoen in zuidelijk Laos; de rest in andere gebieden.

De Amerikaanse geleerden wijzen er op dat de splinters van bommen en granaten ook schade aan de natuur toebrengen. Zij schatzen dat het totaal oppervlak dat door deze verspreiding van fragmenten werd getroffen, 13,04 miljoen hectaren bedroeg.

Zoals gemeld heeft Zuid-Vietnam het meest van het geweld te lijden gehad gedurende genoemde periode. Naar schatting 21 miljoen kraters hebben hier het landschap verander-

De Amerikanen gebruiken in Vietnam onder meer bommen die zo'n krachtige uitwerking hebben dat mid-den in het oerwoud een landingsveld voor helikopters kan worden platgebrand. Hiervoor worden bommen van 7,5 ton gebruikt. De foto's tonen de explosie en het gevolg.

UNO-CONFERENTIE OVER HET MILIEU

STOCKHOLM '72

scheurd over een totale oppervlakte van circa 138.000 hectare, waarbij miljoenen hectaren zijn getroffen door granaatscherven. De totale oppervlakte van Zuid-Vietnam is ruim 17 miljoen hectare.

Langdurig gevolg

De gevolgen van deze massale vernieling voor de bevolking zullen van lange duur zijn, zo menen de Amerikaanse geleerden aan de hand van gegevens uit vorige oorlogen. Zij maken onder meer vergelijkingen met de bommenkraters op het Japanse eiland Okinawa, die tien jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog nog steeds niet begroeid waren en rood zijn gekleurd door de roest van metaalfragmenten.

Uit andere oorlogen blijkt dat de gevolgen soms veertig jaar later nog zijn te zien. Zelfs in het hevige strijdgebied van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) rondom Verdun, kan men vandaag de dag nog de kraters van granaten zien.

Het gevolg van een explosie is dat de vruchtbare aarde, de begroeiing en humuslaag worden verwijderd en dat daardoor het getroffen gebied in en rondom de kraters blijvend kaal blijft of in het beste geval door een waardeloos soort gras wordt begroeid. In gebieden met hellingen ontstaat door kraters op de lange duur erosie, met alle gevolgen van dien.

Een ernstig probleem is dat de kraters door de aanwezigheid van het stilstaande water ideale broedplaatsen voor muskieten worden en daar door het gevaar voor malaria en knokkel-koorts onder de bevolking aanzienlijk toeneemt. Rapporten wijzen er ook op dat de toename van malaria — alsook de uitbreiding tot voorheen malaria-vrije gebieden — ernstig zorgen baart.

De gevolgen voor de landbouw zijn volgens de Amerikanen „aanzienlijk". De boeren voelen er weinig

voor om in gebieden vol kraters hun werk te hervatten, al was het alleen al om het gevaar van blindgangers die zich de grond in hebben geboord maar niet tot ontploffen zijn gekomen. Vele boeren die toch de moed hadden om hun grond te bewerken werden door blindgangers gedood toen zij er met hun ploegen tegen aan kwamen. Er liggen naar schatting verscheidene honderden duizenden van dergelijke blindgangers, zowel bommen als granaten, in de grond.

Scherven verwonden bovendien mens en dier tijdens de bewerking van de grond, waarna infecties en zelfs de dood kunnen volgen. De explosies hebben in bepaalde gebieden ook tot gevolg gehad dat de ingewikkelde irrigatiesystemen werden vernield en daardoor verzilting optrad die de grond onvruchtbaar maakte.

Maar ook de Zuidvietnamese bosbouw is ernstig schade toegebracht.

De schade heeft drie vormen: volledige vernietiging; het doorzeven van de bomen door scherven en bomen die tenslotte afsterven door de gevolgen van de schervenbeschadiging.

Pure vernietiging

De waarde van het hout gaat ook sterk achteruit door de aanwezigheid van metaalscherven. De eigenaar van een zagerij vertelde de Amerikanen dat vier van de vijf bomen, die hij te verwerken kreeg, metaaldelen bevatten. Hierdoor worden ook de zagen ernstig beschadigd of vernield. Men schat dat het hout uit Vietnam met de helft in waarde is gedaald. De bombardementen richten ook grote

personeels- en arbeidszaken

hoofd van de afdeling

Bij de gemeentelijke huizen te Amsterdam vacceert de betrekking van

AMSTERDAM
GEMEENTELIJKE HUIZEN

Bij de dienst van de Gemeente Eindhoven

verkeersonderzoeker

Bij de dienst ruimtelijke ordening en verkeer is bij de afdeling verkeersonderzoek de functie vacant van

EINDHOVEN
GEMEENTE

Taak: het verzamelen en automatisch verwerken van gegevens uit verkeers- en verkeersonderzoeken.
Vereist: middelbare schoolopleiding, alsmede diploma statistisch assistent en/of statistisch Functionaris zal, van gegevens is noodzakelijk.
Salaris naar gelang ervaring, opleiding en bekwaamheid t/m f 1837,— per maand (commissie) of f 1882,— per maand (commissie 1e kl.). De premie AOW komt voor rekening van de gemeente. Gunstige ziektekostenregeling.
Sollicities, onder vermelding van nr. 72.34, binnen 8 dagen na het verschijnen van deze oproep, te richten aan de directeur van personeelszaken, stadhuis Eindhoven.

Tot zijn taak, die een grote mate van zelfstandigheid inhoudt, behoort de aan te trekken functionaris zal worden belast met de leiding van deze in het Bin-nengasthuis gevestigde afdeling, waar de administratie betreffende p.m. 1500 personeelsleden van het Binnengasthuis en het Weesperpleinziekenhuis wordt gevoerd.

Correspondentie en rapporten: agenda's bijhouden, kortom: mens concept, zodanig alspraktisch voor de buitendienstfunctionarissen.

het land en de bossen werden gebombardeerd om de tegenstander zijn schuilplaats te ontzeggen. De Amerikaanse hoogleraren verwielen in de conclusie van hun rapport naar een uitspraak van senator Gaylord Nelson uit Wisconsin, die onlangs een wetsontwerp indiende om een studie te maken van de gevolgen van het Amerikaanse oorlogsgeweld in Indo-China.

„De kille, harde en wrede ironie van dit alles is dat Zuid-Vietnam er beter aan toe zou zijn geweest als het had verloren van Hanoi dan als het met ons zou winnen. Zuid-Vietnam wordt nu geconfronteerd met het ergste van alle mogelijkheden: veel van zijn land is vernield en er is tenminste ernstige twijfel aan zijn kansen op een onafhankelijk overleven, nadat wij zijn vertrokken”.

HANS FRIEDEMANN

Thijssen & Co.
rs in Assurantiën
cht 224, Amsterdam
afdeling Buitendienst een
istente

at een middel
mbien doet
hrompelen
sk stop. Zwelling verdwijnt.
egen-schrompelen ook hardnekkige
te nu-
aan-
Spreekt Preparation. Het is middel
n. De on-
nethle, acti-
Spreekt van
middel: Spee-
zalt en zetp-

biljetten
toverval op de Nederlandse
V. aan de Arent Jansz, Ernst-
theneveldt op maandag, 5 juni
02946-1786, 020-713016.
020-125177
eg 273 - Amsterdam
NDIJK-BREE
tise Bureau

DOCENTEN

Gevraagd per 1 augustus 1972:
Helenastraat 17, Den Haag

„COR MARIAE”
Pedagogische Academie + Havo-top

Voor P.A.:
Opvoedkunde
didaktiek v. 1 Rekenen
4 à 5 uur
13 à 17 uur
17, desgewenst 26 uur,
voorkent voor Utrecht-
se studierichting

STOCKHOLM — 'Voor mijn volk in Vietnam is de milieu-conferentie in Stockholm een luxe. Mijn land raakt niet vervuild zoals in de overontwikkelde landen. Mijn land wordt vergiftigd'.

Dit zegt Cao Ngoc Phoeong, de Vietnamese boeddhist die in ballingschap in Parijs woont en de wereld rondreist om te vertellen van de gruwelen die haar volk worden aangedaan. Op de Dai Dong-conferentie in Zweden voegde zij een ander alarmerend feit toe aan het druk besproken rapport van de Amerikanen Arthur Westing en E. W. Pfeiffer over de 'ecocide' de stelselmatige vernietiging van land en volk in Vietnam (samengevat in Trouw-Kwartet van zaterdag). Cao Ngoc Phoeong weet dat het uitstorten van miljoenen liters ontbladeringsmiddelen (herbiciden) boven haar land en de bombardementen betekenen dat de hellingen van de heuvels en bergen geheel kaal geraken. Het gras en de bomen die anders in de regentijd het van de bergen komende water tegenhielden, zijn verdwenen en daarmee de natuurlijke bufferzone. Het gevolg is dat de laatste jaren het aantal overstromingen steeds groter wordt, dat landbouwgronden onder water komen te staan, de oogst van de Vietnamezen vernietigd wordt, de mensen dakloos worden. Keline boeren worden van dat land naar de stad gedreven, waar de sociale nood groot is en waar de vluchtelingen soms worden ondergebracht in concentratiekampen. Arthur Westing projecteerde in een gesprek de gevolgen die de ecologische oorlog in Vietnam (met 45 miljoen inwoners) zou kunnen hebben op Amerika. Als dit land met twee honderd miljoen mensen op dezelfde wijze getroffen zou worden door bommen, ontbladeringsmiddelen en stelselmatige vernietiging, dan zouden er bij-

Boeddhiste op conferentie in Stockholm:

'Vietnam raakt niet vervuild maar wordt door VS vergiftigd'

door Rudie van Meurs

na zes miljoen doden, meer dan dertien miljoen gewonden, terwijl 33 miljoen Amerikanen, berooid van hun bezittingen, vluchteling zouden zijn. Westing zegt: 'Zelfs als deze oorlog nu zou eindigen duurt het tientallen jaren voor er weer enig herstel mogelijk is. Ik praat dan nog alleen maar over herstel van natuurlijk evenwicht. Het is waar wat mevrouw Phoeong zegt, dat Vietnam niet vervuild raakt maar vergiftigd wordt en dat de Amerikanen bezig zijn aan een systematische vernietiging van het land, hulpbronnen en de mensen in Vietnam'.

Hoogtepunt

De massale besproeiing van gebieden die een oppervlakte hebben van de helft van Zwitserland, bereikte een hoogtepunt in 1967. Pfeiffer: 'Hierdoor is Zuid-Vietnam met een erfenis opgescheept die uit miljoenen dode, rottende bomen bestaat, vergiftigde planten en een ontworpend eco-systeem. De ontbladeringsmiddelen hebben in de loop van de tijd honderden duizenden hectare rub-

berplantages, rijstvelden en landbouwgrond vernietigd en kaal gemaakt. Een ander onderdeel van de ecologische oorlog van de Amerikanen in Vietnam is het 'schoonvegen' van het land met behulp van bulldozers. De bulldozers, die meer dan twaalf uur per dag opereren, hebben een capaciteit van een halve hectare per uur. Er zijn er ongeveer tweehonderd in Vietnam.

Pfeiffer: 'geen boom is te groot, geen jungle te dicht, niets ontsnapt aan deze machines, die bezig zijn aan het meest intensieve rooiingsprogramma in de geschiedenis. Soms snijden geniesoldaten het land puur voor de lol in stukken. Tijdens mijn bezoek aan Indo-China kwam ik b.v. het embleem van de Amerikaanse 1ste divisie infanterie tegen op 25 mijl ten noordwesten van Saigon, dat in de bosbegroeiing was gekerfd. Daarmee ging op z'n minst 800 hectare bos verloren. Op een zelfde manier is in de buurt van Hoéé een reusachtig vredessymbool in het bos gesneden'. Naast het grote gevaar dat ontstaat voor ecologie en het optreden van erosie in de heuvelach-

tige gebieden, berekenen Pfeiffer en Westing dat de oorlog in Vietnam meer dan 1,2 miljoen hectaren aan bosbegroeiing kost en dat de Vietnamese economie tientallen miljoenen dollars schade oplevert per jaar.

Superbom

Pfeiffer heeft in Vietnam ook ervaringen opgedaan met het allernieuwste wapen op het gebied van de Amerikaanse oorlogsvoering, het gebruik van een zeventuizend kilo wegende superbom, die de Amerikaanse generaals speels de naam van Daisycutter of cheeseburger hebben gegeven. Deze superbom is de opvolger van de Blockbuster die 4500 kilo weegt. De superbom wordt met behulp van een parachute op een hoogte van drie tot zesduizend meter afgeworpen. Als de bom tot ontploffing komt, ontstaat geen krater maar worden alle bomen en obstakels tientallen meters ver weggeblazen. Zo ontstaan open plekken ter grote van voetbalvelden. De luchtdrukverplaatsing die bij de ontploffing vrijkomt is even specta-

culair als bizar. Vliegtuigen die op drie kilometer afstand vliegen en op tweeduizend meter hoogte zijn worden heen en weer geslingerd. Binnen een straal van een kilometer worden alle levende wezens door de explosie op slag gedood. Buiten die cirkel des doods raken mensen en dieren ernstig gewond. Volgens onderzoeken zouden zelfs wormen in de grond asl gevolg van de explosie sterven. De bom wordt met name afgeworpen voor het onklaarmaken van wegen en het tegenhouden van verdachte troepenconcentraties. De superbommen zijn volgens Pfeiffer al anderhalf jaar in gebruik, zonder dat daar ooit aandacht aan werd gegeven. Een officier van de 7de luchtmacht zei dan ook tegenover Pfeiffer: 'de bommen hebben zo'n verwoestende werking dat we er niet te veel publiciteit aan durven te geven'.

Ervaringen

Pfeiffer en Westing zijn verontrustende wetenschapsmensen op het gebied van biologie en bosbouwkunde. Ze sommen in Stockholm, elke avond opnieuw op andere bijeenkomsten, hun ervaringen op, zonder daarbij nadrukkelijke politieke consequenties te willen trekken. Ze vinden het slechts jammer dat de biologisch, chemische oorlog in en de vernietiging van Vietnam niet op de agenda van de VN-wereldmilieuconferentie is geplaatst, omdat die volgens hen daar wel thuis hoort. Westing zegt op een gegeven ogenblik: 'het is unfair om te zeggen dat het Amerikaanse leger — waarvan hijzelf in Korea deel uitmaakte — Vietnam als proefveld zou gebruiken voor nieuwe bommen en nieuwe chemische middelen. Dat is immers de taak van elk leger'. Als Cao Ngoc Phoeong hierover bedroefd is zegt hij: 'Ik wil niemand in verdediging nemen, begrijp me goed, maar het Amerikaanse leger wordt ook gestuurd om zijn werk te doen'.

„Vergissing” Zuid-Vietnam

NAPALM DOODT KINDEREN

SAIGON, 9 juni (NYT, Reuters, UPI, AP) — Bij gevechten in de buurt van Trang Bang op 48 kilometer ten noordwesten van de Zuidvietnamese hoofdstad Saigon heeft een Zuidvietnamese gevechtsvliegtuig vier napalmbommen gegooid op vluchtende Zuidvietnamese soldaten en burgers, onder wie veel vrouwen en kinderen. Minstens vier kinderen en een vrouw kwamen om het leven. Talrijke vluchtelingen werden overdekt met zeer ernstige brandwonden.

De gevechten braken uit, toen Noordvietnamese troepen en eenheden van de Vietcong een aanval deden op Trang Bang in een poging hoofdweg 1 naar Saigon verder in handen te krijgen. Twee „Skyraders” van de Zuidvietnamese luchtmacht probeerden hen uit hun stellingen te verdrijven en wierpen acht bommen, waaronder vier napalmbommen. De bommen troffen soldaten en burgers, die voor de gevechten op de vlucht waren geslagen.

De Zuidvietnamese legerleiding in

Saigon noemde de actie „een vergissing”. Gewoonlijk worden dergelijke „vergissingen” niet in de dagelijkse communiqués over de oorlogssituatie opgenomen. Bekend is geworden, dat ook woensdag een Zuidvietnamese gevechtsvliegtuig aan het front bij de noordelijke stad Hoëe eigen troepen heeft beschoten. Negen Zuidvietnamese militairen zouden zijn gedood.

Voor de tweede keer in twee dagen hebben Amerikaanse jachtbommenwerpers aanvallen uitgevoerd op doelen vlak bij de Chinese grens in Noord-Vietnam. Een spoorwegtunnel werd getroffen door laserbommen. Amerikaanse B-52 bommenwerpers zijn ook weer in actie gekomen boven Noord-Vietnam. Zij vernielden een opslagplaats op 30 kilometer ten noorden van de gedemilitariseerde zone. De vloot B-52 bommenwerpers is verder uitgebreid tot een totaal van tenminste 200 toestellen.

Tegenacties

In de buurt van Hoëe hebben Zuidvietnamese troepen een tegenactie ondernomen tegen Noordvietnamese stellingen in de provincie Kwang Tri, die in handen van Hanoi is. Doel van de actie is de druk op Hoëe te verlichten. Ook aan de noordelijke kuststrook van Zuid-Vietnam zijn Zuidvietnamese troepen een tegenoffensief begonnen. De acties werden zwaar ondersteund door Amerikaanse beschietingen vanuit de lucht en vanuit zee.

PARIJS — Een lid van de Noordvietnamese onderhandelingsdelegatie in Parijs heeft Amerika opnieuw beschuldigd van systematisch bombarderen van de dijken en irrigatiewerken in Noord-Vietnam. De bombardementen kunnen grote overstromingen veroorzaken in het dichtbevolkte rivierengebied. Volgens de afgevaardigde kunnen onderhandelingen „binnen 24 uur” grote vooruitgang boeken, als Nixon bereid is te praten. Een woordvoerder van de Amerikaanse delegatie noemde de beschuldigingen „onzin” en „propaganda die aantoonde, dat ze niet bereid zijn tot serieuze onderhandelingen”.

Hanoi bestookt met chemicaliën

Vervolg van pagina 1

Zuidvietnamese troepen veroverden langs de centrale kuststrook het plaatsje Dap Da en slaagden erin versterkingen te brengen in de al weken belegerde stad An Loc ten noorden van Saigon. Helikopters haalden uit An Loc gewonden op, die soms wekenlang in ondergrondse bunkers op hulp hebben gewacht. Een Amerikaans gevechtsvliegtuig beschoot „bij vergissing” een stelling van het Zuidvietnamese regeringsleger, waardoor 10 Zuidvietnamezen om het leven kwamen.

Amerikaanse B-52 bommenwerpers hebben opnieuw hevige acties uitgevoerd op gebieden ten noorden van de gedemilitariseerde zone. Bij in totaal 24 vluchten werden bommentapijten gelegd op posities, die een bedreiging zouden inhouden voor Hoëc. Bij de Chinese grens en in de buurt van Hanoi bestookten Amerikaanse bommenwerpers doelen met laserbommen. Rond Haifong werd een onslagplaats aangevallen.

20.000 bommen

PARIJS. — Amerikaanse bommenwerpers hebben in de maand mei ongeveer 20.000 bommen op Noord-Vietnam gegooid in een totaal aantal vluchten van 6000. Ook giftige chemicaliën werden afgeworpen. Honderden burgers kwamen om het leven en honderden raakten gewond. Deze gegevens zijn verstrekt in een rapport, dat werd opgesteld door een Noordvietnamese regeringscommissie, die onderzoek deed naar Amerikaanse

oorlogsmisdaden. Het rapport werd in Parijs door de Noordvietnamese onderhandelingsdelegatie openbaar gemaakt.

Bij de Amerikaanse aanvallen werden acht dijken en 17 pompstations in het vruchtbaarste gedeelte van Noord-Vietnam vernield, aldus het rapport. Ruim 2000 huizen, 17 scholen, 13 ziekenhuizen, 2 kerken en 4 pagodes liepen schade op. Na de afkondiging van de Amerikaanse mijnblokkade werden 3000 mijnen in rivierarmen en voor Noordvietnamese havens afgeworpen. Op 6, 7, 8 en 9 mei werden Russische en Chinese vrachtschepen in Noordvietnamese havens aangevallen, waarbij doden en gewonden vielen.

Het rapport deelde mee, dat de Amerikanen ook gebruik maakten van giftige gassen tegen de bevolking. Vaten met een speciaal soort traangas (CS-gas) werden afgeworpen boven dorpen in de provincies Thanh Hoa en Kwang Binh op 12 en 23 mei. CS-gas is samengesteld uit zeer kleine deeltjes, die prikkelend werken en tot in het diepste gedeelte van de longen kunnen doordringen. Amerikaanse oorlogsschepen voerden 6970 beschietingen uit op 136 dorpjes langs de kust, aldus het rapport.

Besprekingen

De belangrijkste adviseur van de Noordvietnamese onderhandelingsdelegatie, Le Doec Tho, vertrekt vandaag naar Bulgarije. Hij maakte niet bekend, wanneer hij weer naar Parijs zal terugkeren. Le Doec Tho zal in Sofia de feestelijkheden rond de 90ste verjaardag van de vroegere Bulgaarse partijleider Dimitrov bijwonen. Zijn vertrek lijkt de mogelijkheid van nieuwe geheime besprekingen met de Amerikaanse topadviseur Henry Kissinger uit te sluiten.

WASHINGTON — Volgens twee hooggeplaatste Amerikaanse militaire autoriteiten hebben de Noordvietnamezen enkele voorzichtige pogingen gedaan de mijnen voor de havens te ruimen, maar door gebrek aan voldoende apparatuur zijn zij daarin niet geslaagd. De Amerikanen ontkenden, dat bij de bombardementen op Noord-Vietnam ook dijken zijn aangevallen. De mijnblokkade en de bombardementen hebben, aldus hun verklaring, Noord-Vietnam vrijwel volledig geïsoleerd.

„Zeer moeilijke” problemen

Hanoi erkent druk bombardementen

HONG KONG, 12 juni (AP, Reuter) — Amerikaanse bommen hebben ernstige schade aangericht aan 32 belangrijke dijken, 29 dammen en vele „economische installaties” in dertig Noordvietnamese districten, steden en dorpen, zo heeft het Noordvietnamese ministerie van buitenlandse zaken het afgelopen weekeinde bekend gemaakt. In de verklaring die werd uitgezonden door Radio Hanoi, werd ook gemeld dat de bombardementen „zeer moeilijke” economische problemen hadden geschapen voor Noord-Vietnam.

Ook werd gemeld dat acht ziekenhuizen en meer dan 300 scholen waren verwoest en dat „duizenden burgers” gedood en gewond werden sinds de hervatting van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam in april jongstleden. Tijdens die periode werden bijna 200 Amerikaanse vliegtuigen neergeschoten, waaronder zeven B-52 bommenwerpers.

De werkelijke bedoeling van de Amerikaanse bombardementen is „burgers te doden en de trijdlust van het Vietnamese volk en de strijdkrachten af te koelen,” aldus Hanoi's partijorgaan Nhan Dan.

Radio Hanoi heeft bekendgemaakt dat een schip met medische voorraden de Amerikaanse mijnblokkade

heeft doorbroken en zaterdag in Haifong is aangekomen. Het schip kwam uit Japan.

Hanoi meldde dat de strijdkrachten van het Bevrijdingsfront in de provincie Binh Dinh in centraal Zuid-Vietnam meer dan 630 soldaten van Saigon hebben verwond of gevangengenomen in de eerste acht dagen van deze maand.

Radio Hanoi meldde ook dat het Bevrijdingsfront in het gebied van Kontoom een helikopter heeft neergeschoten waardoor John Paul Vann, de Amerikaanse adviseur voor het centrale gebied van Zuid-Vietnam om het leven kwam. Alle andere Amerikaanse officieren in het toestel werden gedood, aldus Hanoi.

De dood van Vann die ook in Washington en Saigon bekend werd gemaakt, is een belangrijk verlies voor de Amerikanen. Vann werd een van de invloedrijkste Amerikanen in Zuid-Vietnam genoemd. Hij wordt tijdelijk opgevolgd door brigadegeneraal Healy, de laatste commandant van de „Speciale Troepen”.

Krachtcentrale

SAIGON — Amerikaanse vliegtuigen hebben een belangrijke krachtcentrale uitgeschakeld die het gebied van Hanoi van energie voorzag. Het is de Lang Tjai-centrale aan de Song Tjai rivier, ruim honderd kilometer ten noordwesten van Hanoi, die voor driekwart in de energie van Noord-Vietnam zou kunnen voorzien. Er waren speciale voorzorgsmaatregelen genomen om de dam en de rivier te sparen, omdat als de dam zou worden getroffen, een geweldige overstroming in het gebied van Hanoi zou ontstaan, aldus Amerikaanse woordvoerders in Saigon.

Generaal John Lavelle, commandant van de Amerikaanse luchtmacht in Zuidoost-Azië, is in maart uit zijn functie ontheven en gedegradeerd omdat hij zonder toestemming opdracht had gegeven voor het bombarderen van militaire doelen in Noord-Vietnam, zo meldt de New York Times.

Volgens het blad, dat Congresklagen citeert, zou de generaal in het eerste kwartaal van dit jaar bevel hebben gegeven vliegvelden, radarinstallaties en luchtdoelbatterijen in Noord-Vietnam te bombarderen onder het motto van „beschermings- of vergeldingsaanvallen”. In die periode hadden de woordvoerders in Washington herhaaldelijk met nadruk verklaard dat geen enkele aanval op militaire doelen werd uitgevoerd, tenzij in antwoord op een actie tegen een Amerikaans vliegtuig of of wanneer een raketlanceerbasis was ontdekt.

Felle Chinese aanval op Amerika

Vietnam toch aan orde op milieuoconferentie

STOCKHOLM, 12 juni (Reuter, UPI). — De laatste week van de UNO-conferentie over het milieu in Stockholm begint vandaag onder de schaduw van een politieke wrijving tussen Amerika en China over de oorlog in Vietnam. De Chinese delegatieleider Tang Ke heeft gevraagd dat de conferentie de Verenigde Staten zal veroordelen om „hun opzettelijke bombardementen, het gebruik van chemische wapens en massamoord” in Indochina. „China meent dat deze conferentie niet onverschillig mag staan tegenover deze gruwelen”, aldus Tang Ke.

'Supermachten vervuilen derde wereld'

In zijn rede van veertig minuten noemde de Chinese onderminister voor brandstof en chemische industrie niet eenmaal de naam van president Nixon. Tang zei dat Amerika heftig veroordeeld moet worden „wegens de vernietiging van menselijke levens, het uitroelen van planten en dieren en vervuiling van het milieu.”

Hij beschuldigde zowel de Sovjet-Unie als de Verenigde Staten van dreiging met kernwapens en het chanteren van kleine landen. „Hun met kernbommen uitgeruste vliegtuigen vliegen hooghartig door het luchtruim van andere naties en hun onderzeeërs varen met kernraketten door de territoriale wateren van andere landen.”

Tang beschuldigde beide grote mogendheden ervan dat zij het milieu van ontwikkelingslanden vervuilen. Hij zei dat China, zelf een ontwikkelingsland, opkomt voor het recht van de derde wereld om zelf zijn milieupolitiek te bepalen. De vernieling van het milieu was volgens hem het resultaat van „de plunderingen, de agressie en de oorlogen van de supermachten”.

De Amerikaanse afvaardiging die eerder had laten weten dat ze niet bereid is de kwestie-Vietnam in Stockholm te bespreken, hoorde de rede rustig aan. Een officiële reactie wordt vandaag verwacht.

Volgens waarnemers is het nog

TANG KE

niet duidelijk of China zal eisen dat de veroordeling van Amerika zal worden opgenomen in de slotdeclaratie. Amerika zou een dergelijke slotverklaring niet kunnen ondertekenen, waardoor de verklaring aanzienlijk aan kracht zou verliezen. De bedoeling is dat in de verklaring de grondslagen worden vastgelegd voor een milieupolitiek op lange termijn.

Vergissing

133 *W. de Klerk*

Alle kranten hebben die foto gehad van de vluchtende, met napalm verbrande Vietnamese kindertjes. Later heeft de televisie de beelden nog eens onder onze aandacht gebracht. En het commentaar van de Zuid-Vietnamese regering tegenover de hele wereld die dit heeft kunnen zien is dat het „een vergissing” is geweest.

Wat bedoelt zo'n regering daarmee? Was het een vergissing dat die camera-man niet tijdig is gegrepen? Of ziet men het als een vergissing, dat het de verkeerde kinderen zijn, die met brandende napalm op hun ruggetjes gillend over de straat rennen? Had het geen vergissing geweest, wanneer dat Viet-Congkinderen waren geweest? En is het ook geen vergissing dat de Verenigde Staten van Amerika de Zuid-Vietnamezen nog steeds met napalm toerusten om over levende mensen en hun kinderen uit te gooien?

Weet de doorsnee krantenlezer wel duidelijk genoeg wat napalm is? Is er al eens categorisch duidelijk gemaakt dat het een „verbetering” is van de fosfoor-rubber uit de Tweede Wereldoorlog? Dat het een soort ontstoken fietsbanden-solutie is, ge-gelcerde benzine, die al brandende niet wegspoelt maar kleven blijft en vertraagd opbrandt? Waarin zit eigenlijk die „vergissing”? Zal er dan nooit eens een Neurenberg komen voor president Nixon en de elegante en sportieve kleine maarschalk Ky van Zuid-Vietnam? Om er nu maar enkelen te noemen? En nog afgezien van industrieën die steeds bereid blijven napalm, strijdgassen, ontbladeringschemicaliën en bacteriologische gevechts-hulpmiddelen aan te maken?

Waar begint eigenlijk de „vergissing” die nu als verontschuldiging de gehele wereld over is gescind?

AMSTERDAM

Joost de Klerk

NATIONALE BELANGEN GAAN VOOR

Onenigheid ondergraaft

milieuconferentie

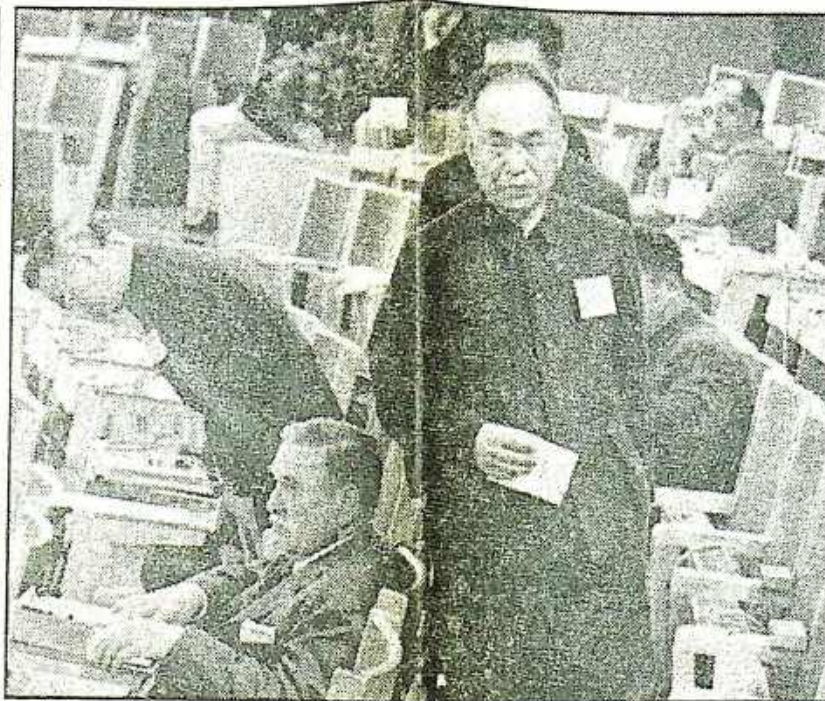
Zuid-Vietnam verjaagt Chinezen

(Van onze speciale verslaggever)

STOCKHOLM, 13 juni — Van het devies „Er is slecht één aarde” dat de UNO aan het wereldmilieugesprek heeft gegeven, is na een week van slopende beraadslagingen niet meer overgebleven dan de frusterende vaststelling dat er in de Zweedse hoofdstad slechts 114 landen bijeen zijn die nationale belangen laten prevaleren boven mondiale betrokkenheid. Ernstige politieke verdeeldheid bedreigt de drie basiselementen van de conferentie: de Verklaring over het Menselijke Leefmilieu, het Actieplan en de organisatie van wat er na Stockholm moet gebeuren.

Over de universele verklaring die volgens de oorspronkelijke plannen vandaag in het algemene debat zou worden gepresenteerd is achter de schermen een verwoede strijd gaande in de werkgroep die eind vorige week op voorstel van China werd gevormd. Op zijn vroegst kan het definitieve ontwerp nu in de loop van woensdag en mogelijk zelfs pas donderdag worden verwacht.

Maar er is ook een grote kans dat er helemaal geen verklaring meer uit de bus zal komen. De twee grootste mogendheden op de conferentie, Amerika en China, zijn ondanks hun

Leden van de Chinese delegatie verlaten de zaal tijdens de rede van een Zuidvietnamese afgevaardigde, waarin de rol van China in het Vietnamese conflict werd aangevallen.

recente toenadering met elkaar in conflict geraakt over de oorlog in Indo-China die de Chinezen in de verklaring uitdrukkelijk veroordeeld willen zien. Twee van de grootste landen op het Zuidamerikaanse continent, Brazilië en Argentinië, liggen met elkaar overhoop betreffende verantwoordelijkheden voor grensoverschrijdende vervuiling.

Plaats

Een ander probleem is waar de nieuwe UNO-organisatie die na Stockholm alle internationale milieu-acties moet gaan coördineren haar geld vandaag moet krijgen, hoe groot haar bevoegdheden zullen zijn en waar zij zal worden gevestigd. De rivaliteit tussen de bestaande UNO-instellingen is zo groot, dat het nieuw orgaan, welke vorm het ook krijgt, binnen de kortste keren dreigt te worden opgeslokt als het uit de grote UNO-pot moet medelen en niet minstens dezelfde bevoegdheden krijgt.

Over de vestigingsplaats is een trouwtrelkerij gaande tussen New York en Genève.

De enige tastbare vorderingen zij tot dusver gemaakt in de drie commissies die zich tegelijk in schier

nog zijn stem over de veroordeling van kernproeven zou uitbrengen.

China, dat vorige week met zijn algemeen aanvaarde voorstel tot herziening van de verklaring over het leefmilieu een grote diplomatieke overwinning behaalde, leed maandag met de veroordeling van zijn kernproeven weer een nederlaag. De Chinese delegatieleider Toeng Ke verklaarde zaterdag wel dat de Chinese kernproeven slechts bedoeld zijn om het nucleaire monopolie van de supermachten te doorbreken. Maar op landen die bezorgd zijn over de gevolgen van radio-actieve fall-out voor hun leefmilieu maakt zo'n argument weinig indruk.

Het staat ook nog te bezien in hoeverre het leiderschap dat de Chinezen op de milieuconferentie voor de derde wereld claimen wordt aanvaard. In elk geval is er een strijd om dat leiderschap gaande tussen China en de andere opkomende reus onder de ontwikkelingslanden, Brazilië. De Brazilianen hebben tot dusver de conferentie op een aantal punten stelselmatig gesaboteerd met hun uitgangspunt dat elk land een onaanstbare soevereiniteit heeft en daarom naar eigen goeddunken zijn gang kan gaan wat het gebruik van hulpbronnen en het leefmilieu betreft. Dit argument wordt bijvoorbeeld gebruikt als een vrijbrief voor de systematische ontbossing die op dit mo-

ment op enorme schaal in Brazilië plaatsvindt.

Vietnam

De voorlopige indruk is dat China op deze conferentie zijn gezag in de derde wereld vooral wil versterken door het op een uitdrukkelijke veroordeling van de oorlog in Indo-China te laten komen. Het openbreken van de ontwerp tekst van de algemene verklaring over het menselijk leefmilieu heeft in elk geval al tot gevolg gehad dat meer dan veertig amendementen zijn ingediend die voor een belangrijk deel betrekking hebben op het veelbesproken artikel 21, waarin een uitspraak wordt gedaan over het gebruik van wapens.

De Zuidvietnamese afgevaardigde Le Van Loi deed gisteren een heftige aanval op China dat hij ervan beschuldigde dat het zijn „politiek van agressie en expansie in Zuidoost-Azië op basis van kernwapens wil schoeien.” Van Loi stelde China verantwoordelijk voor de oorlog in Vietnam. Het „communisme imperialisme” heeft volgens hem „het ongelukkige volk van Noord-Vietnam in een oorlogsmachine herschapen die het Chinese doel dient om de rijke grondstoffenbron van Zuid-Azië in handen te krijgen.” De Chinese afgevaardigden verlieten de zaal toen Van Loi begon te spreken.

Achter Amerika

Staatssecretaris Westerterp zei gisteren dat de Nederlandse delegatie achter het Amerikaanse standpunt blijft staan dat een discussie over de oorlog in Indo-China niet op de milieuconferentie thuishoort. Naar zijn mening is het „bijzonder moeilijk” om de milieu-aspecten van de oorlogvoering te bespreken zonder een oordeel over de schuld van een van beide partijen te geven. Op de vraag of Nederland wel tot een veroordeling zou kunnen komen als in de oorlogvoering gaskamers werden gebruikt antwoordde de staatssecretaris bevestigend, maar hij wilde geen uitspraak doen over de ecologische vernietigingsmethoden die door Amerika in Indo-China worden toegepast.

„Het belangrijkste is dat aan de oorlog zelf zo spoedig mogelijk een einde wordt gemaakt,” aldus de heer Westerterp. Naar zijn mening was er een goede kans op een snelle beëindiging van het conflict geweest als er geen offensief van Noord-Vietnam was gekomen. De staatssecretaris ontkende dat hij hiermee een uitspraak over de schuldvraag in het conflict deed.

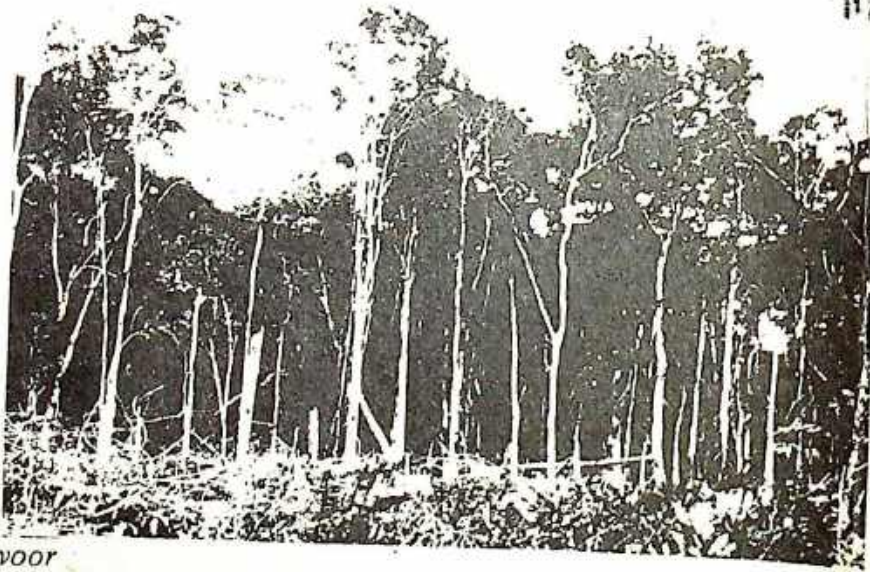
Het wordt met de dag duidelijker dat politieke vervuiling het grootste probleem van het wereldmilieugesprek in Stockholm is.

HANS FRIEDEMANT

Het totale kaal maken van de grond gaat nu in een tempo van meer dan 400 hectare per dag

PROF. ARTHUR WESTING: 'ER IS NU GENOEG VOEDSEL VERNIETIGD OM EEN JAAR LANG 890.000 MENSEN TE VOEDEN'

VOOR

NA

ROB SIJMONS

discussie nog niet gesloten is, bleek dat het niet primair 2,4,5-T was dat taratogeen was, maar dioxin. Daarna is overigens in een aantal experimenten aangetoond, dat ook 2,4,5-T zonder die verontreiniging licht teratogeen is. De effecten zijn gevonden bij verschillende laboratoriumdieren.

beeld Tay Nanh, en vergeleken die met dossiers uit ziekenhuizen in onbesproeide streken. Daarnaast voerden we nog vele vraaggesprekken, o.a. met voedvrouwen. 'Ik moet wel zeggen, dat de demografische en epidemiologische statistieken voor Zuid-Vietnam betreurenswaardig mager zijn, zodat ik niet kan zeggen dat we iets bewezen hebben met absolute statistische betrouwbaarheid. Er is evenwel geen misverstand over mogelijk dat bepaalde soorten aangeboren afwijkingen aanzienlijk

inductie heeft... dus via de bodem en het water in de menselijke voedselketen terecht.'

'O, ja, dat vergat ik nog, het aantal kinderen dat doodgeboren wordt is verzesvoudigd. Er is dus (a) een stijging van het aantal doodgeborenen en geboortemisvormingen, (b) vinden we dioxin in voedsel en (c) is van dioxin en Agent Orange, samen en apart, aangetoond dat deze de ongeboren vrucht beschadigen bij laboratoriumdieren. Ik geef toe dat dit alles slechts

SJ
OF
B
-1
u
te
v

De plantkundige prof. dr. Arthur Westing heeft de omvang, haardracht en nektheid van de stereotiepe Amerikaanse sergeant. Hij is echter een van de belangrijke critici van de milieuvernieting die de Verenigde Staten in Indo-China aanrichten. In drie opeenvolgende jaren heeft hij, telkens gedurende een maand, de invloed van deze vorm van oorlogvoering ter plekke bestudeerd. Zijn expedities werden gesponsord door onafhankelijke Amerikaanse wetenschappelijke instellingen.

dieter journalist kon hij, als een minste ruimte was in de militaire vliegtuigen, vrijwel zonder restricties reizen. In Stockholm was dr. Westing een van de organisatoren van een conventie over ecologische oorlogvoering, een van de instellingen die probeert de ecocide op de agenda van de VN-milieuconferentie te krijgen.

'Veel wetenschapslieden', zegt dr. Westing, 'vinden het gebruik van chemische wapens weerzinwekkend, en de Amerikaanse regering hield haar programma dan ook redelijk geheim. Onze eerste reis was bedoeld ter verificatie van dergelijke geruchten, en voor het simpelweg verzamelen van enige informatie. Het bleek waar te zijn, en we maakten onze informatie openbaar. Op de volgende reizen hebben we ons meer gericht op de medische en ecologische gevolgen van dit type oorlogvoering. De daaruit voortvloeiende publicaties hebben er mede toe geleid dat het programma met chemicaliën is stopgezet.'

In eerste instantie bestudeerde dr. Westing samen met zijn team de invloed van herbiciden en ontbladeringsmiddelen: 'Het meest werd gebruik gemaakt van Agent Orange, wat bestaat uit half om half 2, 4, 5-T en 2, 4-D. Bij de normale productie bevat de eerste stof een verontreiniging, dioxin, een van de meest giftige stoffen die de mens kent. Voor 1969 was dat vrijwel onbekend maar na de ontdekking zijn de Verenigde Staten onmiddellijk gestopt met het gebruik ervan. Toen bleef het probleem wat men met de ongebruikte voorraad van krap 7 miljoen liter moest doen. Het bestaan van die voorraad is totaal geheim gehouden, en men kon het zo stilletjes aan de regering in Saigon geven.'

'Toen we dit bij toeval ontdekten confronteerden we de ambassade in Vietnam met deze informatie. Er werd ons heel duidelijk te verstaan gegeven, dat het hún chemicaliën waren en dat ze er mee konden doen wat ze wilden; ze zijn een onafhankelijke staat. Dat was een schrikbarende zaak. Zodra we thuis waren, hebben we er brede bekendheid aan gegeven. We maakten er, eerlijk gezegd, het grootste schandaal van dat we er uit konden peuren. Het gevolg daarvan was, dat het spul weer bij de Vietnamezen is weggehaald: het zal nu vernietigd worden.'

Kunt U de effecten van dit dioxin beschrijven?

'Eind 1969 werd door een federaal laboratorium een rapport gepubliceerd, waarin stond dat 2,4,5-T teratogeen was, dat betekent dat het bepaalde misvormingen bij de ongeboren vrucht veroorzaakt. Er volgde daarop een koortsachtige activiteit in diverse research-laboratoria. Hoewel de

Geboortemisvormingen

'Tegelijkertijd is bekend geworden, dat de laatste jaren het aantal geboortemisvormingen in Zuid-Vietnam is gestegen met enige honderden procenten. Ik weet niet of we daaruit een oorzaak-gevolg-relatie mogen concluderen, want er gebeuren in oorlogstijd veel dingen. Overigens is het normale percentage geboorten van kinderen met misvormingen in Z.O. Azië al hoger dan in bijvoorbeeld Engeland of de Verenigde Staten, misschien hebben deze mensen een erfelijke aanleg hiervoor. Wat het alleen maar erger maakt als je daar nog zo'n risico aan toevoegt.'

'Hoe dan ook, het percentage is sterk omhooggegaan, dat is aangetoond door een groep van de Amerikaanse gezondheidsdienst en, onafhankelijk daarvan, door het team waarvan ik de leiding had. We bestudeerden de ziekenhuisgegevens in provincies die zwaar besproeid waren, bijvoor-

beide uitkomsten statistisch niet betrouwbaar zijn. Het grote punt is natuurlijk, dat als je het over mensenlevens en misvormingen van mensen hebt, je niet op statistische significantie gaat wachten.'

'Een andere lijn in onze bewijsvoering betrof de voedselketen. Er is een rivier, waarvan de naam me op dit moment ontschoten is, die dwars door oorlogszone C gaat, een zwaar besproeide streek in Noord Tai Nanh. We huurden een visser in Phu Cuong, benedenstrooms van oorlogszone C. Hij verzamelde voor ons vissen en schaaldieren, en die hebben we onder passende voorzorgen, in jeite onder vloeibare stikstof, mee naar de VS genomen. Wij lieten ze analyseren zowel op de universiteit van Harvard als door het laboratorium van de Landbouwonderzoekdienst van de regering. We hebben dus onafhankelijke verificatie van twee laboratoria, dat deze vissen en schaaldieren inderdaad dioxin bevatten. Als je een streek met Agent Orange besproeit, komt een deel van het materiaal

geeft.
Wat was de invloed van dit programma op natuur en landschap?

'Er zijn twee soorten programma's. Het bosvernietigingsprogramma is erop gericht de tegenpartij z'n schuilmogelijkheden te ontnemen; ongeveer 80% van de herbiciden werd hiervoor gebruikt. Het tweede aspect is de oogstvernietiging, waar de overige twintig procent voor bestemd is. Voor dit laatste diende Agent Blue, zuiver dimethylarsenzuur, wat gedurende een periode van tien jaar is gesproeid. De militairen hebben juist dit middel gekozen, omdat het bijzonder effectief is tegen rijst. Volgens gegevens van de Amerikaanse overheid werden 300.000 ha vernietigd — dat is maar 8 tot 10% van het totaal in Zuid-Vietnam. Aan de andere kant was dit deel van het herbicideprogramma voor-

Vervolg op pagina 2

De school

moet definitief weg, dat is het laatste wat Tessel Pollmann erover kwijt wil. Een afrondend artikel, met als motto 'De school is dood', op pag. 11, met een inleidend citaat en een uitleidende kolom van Piet Grijs.

Amsterdams Toneel

moet maar weer weg, vindt Han Lam-mers, die het eerst zelf met veel enthousiasme in het leven geroepen had. Een stukje cultuurbeleid beneden A.P. Pag. 4.

Meisjes van 16

kunnen terecht in het grootwinkelbedrijf. Ze werken er tegen geringe betaling te hard, te lang en onder het alziend oog van de chef. Rudie Kagle over deze 'nieuwe rechtelozen', pag. 13.

Tonio Hildebrand

is een kenner van Le Mans. Martin van Amerongen reisde met hem mee teneinde 24 uur lang zijn oren doof te laten spuiten door het geraas van de motoren. Gekkenwerk natuurlijk, maar wel een apart wereldje. Pag. 3.

Hirohito

draagt op deze foto nog niet de Erasmuspenning van burgemeester Thomassen, mogelijk is dit wel een oorlogsonderscheiding. Maar Thomassen praat alles recht wat krom is omdat hem dat gelegen komt. Over een burgemeester die zijn stad en zichzelf uitvent: pag. 7, waar ook het verdonkeremaande Wereld Handels Centrum in Rotterdam en in Terzijde zegt Wubbe: 'En dan te bedenken dat die Japanners die Erasmuspenning natuurlijk weer heel goedkoop gaan namaken.'

„Verklaring Hanoi vals”

Washington ontkent bommen op dijken

Bufferzone tussen China en Noord-Vietnam

WASHINGTON/HANOI, 27 juni (AFP, Reuter). — Het Witte Huis in Washington heeft maandag de beschuldigingen van Noord-Vietnam ontkend dat de Verenigde Staten dijken in Noord-Vietnam bombarderen. Verwijzend naar een recente regeringsverklaring in Hanoi verklaarde woordvoerder Ron Ziegler dat „het grootste deel van deze verklaring vals is”. „De dijken behoren niet tot de doelen van de Amerikaanse bombardementsvliegtuigen,” aldus Ziegler, „en we beschikken niet over aanwijzingen dat er dijken geraakt zijn.”

Tran Dang Koha, directeur van de waterstaat in Noord-Vietnam heeft maandag in het Noordvietnamese partijblad Nhan Dan een ernstige beschuldiging aan het adres van de Amerikanen gericht. Hij schreef: „Een kernproef in de wijde ruimte staat in geen verhouding tot de ernst van bombardementen van dijken Noord-Vietnam, die catastrofale overstromingen tot gevolg zouden kunnen hebben.”

Koha verbaast zich over de emoties

die de recente wateroverlast in de Amerikaanse staat Zuid-Dakota heeft losgeslagen. „Die valt in het niet bij wat de Amerikaanse bombardementen op dijken in Noord-Vietnam teweeg zouden kunnen brengen,” aldus Koha. Hij trekt een vergelijking met het doorsteken van dijken in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog op last van Hitlers rijkscommissaris Arthur Seyss-Inquart, „die daarvoor na de oorlog werd opgehangen”. „Men vraagt zich af hoe het zou moeten met de bevolking, in het bijzonder met de kinderen, wanneer grote streken van Noord-Vietnam onder vijf à zes meter water zouden komen te staan,” aldus Koha.

Waarschijnlijk na een protest van China heeft Amerika een bufferzone ingesteld aan de grens van Noord-Vietnam met China waarbinnen niet gebombardeerd zal worden. De zone is veertig kilometer breed.

Palme

STOCKHOLM — Premier Olof Palme van Zweden heeft maandag op het jaarcongres van de jongerenafdeling van de regerende sociaal-democratische partij opnieuw een aantal gedaan op de Amerikaanse ecologische oorlogsvoering in Indo-China en bekendgemaakt dat zijn regering een speciaal orgaan zal vormen om to internationale rechtsregels te komen inzake de menselijkheid in oorlogstijd.

Vietnam, aldus Palme, is een proefterrein voor nieuw wapentuig op dezelfde afschuwelijke manier als Spanje dat geweest is tijdens de Spaanse burgeroorlog in de jaren dertig. „Mijn regering zal ernaar blijven streven dat wapens als splinterbommen en napalm niet meer gebruikt worden.” Van Amerikaanse zijde is heftig gereageerd toen de Zweedse premier op de milieuconferentie van de Verenigde Naties die eerder deze maand is gehouden, de Verenigde Staten beschuldigde van „ecocide” (moord op het milieu) in Vietnam.

Zie ook pagina 5

**ZWARE BOMBARDEMENTEN ONDERMIJNEN HET
DIJKENSYSTEEM IN NOORD-VIETNAM.**

**BIJ DE KOMENDE MOESSON-REGENS DREIGEN
DAAROM UITGEBREIDE OVERSTROMINGEN.**

Zij gaat zeker

**HET MEDISCH COMITE
NEDERLAND-VIETNAM HELPT
WAAR DEZE BOMMEN VALLEN.**

**Postgiro 1090400 t.n.v. MCNV Amsterdam
(onder verm. van „oproep in Volkskrant“).**

onze zendingen gaan naar de gezondheidsdiensten van Noord-Vietnam en van de bevrijdingsbewegingen van Indo-China.

Bombarderen

dijken is ^{van} volkenmoord ^{27 juni 77}

(New York Timesdienst)

LONDEN, 27 juni

De Vlakte van Tonkin in Noord-Vietnam ligt ingeklemd tussen bergen in het noorden en westen en de zee in het zuidoosten. In het regenseizoen stromen grote hoeveelheden water uit de bergen via de rivieren die zich door de vlakte kronkelen. De voornaamste rivier geeft haar naam aan de streek: de Rode Rivierdelta.

In de loop van duizenden jaren hebben boeren de delta bewoonbaar gemaakt door een enorm systeem van dijken te bouwen en te onderhouden. Er zijn ongeveer 7200 kilometer dijken in de vlakte en nog meer langs de zee. Zonder die dijken zou de vlakte een troosteloos land zijn van moeras en vloed.

Sedert het begin van de Amerikaanse interventie in de Vietnamese oorlog hebben sommige strategen voorgesteld de dijken te bombarderen. Presidenten hebben met succes die voorstellen steeds afgewimpeld, met als reden dat dat een terreurdaad zou zijn, die de Verenigde Staten onwaardig zou zijn. Dat is tenminste waar geweest, tot nu toe.

In de afgelopen maand hebben Noordvietnamese autoriteiten en diplomaten herhaaldelijk gezegd dat Amerikaanse bommenwerpers bezig zijn dijken te bestoken. De beschuldigingen waren steeds uiterst specifiek en vol details.

Op 26 mei, bijvoorbeeld, gaf het Noordvietnamese ministerie van waterstaat een verklaring uit waarin van 42 aanvallen op dijken in acht verschillende provincies gewag werd gemaakt. Bij elk van die aanvallen werden data en precieze plaatsen genoemd. Op 22 juni gaf een Noordvietnamese diplomaat in Parijs verdere details van dijkbombardementen door vliegtuigen en beschietingen door Amerikaanse schepen en deed een beroep op de wereldopinie om te helpen er een eind aan te maken.

Bewijs

Zelfs met al die details zouden de verklaringen van Noord-Vietnam heel best alleen maar propaganda kunnen zijn. Maar een paar dagen geleden zijn twee snippertjes bewijs voorhanden geraakt en dat maakt het moeilijker de beschuldigingen dat de dijken opzettelijk worden aangevallen van de hand te wijzen.

Een van die stukjes bewijs is een verslag van de correspondent van Agence France Presse in Hanoi, Jean Thoraval. Op 24 juni bezichtigden hij en enkele andere buitenlandse correspondenten Nam Dinh, een dorp op honderd kilometer ten zuiden van Hanoi. Thoraval zag dat de te tijde a-

compleet in puin lag als gevolg van de bombardementen. Vervolgens ging hij naar de dijken die Nam Dinh dienen te beschermen, op ongeveer twintig kilometer van de stad. Hij schreef:

„Een van de dijken was geheel doorgebroken. Verscheidene waren beschadigd en er zaten op sommige plaatsen gaten in de dijken zelf en kraters er vlak bij, duidelijk veroorzaakt door bommen. Overal waren diepe scheuren zichtbaar. Het landschap zag er uit als een toneeltje dat je op de maan zou verwachten te vinden.”

Het tweede bewijststuk is een rapport uit een zeer betrouwbare, niet-communistische diplomatieke informatiebron over Noord-Vietnam. Deze bron kwam tot de conclusie dat „ongetwijfeld de dijken nu systematisch gebombardeerd worden”.

Regenseizoen

Het regenseizoen is net begonnen in Noord-Vietnam. De rivieren waren gewoonlijk tot dijkhoogte tussen juli en september. Niemand hoeft er aan te twijfelen wat systematische vernieling van de dijken in dit jaargetijde betekent. Het zou dit keer terecht het veel misbruikte woord genocide betekenen.

Er wonen vijftien miljoen mensen in de vlakte van Tonkin. Het is een van de meer dichtbevolkte gebieden ter wereld. Sommigen zouden verdrinken tijdens de overstroming wanneer de dijken het zouden begeven. Veel meer mensen zouden de hongerdood kunnen sterven wanneer de rijstvelden onder water zouden komen te staan.

Na een diner op de boerderij van John Connally in Floresville op 30 april beantwoordde president Nixon vragen van andere gasten. Iemand vroeg toen over het idee van het bombarderen van „dammen” in Noord-Vietnam. Volgens het officiële stenorapport veranderde de president de vraag in dier voege dat het nu ging over „dammen en dijken”. Toen zei hij: „Het probleem met betrekking tot dammen en dijken is dat het, hoewel het een strategisch doel is en indirect een militair doel, zou leiden tot enorme hoeveelheid slachtoffers onder de burgerbevolking. Dat is iets wat we willen vermijden. Het is ook iets dat, naar we geloven, niet nodig is.”

Dat antwoord scheen op dat moment zorgvuldig berekend te zijn om meer druk op hen uit te oefenen de Noordvietnamezen te alarmeren, om te onderhandelen op de Amerikaanse voorwaarden. Terwijl hij aangaf dat hij iets wilde vermijden dat zoveel burgers zou doden, rangschikte Nixon de dijken toch „indirect” onder de „militaire doelen”. En door te zeggen dat bombarderen „niet nodig” was liet hij volkomen logisch die stap toch open als het überhaupt toch nodig mocht zijn.

Is Amerika nu bezig systematisch de dijken van Noord-Vietnam te bombarderen? Amerikanen weten uit ondervinding dat zulke dingen kunnen gebeuren zonder dat een president het publiek er over inlicht, of zelfs zonder dat de president het weet.

ANTHONY LEWIS

politiek commentator
The New York Times

Nixon doet waar Seyss-Inquart voor werd gehangen

27 JUNI

J. V. V. 2020
MAARTEN VAN DULLEMEN

De afgelopen week heeft de Democratische Republiek Vietnam een beroep gedaan op de publieke opinie in de wereld om de vernietiging van het Noordvietnamese dijkenstelsel door Amerikaanse bombardementen te voorkomen. „De systematische en van te voren geplande aanvallen van de Amerikaanse luchtmacht en marine tegen het dijkenstelsel langs de rivieren en de zee en tegen de hydraulische installaties in Noord-Vietnam dreigen catastrofale overstromingen te weeg te brengen tijdens de komende periode van hoog water in juli en augustus”, aldus de Noordvietnamese woordvoerder vorige week in Parijs. Hij beschuldigde Nixon ervan welbewust dood en hongersnood te willen zaaien onder de burgerbevolking en het moreel van het Vietnamese volk te willen aantasten.

Inderdaad is er alle reden voor ongerustheid. De berichten over bombardementen op dijken houden aan. Van 10 april tot 10 juni zijn er 68 zware aanvallen op dijken gedaan en 32 dijkstukken zijn zwaar getroffen terwijl afgelopen woensdag in de provincie Quang Ninh ten noorden van de Rode Rivier twee dijken zijn doorgebroken.

Daar komt bij het uiterst verontwaardigende bericht, vorige week in het Engelse blad The Guardian, dat de VS wel eens „regenmakers” in de Vietnamese oorlog zouden kunnen gebruiken om enorme stortregens te verwekken. Onder de codenaam „Operation Pop Eye” worden zilverbommetjes op de wolken uitgestort in Laos om de paden van de zg. „Ho Chi Minh”-weg onbegaanbaar te maken. Uit de Pentagon Papers blijkt dat men reeds sinds 1967 met een dergelijk wapen bezig is. Onlangs zei minister van Defensie Laird in antwoord op een vraag dat regenmaken „boven Noord-Vietnam” niet gebeurt. Dit antwoord kan als een positief antwoord worden opgevat voor Laos — voor welk land experimenten bekend zijn — en Zuid-Vietnam.

Als dit wapen nu ook in Noord-Vietnam gebruikt gaat worden zijn de rampen daar niet te overzien.

De basisgegevens van de situatie in de Delta van de Rode Rivier kwamen vorige week in deze krant naar voren in een artikel van de Franse geograaf Yves Lacoste: de Noordvietnamese rivieren liggen hoog op het door hen uit de bergen aangevoerde aanslibsel. Tijdens de regenperiode krijgen ze enorme hoeveelheden water te verwerken. Daarbij komen de vaak in dit gebied optredende tyfones die ook voor overstromingen kunnen zorgen. Het 4000 kilometer lange dijksysteem is in generaties lange arbeid opgebouwd en beschermt de 15 miljoen mensen die in de Vlakte van Tonkin leven (bevolkingsdichtheid 700—800 mensen per vierkante kilometer). De Amerikanen zijn de laatste tijd systematisch bezig deze dijken o.a. door op enige afstand tot ontploffing brengen van zware bommen, waarbij intense trillingen ontstaan, te ondermijnen. Zouden deze dijken doorbreken dan worden miljoenen mensen met verdrinking en hongersnood bedreigd.

Onder Johnson

De Vietnamezen hebben al de nodige ervaringen met dijkdoorbraken. Aan het einde van de tweede wereldoorlog vond er in de noordelijke provincies een hongersnood plaats doordat de Fransen het grootste deel van de rijstooget

hadden geconfiscieerd voor de Japanse bezettingsautoriteiten. De hongersnood en de Japanse machtsovername van de Fransen — die tot die tijd het formeel voor het zeggen hadden gehad — in maart 1945 leidde tot het verwaarlozen van de irrigatiesystemen waardoor toen het water weer begon te rijzen acht provincies in de Vlakte van Tonkin onder water kwamen te staan. Door hongersnood en watersnood kwamen in '44-'45 2 miljoen mensen om het leven. 1200 kilometer dijk moest worden gerepareerd waaraan 11 miljoen werkdagen besteed werden.

Van 1965 tot 1968, onder president Johnson, werden de Noordvietnamese dijken ook gebombardeerd. In 1965 vonden 500 aanvallen tegen de dijken en waterwerken plaats. In februari 1966 schreef US News and World Report: „Zuidvietnamese officials dringen er bij de VS op aan dat de volgende doelen een hogere prioriteit krijgen: De dijken van de Rode Rivier: Het is nu het droge seizoen in Noord-

Vietnam... Als de dijken nu vernield zouden worden zouden de Noordvietnamezen een grote hoeveelheid energie moeten besteden aan mankracht en materiaal om ze te herstellen. Als ze dat niet doen zal bij de komst van het regenseizoen de hele Vlakte van de Rode Rivier overstroomd worden.”

In 1966 steeg het aantal aanvallen op irrigatiewerken tot 1000, in het daarop volgende jaar tot 1300. Daarbij viel het op dat de aanvallen plaats vonden in periodes van hoog water en ook toen al werden de boeren die de dijken gingen herstellen, zoals ook nu gemeld wordt, bestookt met fragmentatiebommen. Hoewel er in Johnsons periode onvoorstelbare schade aan dijken, pompen en dammen werd toegebracht — talloze foto's uit die tijd zijn daarvan nu nog de stille getuigen — wisten de Vietnamezen door enorme inspanningen grotere rampen af te wenden. Het is de vraag of ze daartoe nu, onder Nixons nog veel heftiger en geraffineerdere bombardementen, al of

Protest in Kamer tegen bombarderen Vietnamese dijken

DEN HAAG, 28 juni (ANP) — Naar de mening van de Tweede-Kamerleden Van der Stoep en Franssen (beiden PvdA) moet minister Schmelzer van Buitenlandse Zaken bij de Amerikaanse regering er op aandringen zich te onthouden van toebrengen van schade aan het dijkensysteem van Noord-Vietnam, hetzij direct of indirect door bombardementen.

Dit strijdmiddel is volledig ontoelaatbaar, aldus de Kamerleden in dinsdagmiddag gestelde schriftelijke vragen. Er wordt door hen op gewezen dat, ondanks Amerikaanse ontkenningen, berichten blijven circuleren over het toebrengen van schade aan de dijken.

Meer troepen naar Kwang Tri

Amerikanen voeren bombardementen op

SAIGON, 30 juni (AFP, Reuter) — De Amerikaanse luchtmacht heeft gisteren meer dan 240 vluchten boven Noord-Vietnam uitgevoerd. Daarbij zijn onder meer vier opslagplaatsen vernietigd, vijf bruggen en een SAM-raket. Op het vliegveld Kep, 48 kilometer ten oosten van Hanoi, werden de start- en landingsba-

duizend man wordt geschat. Het is mogelijk dat Hanoi de aanval uitstelt tot de Zuidvietnamezen verder naar het noorden zijn opgerukt en zich hebben verspreid. Mogelijk wil Hanoi van die gelegenheid gebruik maken om vanuit het zuid-westen een aanval te doen op Hoë.

Als het huidige peil van de Amerikaanse militaire en economische steun niet gehandhaafd blijft, zullen de Zuidvietnamese strijdkrachten grote aanvallen uit het noorden in de toekomst, voor zover die te overzien valt, niet kunnen weerstaan. Dit staat in een rapport van de senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen.

De toestand op het Zuidvietnamese platteland blijft verslechteren, aldus het rapport, en president Ngoejen Van Thieu is niet in staat geweest het volk achter zich te krijgen. De meeste politici uit de oppositie in Saigon en sommige Amerikaners vrezen dat de president de politieke

Amerikaanse ambassadeur in Hanoi:

Wel bommen op dijken

STOCKHOLM, 1 juli (AP, Reuter) — De Zweedse ambassadeur in Hanoi, Jean-Christophe Oeberg, die momenteel in zijn vaderland verblijft, heeft gisteren gezegd dat president Nixon onwaarheid sprak toen hij zei dat de Amerikanen in Noord-Vietnam geen dijken en dammen bombarderen. „Ik heb met mijn eigen ogen gezien dat Amerikaanse vliegtuigen in de delta van de Rode Rivier bombardementen uitvoeren op dammen en dijken,” aldus de ambassadeur.

„Als Nixon eraan twijfelt of dit waar is kan hij zijn eigen afgevaardigden sturen,” aldus Oeberg die sprak op het congres van de jeugdorganisatie van de Zweedse sociaaldemocratische partij. Hij zei dat verscheidene buitenlandse TV-correspondenten de bombardementen eveneens hebben gezien.

Een Zweedse TV-man bevestigde later Oebergs woorden. Hij zei dat een dijk die 70.000 mensen beschermde reeds tweemaal door de Amerikaanse luchtmacht was vernield.

Oeberg, die reeds eerder vanuit Hanoi berichten naar de Zweedse kranten stuurde over Amerikaanse bombardementen op burgerlijke doelen in Noord-Vietnam, vergeleek deze bombardementen met de oorlogsmisdaden van de nazi's tijdens de tweede wereldoorlog.

De bombardementen op dammen en dijken kunnen een overstroming veroorzaken die voor miljoenen mensen een ramp zou betekenen als volgende maand het regenseizoen begint, aldus Oeberg.

ton is vernomen dat de 55-jarige vroegere Amerikaanse minister van financiën, John Connally, die bekend staat als een „harde onderhandelaar”, waarschijnlijk de Amerikaanse delegatie zal leiden als in Parijs het Vietnamese vredesgesprek opnieuw van start gaat. Dit zal op 13 juli gebeuren.

Het besluit van de Verenigde Staten om het vredesoverleg te hervatten wordt door waarnemers in Moskou gezien als een resultaat van de topconferentie tussen president Nixon en partijleider Brezjnev.

Deze waarnemers vragen zich wel af welke waarde moet worden toegekend aan de opmerking van president Nixon dat de VS geen coalitieregering in Saigon met deelneming van „de communisten” zullen aanvaarden. Eerder had de Amerikaanse regering gezegd tegen een coalitieregering in Saigon geen bezwaar te hebben.

Halve weg

Men meent in Moskou dat het recente bezoek van president Podgorny aan Hanoi het resultaat was van een belofte van het Kremlin aan Nixon. De Sovjet-Unie zou op zich hebben genomen de Noordvietnamezen over te halen tot het aanvaarden van een aanvaardbare regeling. Amerika zou dan „de andere helft van de weg” moeten afleggen, maar als Amerika daartoe al

bereid is heeft Nixon er niets van laten merken.

Thieu

President Thieu van Zuid-Vietnam zei gisteren dat zijn land nooit met de vorming van een coalitieregering zal instemmen en ook nooit met een bestand „zolang er nog één Noordvietnamese soldaat op Zuidvietnamese grondgebied” is. De president inspecteerde het front in de noordelijke provincie Quang Tri waar zijn troepen een tegenoffensief tegen de Noordvietnamezen zijn begonnen.

Amerikaanse vliegtuigen hebben donderdag meer dan 210 aanvalsvluchten boven Noord-Vietnam uitgevoerd. Zij verwoestten of beschadigden twee installaties voor luchtdoelraketten, zeven bruggen, twee opslagplaatsen voor olie, drie oliepompstations en drie buisleidingen.

Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft meegedeeld dat de Noordvietnamezen bijna gereed zijn met de aanleg van een olieleiding tussen Hanoi en de Chinese grens. De leiding is nog niet door de luchtmacht gebombardeerd. Dat is ook moeilijk, want het grootste deel loopt onder de grond. De leiding is bedoeld om voor een deel de gevolgen van de blokkade van de Noordvietnamese havens op te vangen.

Connally

In diplomatieke kringen in Washing-

Aangrijpende getuigenis Vietnam veteranen in "Winter soldier"

Het enige Festival-achtige aan „Film International Rotterdam,” als men tenminste in die richting wil denken bij deze Cinema-manifestatie was de komst en huldiging van film-veteraan Abel Gance (83) en de vertoning van zijn film, het historische fenomeen „Napoléon,” in de bewerking van Claude Lelouch die we hier te zien kregen, „Bonaparte et la Révolution” geheten. Voor de rest is het kijken naar onorthodoxe films geblazen, niet altijd plezierige films bovendien, noch naar inhoud, noch naar vormgeving. Voor wie echter voor een weekje uit de bioscoop sfeer van mooi verpakte tranquilizers wil breken en een confrontatie aandurft met het soort films dat hier niet of nauwelijks aan bod komt, films die wat te zeggen hebben, hetzij over de menselijke conditie, over onze samenleving, over oorlogen en revoluties die op dit ogenblik boven- en ondergronds worden uitgevochten, over de waanzin van sommige gezonden en de gezondheid van sommige waanzinnigen, voor hen had het zin tussen 28 juni en 6 juli een kijkje te gaan nemen in Rotterdam.

Er viel daar van alles te beleven op filmgebied, Japanse en Duitse films waarvan hier de markt bepaald niet overvoerd is, maar ook werk uit Perzië, Argentinië, Bolivia en Algerije, landen dus met een kleine of nauwelijks bestaande filmindustrie, maar die toch in communicatie met de wereld willen treden via film. Met die films uit de derde wereld, waarmee meestal een eigen problematiek op tafel wordt gelegd, zou alleen al een hele manifestatie als deze te vullen zijn geweest en niet voor niets was ter oriëntatie van „Film International Rotterdam” de Argentijn Daniel Horacio Lofredo als vertegenwoordiger van de Third World Cinema Group te New York een der gasten in de Maastad. Daar zal dan van zijn landgenoot Julio Luduena bijv. „Alianza para el Progreso” vertoond worden. Een slechte film geven de makers-zelf toe. „Maar voor wie en wat? Voor een cultuur die zich manifesteert met een krankzinnige inquisitie, met kolonialisme, met atoomgeweld?” Films is in die buiten de bioscoop blijvende produkties, steeds meer een wapen in de strijd geworden. Een wapen dat sommigen nog maar moeilijk hanteren omdat ze het gebruik ervan niet geleerd hebben. Soms staan professionele filmers klaar om hen terzijde te staan bij de formulering van hun protest. Dat is bijv. gebeurd

bij de film „Weekend à Sochaux,” waarin arbeiders van de Peugeot-fabrieken bij Parijs een soort ballans wilden opmaken van hun leven: waarom hebben ze zich laten strikken voor dit werk, hoe zijn de omstandigheden waaronder ze werken, wat wordt van hen geëist, hoeveel verdienen ze en hoe worden ze gehuisvest, dingen waarover het waard is na te denken voor je er sleursgewijze mee verder gaat.

Zwijgend verzet

Ook bij „Remparts d'argile” is een man uit het vak, in dit geval Jean-Louis Bertuccelli, assisterende woordvoerder geworden van ontevredenen. De uiterst geringe actie speelt zich af in een woestijndorp in het zuiden van Tunesië, een uitgedroogd lemen bolwerk van steegjes en raamloze woningen, waar kort na de onafhankelijkheid van Frankrijk de nieuwe machthebbers uit eigen kring zich doen gelden. De bevolking bestaat van het met uiterst primitieve werktuigen uit-hakken en stukslaan van steen. Als hun lonen verlaagd worden door de wekelijks per auto arriveerende betaalmeeester, weigeren ze het geld in ontvangst te nemen en blijven gehurkt zitten ten teken dat ze ook niet zullen werken. De gedupeerde aannemer waarschuwt de militaire politie die een cordon trekt rond de stakenden, maar overigens niet ingrijpt. Drie dagen duurt dit zijwigende verzet en de actieloze poging de staking te breken, dan vertrekken de soldaten. De enige die in dit woordloze drama een vorm van sabotage bedrijft is een twintigjarige meisje dat de put-emmer verstoort, zodat ook de soldaten geen water kunnen krijgen. De oudere vrouwen van het dorp zien haar echter bezeten door boze geesten en proberen haar innerlijke opstand te bezweren door haar gezicht met het bloed van een vers geslaacht lam te bestrijken. Het meisje, de centrale figuur en de enige die blijk geeft zich bewust te zijn van wat er om haar heen gebeurt, vlucht daarna de woestijn in, een symbolische zelfmoord die de hopeloze situatie moet onderstrepen.

Hopeloos inderdaad, want regisseur Bertuccelli heeft in Algerije, op een vergelijkbare locatie dit eenvoudige en aangrijpende verhaal, sociaal conflict en generatieconflict, moeten verfilmen, omdat Tunesië geen ruimte had voor deze vorm van zelfkritiek.

Geëmotioneerder en met meer dramatische hoogpunten speelt zich de Boliviaanse protestfilm „Blood of the condor” af die handelt over de wijze waarop in dit Zuid-Amerikaanse land onder leiding van Amerikaanse medicus de Quechua-Indianen worden uitgeroeld door in een moderne kraamkliniek de vrouwen te steriliseren. Het verzet van de Indianen dat onder leiding

van Ignacio uitbreekt als ze achter de waarheid komen, wordt bloedig onderdrukt. Alleen Ignacio weet zich met behulp van zijn vrouw te redden die hem naar zijn broer in de grote stad brengt. Als Ignacio sterft aan zijn verwondingen, neemt de broer die zich los van verleden en afkomst dacht, diens rol over.

Uit Mexico komt van de hand van Paul Leduc een film over de Mexicaanse revolutie onder Pancho Villa zoals John Reed die in 1914 beschreef in zijn „Insurgent Mexico”. De film gaat tegelijk, direct en indirect, ook over de befaamde links radicale Amerikaanse journalist Reed die van 1887 tot 1920 leefde en behalve de revolutie in Mexico ook die in Rusland meemaakte, wat hem stof verschaftte voor zijn fameuze „Ten days that shook the world.” Eisenstein gebruikte dit journalistieke verslag acht jaar later, toen Reed al bij het Kremlin begraven lag, als basis-materiaal voor zijn revolutiefilm „Oktobr.”

Effect oorlog op de mens

Amerika droeg — om nog een greep te doen uit het overladen programma — drie films bij aan de Rotterdamse cinemafestatie: „Targets” van Peter Bogdanovich („The last picture show”), „Johnny got his gun,” het filmdebuut van scenarioschrijver Dalton Trumbo die door de McCarthiaanse heksenjacht in Hollywood jarenlang ondergronds, d.w.z. onder andere namen moest werken; en tenslotte „Winter Soldier” een door de „Vietnam Veterans against the war” gemaakte documentaire over een hearing, waarbij 125 ex-Vietnam-militairen ondervraagd worden over gepleegde wreedheden.

Het gemeenschappelijke van de drie sterk uiteenlopende films is dat ze alle te maken hebben met het effect van de oorlog op de mens. Bij Trumbo gaat het over een slachtoffer uit de eerste wereldoorlog, een menselijk wrak zonder armen en benen en met een beschadigd hoofd dat blind en doof voortvegeteert in een afgelegen kliniek voor de ergste oorlogsinvaliden. De psychopaat uit Bogdanovich' sensatiefilm (met Boris Karloff in zijn laatste, ditmaal beminlijke rol), die op een slechte dag plotseling aan het moorden slaat, zijn familie gedeeltelijk uitroeit en dan met een auto vol schietwapens plaatsnemt uitkleest van waaruit hij zo overvloedig mogelijk zijn moordlust kan hotvieren, kan als een verlaet psychisch slachtoffer van de oorlog gezien worden. En „Winter soldier” heeft direct met de oorlog te maken door de helden uit Vietnam zelf aan het woord te laten die onthullingen doen over training, systematisch opleiding tot moord en wreedheid en het effect van

Blood of the Condor

hun „brainwashing” als ze in het gevecht geworpen worden. De film bestaat uit bekentenissen, zelfbeschuldigingen en uitingen van verlaat berouw en is een aangrijpend document van hoe de oorlog — iedere oorlog — de mens degradeert. Vorig jaar heeft het Ned. Filmmuseum al een gedeelte van dit in Detroit uitgevoerde onderzoek naar begane wreedheden in Vietnam vertoond, „Winter soldier” geeft anderhalf uur lang ziekmakende details over zinloze moordpartijen en volstrekt onnodige gewelddaden, maar is vooral onthullend over de sfeer waarin de voorafgaande training verloopt en waarin de Noordvietnamese consequent gedehumaniseerd wordt om het moorden, het doden van vrouwen en kinderen, het platbranden van dorpen voor de Amerikaanse soldaat gemakkelijker te maken.

Dat alles wat in denigrerende zin over de „goon”, de spleetog, de aap gezegd wordt, ook van toepassing zou kunnen zijn op de Zuidvietnamees, wordt daarbij over het hoofd gezien. De legerleiding is er alleen op uit de vijand te reduceren tot een vreemd dier, waarop jacht moet worden gemaakt en waartegen ieder middel tot uitroeiing bij voorbaat als geoorloofd wordt aanbevolen. Niet voor niets zegt een neger-getuige dat de basis van wat aan gruwelen in Vietnam gebeurt racisme is. Het ligt voor de hand dat de getuigenissen van de gebaarde en langharige oorlogsveteranen in Detroit door het grote publiek in twijfel zijn getrokken. Nasporingen van journalisten hebben de houdbaarheid van de gemelde feiten kunnen aantonen, maar sterker nog werkt in dit verband de intelligent gehanteerde camera die attent is op kleine details als handbewegingen, gezichtstrakkingen en stem-intonaties, ook bij de niet aan het woord zijnde getuigen, die de betrouwbaarheid van de be-

kentenissen ondersteunen. Ook het berouw achteraf, de desolote stemming van erbij betrokken te zijn geweest, doet authentiek aan. Sommigen zijn pas een jaar of langer na hun terugkeer in de burgermaatschappij tot een morele evaluatie van hun daden gekomen en daardoor in een geestelijke impasse geraakt die hen hoewel niet gewond of gemutteleerd, tot tragische oorlogsslachtoffers maakt. Alleen in de sfeer van perfide instructies en aanbevelingen tot geweld die in hun eindeloze herhaling het best als „brainwashing” omschreven kunnen worden, hebben ze gruwelen kunnen begaan die zo nu nauwelijks meer met henzelf in verband kunnen brengen, maar die hen wel met schuldgevoelens belasten, waarmee ze verder moeten zien te leven.

Zo werd „Winter soldier” een van de aangrijpendste, treurigste en somberste documenten die men zich over de misdadigheid van een oorlog kan denken, vooral nu hij zich verwijderd heeft van ieder als redelijk te omschrijven doel en zich afspeelt in de wraakzuchtige stemming van de grote tegenstander die maar niet kan winnen en in een paroxisme van woede en destructie door blijft vechten. Alleen al door de vertoning van een film als „Winter Soldier” heeft „Film International Rotterdam” zin en een eigen gezicht gekregen. De zoekcijfers zullen uitwijzen of de speculatie op een filmenthousiasme dat niet alleen bij de gratie van de nette bioscoopfilm in stand wordt gehouden gerechtvaardigd is, waarbij in rekening moet worden gebracht dat het gedwongen afzien van (want te dure) ondertitelen van de films rammend gewerkt heeft op de begrijpelijkheid van de programma's en daardoor op het bezoek.

Protest tegen bombarderen Noordvietnamese dijken

Eg J. de Vries

(vervolg van pag. 1)

het dijklichaam te weeg brengen. Het gaat er dus niet om dat er overal zichtbare stukken uit dijken weggeslagen zijn maar dat de dijken ondermijnd zijn op het moment dat de rivieren stijgen en ze het dan begeven. Wat Nixon nu aan het doen is is een tijdbom neerleggen voor wanneer het regenseizoen het zwaarste is. Hersh gaat op dit punt in het geheel niet in.

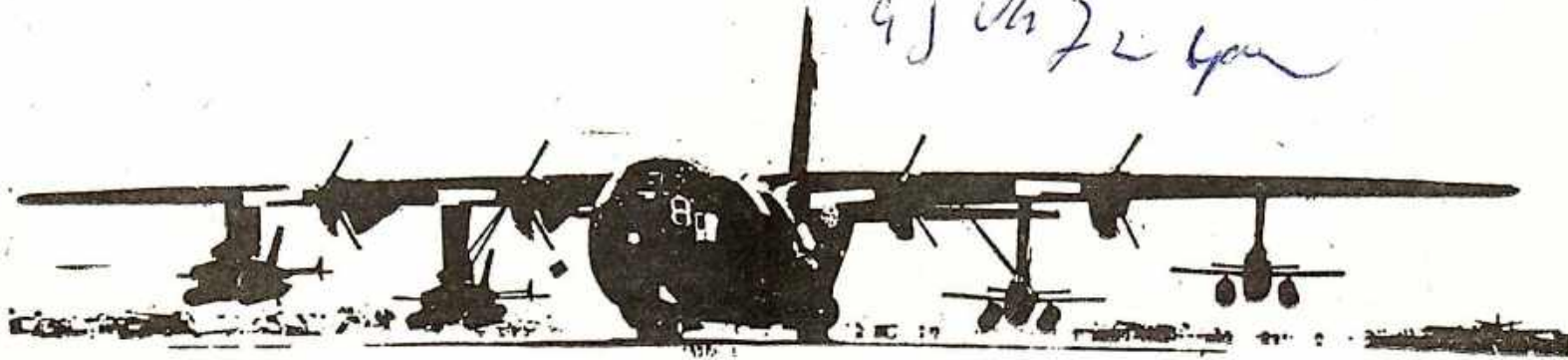
Tot zover de „controversé”. Gelukkig heeft niet iedereen zich door de misleidende berichten in de pers laten weerhouden om tot actie en protest over te gaan. De afgelopen week protesteerden o.a. het Comité Jongeren voor Vietnam en de PSP. In Nijmegen heeft de Brede Vietnam Beweging een dijkenbrochure in voorbereiding. Het Medisch Comité Nederland-Vietnam heeft een speciale werkgroep aan het werk gezet om in overleg met Vietnamese artsen „medische reddingsboten” samen te stellen. Zo'n boot moet 4—6 mensen kunnen vervoeren, moet onzinkbaar zijn en in camouflagekleuren worden geschild-

derd. Hij wordt voorzien van een eenvoudige aandrijving, die ook de verlichting kan verzorgen, een uitrusting voor operaties, bevallingen en eerste hulp, waterzuiveringsmateriaal, noodrantsoenen etc. Het MCNV schat dat zo'n boot f 3.500 gaat kosten en men doet een beroep door storting op pg 1090400. Amsterdam de aankoop van een zo groot mogelijk aantal mogelijk te maken. Andere acties zijn in voorbereiding.

MAARTEN VAN DULLEMEN

P.S. De vorige week heb ik de stomme fout begaan Seyss-Inquart het onder water zetten van Walcheren in de schoenen te schuiven. Hoewel de Duitsers wel het plan hadden om Walcheren onder water te zetten waren het de geallieerden die door bombardementen Walcheren onder lieten lopen. Seyss-Inquart was alleen verantwoordelijk voor het onder water zetten van de Wieringermeer. M'n excuses. (mvd)

95 ch 72 400

Amerika gaat onbemande bombardementsvliegtuigen gebruiken

Deze maand gaat de Amerikaanse luchtmacht met onbemande bommenwerpers doelen in Noord-Vietnam via afstandsbesturing bombarderen, aldus het gezaghebbende blad Aviation Week.

De robotbommenwerpers zullen gelanceerd worden en bestuurd vanaf een DC-130 A moedervliegtuig dat een veertigtal kilometers uit de doelzone zal blijven. Na het afwerpen van de bommen zullen de bommenwerpers naar een bevriend gebied worden geleid, mid-

den in de lucht worden opgevangen door een helicopter en opnieuw worden geladen. De piloot zal het bombarderen waarnemen via een tv-camera in de neus van het toestel en via een drukknop bedienen. De onbemande bommenwerper is een nieuw stadium in de geautomatiseerde oorlog die, aldus Aviation Week, noodzakelijk is geworden omdat de nieuwe strategie van weinig opvallende militaire aanwezigheid „*grotere eisen stelt aan de techniek, waarbij weinig risico's voor mensen zijn, weinig kosten en weinig gebruikt hoeft te worden gemaakt van buitenlandse bases.*” Deze „Remotely piloted vehicles (RPV)” (van afstand bestuurd voertuigen) zijn ontwikkeld als antwoord op de zeer efficiënte combinatie van luchtafweerge-

schut plus grond-lucht-raketten, zoals deze door de Noordvietnamezen ter bescherming van hun grondgebied ontwikkeld is. De laatste proeven met de onbemande bombardementsvliegtuigen zijn februari jl. succesvol afgesloten.

Het toestel is een veranderde versie van de Teledyne Ryan-147 die reeds enkele jaren voor verkenningsvluchten boven Noord-Vietnam is gebruikt. Ze zijn uitgerust met zg. „slimme” bommen, raketten met een miniaturcamera in hun neus, die zichzelf naar hun doel geleiden. Op 12 mei jl. schakelde een dergelijke „Hobo”-raket, gefabriceerd door North American Rockwell, de Paul Doumer-brug aan de noordelijke rand van Hanoi uit, die in 1968 zonder

succes herhaaldelijk was gebombardeerd. In een later stadium zullen de bommenwerpers niet meer op afstand door een piloot worden bediend maar door computer-piloten in het vliegtuig zelf.

Oorspronkelijk werd verwacht dat deze robotbommenwerpers pas in 1974 operationeel zouden worden. De achterliggende filosofie wordt in een in maart '71 gepubliceerd rapport van de RAND-Corporation belicht „... machines, technologie zo u wilt, moeten zoveel mogelijk onderling strijden, waarbij stervelingen toekijken naar wat gebeurt. Ongeveer als in de Nixon-doctrine, is het idee te vermijden dat men persoonlijk erbij betrokken raakt.”

Protest tegen bombardieren van Noordvietnamese dijken komt op gang

43 uitroep van

De afgelopen week heeft de kwestie van Amerikaanse bombardementen op Noordvietnamese dijken zich, tot wat heet, een „controversie“ ontwikkeld. De een zegt dat het wel gebeurt, de ander van niet. Zo'n soort „controversie“ bestond er indertijd ook over Johnsons bombardementen op burgerdoelen in Noord-Vietnam. De Noordvietnamezen zeiden dat die massaal werden getroffen, de Amerikaanse autoriteiten ontkenen dat en er was een bezoek van Salisbury van de New York Times voor nodig — met foto's van Salisbury naast een straatbordje van een platgebombardeerde straat in Hanoi — om aan die „controversie“ althans gedeeltelijk een eind te maken.

„Uit onderzoek van de New York Times blijkt: Dijken worden niet gebombardeerd,“ aldus op pagina 1 over vier kolom in kader De Tijd van afgelopen woensdag. Bron van dit bericht dat, zij het minder prominent, ook de andere bladen haalde, was een artikel van Seymour M. Hersh in de New York Times. Hersh is niet zo maar de eerste de beste. Hij heeft in belangrijke mate bijgedragen aan het naar buiten brengen van de massaslachting in My Lai, hij runde een alternatief persbureau, Dispatch News Service, en schreef o.a. een voortreffelijk boek over Amerika's geheime arsenaal aan chemische en biologische wapens. Een scribent dus die niet als een verlengstuk van het Pentagon bekend staat. Ook de bronnen die hij citeerde leken zo op het eerste oog vrij overtuigend. Hersh citeerde in zijn artikel o.a. Fred Branfman, directeur van het Project Airwar, een groep die studie maakt van de Amerikaanse oorlogvoering uit de lucht, een man die in anti-oorlogskringen groot gezag heeft. Branfman had gezegd, aldus het in de Nederlandse kranten overgenomen citaat uit het Hersh-artikel, „Niemand is stom genoeg om dijken aan te wijzen als doelen vooral niet omdat dat bekend staat als een oorlogsmisdaad.“ Dat lijkt een duidelijke uitspraak. Maar Branfman liet er in het Hersh-interview op volgen — en noch De Tijd, noch het NRC-Handelsblad, noch de Volkskrant namen dit citaat over: „Maar er zijn nog maar weinig doelen in Noord-Vietnam over en een enorm aantal vliegtuigen is in de lucht — dus is het onvermijdelijk dat pilo-

ten lucratieve doelen willen gaan bombarderen“ — en dat betekent heel iets anders. Waar dat zoeken naar lucratieve doelen toe leidt heeft Branfman geanalyseerd voor de Pathet Lao-gebieden in Laos waar, aanvankelijk niet maar uiteindelijk wel, alle dorpen met de grond gelijk gemaakt werden (zie het interview met hem in deze krant dd 26 feb '72). Met dit (weggelaten) Branfman-citaat zijn we meteen op de kern van de kwestie. Er bestaat een verschil van wat je met „systematisch bombardieren van dijken“ bedoelt. De Noordvietnamezen constateren dat de dijken, herhaaldelijk worden aangevallen en dat de mensen die ze willen repareren met fragmentatiebommen worden bestookt. Als het aantal bombardementen op waterbeheersingswerken (dijken, polders, irrigatie- en drainagesystemen, stuwen en sluizen) een bepaald aantal overschrijdt dan noemen ze dat „systematisch bombardieren,“ en baseren op de daaruit voortvloeiende overstromingsgevaaren hun noodkreet aan de wereld. Wat nu in het artikel van Seymour Hersh ontkend wordt is iets anders: namelijk dat, volgens Pentagon-mensen die Hersh betrouwbaar lijken, niet dijken e.d. bewust als te bombardieren doelen aangegeven staan. Het spreekt vanzelf dat het wel enig verschil uitmaakt of de dijken officieel doelwit zijn maar de Vietnamezen hebben allereerst te maken met waar de bommen uiteindelijk werkelijk terecht komen en wat de gevolgen daarvan zijn.

In het Hersh-interview zegt Branfman: „We hebben nog geen bevestiging uit onafhankelijke bron van de recente beschuldigingen.“ Inmiddels zijn die bevestigingen uit onafhankelijke bron er wel. De correspondent van Agence France Presse in Hanoi, Jean Thoraval, bezocht op 24 juni met een aantal andere buitenlandse verslaggevers, de dijken rond Nam Dinh. Hij meldde: „Een van de dijken was helemaal in tweeën gebroken. Verscheidene waren poldalig, met gaten in de dijk zelf en holtes, blijkbaar veroorzaakt door bommen, er naast. Diepe breuken waren overal zichtbaar. Het landschap was overal wat je op de maan zou mogen verwachten.“

Anthony Lewis noemt, in de International Herald Tribune van 27 ju-

ni jl., een hoogst betrouwbare, niet-communistische diplomatieke informatiebron over Noord-Vietnam. Deze, niet bij name door Lewis genoemde, bron is tot de conclusie gekomen dat er „zonder enige twijfel sprake is van systematische bombardementen op de dijken.“

Tijdens een congres van de sociaal-democratische jeugdorganisatie in Stockholm verklaarde Zweedse ambassadeur in Hanoi, Oeberg, dat hij zelf bombardementen op dijken in de Delta van de Rde Rivier had meegemaakt. „Ik ben trouwens niet de enige die het gezien heeft,“ aldus de Zweedse ambassadeur. „De Amerikanen beginnen nu te spreken van het onvermogen van de Noordvietnamezen om hun dijkenstelsel te onderhouden. Wie het werk gezien heeft dat de Vietnamezen verrichten om hun dijkenstelsel continu te verbeteren en te versterken lijkt deze uitspraak eerder een poging tot alibi voor wat er zou kunnen gebeuren als de dijken breken en als de bombardementen op het huidige niveau doorgaan.“

Tot zover enkele van de „onafhankelijke“ bronnen. In antwoord op de Amerikaanse beschuldigingen dat de Noordvietnamezen hun dijken zelf niet goed onderhouden — terwijl van dat onderhoud hun eigen voortbestaan afhankelijk heeft de Noordvietnamese legatie in Parijs een overzicht uitgegeven van wat er aan dat onderhoud wordt gedaan: 2 à 3 miljoen kubieke meter grond wordt per jaar verplaatst om de dijken te versterken; een aanvullend budget is door de regering beschikbaar gesteld, miljoenen werkdagen — vaak op vrijwillige basis — worden er door boeren, arbeiders en scholieren aan besteed.

Nog één opmerking over het Hersh-artikel: nergens uit dat artikel blijkt dat Hersh onderzocht heeft of er ook bommen op enige afstand van de dijken vallen. Volgens de geograaf Lacoste (zie de Groene van twee weken geleden) en de Noordvietnamezen is namelijk de Amerikaanse tactiek om zware explosieve bommen op enige afstand van de dijken te laten vallen waardoor trillingen ontstaan die scheuren over grote afstand in

(vervolg op pag. 4)

REGEN OP

VIETNAM

Vervolg van pagina 3

Halverwege de jaren zestig breidde de CIA zijn regenactiviteiten uit tot acties boven de Ho-Tsji-Minh-route in Laos. Een aantal vroegere functionarissen en leden van de regering-Johnson hebben deze operaties als „proefnemingen” betiteld. In 1967 werd de luchtmacht bij de acties betrokken, maar de CIA voerde nog steeds alle opdrachten uit, „in de overtuiging, dat de dienst een mandaat had van het Witte Huis”, aldus een functionaris.

Modder en water

De meeste functionarissen, die door de New York Times werden ondervraagd, waren het er over eens, dat het regenprogramma slaagde in een van zijn belangrijkste oogmerken: wegen en aanvoerlijnen laten overspoelen met modder en water. Velen twijfelden of het project dramatische gevolgen heeft veroorzaakt. Het wapen keerde zich ook wel eens tegen de Amerikanen zelf. Zo liet de Amerikaanse luchtmacht eens 18 centimeter water in twee uur tijd vallen op een kamp van de Groene Baretten.

Volgens goedingelichte bronnen heeft het Amerikaanse leger ook een methode ontwikkeld om wolken met speciale chemicaliën te bewerken, waardoor een zurige regen ontstaat, die de radarinstallaties voor luchtafweergeschut onklaar maakt. Het regenproject had tevens tot doel infiltratieroutes naar Noord-Vietnam te beschermen voor Zuidvietnamese inlichtingenteams. De operaties werden verricht in samenhang met de twee moessonperioden in Laos en Vietnam. „Het was alleen maar proberen iets toe te voegen aan iets dat er al was”, aldus een functionaris.

De operaties boven Laos veroorzaakten felle discussies binnen de regering-Johnson in 1967. Een groep advocaten en functionarissen van het ministerie van buitenlandse zaken protesteerde heftig en verklaarde dat het project een gevaarlijk precedent schiep. Volgens een functionaris binnen de regering-Nixon werd boven Noord-Vietnam voor het eerst regen gemaakt eind 1968 of begin 1969 bij pogingen Noordvietnamees afweergeschut uit te schakelen.

Offensief

SAIGON. —Zuidvietnamese parachutisten zijn de stad Kwang Tri aan het noordelijk front tot op nog geen drie kilometer genadert. Noordvietnamese troepen doen echter zware aanvallen op eenheden in de Zuidvietnamese achterhoede, die de parachutisten ondersteunen. Maandag wrd de oude keizerlijke hoofdstad Hoé voor de tweede achtereenvolgende dag hevig beschoten. Honderden bewoners van de westelijke buitenwijken zijn naar andere stadsdelen overgebracht.

ONTHULLING IN NEW YORK TIMES

Amerika hanteert al jaren regen als oorlogswapen

WASHINGTON, 4 juli (NYT, Reuter) — Amerika heeft sinds 1963 in het geheim boven Noord-Vietnam, Laos en Zuid-Vietnam regen gemaakt voor militaire doeleinden. Dit heeft de New York Times na een uitgebreid onderzoek onthuld. In de afgelopen maanden gebruikte de Amerikaanse luchtmacht chemicaliën om regen op te wekken bij de bestrijding van de Noordvietnamese opmars en het onklaar maken van afweergeschut.

Het vermoeden, dat het Amerikaanse leger in Vietnam regen als nieuw oorlogswapen hanteert, is de laatste maanden in wetenschappelijke kringen en onder leden van het Amerikaanse Congres steeds sterker geworden. De Amerikaanse regering heeft tot nu toe alle berichten tegengesproken. Ook maandag verklaarde een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van defensie, Jerry Friedheim, dat Amerika nooit pogingen heeft gedaan weersveranderingen in Vietnam te veroorzaken.

In Amerika worden al jaren proeven genomen met regen maken als vorm van meteorologische oorlogvoering. Wetenschappelijke deskundigen zijn er nog steeds niet zeker van dat zij inzicht hebben in de gevolgen, die het regen maken op de korte duur en vooral op de lange duur heeft op de ecologie van het getroffen gebied. Op grond van deze onzekerheid zijn de deskundigen uiterst huiverig voor het hanteren van regen als wapen.

Tijdens de milieuconferentie in Stockholm vorige maand drong de Amerikaanse afvaardiging steek aan op afzwakking van een oproep aan alle regeringen om nauwkeurig de klimatologische gevolgen van ingrepen in het weer te bestuderen en de bevindingen uit te wisselen. Functionarissen erkenden later, dat het mogelijk militair gebruik van weerbe- werking aan het amendement ten grondslag lag.

Risico's

Vershillende hooggeplaatste functionarissen van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken hebben zich sterk verzet tegen het regenprogramma van het leger, ook al is het maken van regen officieel niet verboden door internationale oorlogsconventies. Vanaf 1967 verklaarden sommigen, dat Amerika met zijn ingrepen in het milieu risico's nam, waarvan de afmetingen niet te overzien zijn. Voorstanders zagen echter niets kwaads in het regenwapen! „Wat is erger, bommen laten vallen of regen?“, aldus een functionaris.

De Amerikanen gebruikten de regen voor het eerst in 1963 als wapen. Volgens een verklaring van een vroegere agent van de inlichtingendienst CIA werd in augustus 1963 boven Hoë in het noorden van Zuid-Vietnam regen gemaakt om de regering-Diem een handje te helpen bij de bestrijding van de demonstrerende boeddhisten. Met zilveriodide werden wolken bezaaid. Een zelfde actie vond plaats boven Saigon in de zomer van 1964.

Zie verder pagina 5, kolom

„Strela' contra „Dikke Albert' Nieuwe wapens in Vietnam-oorlog

Bewogen beroep van Jane Fonda

SAIGON, 15 juli (AP, Reuter, UPI) — In de Vietnamese oorlog zijn door beide partijen twee nieuwe wapens geïntroduceerd waarvan het kenmerk een grotere trefzekerheid is. Het wapen van de Noordvietnamezen is een Russische luchtafweerraket de „Strela“, die als een bazoeka van de schouder af wordt afgevuurd, en dat door de Amerikanen het beste wapen wordt genoemd waarover de tegenstander thans beschikt. Het Amerikaanse marinewapen bijgenaamd „Dikke Albert“, is een nieuwe verbeterde versie van de televisiebom „Walleye“, die de laatste maanden is gebruikt.

De „Dikke Albert“ heeft al vele voltreffers geboekt in de oorlog en het voordeel van deze bom is volgens de Amerikaanse marine dat de vliegtuigen hoog kunnen blijven vliegen en daardoor minder kwetsbaar zijn voor luchtafweergeschut. De bom weegt ruim 900 kilogram, is tweemaal zo krachtig als de Walleye en heeft een grotere trefzekerheid. In de neus van het vliegtuig zit een TV-camera die het projectiel op het doel afstuurt. De marine zal behalve Dikke Albert ook de Walleye en de laser-bommen die elektronisch worden geleid, blijven gebruiken.

Het Russische wapen, de SA-7 of „Strela“ is een verbeterde versie van afweerraketten die werken volgens het principe van hitte-uitstraling, waarbij de raket wordt aangetrokken door de hitte van overvliegende toestellen. De Strela die op infrarode stralen reageert en een zeer explosieve lading heeft is met een beperkte reikwijdte van 2400 meter speciaal bedoeld tegen helikopters en propeller-vliegtuigen.

De Amerikanen en Zuidvietnamezen maken zich bijzonder bezorgd over Strela, die sinds de introductie begin mei al een groot aantal Amerikaanse en Zuidvietnamese vliegtuigen en helikopters omlaag heeft gehaald. De Amerikanen vragen zich af wat er gebeurd zou zijn als Strela vier jaar geleden zou zijn geïntroduceerd, toen de rol van de helikopter in de oorlog een hoogtepunt bereikte.

De Amerikanen proberen de Strela te ontwijken door gebruik van hitteschilden aan de helikopters, door laag te vliegen of door brandgranaten of lichtkogels aan parachutes neer te laten waardoor de raket zich op deze warmere doelen richt.

Van het front rond de noordelijke stad Kwang Tri wordt gemeld dat Zuidvietnamese mariniers enige vordering hebben geboekt na zware beschietingen door de Amerikaanse vloot en bombardementen op noordelijke stellingen. De commandant van de mariniers, kolonel Ngoejen Trong Bao werd tijdens een helikoptervlucht boven het strijdgebied door een Noordvietnamese afweerraket naar beneden gehaald. De kolonel en alle anderen in het toestel kwamen om het leven.

Getuigenis van Jane

De Amerikaanse filmactrice en politieke activiste die op uitnodiging een bezoek brengt aan Noord-Vietnam, heeft voor Radio Hanoi een dringend beroep gedaan op de leden van de Amerikaanse luchtmacht zich te beseffen wat zij doen met hun bombardementen. Volgens het Sovjet-persbureau Tas tegde Jane Fonda de volgende verklaring af.

„U weet vandaag beter dan ik, dat Amerikaanse Phantom straaljagers hier belangrijke installaties in het netwerk van dijken bombarderen. U allen in de cockpits van uw toestellen, op de vliegdekschepen, allen die de bommen laden, vliegtuigen repareren, werken op de schepen van de Zevende Vloot — beseft wat u doet.“

„Zijn deze mensen uw vijanden? Wat zult u later over enkele jaren tegen uw kinderen zeggen als zij u vragen waarom U aan deze oorlog meedeed?“

Jane Fonda zei verder, dat in de gebieden die zij bezoekt en waar bommen op dijken waren geworpen, „geen militaire installaties, geen belangrijke grote wegen, geen verbindingen netwerk, noch industriële ondernemingen“ zijn. „Zonder deze dijken zullen de levens van 15 miljoen mensen worden bedreigd. Zij zouden verdrinken of van honger omkomen,“ aldus Jane Fonda voor Radio Hanoi.

He Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft bij monde van woordvoerder Charles Bray als reactie op Fonda verklaard: „Het is altijd deprimerend te zien dat Amerikaanse burgers die de bescherming en de steun van onze regering genieten, hun stem geven aan regeringen zoals die van de Democratische Republiek Vietnam. Het is werkelijk triest,“ aldus Bray.

In het verleden heeft het ministerie gepoogd de paspoorten in te houden van Amerikanen, die onder meer naar Noord-Vietnam wilden reizen, maar door recente besluiten van rechtbanken tegen een dergelijke maatregel, zijn vele Amerikanen reeds naar Hanoi gereisd zonder speciale vergunningen.

Dijken 1

DE Amerikaanse minister van Defensie Laird heeft eindelijk schoorvoetend toegegeven, dat de Amerikaanse bommenwerpers in Noord-Vietnam wel eens dijken en dammen zouden kunnen hebben geraakt. Tegelijkertijd heeft de Amerikaanse inlichtingendienst een luchtfoto vrijgegeven van het gebied van Yen Vien in de delta van de Rode Rivier, dat blank staat. En nog steeds tegelijkertijd geeft de Brede Vietnam Beweging in Nijmegen een brochure uit, waarin een lijstje van bombardementen op Noordvietnamese dijken en waterbouwkundige installaties voorkomt. Dus toch.

Het lijstje begint op 10 april en eindigt op 26 juni. In die tijd zijn er volgens de Nijmeegse gegevens, die uit een zeer groot aantal bronnen zijn geput, vele honderden aanvallen op of nabij dijken uitgevoerd. Iets meer dan nu officieel wordt toegegeven.

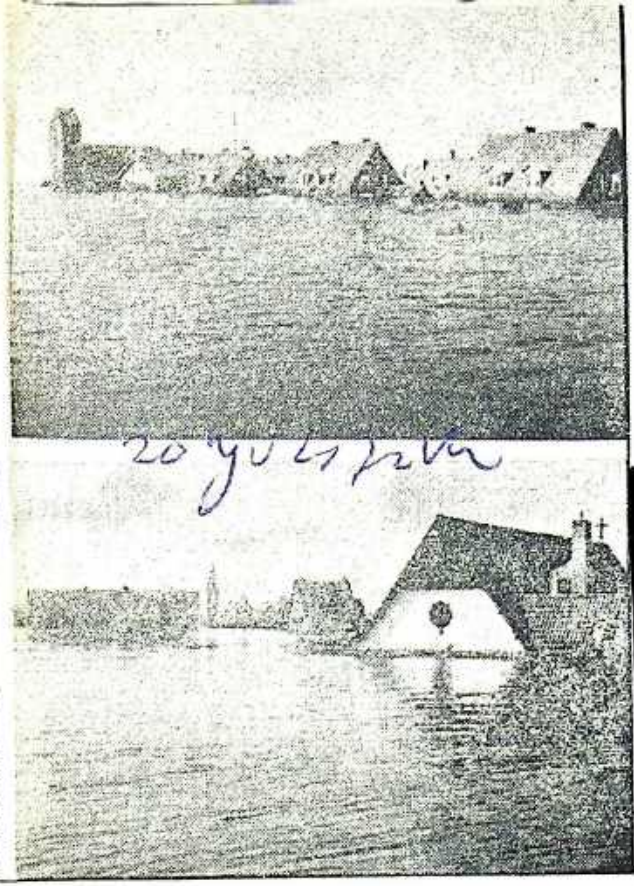
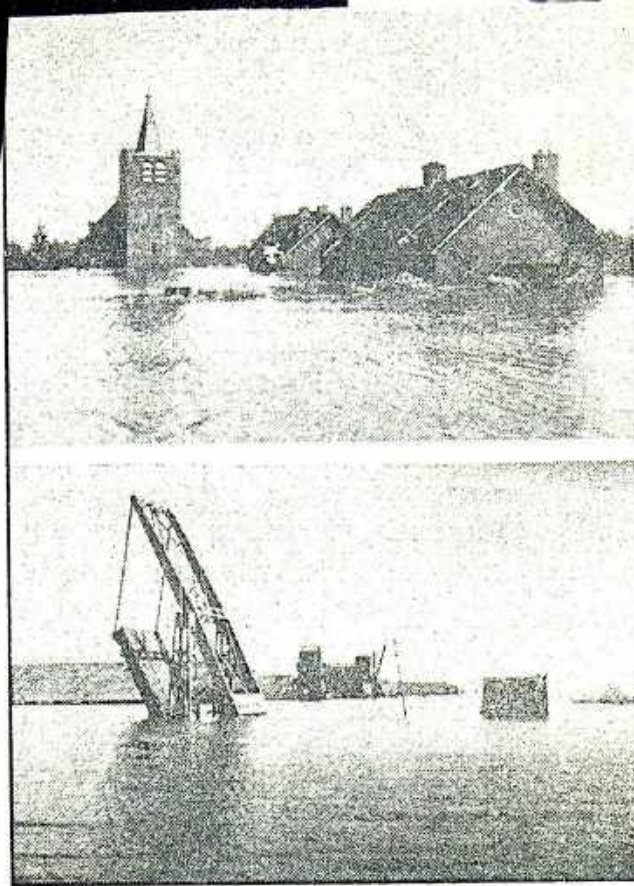
In de Brede Vietnam Beweging Nijmegen werken Pax Christi, Katholieke werkenende Jongeren, Permanent Vredesberaad, ABVA-groep Universiteit, Unie van Studenten, Vrije Universiteit, Surinaams Actie Comité Pro Mundi Vita-vormingscentrum, Stuurgroep Universiteit en Maatschappij, PvdA, CPN, PPR, PSP, D'66 en KVP-JG samen.

Het is natuurlijk mogelijk met de moderne zware bommen en via de elektronische of met het televisie-oog geleide richtapparatuur dijken van steek gewassen rivieren te verzwakken zodat er vanzelf een dijkschade optreedt of zelfs er direct gaten in te slaan. Daar zou het nu de tijd voor zijn, want in de periode van juni tot oktober is de Song Ko, de Rode Rivier, door regenval op zijn hoogste niveau. Dat zouden echter riskante operaties zijn, daar dergelijke vernielingen zonder enige twijfel openbaar zouden worden, waarmee de Verenigde Staten onmiddellijk van genocide, volkerenmoord zouden kunnen worden beschuldigd.

Er is echter een indirecte methode, die de Amerikaanse luchtmacht in Noord-Vietnam waarschijnlijk aan het toepassen is. De fysisch geografen A. C. Bertoen en P. R. Zoete zetten in de Dijken Documentatie uiteen, hoe dat in zijn werk gaat.

„Uit de grondmechanica is bekend”, zo schrijven zij, „dat onder bepaalde omstandigheden door trilling een afschuiving kan optreden, bijvoorbeeld bij een dijkval. Als namelijk een zandlaag verzadigd is met water en dit water onder druk staat kan een trilling de stabiliteit verloren doen gaan en de grondmassa als een pudding in elkaar laten zakken”.

„In het gebied van een rivierdelta komt het veelvuldig voor, dat zich

DE Brede Vietnam Beweging in Nijmegen heeft een brochure met documentatiemateriaal samengesteld over de Amerikaanse bombardementen op Noordvietnamese dijken en dammen. In het bulletin wordt een vergelijking gemaakt met Nederland. Wat zouden bombardementen op of in de nabijheid van Nederlandse dijken voor gevolgen hebben. Deze foto geeft er overigens al een aardig beeld van. Op 17 april 1945 staken de Duitse bezetters de IJsselmeerdijk bij Medemblik op twee plaatsen door. De hele Wieringermeerpolder stond spoedig onder water. Foto links boven Wieringerwerf, rechts boven Slootdorp, links en rechts onder Middenmeer. Zie: „Dijken”.

onder dijken zandlagen bevinden, welke bij hoge rivierstanden verzadigd zijn met water. Dit water staat door de optredende niveau-verschillen onder druk en stroomt door de zandlaag weg”. (....)

In een dergelijke situatie kan dan voldaan zijn aan de voorwaarde voor een dijkval. Indien nu een bom op een gunstig punt terecht komt kan dit betekenen, dat in de omgeving dergelijke dijkvallen zullen optreden zonder dat deze dijken dus rechtstreeks zijn getroffen”. (....)

„In West-Nederlands zou een bombardement eveneens dergelijke gevolgen kunnen hebben”.

Dijken 2

DE Dijken Documentatie bevat ook een artikel uit Le Monde van de Franse geograaf Yves Lacoste, hoogleraar aan de Parijse universiteit (Vincennes). Lacoste die in 1966 een onderzoek verrichtte in Noord-Vietnam, ontdekte toen al, dat de Amerikaanse luchtmacht zeer grote bommen op een zekere afstand van bepaalde rivierdijken gooidde.

„Door de op die manier veroorzaakte geweldige uithollingen gaat de hele zaak trillen en wordt in de diepte ondermijnd”, schrijft hij. „Dit kan tot gevolg hebben dat niet slechts een deel van het water, maar de hele rivier op de vlakte uitstort. Deze tactiek, die het voordeel heeft, dat ze de schijn ophoudt de dijken niet te treffen, maar wel uitermate verwoestend is, is aangevuld met een serie bombardementsvluchten met mitrailleurbeschietingen op de mensen, die toegesneld waren om de vernielingen te repareren”.

Lacoste heeft inmiddels geconstateerd, dat dit jaar opnieuw indirecte bombardementsvluchten zijn uitgevoerd.

„In tegenstelling tot bombardementen met kernwapens — waarbij het maar al te duidelijk zou zijn wie daar verantwoordelijk voor is — kan de overstroming van de vlaktes in het noorden indirect worden veroorzaakt en geweten aan een reeks natuurrampen”, schrijft hij. „Men zal zeggen dat de Noordvietnamezen er beter aan gedaan hadden ervoor te zorgen dat hun dijken solide waren, dan oorlog te voeren”.

Deze laatste voorspelling van Lacos-

te, gedaan in Le Monde van 8 juni 1972, is inmiddels uitgekomen. Het Witte Huis heeft de beschadigingen bij Noordvietnamese dijken al officieel geweten aan het gebrekkige dijkonderhoud.

Dijken 3

HET vernielen van dijken en de daardoor veroorzaakte overstromingen, wat weer de dood van tientallen of honderden of duizenden mensen tot gevolg kan hebben is in de eerste emotie eenvoudig als oorlogsmisdaad te bestempelen. Er bestaat op dit punt echter, zoals de Dijken Documentatie aantoonde ook een juridisch precedent.

In het proces tegen de Duitse oorlogsmisdadigers in Neurenberg zijn in de aanklacht tegen de Duitse rijkscommissaris voor het bezette Nederland Seyss Inquart de door de Duitsers veroorzaakte overstromingen aan de orde gekomen. In punt drie van de aanklacht worden onder meer de inundaties genoemd. De titel van punt drie luidde: Oorlogsmisdaden. Seyss Inquart werd ter d veroordeeld.

Dijken 4

HET Medies Komitee Nederland-Vietnam heeft na de ernstige bommaanvallen op dijken, dammen en waterwerken in de Tonkin delta een actie Boten voor Vietnam op touw gezet. Er worden lichte zespersoons boten in camouflagekleuren gestuurd. Met elke boot worden een buitenboordmotor, verlichting, zwemvesten, noodbrantsoenen, medische apparatuur, walkie talkies en waterzuiveringsapparatuur meege-

stuurd. Een dergelijke boot kost 3500 gulden. Het Medies Komitee in Beverwijk vraagt bijdragen om deze actie naar buiten te kunnen volbrengen.

door Nixon bedreigd

In *Le Monde* van 7—8 juni jl. verscheen in de rubriek „Point de vue” een artikel van Yves Lacoste, hoogleraar-geograaf aan de universiteit van Vincennes. Het artikel, dat de titel droeg „De Amerikaanse luchtmacht kan een ramp veroorzaken zonder de Noordvietnamese dijken direct te treffen,” is van zo'n uitzonderlijk belang dat we het hieronder integraal laten volgen. Yves Lacoste nam in 1967 deel aan het Vietnam Tribunaal.

President Nixon is, in zijn poging om het volledige failliet van de Amerikaanse politiek in Indochina te voorkomen, begonnen met een nieuwe escalatie: omdat de bombardementen op het Zuiden, die toch al heviger waren dan ooit tevoren, niet voldoende bleken om de mislukking van de strategie van „Vietnamisering” te bezweren, heeft Nixon opdracht gegeven de bombardementsvluchten op het Noorden te hervatten en besloten tot een serie acties, die zijn voorgangers niet aangedurfd zouden hebben. Enkele daarvan, zoals het leggen van mijnen in de havens, zijn al gerealiseerd; andere worden „overwogen”. Opnieuw, zoals in 1966-1967, laten de Amerikaanse agressors weten, dat ze de mogelijkheid onderzoeken om de dijken van de Rode Rivier te verwoesten.

Om de betekenis van dit dreigement te onderkennen is het nuttig te herinneren aan een aantal geografische gegevens: de Vlakte van Tonkin, waar het grootste gedeelte van de bevolking van het Noorden is geconcentreerd, wordt omgeven door zeer hoge bergen. Deze hebben in de zomer tengevolge van de moesson een geweldige regenval te verwerken. Hierdoor wassen de rivieren, die in de Vlakte uitmonden, geweldig, en ze voeren grote hoeveelheden aanslibsel aan, dat afkomstig is van de erosie van de bergreliëfs. In de Vlakte slaat dit materiaal neer, in het bijzonder in de bedding van de rivieren, die daardoor aanzienlijk hoger komen te liggen. De Rode Rivier stroomt dus over een soort aangeslibde bedding, 5 tot 6 meter boven het niveau van de Vlakte. Deze zou dus regelmatig overstromen als de Vietnamese boeren niet, al sinds de middeleeuwen, een heel net van dijken hadden aangelegd: enerzijds dijken die aangelegd zijn op de aangeslibde verhogingen en die de rivierbedding begrenzen en de rivier binnen haar oevers houden, anderzijds dijken, die min of meer loodrecht zijn aangelegd op de eerste en die de Vlakte doorkruisen om overstromingen te voorkomen, die zouden kunnen ontstaan als gevolg van een doorbraak in de eerste dijken; tenslotte zijn er nog zeedijken, die ervoor dienen om het opringende zeewater, dat door de tyfoons wordt opgestuwd, tegen te houden; kortom, in totaal meer dan 4000 kilometer dijken die voortdurend versterkt moeten worden om het in kultuur gebrachte land te beschermen en het leven van zo'n 15 miljoen mensen die in deze Vlakte leven, waar de bevolkingsdichtheid bijna overal meer dan 800 inwoners per vierkante kilometer bedraagt.

Als de bombardementen tegelijkertijd een serie bressen zouden slaan in dit net van dijken (want het is niet nodig alle dijken te verwoesten om een bijna algehele overstroming van de Vlakte te veroorzaken) op het ogenblik dat de aanwas zeer sterk is (vooral van juni tot oktober) is het zeer waar-

schijnlijk, dat deze ramp een groot aantal doden tot gevolg zou hebben dan de ontploffing van meerdere atombommen in de Vlakte van Tonkin.

Nu president Nixon in zijn verklaringen de mogelijkheid van een toevlucht tot kernwapens heeft uitgesloten — want het is voor hem zeker moeilijk de verantwoording voor deze misdaad alleen te dragen — is het gevaar van een genocide (het uitmoorden van een volk) door overstroming veel groter en directer, omdat de Amerikaanse luchtmacht dat kan veroorzaken zonder dat Nixon daartoe de uitdrukkelijke opdracht hoeft te geven, hegeen het hem mogelijk zal maken de hele verantwoording ervoor van de hand te wijzen.

Een oude taktiek

Indêrdaad kunnen in de komende weken de dijken breken zonder dat er directe bombardementen hebben plaatsgevonden.

Om zich daar rekenschap van te geven, moet men de taktiek analyseren, die de Amerikaanse luchtmacht heeft toegepast gedurende de zomers van 1965 en 1966 (de waarnemingen, die ik heb gedaan na honderden verklaringen van de publiek Vietnam (het Noorden), een rapport dat ik in 1967 heb opgesteld voor het „Russell-Tribunaal” (het Noorden), niet rechtstreeks op de dijken worden worpen, maar op een zekere afstand, op de aangeslibde bedding waarover de rivier stroomt.

De op die manier veroorzaakte geweldige uithollingen gaat de hele zand trillen en wordt in de diepte ondermijnd; dit kan tot gevolg hebben, dat niet slechts een deel van het water, maar de hele rivier op de Vlakte uitstort. Deze taktiek die het „voordeel” heeft dat ze de schijn ophoudt de dijken niet te „treffen”, maar wel uitermate verwoestend is, is aangevuld met een serie bombardementsvluchten met mitrailleur-beschietingen op de mensen, die toegesnel waren om de vernielingen te repareren. Honderden soortgelijke acties zijn uitgevoerd tegen de dijken in het Noorden tijdens de zomers van 1965, 1966 en 1967. Zeker, deze zijn niet gevolgd door rampzalige overstromingen. Zij hadden toen ongetwijfeld meer ten doel één taktiek uit te werken en chantagè te plegen dan één ramp te veroorzaken.

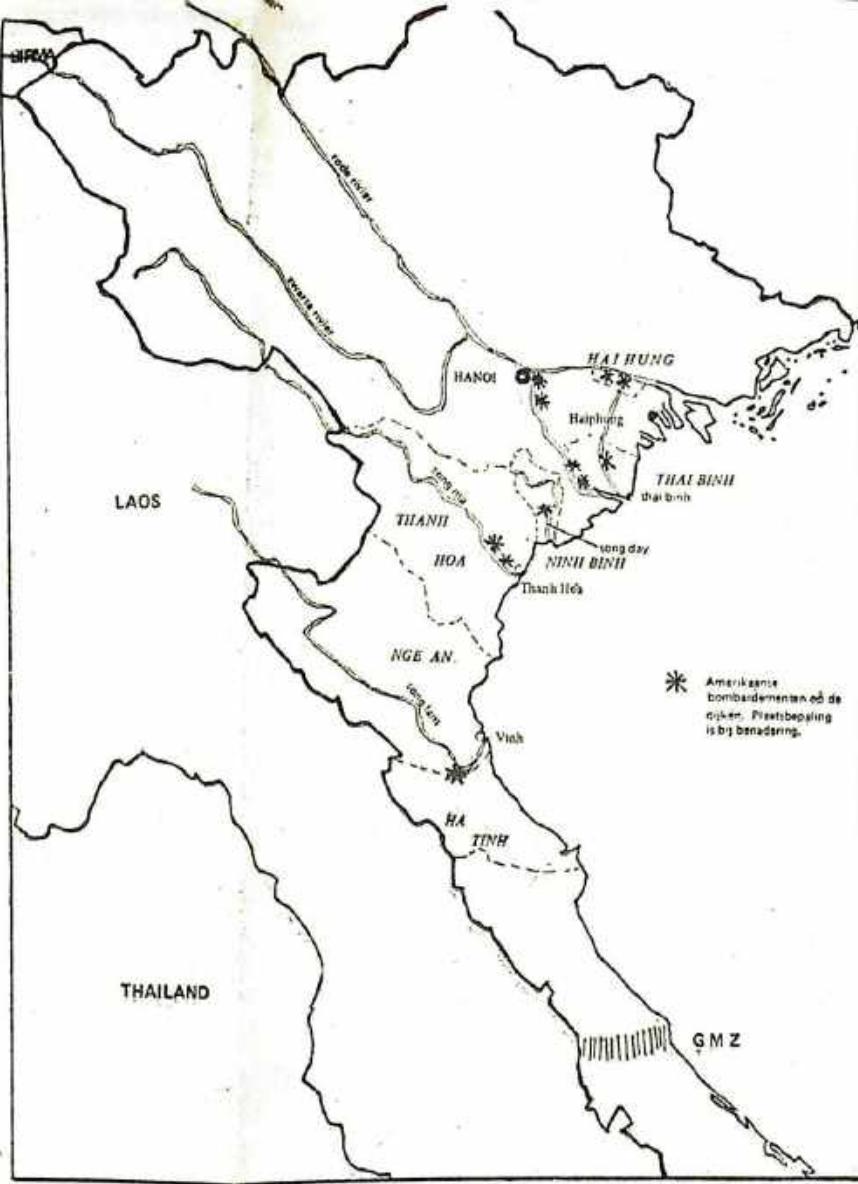
Het bewijs dat deze bombardementen getuigen van een zeer zorgvulde, dig vooraf beraamde taktiek, wordt geleverd door het feit, dat ze op heel bepaalde momenten zijn uitgevoerd: de meeste bombardementen zijn ondernomen juist voor het begin van de rivieren, wat op aanwas van de rivieren, wat op grond van meteorologische waarnemingen gemakkelijk valt te voorspellen. Een van de meest overtuigende voorbeelden wordt geleverd door de serie van 14 aanvallen die zijn uitgevoerd op de zeedijken van de districten Tien Lang en Vinh Bao (de streek rond Hai Phong) van 27 tot 31 juli 1966, juist op het moment dat de aanwas van de rivieren samenging met de

opgewoapte zeeewater. In die tijd stonden uitgestrekte vlaktes onder water.

Binnen enkele weken

Op het ogenblik zijn de moelijkheden van de Amerikaanse regering in Indo-China zo groot geworden, dat men het ergste moet vrezen. Zelfs voordat de grote aanwas is begonnen, zijn nu reeds bombardementsvluchten uitgevoerd om de dijken te ondermijnen, zoals bijvoorbeeld de bombardementsvluchten van 24 april op de oevers van de rivier de Ma, die door de Vlakte van Than Hoa stroomt. In tegenstelling tot bombardementen met kernwapens — waarbij het maar al te duidelijk zou zijn wie daar verantwoordelijk voor is — kan de overstroming van Vlaktes in het Noorden indirect worden veroorzaakt en geweten worden aan een reeks „natuurrampen”. Men zal zeggen dat de Noordvietnamezen er beter aan gedaan hadden ervoor te zorgen dat hun dijken solide waren, dan oorlog te voeren.

We moeten niet wachten met protesteren totdat president Nixon een nieuwe spektakulaire beslissing neemt. Die hoeft hij niet te nemen; hij hoeft de dingen slechts hun loop te laten nemen. Binnen enkele weken zal de periode van de grote aanwas begonnen zijn. We moeten vanaf dit moment al overal verkondigen, dat wanneer de dijken in het Noorden deze zomer breken, de verantwoording voor genocide bij president Nixon ligt, net als wanneer hij opdracht had gegeven tot een bombardement.

Overzicht Amerikaanse bombardementen op dijken

Mislukt wapen in Vietnam

WASHINGTON, 22 juli (ANP) — Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft vrijdag bijzonderheden onthuld over zijn actie „Rose Roos” in Vietnam, het met brandbommen wegbranden van boomkruinen om te kunnen zien wat zich in de oerwouden afspeelt.

Maar de actie, uitgevoerd tussen 1965 en 1967, had geen succes, omdat de bomen die altijd te nat waren wilden branden. Men schraptte het project daarom maar.

Een woordvoerder van het Pentagon zei: „De theorie — die niet in de praktijk om te zetten bleek — was niet om natte oerwoudbomen te vernietigen, maar om bladeren weg te nemen om te kunnen zien wat zich er onder afspeelde. Vergeet niet dat de actie werd uitgevoerd op een ogenblik waarop er in het betrokken gebied intensieve grondoperaties plaats hadden.”

De actie werd uitgevoerd in de noordwestelijk van Saigon gelegen provincies Tay Ninh en Long Khanh. De actie werd uitgevoerd samen met de langs ommische weg uitgevoerde ontbladeringsoperaties. Door het opdrogen van de bladeren zou het verbranden des te gemakkelijker gaan, redeneerde men. De woordvoerder wees er op dat de actie onder president Lyndon Johnson werd uitgevoerd en dat de huidige Republikeinse regering er part noch deel aan had.

JANE FONDA TERUG

De Amerikaanse actrice staat op het vliegveld van Parijs breed lachend de pers te woord na haar terugkeer uit de Noord-vietnamese hoofdstad Hanoi. Zij verbleef twee weken in Noord-Vietnam, waarbij zij een beroep deed op de Amerikaanse oorlogsvliegers de bombardementen te staken.

TOUR DE FRANCE

un ploegmakers s maakt waar

atçh van
krijgt.
nederlaag
ou kunnen
toelasten
gedreven
adembene-
ten. Maar
licenstor-
ik zijn er
de match
"capot", zei
campionen-
sprake ge-
of een 3-0
tenminste
veren toen
weer gelijk
Byrne na de opening, "hij speelt tegen iemand, die
iets doet, wat hij nog nooit eerder uitprobeerd
heeft". De overmacht van Fischer moet wel bijzon-
der groot zijn, dat hij met succes de tegenstander
publiek is er
zelfsprekend
men te staan
na de match
zet hij, Thor
zal staken."
der alle onde
niet wordt g
Ok Thor
match, of zie
niet akkoor
heeft gezegd
de camera's
per dag opst
nen gegeven
contract op t
Marshall uit
film'd wordt,
wil Fischer
luiden van d
een leeg bord
door t'wintig
zaak". Fischer
zich volgens

... Verrassende opening ...

BOBBY FISCHER

Passiviteit

"Ik denk niet dat Spasski erg bezorgd is", zei
Byrne na de opening, "hij speelt tegen iemand, die
iets doet, wat hij nog nooit eerder uitprobeerd
heeft". De overmacht van Fischer moet wel bijzon-
der groot zijn, dat hij met succes de tegenstander
publiek is er
zelfsprekend
men te staan
na de match
zet hij, Thor
zal staken."
der alle onde
niet wordt g
Ok Thor
match, of zie
niet akkoor
heeft gezegd
de camera's
per dag opst
nen gegeven
contract op t
Marshall uit
film'd wordt,
wil Fischer
luiden van d
een leeg bord
door t'wintig
zaak". Fischer
zich volgens

campionen-
sprake ge-
of een 3-0
tenminste
veren toen
weer gelijk
Byrne na de opening, "hij speelt tegen iemand, die
iets doet, wat hij nog nooit eerder uitprobeerd
heeft". De overmacht van Fischer moet wel bijzon-
der groot zijn, dat hij met succes de tegenstander
publiek is er
zelfsprekend
men te staan
na de match
zet hij, Thor
zal staken."
der alle onde
niet wordt g
Ok Thor
match, of zie
niet akkoor
heeft gezegd
de camera's
per dag opst
nen gegeven
contract op t
Marshall uit
film'd wordt,
wil Fischer
luiden van d
een leeg bord
door t'wintig
zaak". Fischer
zich volgens

gwaardijk, maar tastte de wereldkampioen al op
Spasski, Geller, was Fischers 1de zet Lb5, niet erg
recordaantal

les op haren en snaren wilden zet-
ten, bleef hun meertijden in telte
— en terecht — onbekruond.
Vanen, nuttiger en jvveriger
dan de anderen, zou op de voor-
laasie dag de prijs hebben geïn-
casseerd voor zijn werk als niet
Vlak voor Versailles een leuke
band hem uit de kopgroep had te-
ruggeworpen. Die pech verdiende
juist Vanen niet.
De meeste Nederlandse renners
die de Tour hebben voltooid, zijn
voor alles blij dat het voorbij is.
Zij zien tevens met een redelijke
werk.
Pustjens: "Als eerstejaars proi
mag je niet te veel verwachten. Ik
ben tevreden over wat ik heb ge-
reikt. Ik heb bovendien veel ge-
leerd. Mijn ploegleider Stabinski
heeft mij toegesegd, dat ik vol-
gend jaar, als ik bij hem blijf,
meen vrijheden zal krijgen. Maar
als ik een betere aanbieding krijg,
ga ik weg".
"Met meer ervaring zou
ik bij de eerste men hebben kun-
nen eindigen. Volgend jaar ben ik
eerste jaar bij de pro's ja heeft jaer,
maer voor mij is dat het tweede
seizoen geweest. Ik heb in dit
jaar, dat ongelukkig is begonnen,
mijzelf ook moeten omschakelen.
Van een uitgesproken knieut been
plotsling een man met rennen

NIXON GEEFT TOE Amerika trof dijkenstelsel

*Hanoi schrijft
met Kennedy*

WASHINGTON, 27 juli (Reuter, UPI, AP, NYT) — De Amerikaanse regering heeft voor de eerste keer openlijk toegegeven, dat het vitale dijkenstelsel in Noord-Vietnam bij bombardementen van de Amerikaanse luchtvloot is getroffen. Volgens Charles Bray, woordvoerder van het ministerie van buitenlandse zaken, hebben de bombardementen echter slechts „incidentele en geringe” schade toegebracht aan de Noordvietnamese irrigatiewerken.

Bray verklaarde, dat het risico van voltreffers op de Noordvietnamese dijken bij de bombardementen op Noord-Vietnam altijd aanwezig is. De dijken komen echter niet voor op de lijst van te bestoken doelen in Noord-Vietnam. De Amerikaanse regering is op de hoogte van de gevolgen van de bombardementen voor het dijkenstelsel. Bray herhaalde het Amerikaanse standpunt, dat de beschuldigingen van Hanoi een onderdeel vormen van een grootscheepse propaganda-campagne.

De verklaring van Bray betekende

EDWARD KENNEDY
contactpersoon

de eerste keer, dat de Amerikaanse regering het treffen van dijken openlijk toegeeft. Dinsdag ontkende minister van buitenlandse zaken William Rogers dit feit nog in een scherp protest aan de secretaris-generaal van de UNO, Kurt Waldheim. Eerder verklaarde minister van defensie Melvin Laird, dat „misschien enige schade aan de dijken is toegebracht”, toen Amerikaanse bommenwerpers aanvallen uitvoerden op luchtafweergeschut tussen de irrigatiewerken.

De vroegere Amerikaanse minister van justitie Ramsey Clark, die een leidende rol speelt in vredesbewegingen tegen de oorlog in Vietnam, is naar Hanoi vertrokken op uitnodi-

ging van de Noordvietnamese regering. In kringen rond Clark werd niet openbaar gemaakt wat het eigenlijke doel van Clarks bezoek aan Noord-Vietnam is.

Briefwisseling

De Noordvietnamese regering heeft senator Edward Kennedy een pakket brieven gestuurd, die 24 Amerikaanse krijgsgevangenen aan hun familieleden in Amerika hebben geschreven. Kennedy, die dit in Washington bekendmaakte, noemde de Noordvietnamese stap „van betekenis”. Het is voor het eerst, dat Noord-Vietnam brieven doorgeeft via een Amerikaan met de officiële status van senator. Voorheen werden de brieven doorgezonden via vredesbewegingen in Amerika.

Kennedy onthulde, dat hij met de Noordvietnamese president Ton Dooc Thang brieven had uitgewisseld over de Amerikaanse krijgsgevangenen. Thang gaf Kennedy de verzekering dat de gevangenen humanair worden behandeld. Hij ging echter niet in op het voorstel van Kennedy om ernstig zieke en gewonde krijgsgevangenen naar een neutraal land, bijvoorbeeld Zweden, te laten gaan.

HANOI — De Amerikaanse luchtmacht heeft op 21 juli weer een dijk gebombardeerd in de Noordvietnamese provincie Thai Binh. Dit heeft het Noordvietnamese persbureau meegedeeld. De dijk werd over een lengte van enkele honderden meter vernield. Het was de derde keer, dat in dit gebied dijken werden getroffen.

SAIGON. — Het Zuidvietnamese opperbevel in Saigon, dat eerder verklaarde, dat de noordelijke provinciehoofdstad Kwang Tri al heroverd was, heeft nu meegedeeld, dat de citadel van de stad voor de helft in Zuidvietnamese handen is. Zuidvietnamese troepen hebben de vlag al op de citadel gehesen. Binnen de muren wordt hevig strijd geleverd tussen de Zuidvietnamese parachutisten en de Noordvietnamese verdedigers.

Hanoi meldt weer aanyal op dijken

HANOI, 29 juli (AFP, UPI, Reuter) — Volgens het Noordvietnamese persbureau zijn dinsdag bij Amerikaanse bombardementen 26 bommen terechtgekomen op een dijk bij Ha Tinh op ongeveer 300 kilometer ten zuiden van Hanoi. De bevolking kon niet direct met het herstel van de schade beginnen, omdat zich onder de bommen ook tijdbommen bevonden. Zondag werd een ziekenhuis in Vinh Linh bij een bombardement verwoest, aldus het Noordvietnamese persbureau. Negen mensen kwamen om het leven.

WASHINGTON — Gedetailleerde foto's van de delta van de Noordvietnamese Rode Rivier laten zien, dat Amerikaanse bombardementen dijken op 12 plaatsen hebben beschadigd. Dit heeft het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken bekendgemaakt. Volgens een eerdere verklaring van de Noordvietnamese delegatie bij de besprekingen in Parijs zijn de afgelopen drie maanden dijken op 58 plaatsen vernield; bovendien zouden 46 irrigatiewerken zijn getroffen.

Volgens het Amerikaanse ministerie van defensie bewijzen de foto's, dat de bombardementen niet opzettelijk zijn uitgevoerd. De foto's werden 10 en 11 juli genomen. De schade werd voor een groot deel veroorzaakt op punten, die gemakkelijk hersteld kunnen worden, aldus het oordeel van de inlichtingendienst. Minder dan 50 man zouden met kruiwagens en eenvoudige middelen de grootste bomkrater kunnen repareren.

De Amerikaanse Senaat heeft besloten geen geld meer ter beschikking te stellen voor fondsen, die door het ministerie van defensie worden gebruikt om regen te maken of bosbranden te veroorzaken als oorlogswapens. Het Amerikaanse leger is ervan beschuldigd al negen jaar in Indo-China regen te maken voor oorlogsdoeleinden en bosbranden te laten uitbreken om de tegenstander natuurlijke bescherming te ontnemen.

De Amerikaanse actrice Jane Fonda heeft op een persconferentie in New York beschuldigingen, dat zij „verraad” zou hebben gepleegd door voor radio-Hanoi te spreken, als „absurd” verworpen. Jane Fonda verklaarde, dat zij haar leven wilde geven voor de verdediging van haar land. „Ik geloof, dat de mensen die zich uitspreken tegen de oorlog, de ware patriotten zijn”, voegde zij eraan toe.

Laserbom voorloper van dodende straal

(Van onze redactie wetenschappen)

AMSTERDAM, 29 juli

Een nieuwe uitvinding van de Amerikaanse vernietigingstechnologie heeft de afgelopen maanden in Noord-Vietnam een grotere ontredding teweeggebracht dan alle bombardementen uit vroegere jaren. Zeventig procent van de elektriciteitsproductie van het land is volgens recente berichten uitgeschakeld, de meeste belangrijke bruggen en spoorlijnen zijn vernield en bombardementen op sluizen en dijken hebben overstromingen veroorzaakt, talloze mensenlevens geëist en de landbouw een zware slag toegebracht.

Het nieuwe wapen, waarmee tot dusver moeilijk te treffen vitale doelen in Vietnam met ongeëvenaarde precisie worden vernietigd, is de „slimme” bom, een wapen dat met behulp van een laserstraal tot binnen enkele meters van zijn doel wordt geleid. De methode is in beginsel heel eenvoudig. Het doel wordt vanuit een vliegtuig met een energierijke laser-lichtbundel bestraald. De bom, die uit een tweede vliegtuig wordt geworpen, bevat een instrument dat het teruggekaatste licht opvangt en de nodige besturingscommando's aan het projectiel geeft. Het wapen, dat is ontwikkeld door Texas Instruments, kost tien keer zoveel als een gewone bom maar kan door zijn grote trefzekerheid honderd keer zoveel schade aanrichten.

De dodelijke accuratesse van de laser-bom is zo groot dat de Amerikanen hun bombardementen tot op enkele kilometers van de Chinese grens hebben uitgebreid, in vol ver-

trouwen dat geen enkel projectiel op Chinees grondgebied zal vallen. Regeringsfunctionarissen hebben zich de afgelopen weken ook uitgeput in verklaringen dat de precisie-bombardementen het mogelijk maken uitsluitend de gekozen doelen te vernietigen zonder nabijgelegen civiele objecten, zoals scholen, ziekenhuizen en dijken in gevaar te brengen. De mededeling — na eendeloze ontkenningen — van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken, dat de dijken in Vietnam per ongeluk zijn getroffen is zonder meer ongeloofwaardig. Of de „slimme” bommen zijn niet zo nauwkeurig als wordt gezegd, wat door de feiten wordt weersproken, of er moet opzettelijk op of vlak naast de dijken gemikt zijn.

Begin

De introductie van laser-geleide wapens in de oorlogvoering is nog maar het begin van een ontwikkeling, die nog maar weinig jaren geleden door veel deskundigen voor onmogelijk werd gehouden. In New Scientist geeft de Amerikaanse elektronica-specialist Robert Barkan een onthullend overzicht van wat er op het ogenblik allemaal in Amerikaanse laboratoria in het diepste geheim aan laser-wapens wordt uitgetoerd. Het uiteindelijke doel is de „dodende straal”, die tot voor kort alleen in de verbeelding van science fiction-schrijver bestond. Zowel in Amerika als in de Sovjet-Unie wordt hieraan gewerkt.

Al voordat dr Theodore Maiman in 1960 de eerste werkende laser demonstreerde — en er later de Nobelprijs voor kreeg — speelden specialisten in het Pentagon met het idee om het toen reeds bekende laser-principe voor vernietigingsdoeleinden te gebruiken. Een laser (Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation) produceert

immers een bijzonder energierijke lichtbundel, die gaatjes door staalen platen kan branden. Maar dat is nog iets anders dan op enkele kilometers afstand met zo'n straal een

Amerika maakt nieuwe gruwelwapens

tank of vliegtuig te vernietigen. Daarvoor zijn laserkanonnen met een enorm hoog vermogen nodig. De aanvankelijke hoop van de militaire technici verdween in het midden van de zestiger jaren bijna geheel toen bleek dat de ontwikkeling van lasers met zulke hoge vermogens op gewettigde technische en financiële problemen stuitte.

Project

In 1966 bereikten technici van het United Aircraft concern echter een doorbraak in de militaire lasertechnologie met lasers die op een stroom hete gassen werken. Prompt organiseerde het Pentagon onder leiding van zijn dienst voor geavanceerde onderzoekprojecten ARPA een groots project onder de codenaam „Eighth Card” (Achtste Kaart). Op de luchtmachtbasis Kirtland in Nieuw Mexico werden nieuwe laboratoria gebouwd, honderden technici en miljoenen dollars stroomden toe en alle activiteiten werden omgeven met een geheimhouding, die volgens het blad van de Amerikaanse luchtmacht „vergelijkbaar is met het atoom-bom-project uit de Tweede Wereldoorlog.”

In de heuvels van Nieuw Mexico staat nu een reusachtig experimenteel laserkanon, genaamd LXD-1, waarmee dagelijks proeven worden genomen. Volgens berichten kunnen met de krachtige laserstraal houten doelen op drie kilometer afstand in brand worden geschoten. De lichtmacht richt het kanon ook op onbemande doelvliegtuigjes en schijnt erg tevreden te zijn over de eerste resultaten. Op de naburige luchthaven van Albuquerque maakt men zich echter ongerust over de mogelijkheid dat een verkeersvliegtuig boven het streng verboden proefterrein verdwaaald raakt.

Kanonnen

De resultaten met het laserkanon zijn zo veelbelovend dat de Amerikaanse luchtmacht er over denkt haar nieuwe F-15 gevechtsvliegtuig en de toekomstige supersonische B-1 bommenwerper met laserkanonnen uit te rusten. Het Pentagon heeft blijkens recente mededelingen in het Congres ook plannen voor het ontwikkelen van satellieten, uitgerust met laserkanonnen die vijandelijke raketten en satellieten in de ruimte kunnen vernietigen. Aanwijzingen dat de Russen reeds over een satelliet-vernietigingssysteem beschikken vormen een krachtige aansporing voor de militaire plannenmakers.

Een ander project waarover op geheime symposia voor specialisten van de Amerikaanse oorlogsindustrie gesproken wordt is de „raketensmelter”, een buitengewoon krachtige laserstraal die vanaf de aarde op naderende intercontinentale projectielen wordt gericht. Dit wapen zou door zijn grote snelheid (lichtgolven hebben een snelheid van 300.000 kilometer per seconde) en trefzekerheid de huidige antiballistische raketten overbodig maken. Er wordt echter ook gestudeerd op de mogelijkheid om anti-raket-raketten met behulp van laserstralen vanaf de grond aan te drijven, waardoor deze projectielen kleiner, lichter en sneller zouden kunnen worden.

Strikte geheimhouding omgeeft ook het gebruik van laserontstekers voor waterstofbommen, waardoor het gebruik van splijtstof als ontstekingsmateriaal overbodig wordt. Met zulke laser-ontstekers zou vrijwel elk land ter wereld zijn eigen H-bommen kunnen maken. Lasers kunnen waarschijnlijk ook worden gebruikt voor het op gang brengen van beheerste kernfusie-reacties, een schoner en praktisch onbegrensde alternatief voor de huidige kernsplijtingsenergie van kerncentrales. De militaire geheimhouding rond de toepassing van lasers bij

Een Amerikaanse jachtbommenwerper neemt deel aan een aanval op de spoorbrug over de Song Tai bij Hai Doeng in Noord-Vietnam. De brug werd vernield.

kernfusie remt het civiele onderzoek in deze richting sterk af. Voordat de „dodende straal” op het strijdtoneel verschijnt zullen de komende jaren allerlei kleinere, maar vaak niet minder gruwelijke laserwapens uit Amerikaanse fabrieken rollen. De Amerikaanse luchtmacht werkt bijvoorbeeld in grote haast aan de ontwikkeling van een ogen-vezenger, om haar grote verliezen aan vliegtuigen door Vietnamese luchtdoelgeschut te beperken. De bedoeling is om vanuit aanvallende vliegtuigen een laserstraal op de Vietnamese kanonnières te richten, waardoor zij verblind worden en het netvlies van hun ogen verbrandt.

Zo is de lastertechnologie dan op weg naar het tegendeel van alle zegenrijke toepassingen, die een aantal jaren geleden in het vooruitzicht werden gesteld en die voor een deel, bijvoorbeeld in de geneeskunde, ook zijn verwezenlijkt. Sommige laser-onderzoekers zijn in een ernstig gewetensconflict geraakt over het militaire gebruik dat van hun werk wordt gemaakt. De

meesten echter blijven onverschillig voor de ethische consequenties of sluiten er bewust hun ogen voor. Kenmerkend voor deze groep is een recente uitspraak van een van de theoretische grondleggers van de lasertechniek, de Amerikaanse professor L. Schawlow: „Ik weet niet wat de militaire toepassingen (van lasers) zijn; ik wil het ook niet weten”.

Corrupte generaal ontslagen

HONGKONG, 7 aug. (NYT, Reuter, AP, UPI) — Ramsey Clark, oud-minister van justitie onder president Johnson, heeft tijdens zijn bezoek aan Noord-Vietnam zondag voor Radio Hanoi verklaard, dat hij met eigen ogen heeft gezien dat een dijk, een sluis, een ziekenhuis voor lepralijders en een lagere school door Amerikaanse bommenwerpers zijn verwoest.

In een vraaggesprek verklaarde Clark, dat hij grote bomkraters had gezien in het midden van de Voe Dong dijk in de provincie Thaibinh. Bij een bezoek aan de sluizen van Lan aan de kust zag Clark ook beschadigingen veroorzaakt door Amerikaanse bommen. De sluizen van gewapend beton en staal hebben een lengte van dertig meter.

Het ziekenhuis en de school die Clark bezocht lagen in het dorp Phoevang. Het dorp was twee maal aangevallen, aldus Clark en er werden 20 bommen uitgeworpen, die grote schade aanrichtten. In het ziekenhuis werden duizend patiënten verzorgd, Clark gaf als commentaar, dat de bombardementen nooit hadden mogen plaatsvinden en ook nooit meer mogen plaatsvinden. Het leven van de bevolking wordt er direct door in gevaar gebracht, aldus Clark die meldde, dat burgers werden gedood bij de bomaanvallen.

Ramsey Clark bezoekt Noord-Vietnam op uitnodiging van Hanoi als lid van een groep van de „Internationale Commissie van Onderzoek naar Amerikaanse Oorlogsmisdaden in Indo-China”.

Radio Hanoi meldde zondag dat zes

Amerikaanse vliegtuigen boven Noord-Vietnam zijn neergehaald. De toestellen hebben volgens inlichtingen in Saigon een groot wagenpark bij Hanoi in brand gegooid.

SAIGON. — De Zuidvietnamese president, Ngoejen Van Thieu, heeft generaal Van Vy ontslagen als minister van defensie, zo heeft radio-Saigon meegedeeld. Zijn portefeuille is overgenomen door premier Tran Thien Khiem.

Het ontslag volgde op onthullingen over wanbeheer van een militair spaarfonds waaraan elke soldaat elke maand een bijdrage moest leveren. Met de minister werden zeven kolonels uit hun functie ontheven. Zij zullen gedurende vier jaar geen belangrijke functie in het leger meer mogen bekleden.

Generaal Vy werd uit de dienst ontslagen en mag niet naar het buitenland reizen hangende het onderzoek naar de besteding van het fonds.

Noordvietnamese troepen hebben zondag vijf dorpen in de buurt van Hoesé bezet, een Zuidvietnamese aanval bij Kwang Tri tot stilstand gebracht en een aanval met tanks op Cambodjaans grondgebied uitgevoerd.

De commandant van een bataljon Zuidvietnamese mariniers verklaarde dat hij zijn opdracht om de Noordvietnamese troepen uit Kwang Tri te verdrijven niet kon volbrengen tenzij de communistische artillerie het zwijgen opgelegd kon worden.

Noordvietnamese troepen voerden een aantal aanvallen uit langs de centrale en noordelijke kust van Zuid-Vietnam bij Cam Ranh baai in de buurt van Kie Nhon en op de stad Da Nang.

Laird: bestand aanvaardbaar

WASHINGTON, 7 aug. (AFP/Reuter) — De Amerikaanse minister van defensie, Melvyn Laird, heeft zondagavond voor de televisie gezegd dat een wapenstilstand bij de huidige posities in Vietnam aanvaardbaar zou zijn.

De Zuidvietnamese strijdkrachten bezetten nu een veel betere positie dan op 8 mei, toen president Nixon zijn jongste voorstellen voor een regeling van een bestand deed, zei hij. Wanneer de Noordvietnamezen een nieuwe aanval zouden willen ondernemen zouden zij ernstige verliezen lijden tegen de Zuidvietnamezen.

Laird zei voorts dat de bombardementen op Noord-Vietnam direct kunnen worden stopgezet wanneer de Noordvietnamezen zich terugtrekken achter de gedemilitariseerde zone of het aanbod dat president Nixon heeft gedaan op 8 mei zouden aanvaarden.

De dijken zijn nooit doelwit van Amerikaanse bombardementen geweest en het ministerie van defensie zal daar nooit opdracht toe geven omdat deze bombardementen militair niet te rechtvaardigen zijn, aldus de minister.

Amerika werkt met gifbommen zegt Viet Cong

HANOI, SAIGON (AFP, Reuter, UPI) — De Viet Cong heeft de VS beschuldigd van het gebruik van giftige chemische stoffen tijdens 'razende vernietigingsacties' in de provincie Kwang Tri, zo meldt het Noordvietnamese persbureau.

TROUW/KWARTIER DINSDAG 8 AUGUSTUS 1972

Volgens een door de Viet Cong in Hanoi gepubliceerde communiqué heeft de Amerikaanse luchtmacht tussen 8 en 14 juli en opnieuw op 4 augustus boven Kwang Tri en andere steden in de gelijknamige provincie bommen en granaten afgegooid met giftige inhoud, en die laten volgen door splinterbommen, die bedoeld zijn om de door het gif aangetaste mensen te doden. Sinds 27 juli hebben de Amerikanen, volgens het communiqué, 'duizenden burgers gedood of verwond en duizenden andere vergiftigd' en talrijke dorpen met de grond gelijk gemaakt. De Viet Cong bestempelt dit optreden als 'genocide, ecocide en biocide'.

De vroegere Amerikaanse minister van justitie Ramsey Clark heeft maandag gezegd, dat het Amerikaanse volk een einde aan de oorlog in Indo-China zou maken, als het zou weten hoeveel schade in Noord-Vietnam wordt aangericht. Clark, die onder Lyndon Johnson minister was en op het ogenblik een bezoek aan Noord-Vietnam brengt om de berichten over Amerikaanse bombardementen op het Noordvietnamese dijkensysteem te controleren, zei een en ander in een interview, dat hem in Hanoi werd afgenomen door de Zweedse televisie. 'Als het Amerikaanse volk zou weten, wat wij met onze bommen en onze technologie hebben gedaan tegen het leven, tegen vrouwen, kinderen, en mannen, dan zou het een einde aan de oorlog maken, de bombardementen laten stopzetten, onze troepen terugtrekken en nooit meer proberen problemen door gebruik van geweld op te lossen,' zo zei Clark. Clark is lid van een delegatie, die naar Noord-Vietnam werd gestuurd door de 'Internationale Commissie van Onderzoek van Amerikaanse Oorlogsmisdaden in Indo-China' en is reeds een week in Noord-Vietnam.

Noord-Vietnam heeft meer tanks naar oostelijk-Cambodja en de Zuidvietnamese provincie Kwang Tri gestuurd. In Saigon is men daarom bevreesd, dat Hanoi en de Viet Cong hun offensief weer zullen intensiveren. Zuidvietnamese waarnemers vrezen het meest de situatie in oostelijk-Cambodja waar Noordvietnamese tanks drie steden bedreigen, die de toegangswegen naar de Mekongdelta beheersen. Als deze steden zouden vallen ligt voor Hanoi en de Viet Cong een nieuwe invasie-route open naar de delta, die wel wordt omschreven als de 'graanschuur' van Zuid-Vietnam, en die Saigon van voedingsmiddelen voorziet.

Fransen experts na
onderzoek in Noord-Vietnam:

'Opzettelijke verwoesting van dijken is bewijsbaar'

PARIJS (AP, AFP, UPI) — Twee Franse deskundigen van de internationale commissie van onderzoek die naar Noord-Vietnam is gereisd hebben zich geschaard bij de reeks waarnemers die de VS beschuldigen van het weloverwogen bombarderen van dijken in Noord-Vietnam.

De hydrograaf prof Yves Lacoste, die eerder in het Franse dagblad Le Monde op de kwetsbaarheid wees van de Noordvietnamese rijken, heeft verklaard dat bij de commissie geen twi- fel bestaat over de doelgerichtheid van de Amerikaanse bombardementen. 'Persoonlijk was ik verbaasd over de omvang van de wetenschappelijke bewijzen die wij over dit onderwerp, hebben kunnen verzamelen', aldus Lacoste. 'Slechts een klein deel, ongeveer tien procent misschien, van de bombardementen kan per ongeluk

zijn uitgevoerd'. De verklaring van Lacoste werd gesteund door Daniel Mandelbaum, een Franse waterbouwkundige ingenieur, die met Lacoste in Noord-Vietnam was.

Bedreigen

Philip Jessup, voormalig rechter bij het Internationale Gerechtshof en Ernest Gross, die onderminister van buitenlandse zaken in de VS is geweest, hebben de regering - Nixon ervan beschuldigd de openbare mening te bedriegen wat betreft het bombarderen van Noordvietnamese dijken. In een brief aan Nixon vragen zij zulke bombardementen te verbieden en erop toe te zien dat zo'n verbod wordt nageleefd.

De Ierse oud-minister van buitenlandse zaken Sean McBride, eveneens lid van de commissie van onderzoek, heeft herhaald dat de VS volgens hem opzettelijk dijken in Noord-Vietnam bombarderen. 'Ik geloof niet dat je 50 bommen op een stuk dijk van een kilometer kan neergooien zonder te weten wat je doet'. McBride bestreed de Amerikaanse verklaring dat de bommen per ongeluk zijn afgeworpen, of omdat er luchtdoelgeschut stond opgesteld. Volgens McBride worden de dijken niet voor geschut gebruikt 'want ze zijn kaal en bomen groeien er nauwelijks zodat het vrijwel helemaal aan dekking ontbreekt'. De internationale groep waarnemers zal morgen op een persconferentie zijn bevindingen bekend maken. Tot

Frode Jakobsen, een Deens parlamentslid dat als lid van een groep internationale waarnemers een bezoek aan Noord-Vietnam bracht heeft deze foto gemaakt van bommenshade in een van de straten in Hanoi.

de deelnemers van de groep behoorden onder meer de Amerikaanse oud-minister van justitie Ramsey Clark, het hoofd van de Deense parlementaire delegatie bij de VN, Frode Jakobsen en de Russische hoogleraar in de chirurgie Nina Kolesnikowa.

Martelingen

Een woordvoerder van de Zuidvietnamese regering heeft het bericht tegengesproken in het Amerikaanse dagblad The New York Times dat politieke gevangenen in Zuidvietnamese gevangnissen worden gemarteld. De martelingen waren in het Amerikaanse blad gemeld op basis van documenten en interviews met gevangenen, die uit Zuidvietnamese gevangnissen waren gesmokkeld en inlichtingen van voormalige gevangenen. Zweden heeft bekendgemaakt dat de financiële hulp aan Noord-Vietnam zal worden uitgebreid. Het blad Dagens Nyheter meldt dat Zweden in de komende drie jaar de hulp zal opvoeren van ongeveer 84 miljoen gulden tot ruim 300 miljoen in 1975. Uit Saigon is gemeld dat guerrillastrijders van de Viet Cong opnieuw

een Zuidvietnamese munitie-opslagplaats hebben opgeblazen. Het depot bevond zich bij de stad Pleikoe in het centrale hoogland. Zondag werden bij Saigon twee grote munitiedepots vernietigd. Militaire kringen rekenen de drie aanvallen tot de meeste verwoestende van het huidige Noordvietnamese offensief.

Een militaire woordvoerder in Saigon heeft verklaard dat bij de gevechten bij Hoi An en Kwang Tri duizenden militairen van beide partijen zijn sneuvelde. Sinds het Zuidvietnamese tegenoffensief op 28 juni begon, zijn in totaal 9904 Noordvietnamezen gedood, aldus de woordvoerder. Aan Zuidvietnamese zijde waren 1211 doden en 4801 gewonden gevallen. De slachtoffers waren echter merendeels leden van de beste Zuidvietnamese korpsen, zoals de mariniers en de para's. De strijd in het noorden en bij de Cambodjaanse grens duurt in alle hevigheid voort.

Jane Fonda

De Amerikaanse columnist Jack Anderson heeft Amerikaanse bankfunctionarissen ervan beschuldigd financiële inlichtingen te hebben verstrekt aan de FBI over de actrice Jane Fonda. De justitie stelt een onderzoek in naar verklaringen van Jane Fonda tijdens een recent bezoek aan Noord-Vietnam. De actrice, die actie voert tegen het Amerikaanse Vietnam-beleid, wordt ervan beschuldigd in de uitzending Amerikaanse piloten te hebben opgeroepen niet mee te doen aan bombardementsvluchten op Vietnam.

Volgens Anderson hebben Amerikaanse bankiers ook inlichtingen aan de FBI verstrekt over dr. Benjamin Spock en de neger-activiste Floyd McKissick. De columnist heeft de Amerikaanse commissie van het bankwezen vijf 'top-geheime' FBI-memoranda voorgelegd waaruit zou blijken dat banken de FBI inlichtingen hebben verstrekt.

Nixons laatste strategische vondst

Er zijn momenteel voldoende aanwijzingen om te kunnen beweren dat het Pentagon voornemens is in de eerstkomende weken rampzalige overstromingen in de delta van de Rode Rivier te doen ontstaan. Het Amerikaanse plan bestaat uit twee, elkaar aanvullende delen:

- de verzwaring en verlenging van de moessonregens, door atmosferische storingen op te wekken in het gebied van de Rode Rivier;
- de systematische ondermijning van dijken in de Tonkin-delta door luchtbombardementen, teneinde dijkdoorbraken tot stand te brengen tijdens de zomermaanden, die dan aan 'natuurlijke omstandigheden' kunnen worden toegeschreven.

Diverse artikelen en documenten die recentelijk in de Verenigde Staten gepubliceerd zijn onthullen dat de Amerikaanse luchtmacht middelen tot hun beschikking hebben gekregen om de hevigheid en de duur van de moessonregens in Laos en Noord-Vietnam te vergroten. Men neemt proeven met een nieuwe 'vorm van oorlogvoering'.

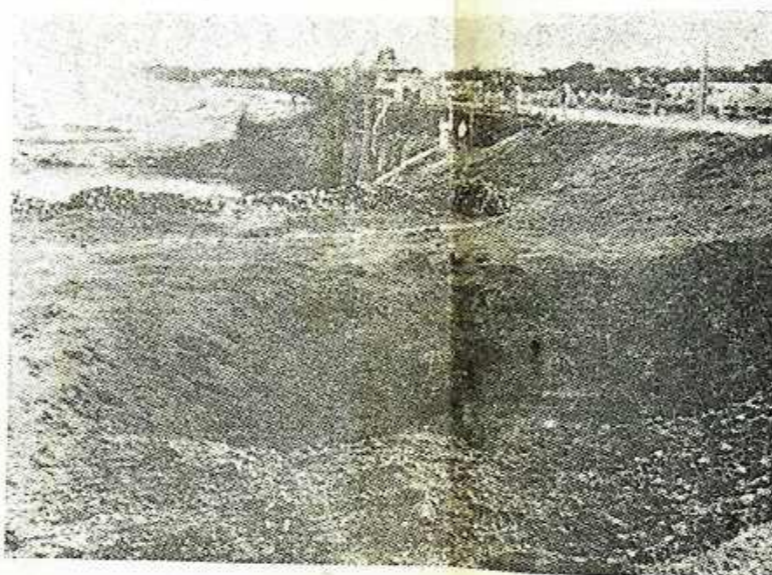
Zulke pogingen dateren niet van vandaag of gisteren. Al in '63 deed de CIA in het gebied van Hue donderbuien ontstaan teneinde de manifestaties van de boeddhisten tegen de dictatuur van Ngo Dinh Diem te breken. Men had geconstateerd dat de demonstranten traangasgranaten verdroegen maar zich spontaan verspreidden als het onweerde. Een Beechcraft-vliegtuig deed onweer ontstaan door zilver-jodidekristallen boven de wolken uit te strooien. In de zomer van 1964 geschiedde hetzelfde in Saigon.

In dezelfde periode nam men proeven met deze methode in de bergen, teneinde door plotselinge regenbuien het verkeer op de Ho Chi Minh-route te verstoren. Na enkele mislukte pogingen als gevolg van de specifieke omstandigheden waaronder in een tropisch klimaat wolken ontstaan hadden de proeven

te brengen. „Zoiets is een bom,” verklaarde een functionaris tegenover Seymour Hersh, die er in de *New York Times* van 3 juli jl. een artikel aan wijdde (een eerder artikel verscheen in het tijdschrift *Science* van 16 juni 1972). Henry Kissinger nam het heft in handen en hield slechts de direct betrokkenen van de gang van zaken op de hoogte.

Dat men zo voorzichtig is laat zich makkelijk begrijpen. Nu men zich in de rijke landen grote zorgen maakt over milieuproblemen is het noodzakelijk wetenschappelijke kringen en de publieke opinie onwetend te houden om te voorkomen dat een kreet van protest opstijgt.

Sinds ongeveer 6 jaar wordt door het Pentagon veel onderzoek verricht naar de meteorologische oorlogvoering. Deze nieuwe vorm van oorlogvoering ten slotte is ver-

Dijk van de rivier Phuly, verwoest door Amerikaanse bommen op 21 juni 1972.

gebruik van helikopters en voor de „elektronische oorlogvoering”, geldt nu als proefveld voor deze nieuwe theorieën.

Doel: overstromingen

Het Pentagon erkent inmiddels indirect dat het de kunstmatige regenval in Indo-China als tactisch wapen gebruikt. Door bepaalde stoffen uit te strooien op de wolken die tijdens de moesson de bergen bedekken doen de vliegtuigen regenval ontstaan die, onder bepaalde omstandigheden, wel dertig keer zo sterk kan zijn als normaal. Deze „bekenentis” heeft echter tot doel het wezenlijke karakter van de operaties te verhullen en dat is strategisch.

De functionarissen die door Seymour Hersh werden geïnterviewd noemden 5 doelen, die men zich met het kunstmatig opwekken van regen stelde:

de radar verstoren die de SAM-raketten stuurt;

vieren, omdat het zilte zeewater bij dijkdoorbraak de grond aanzienlijk verarmt, zodat die gedraaid moet worden voordat er weer kan worden ingezaaid.

Het meteorologische plan van de Amerikanen wil van deze drie ongunstige klimatologische omstandigheden (de was van het water tijdens de regentijd, de omvangrijke neerslag in de delta en de tyfoons) gebruik maken om de grondslag van het in duizenden jaren geschapen ecologische stelsel te vernietigen. Want Noord-Vietnam heeft in de loop der eeuwen langzamerhand terrein gewonnen op de zee en gedurende honderden jaren een zo verfijnd en veel-vertakt dijkstelsel ontwikkeld dat men terecht spreekt over het „Holland van Azië”!

Het zou niettemin tot 1954 duren voordat er definitief een einde kwam aan de overstromingen. De dijkdoorbraken van de negentiende eeuw traden zowel op, toen de monarchie in verval was, als tijdens de koloniale periode. Tientallen jaren lang maakte het bestuur zich er voor...

in 1967) schade aan de dijken hadden aangericht.

Meteen in 1954 begon men in Noord-Vietnam met de herbouw van het waterbouwkundig netwerk uit de koloniale tijd, dat sinds 1947 door Franse vliegtuigen systematisch vernietigd was. Er werd, voor het eerst, zowel een lange- als korte-termijn-politiek opgezet. Deze diende voor de consolidatie van de dijken, het uitbaggeren van riviermonden en dichtgeslibde delen, het aanleggen van nieuwe irrigatiestelsels om het aantal oogsten van twee tot drie te verhogen. Voorts had het plan tot doel in de bovenloop van de rivier en zijn zijrivieren stuwdammen aan te leggen om de watertoevoer te kunnen reguleren door middel van stuwmuren en ten bate van de elektrische stroomvoorziening. Werd er tijdens de koloniale tijd (61 jaar) gemiddeld 1.7 miljoen kubieke meter dijk aangelegd, tijdens het volksbewind was dat 5.7 miljoen kubieke meter per jaar. In enkele jaren werd het mogelijk bijna 700.000 ha meer te irrigeren. Een eerste stuwdam, werd aangelegd bij Thac Ba, bij een zijrivier van de Song Lo. Andere stuwdammen zijn in voorbereiding.

De aarden dijken zijn kwetsbaar. Zij worden onder meer ondermijnd door ratten, er dringen wortels van bomen in binnen die gaatjes maken waarin het water kan doordringen. Ook zijn ze onderhevig aan erosie door het wervelende water dat van oever naar oever kolkt. Een minuscule nalatigheid bij het onderhoud van dijken, een klein over het hoofd gezien gaatje groeit uit tot een zwakke plek in de dijk, kan dan ook catastrofale gevolgen hebben. Om nu enige geloofwaardigheid te schenken aan de suggestie dat zich in Noord-Vietnam overstromingen kunnen voordoen die niets te maken hebben met de bombardementen heeft een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken er op 6 juli jl. op gewezen dat kort geleden in Hanoi een artikel is gepubliceerd waarin alle klassieke problemen, waarmee men bij het onderhoud van dijken moet rekening houden, behandeld worden. Wat een schandelijke manier om de draak te steken met de publieke opinie! Als het hol van een rat genoeg kan zijn om een catastrofe te veroorzaken, wat moet men dan denken van bomkraters die, zoals een AFP-correspondent op 3 juli meldde, zo groot zijn dat ze twee vrachtwagens kunnen bevatten? De artikelen in de pers van Hanoi, waarin melding gemaakt wordt van de altijd aanwezige klassieke

Lengte: 1200 km. Stroomgebied (zonder zijrivieren) 55.600 km², waarvan 11.200 km² in Vietnam. Maximum hoeveelheid stromend water bij Sontay: 32.500 m³/sec.

Zijrivieren: Song Da (Zwarte Rivier). Stroomgebied 52.300 km². Maximum hoeveelheid stromend water: 17.800 m³/sec.

Son Lo is

Men zal in Washington spreken over een „natuurlijk ongeluk” terwijl het in werkelijkheid gaat om ecocide, de systematische vernietiging van het leefmilieu dat gedurende een duizendjarlange interactie tussen mens en omgeving ontstond.

Beter regen dan bommen

Tijdens een interview dat Seymour Hersh hem afnam, verklaarde een Amerikaanse kolonel met gespeelde naïviteit: „Wat zou nu erger zijn? Bommen of regen?”

Maar er is regen en regen. Dezelfde kolonel onthulde dat de zuurgraad van de neerslag van dien aard is dat daardoor de radar gestoord wordt die de grond-luchtrakketten van de Noordvietnamese luchtafweer leidt. Heeft deze regen misschien het vermogen de oogst te sparen? Gaat die regen „selectief” te werk? Het is een vraag die men stellen mag, want in hetzelfde artikel wordt gesteld dat deze regenval niet slechts de radar stoort, maar ook kwalijk is voor vrachtwagens en... tanks!

Terwijl men in de VS terecht het gebruik van DDT verbiedt strooit men dus boven Vietnam zure stoffen uit, die niet nader worden omschreven maar die van invloed zijn op oorlogsmaterieel.

Wat kan daarvan, op de lange duur, het gevolg zijn?

De tropische bodem is, in tegenstelling tot de wijdverbreide opvattingen, niet erg vruchtbaar. Men moet zich niet laten misleiden door de rijkdom der begroeiing. Zo schrijft Pierre Gouron in zijn boek „Les pays tropicaux”: „De tropische gronden zijn armer dan die van de gematigde streken. Als men ze bewerkt dient men er nadrukkelijk voor te waken ze niet te zeer uit te putten en te vernietigen.”

Arm aan basen en aan fosfaten is de grond, die dus een „zuur” karakter heeft. En op die grond valt de „zure” regen van het Pentagon. Dat in de tropische landen de grond niet vruchtbaar is komt omdat het overvloedig neervallende water de basen en nitraten „uitspoelt”, waardoor de plantenvoedende stoffen al snel van de oppervlakte verdwijnen. Bovendien doet zich nog het verschijnsel voor van snelle beekvorming in de bergen: het vele water dat neerstort verzamelt zich in beken die zich snel en diep insnijden in de berghellingen en het landschap als het ware 'verscheuren'. Wordt nu niet op een uiterst verstandige manier landbouw bedreven dan doen beide verschijnselen (versnelde uitputting van de grond gecombineerd met ravijnvorming) zich versneld voor waarna volstrekt onvruchtbare en onbewerkbare grond achterblijft.

In talrijke gebieden van Vietnam wordt dit proces bespoedigd door de ontbladeringscampagnes van de Amerikanen, immers, deze tasten de natuurlijke begroeiing aan, een begroeiing die de grond „beschermt” en in stand houdt (en nu spreken we nog maar niet eens over de nieuwe techniek die de Amerikanen in Zuid-Vietnam toepassen, waarbij de 'ontbladering' niet doeltreffend genoeg geacht wordt en men ertoe is overgegaan de natuurlijke begroeiing niet be-

...ing... de Amerikanen... een kamp van hun eigen „speciale troepen“ een regenbul ontladen waaruit binnen twee uur 16 cm water viel. Ter vergelijking: de jaarlijkse regenval te Parijs bedraagt gemiddeld 55 cm. De luchtstrijdkrachten raakten zeer geïnteresseerd in het project, dat vanaf 1967 systematisch wordt toegepast. In de Pentagon Papers noemt men het regenvullen als één van de zeven mogelijkheden waarop de oorlog gescaleerd kan worden (februari '67): de „operatie Popeye“ was erop gericht „de mogelijkheid tot verkeer op de infiltratiewegen te beperken“ door de klimatologische omstandigheden in Laos te verstoren. Ook achtte men dit middel geschikt om „te pogen de luchtverdediging tegen Amerikaanse vliegtuigen te hinderen, die nabij de Laotiaanse grens aanvallen deden op Noord-Vietnam“.

Sindsdien is een speciaal eskader van vier C-130 vliegtuigen met deze taak belast en gestationeerd op de basis Udorn in Thailand. Elk van deze toestellen kan tijdens een enkele vlucht verschillende sectoren „bezaaien“. De operaties voltrokken zich in het absolute geheim. Op de basis stonden de vliegtuigen op een plaats die streng bewaakt werd. Niettemin stuitte deze operatie op bezwaren, en soms op formele kritiek, zelfs uit wetenschappelijke kringen die Nixon nastaan, hetgeen de recente onthullingen verklaart.

Ergers dan bommen

Tegen het einde van 1971 werd dit programma, aangeduid met drie codenamen: Popeye, Blauwe Nijl en Intermediair Copatriot, direct onder toezicht van het Witte Huis geplaatst. Men achtte het niet verstandig om zelfs hoge bestuursfunctionarissen ervan op de hoogte

honderden kernbommen), maar kost weinig materiaal en is gemakkelijk te camoufleren (altijd kan men zeggen dat het om „natuurrampen“ ging).

Zo heeft het ministerie van defensie een wereldomspannend netwerk voor meteorologische informatie gesticht (ARPA Network) en de sociaal-economische betekenis van klimatologische factoren onderzocht (project Illiac). Het gevolg daarvan is dat de gegevens die o.a. worden verkregen van satellieten en van poolstations „geheim“ zijn. Dit gaat zover dat het moeilijk is na te gaan waar de scheidslijn ligt tussen civiele en militaire zaken. Direct door het Pentagon gesubsidieerd wordt studie verricht door het Naval Weapons Centre van Californië, het US Navy Weather Research Center Facility in Norfolk en door de Rand Corporation, maar ook in klassieke universitaire instituten als het Nationaal onderzoekscentrum in Monterey, het laboratorium voor de studie van cyclonen in Miami en het Instituut voor geofysica in Honolulu, waar in beginsel onderzoek wordt verricht met civiele doelen en een humanitair karakter, worden studies ondernomen die het Pentagon ten nutte kunnen zijn. Voor deze nieuwe strategie is iedere informatie van belang die het mogelijk maakt regen te laten vallen of juist droogte te doen ontstaan, onweders, vloedgolven of aardbevingen op te wekken, dan wel het doen smelten van de polaire ijskap kan bevorderen, kortom iedere informatie die de beheersing van de mens van de natuur in een „vernietigingswetenschap“ verandert. Het onderzoek is tot nu toe vooral gericht geweest op kunstmatige regenval, al lang een onderwerp dat geleerden belang inboezemt. En Vietnam, dat eerst het proefsterrein is geweest voor de „speciale oorlog“, voor het

mese commando's en voor in Noord-Vietnam geïnfiltreerde groepen;

— hindernissen opwerpen voor Noord-Vietnamese overvallen in het Zuiden;

— de „normale“ regenval in Noord-Vietnam en Laos een ander verloop geven om luchtaanvallen te vergemakkelijken;

— Noord-Vietnamese mensen en materieel onttrekken aan militaire operaties door ze te verplichten te helpen de wegen begaanbaar te houden.

Niettemin zijn deze doeleinden slechts van secundair belang, een onderdeel van een veel uitgebreider project dat geheim gehouden wordt. Waar het vooral om gaat is het doen doorbreken van de dijken van de Rode Rivier tijdens de regentijd van juli-augustus. Al lang probeert het ministerie van buitenlandse zaken de mensen te doen geloven dat er noodlottige overstromingen in het gebied van Hanoi zullen plaatsvinden. Natuurlijk door „natuurlijke“ omstandigheden!

Gedurende de drie zomermaanden is er een permanent overstromingsgevaar in de hele delta. Het water staat steeds hoger dan het omringende land en bereikt dikwijls de kruin van de dijken. De hoeveelheid neerslag bemoeilijkt de toestand nog, omdat het regenwater niet via de (hoger dan het land staande) rivieren kan weglopen. De tyfones die in de regentijd tot ontwikkeling komen betekenen een extra risico, omdat de stormvlagen de dijken langs de kust bedreigen, die pas ingepolderde rijstvelden beschermen. Dijkdoorbraak in de oostelijke sector (het kustgebied) is nog ernstiger dan in het stroomgebied van de rivier en zijn zijri-

men stroomopwaarts gelegen gebieden onder water liet lopen om het rivierwaterpeil te doen zakken. Pas in de jaren twintig stapte men van deze politiek af toen in 1924 „het écheq van het onder water zetten aantoonde dat slechts een samenhangend stelsel van dijken veiligheid zou kunnen verzekeren“ (Axelrad, Indochine. In Sud Est Asiatique, nr. 4, 1952). Hoewel de waterloopkundige dienst er sindsdien aan heeft gewerkt hebben zich nog wel dijkdoorbraken voorgedaan, zoals in augustus-september 1944 toen het „grootste deel van de zeedijken doorbraak of overstromd werd“ (Sud Est Asiatique, Nr. 6, 1949), een ramp die de vreselijke hongersnood van 1945 veroorzaakte, die twee miljoen doden kostte. „Tussen 1927 en 1945 braken de (rivier)dijken zes keer door, ondanks het nieuwe dijkenplan, en wel in 1930, 1936, 1937, 1941, 1942, 1945. In 1945 liepen 250.000 ha in 9 provincies onder water“ (Etudes Nordvietnamiennes, no. 2).

De waterbouwers in Noord-Vietnam

Amerikaanse woordvoerders proberen de gedachte ingang te doen vinden dat in Noord-Vietnam een zekere nalatigheid is te constateren bij het onderhoud van de dijken. Enkele basisfeiten leren anders. Van '54 (toen Noord-Vietnam formeel onafhankelijk werd) tot 1971 heeft in de delta van de Rode Rivier geen enkele overstroming plaatsgevonden, behalve in 1955 toen gevolge van een lokale dijkdoorbraak en in 1971, toen de meteorologische strategie van het Pentagon in werking gesteld werd, terwijl de jarenlange bombardementen onder Johnson (1300 aanvallen

36.200 km².

Bevolking van de delta van de Rode Rivier: 10 miljoen.

Bevolkingsdichtheid: 550 inwoners per km².

Lengte van de dijken: 2500 km. Met overstroming bedreigde oppervlakte: 600.000 ha.

gevaaren, bewijzen in werkelijkheid precies het omgekeerde van wat Nixon c.s. willen doen geloven. In plaats van de dijken te verwaarlozen, zoals men in Washington beweert, legt de Democratische Republiek Noord-Vietnam een minutieuze zorg voor de dijken aan de dag, zoals steeds. De gapende wonden die bomkraters in de dijken maakten verhinderen niet dat men zich blijft bezighouden met de permanente gevaren die de dijken bedreigen en die slechts groter geworden zijn door de schokwerking die de bombardementen hebben veroorzaakt.

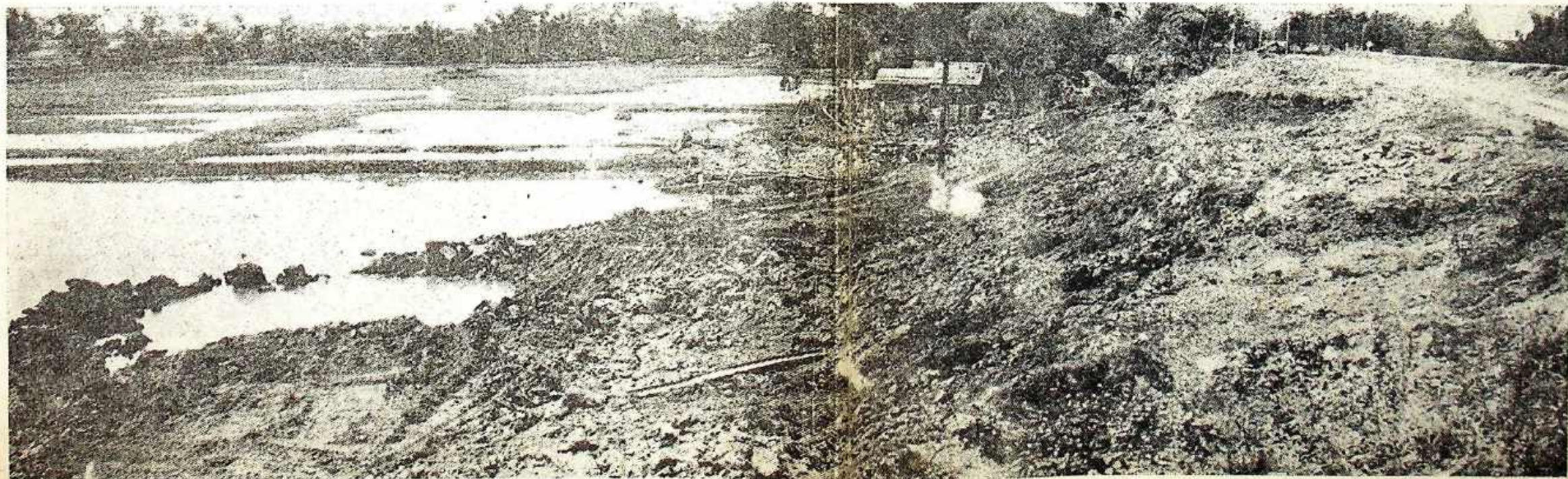
Om ervoor te zorgen dat de dijken voldoende verzwakt worden om voor het wassende water te bezwijken heeft men trouwens de dijken niet tijdens de grote regenval te bombarderen. Het is voldoende als men ze van tevoren ondermijnt. Een schokgolf van een tamelijk ver-af gevallen bom kan vele bijna onzichtbare spleetjes op de meest kwetsbare plekken van een dijk veroorzaken. Doordat het dijklichaam op vele plaatsen water gaat doorlaten dreigt, als het niet tijdig ontdekt wordt, een plotselinge verzwakking van de hele dijk, die als het ware dreigt te gaan glijden op een modderbed.

krugt). Als een onverstandige bebouwing met voedingsgewassen van de arme tropische grond waar tropisch bos aanwezig was (weinig humus, alleen al omdat in de tropische omstandigheden bladeren zeer snel verteren, en ook weinig mineralen die worden uitgespoeld door de overvloedige regenval, al houdt de grond als geheel het water tamelijk goed 'vast') al leidt tot versnelde uitputting en de vorming van een woestijn, dan laat zich begrijpen dat Nixon thans bezig is de waanzinnige voorspelling van generaal Curtis Lemay uit 1965 waar te maken, die zei dat Vietnam door de Amerikaanse bombardementen terug verwezen zou worden naar het stenen tijdperk. Hele gebieden in Laos en Vietnam zijn heden ten dage niet meer dan een maanlandschap.

Op het Tribunaal van Neurenberg tegen de Duitse oorlogsmisdadigers verklaarde de Amerikaanse aanklager Jackson dat als 'bepaalde daden als oorlogsmisdaden worden behandeld', dat het geval is afgezien van het land dat ze heeft gepleegd: 'Wij kunnen geen regels opstellen voor het misdadig gedrag van anderen die we niet, op ons zelf willen toepassen'. Als omschrijving van het begrip 'misdaden tegen de mensheid' is in Neurenberg omschreven 'iedere onmenselijke handeling tegen de burgerbevolking, voor of tijdens de oorlog'. De Conventie van 1948 veroordeelt 'ernstige ondermijning van de fysieke of mentale integriteit van een groep', de 'vooropgestelde onderwerping van de groep aan omstandigheden die tot haar volledige of gedeeltelijke fysieke vernietiging moeten voeren', als genocide.

De geo-fysische oorlog die Nixon voert tegen de volken van Indochina valt onder deze veroordeling.

BUI DUC LIEN

Dijk langs de Rode Rivier op 19 mei door verschillende bombardementen vernield.

...ng deden de Amerikanen boven een kamp van hun eigen „speciale troepen“ een regenbul ontladen waaruit binnen twee uur 16 cm water viel. Ter vergelijking: de jaarlijkse regenval te Parijs bedraagt gemiddeld 55 cm. De luchtstrijdkrachten raakten zeer geïnteresseerd in het project, dat vanaf 1967 systematisch wordt toegepast. In de Pentagon Papers noemt men het regenmaken als één van de zeven mogelijkheden waarop de oorlog geëscaleerd kan worden (februari '67): de „operatie Popeye“ was erop gericht „de mogelijkheid tot verkeer op de infiltratiewegen te beperken“ door de klimatologische omstandigheden in Laos te verstoren. Ook achtte men dit middel geschikt om „te pogen de luchtverdediging tegen Amerikaanse vliegtuigen te hinderen, die nabij de Laotiaanse grens aanvallen deden op Noord-Vietnam“.

Sindsdien is een speciaal eskader van vier C-130 vliegtuigen met deze taak belast en gestationeerd op de basis Udorn in Thailand. Elk van deze toestellen kan tijdens een enkele vlucht verschillende sectoren „bezaaien“. De operaties voltrokken zich in het absolute geheim. Op de basis stonden de vliegtuigen op een plaats die streng bewaakt werd. Niettemin stuitte deze operaties op bezwaren, en soms op formele kritiek, zelfs uit wetenschappelijke kringen die Nixon nastaan, hetgeen de recente onthullingen verklaart.

Ergers dan bommen

Tegen het einde van 1971 werd dit programma, aangeduid met drie codenamen: Popeye, Blauwe Nijl en Intermediair Copatriot, direct onder toezicht van het Witte Huis geplaatst. Men achtte het niet verstandig om zelfs hoge bestuursfunctionarissen ervan op de hoogte

honderden kernbommen), maar kost weinig materiaal en is gemakkelijk te camoufleren (altijd kan men zeggen dat het om „natuurrampen“ ging). Zo heeft het ministerie van defensie een wereldomspannend netwerk voor meteorologische informatie gesticht (ARPA Network) en de sociaal-economische betekenis van klimatologische factoren onderzocht (project Illiac). Het gevolg daarvan is dat de gegevens die o.a. worden verkregen van satellieten en van poolstations „geheim“ zijn. Dit gaat zover dat het moeilijk is na te gaan waar de scheidslijn ligt tussen civiele en militaire zaken. Direct door het Pentagon gesubsidieerd wordt studie verricht door het Naval Weapons Centre van Californië, het US Navy Weather Research Center Facility in Norfolk en door de Rand Corporation, maar ook in klassieke universitaire instituten als het Nationaal onderzoekscentrum in Monterey, het laboratorium voor de studie van cyclonen in Miami en het Instituut voor geofysica in Honolulu, waar in beginsel onderzoek wordt verricht met civiele doelen en een humanitair karakter, worden studies ondernomen die het Pentagon ten nutte kunnen zijn. Voor deze nieuwe strategie is iedere informatie van belang die het mogelijk maakt regen te laten vallen of juist droogte te doen ontstaan, onweders, vloedgolven of aardbevingen op te wekken, dan wel het doen smelten van de polaire ijskap kan bevorderen, kortom iedere informatie die de beheersing van de mens van de natuur in een „vernietigingswetenschap“ verandert. Het onderzoek is tot nu toe vooral gericht geweest op kunstmatige regenval, al lang een onderwerp dat geleerden belang inboezemt. En Vietnam, dat eerst het proefterrein is geweest voor de „speciale oorlog“, voor het

mese commando's en voor in Noord-Vietnam geïnfiltreerde groepen;

— hindernissen opwerpen voor Noord-Vietnamese overvallen in het Zuiden;

— de „normale“ regenval in Noord-Vietnam en Laos een ander verloop geven om luchtaanvallen te vergemakkelijken;

— Noord-Vietnamese mensen en materieel onttrekken aan militaire operaties door ze te verplichten te helpen de wegen begaanbaar te houden.

Niettemin zijn deze doeleinden slechts van secundair belang, een onderdeel van een veel uitgebreider project dat geheim gehouden wordt. Waar het vooral om gaat is het doen doorbreken van de dijken van de Rode Rivier tijdens de regentijd van juli-augustus. Al lang probeert het ministerie van buitenlandse zaken de mensen te doen geloven dat er noodlottige overstromingen in het gebied van Hanoi zullen plaatsvinden. Natuurlijk door „natuurlijke“ omstandigheden!

Gedurende de drie zomermaanden is er een permanent overstromingsgevaar in de hele delta. Het water staat steeds hoger dan het omringende land en bereikt dikwijls de kruin van de dijken. De hoeveelheid neerslag bemoeilijkt de toestand nog, omdat het regenwater niet via de (hoger dan het land staande) rivieren kan weglipen. De tyfones die in de regentijd tot ontwikkeling komen betekenen een extra risico, omdat de stormvlagen de dijken langs de kust bedreigen, die pas ingepolderde rijstvelden beschermen. Dijkdoorbraak in de oostelijke sector (het kustgebied) is nog ernstiger dan in het stroomgebied van de rivier en zijn zijri-

...g 1 is ASCHIENEN, waartoe men stroomopwaarts gelegen gebieden onder water liet lopen om het rivierwaterpeil te doen zakken. Pas in de jaren twintig stapte men van deze politiek af toen in 1924 „het échoe van het onder water zetten aantoonde dat slechts een samenhangend stelsel van dijken veiligheid zou kunnen verzekeren“ (Axelrad, Indochine. In Sud Est Asiatique, nr. 4, 1952). Hoewel de waterloopkundige dienst er sindsdien aan heeft gewerkt hebben zich nog wel dijkdoorbraken voorgedaan, zoals in augustus-september 1944 toen het „grootste deel van de zeedijken doorbrak of overstroemd werd“ (Sud Est Asiatique, Nr. 6, 1949), een ramp die de vreselijke hongersnood van 1945 veroorzaakte, die twee miljoen doden kostte. „Tussen 1927 en 1945 braken de (rivier)dijken zes keer door, ondanks het nieuwe dijkenplan, en wel in 1930, 1936, 1937, 1941, 1942, 1945. In 1945 liepen 250.000 ha in 9 provincies onder water“ (Etudes Nordvietnamiennes, no. 2).

De waterbouwers in Noord-Vietnam

Amerikaanse woordvoerders proberen de gedachte ingang te doen vinden dat in Noord-Vietnam een zekere nalatigheid is te constateren bij het onderhoud van de dijken. Enkele basisfeiten leren anders. Van '54 (toen Noord-Vietnam formeel onafhankelijk werd) tot 1971 heeft in de delta van de Rode Rivier geen enkele overstroming plaatsgevonden, behalve in 1955 ten gevolge van een lokale dijkdoorbraak en in 1971, toen de meteorologische strategie van het Pentagon in werking gesteld werd, terwijl de jarenlange bombardementen onder Johnson (1300 aanvallen

36.200 km².

Bevolking van de delta van de Rode Rivier: 10 miljoen.

Bevolkingsdichtheid: 550 inwoners per km².

Lengte van de dijken: 2500 km. Met overstroming bedreigde oppervlakte: 600.000 ha.

gevaaren, bewijzen in werkelijkheid precies het omgekeerde van wat Nixon c.s. willen doen geloven. In plaats van de dijken te verwaarlozen, zoals men in Washington beweert, legt de Democratische Republiek Noord-Vietnam een minutieuze zorg voor de dijken aan de dag, zoals steeds. De gapende wonden die bomkraters in de dijken maakten verhinderen niet dat men zich blijft bezighouden met de permanente gevaren die de dijken bedreigen en die slechts groter geworden zijn door de schokwerking die de bombardementen hebben veroorzaakt.

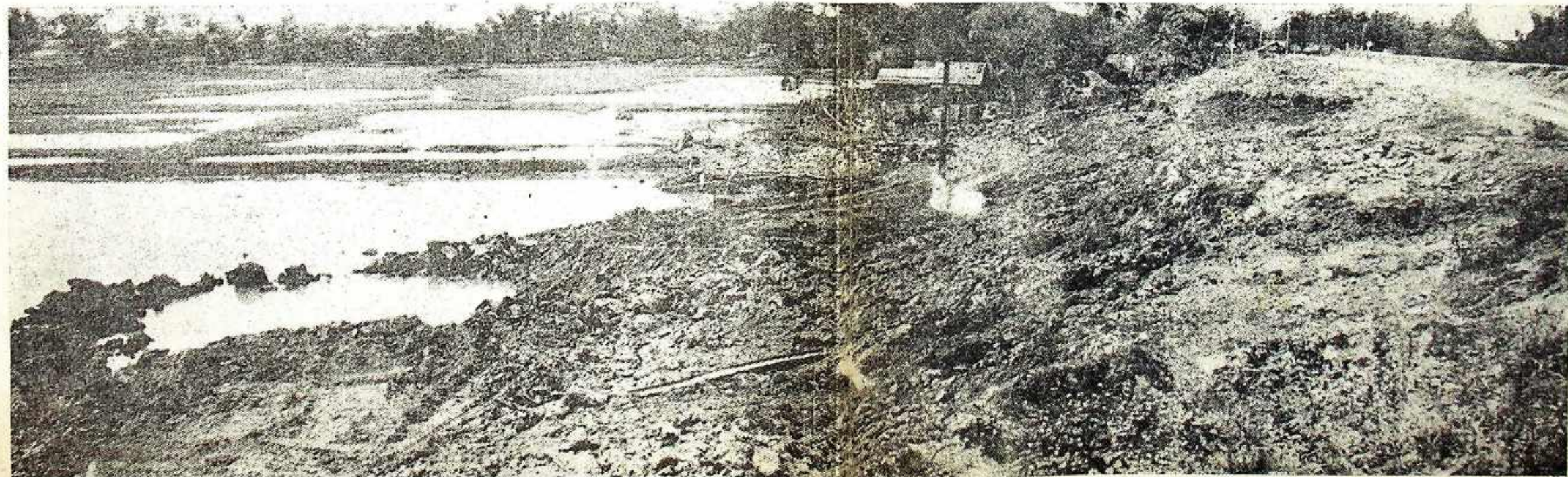
Om ervoor te zorgen dat de dijken voldoende verzwakt worden om voor het wassende water te bezwijken behoeft men trouwens de dijken niet tijdens de grote regenval te bombarderen. Het is voldoende als men ze van tevoren ondermijnt. Een schokgolf van een tamelijk ver-af gevallen bom kan vele bijna onzichtbare spleetjes op de meest kwetsbare plekken van een dijk veroorzaken. Doordat het dijklichaam op vele plaatsen water gaat doorlaten dreigt, als het niet tijdig ontdekt wordt, een plotselinge verzwakking van de hele dijk, die als het ware dreigt te gaan glijden op een modderbed.

krigt). Als een onverstandige bebouwing met voedingsgewassen van de arme tropische grond waar tropisch bos aanwezig was (weinig humus, alleen al omdat in de tropische omstandigheden bladeren zeer snel verteren, en ook weinig mineralen die worden uitgespoeld door de overvloedige regenval, al houdt de grond als geheel het water tamelijk goed 'vast') al leidt tot versnelde uitputting en de vorming van een woestijn, dan laat zich begrijpen dat Nixon thans bezig is de waanzinnige voorspelling van generaal Curtis Lemay uit 1965 waar te maken, die zei dat Vietnam door de Amerikaanse bombardementen terug verwezen zou worden naar het stenen tijdperk. Hele gebieden in Laos en Vietnam zijn heden ten dage niet meer dan een maanlandschap.

Op het Tribunaal van Neurenberg tegen de Duitse oorlogsmisdadigers verklaarde de Amerikaanse aanklager Jackson dat als 'bepaalde daden als oorlogsmisdaden worden behandeld', dat het geval is afgezien van het land dat ze heeft gepleegd; 'Wij kunnen geen regels opstellen voor het misdadig gedrag van anderen die we niet op ons zelf willen toepassen'. Als omschrijving van het begrip 'misdaden tegen de mensheid' is in Neurenberg omschreven 'iedere onmenselijke handeling tegen de burgerbevolking, voor of tijdens de oorlog'. De Conventie van 1948 veroordeelt 'ernstige ondermijning van de fysieke of mentale integriteit van een groep', de 'vooropgestelde onderwerping van de groep aan omstandigheden die tot haar volledige of gedeeltelijke fysieke vernietiging moeten voeren', als genocide.

De geo-fysische oorlog die Nixon voert tegen de volken van Indochina valt onder deze veroordeling.

BUI DUC LIEN

Dijk langs de Rode Rivier op 19 mei door verschillende bombardementen vernield.

KANS SNEL EINDE OORLOG VIETNAM

PEKING, 5 sept. (Reuter, AFP, UPI). — De Chinese premier Tsjoe En Lai is van mening, dat er een mogelijkheid bestaat dat president Nixon een einde maakt aan de Amerikaanse inmenging in Indo-China kort vóór of enkele weken na de presidentsverkiezingen in november. Dit heeft gisteren het in ballingschap verblijvende Cambodjaanse staats-hoofd prins Norodon Sihanoeck in Peking verklaard tegenover vertegenwoordigers van buitenlandse persbureaus. Maar de Chinese premier zou Sihanoeck er ook voor hebben ge-waarschuwd dat er een even grote kans is dat Nixon na zijn herverkie-zing de oorlog nog vier jaar voortzet.

Prins Sihanoeck, die in Peking ver-blijft sinds de staatsgreep tegen hem in maart 1970, verklaarde dat pre-mier Tsjoe verzekerde dat China alle hulp blijft geven aan de Indochinese volkeren als Nixon doorgaat met de oorlog. Volgens de Cambodjaanse prins is er een nieuw akkoord gesloten tussen Peking en Moskou over de hulpverlening aan Indo-China, waar-bij China heeft goedgevonden dat meer transporten van Russische zwa-re wapens per trein door China naar het front in Indo-China gaan.

Volgens Sihanoeck zou premier Tsjoe ook van mening zijn, dat de Amerikaanse regering meer en meer overheelt naar de opvatting van sena-tor Mansfield, dat het in het belang van de Verenigde Staten is als Wash-ington ophoudt met steun te geven aan het bewind van maarschalk Lon Nol in Cambodja, die in 1970 de macht overnam na de staatsgreep te-gen Sihanoeck.

HANOL. — Twee Amerikaanse vliegtuigen hebben in de maand juli boven de provincie Kwang Ngai duizenden insecten uitgeworpen, zo meldt het persbureau van het Zuid-vietnamese bevrijdingsfront, Giai-fong. Volgens het persbureau werden

de insecten door twee toestellen van het type Caribou op 27 juli uitgewor-pen boven de plaatsen Son Thanh Son Rin, Son Troeng, Son Lang, Son Moeng en Son Thong.

De toestellen wierpen houders uit gevuld met strenge doorzichtige draden waaruit elk tientallen insek-ten kwamen. De insecten zijn groen van kleur en richten veel schade aan de rijst. In het dorp Dan, dat tot Son Lang behoort, is tweederde van de rijsoogst door de insecten verwoest.

SAIGON. — President Ngbejen Van Thieu heeft bij decreet zichzelf vergaande volmachten gegeven, waarbij hij zelf als rechter optreedt en de doodstraf kan uitspreken voor een aantal ernstige misdaden van burgers en militairen. Thieu kon zich deze nieuwe volmachten bezorgen krachtens de eerder in juni aan hem verleende speciale volmachten voor een periode van zes maanden.

Een dekreet bepaalt, dat Thieu en andere autoriteiten zonder vorm van proces straffen kunnen opleggen aan militairen of burgers die beschuldigd worden van verraad, van lidmaat-schap van een communistische orga-nisatie, van overgave aan de vijand van rebellie in de strijdkrachten, van desertie, verkrachting en moord. An-dere misdaden die onder dit dekree vallen zijn gokken, prostitutie, ille-gaal overmaken van geld, smokkel-handel in narcotica en diefstal van militaire goederen. Een toenemend probleem binnen de strijdkrachten is de diefstal van wapens en benzine, die men voor eigen gewin zwart ver-koopt. Andere misdrijven zullen voor de bestaande rechtbanken worden af-gehandeld.

Een ander dekreet stelt de dood-straf op kaping van vliegtuigen of schepen, gewapende roofoverval, ver-krachting, op het dwingen van vrou-wen tot prostitutie en op ontvoering.

Noordvietnamese eenheden hebben maandag het basiskamp Plei Djrong in het centrale bergland over-rompeld. Het vroegere kamp van de Amerikaanse groene baretten ligt on-geveer 25 kilometer ten westen van Pleikoe, de hoofdstad van het centra-le bergland, en 20 kilometer van de grens van Cambodja.

Van de ongeveer 200 Zuidvietna-mese Rangers in het kamp zouden 54 zich in veiligheid hebben kunnen brengen. Over het lot van de overigen is niets bekend.

De orkaan Elsie die met windstoten tot 120 kilometer per uur maan-dag langs de noordelijke kust van Zuid-Vietnam raasde heeft de Ameri-kaanse militaire activiteiten vrijwel volledig tot stilstand gebracht. Voor het eerst sinds de hervatting van de bombardementen op Noord-Vietnam op 6 april heeft de marine lucht-macht al haar vliegtuigen aan de grond (op de schepen) gehouden. Ook de luchtmacht heeft zijn opera-ties gestaakt.

VIENTIANE — De Noordvietna-mese ambassade in Vientiane (Laos) heeft een brochure gepubliceerd, ge-titeld „Momentopnamen uit het leven van de Amerikaanse piloten in de krijgsgevangenkampen van de demo-cratische republiek Vietnam". De brochure bevat 36 foto's van het da-gelijkse leven in de kampen en ver-klaringen van 18 piloten waarin deze hun afkeuring uitspreken over de „gruweldaden tegen het Vietnamese volk".

Onder de vliegers die, zo wordt in de brochure gesteld, hun verklarin-gen hebben afgelegd „zonder aan een of andere hersenspoeling te zijn onderworpen", bevinden er zich twee van de drie die volgens een bekend-making van Hanoi binnenkort wor-den vrijgelaten: luitenant Charles en majoor Elias.

BOMMEN UIT HANOI

28 SEP 72

De Amerikaanse Democratische presidentskandidaat George McGovern laat tijdens een felle rede tegen de oorlog in Vietnam exemplaren van bommen zien, die door Amerikaanse bommenwerpers werden afgeworpen tegen de Noordvietnamese burgerbevolking.

„HEROVERING” VAN SAIGON

Kwang Tri veranderd
in doodse puinhoop

Amerika biedt NATO slimme bommen aan

LONDEN, 26 sept. (Reuter) — Amerika zal een eventueel verzoek van het Britse leger en andere NATO-strijdkrachten om levering van de Amerikaanse laserbommen welwillend in overweging nemen. Dit heeft de Amerikaanse staatssecretaris voor de luchtmacht, Robert Seamans, in Londen meegedeeld na een onderhoud met de Engelse minister van defensie lord Carrington.

De Amerikaanse luchtmacht gebruikt op grote schaal laserbommen, die met uiterste precisie op de doelen worden afgevuurd, bij de massale bombardementen op Noord-Vietnam. Seamans verklaarde van geen plannen te weten om deze „slimme bommen” aan de NATO-strijdkrachten te leveren. Maar, zo verklaarde hij, het is aan de NATO-legers om te beslissen of zij erin geïntereiseerd zijn.

De nieuwe types „slimme bommen” zijn nog niet beschikbaar voor de Amerikaanse luchtmacht in Europa. De Amerikaanse regering overweegt thans wel haar legers in Europa van dit wapen te voorzien, aldus Seamans. Amerika zal graag de resultaten van de bombardementen met de laserbommen in Zuidoost-Azië doorspelen naar de NATO-landen, zei Seamans.

SAIGON — Amerikaanse vliegtuigen hebben zware aanvallen uitgevoerd op doelen in de omgeving van de Noordvietnamese hoofdstad Hanoi en de belangrijke havenstad Haifong. Dit hebben Amerikaanse legerwoordvoerders in Saigon bekendgemaakt. Volgens radio-Hanoi zijn bij de aanvallen honderden burgers gedood en talrijke huizen en gebouwen zwaar beschadigd of vernield.

Volgens de mededelingen van de Amerikaanse legerleiding werd een vliegveld op ongeveer 130 km ten westen van Hanoi bestookt en werden legerbarakken op 50 kilometer ten oosten van Haifong met de grond gelijk gemaakt. Bij de acties werden twee Russische straaljagers getroffen. Op ruim 20 kilometer ten zuidoosten van Hanoi werd een bevoorradingsgebied aangevallen.

Meer dan 100 zware B-52 bommenwerpers legden voor de tweede achtereenvolgende dag bomtapijten in het zuid-oosten van Cambodja. Doelwit van de bombardementen waren, aldus een militaire woordvoerder in Saigon, vermeende communistische grensposten op een afstand van nog geen 56 kilometer van Saigon.

In Washington maakte het Amerikaanse ministerie van defensie bekend, dat twee squadrons F-111 straaljagers op bases in Thailand zullen worden gestationeerd ter vervanging van vier squadrons F-4 Phantoms. Deze toestellen, die voorzien zijn van verstelbare vleugels, werden de laatste jaren niet in Vietnam ingezet, nadat verscheidene toestellen van dit type bij acties in 1968 boven Vietnam verloren waren gegaan.

PvdA-KAMERLEDEN:

Aanbod voor levering laserbommen afslaan

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 28 september. — De PvdA-Kamerleden Voogd, Franssen en Schaefer hebben de regering de duidelijke uitspraak gevraagd dat zij geen gebruik zal maken van het Amerikaanse aanbod van laserbommen.

De Kamerleden staan ook afwijzend tegenover het „doorspelen” aan de NATO-partners van de „resultaten” van de bombardementen met deze „slimme bommen” op Noord-Vietnam.

HONG KONG — Het Noordvietnamese persagentschap heeft gisteren gemeld dat de Amerikanen een nieuw soort perforatiebom gebruiken, die een verschrikkelijke uitwerking heeft. De bom wordt gebruikt bij de „uitroeringsaanvallen” op de steden, aldus het persbureau.

De burgemeester van de grote Noordvietnamese steden hebben dinsdag via het Noordvietnamese persbureau een beroep gedaan op hun collega's in de hele wereld de „misdadige Amerikaanse lucht- en vlootbombardementen op hun steden te veroordelen en acties te organiseren opdat er een eind aan deze bombardementen komt”. In het appèl, dat zich ook richt tot de bevolking van de grote wereldsteden, wordt gezegd dat de Noordvietnamese steden verwoest zijn en dat het leven van miljoenen burgers bedreigd wordt.

Burgemeesters Noord-Vietnam:

DWING NIXON BOMBARDEMENTEN TE STAKEN

De burgemeesters van alle grote steden in Noord-Vietnam hebben gisteren in een gezamenlijke verklaring een ernstig beroep gedaan op hun collega's, en op de bevolking van de grote steden in de rest van de wereld om tegen de misdadige Amerikaanse bom-

*Samen
w*

bardementen op hun steden te protesteren en de regering-Nixon te dwingen deze terreur te staken.

De Noordvietnamese steden worden verwoest en de levens van miljoenen inwoners worden in gevaar gebracht aldus de verklaring van de burgemeesters, die de Amerikaanse terreurbombardementen vergelijken met de uitroeiing door de nazi's van de bevolking van Warschau tijdens de Tweede Wereldoorlog. Tegelijkertijd werd dinsdag in Noord-Vietnam bekend gemaakt dat de Amerikanen bij hun luchtaanvallen gebruik maken van een nieuw soort 'perforeerbom' die onder de bevolking de meest gruwelijke verwondingen en vernietigingen aanricht zowel via de duizenden scherfveren waarin hij uiteenspat als door de enorme hitte die bij de explosie vrijkomt. De bommen worden neergeworpen in kettingen van honderden tegelijk.

Het neerhalen boven Noord-Vietnam van een der nieuwe Amerikaanse F 11 bommenwerpers is nu ook officieel vanuit Saigon bevestigd. Het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront heeft dinsdag gemeld dat het de actie heeft ondernomen tegen de Amerikaanse krant Newport News, die tot een enorm explosie op het oorlogsschip heeft geleid. Er werd grote schade aangericht

Studenten organiseren congres over Vietnam

(Van onze correspondent)

NIJMEGEN, 6 okt. — Op 19, 20 en 21 oktober wordt in Nijmegen een congres gehouden over de dijkbombardementen in Vietnam. De organisatie is in handen van de Brede Vietnam Beweging Nijmegen en de Studentenbond Sociale Geografie.

De organisatoren willen het congres toespitsen op de Tonkindelta één van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld, waar twaalf miljoen mensen beschermd worden door het dijkenstelsel. Een geograaf zal een vergelijking maken tussen de Tonkindelta en het laaggelegen gedeelte van Nederland.

Op het congres zal onder meer het woord gevoerd worden door: een vertegenwoordiger van de Voorlopige Revolutionaire Regering van Zuid-Vietnam; prof. Yves Lacoste; prof. Nauta en prof. Wertheim.

Deense premier opent congres over Indo-China

KOPENHAGEN, 11 okt. (DPA, UPI) — De nieuwe Deense premier Anker Jørgensen heeft in Kopenhagen het jaarlijkse congres geopend van de Internationale Commissie voor Amerikaanse Oorlogsmisdaden in Indo-China. Jørgensen verklaarde dat Denemarken zich al jaren inzet voor een oplossing van het conflict in Vietnam.

Premier Jørgensen beschreef Vietnam als een land dat „in het zuiden wordt verwoest door steeds wredere militaire operaties en in het noorden door een systematische Amerikaanse bommenregen op ongehoorde schaal.” Hij werd minutenlang toegejuicht toen hij uitriep: „Ik wens dat de Verenigde Staten Indo-China verlaten”. Jørgensen is bestuurslid van de Deense Vietnam-beweging.

Het congres wordt voorgezeten door de Zweedse professor Gunnar Myrdal. Hij wil een oproep richten tot de burgers van Amerika om hen het „politieke en morele isolement” te doen inzien waarin hun land dreigt te raken.

Vier toestellen neergeschoten

120 000 72 km

VS bombarderen centrum Hanoi

— Franse missie getroffen

Bij een Amerikaans terreurbombardement in het centrum van Hanoi is gisteren onder meer de Franse diplomatieke missie aangevallen en vrijwel geheel vernield. Verschillende personeelsleden van de missie werden gedood; het hoofd van deze diplomatieke vertegenwoordiging, Susini, werd met bebloed gelaat onder het puin vandaan gehaald en in een ziekenhuis opgenomen. Het dak van een aangrenzende ambassade, die van Algerije, werd weggeslagen en een Franse correspondent meldt dat ook verder schade is aangericht.

Ook twee toestellen die aan de aanval van gisteren deelnamen werden neergeschoten.

Besprekingen in Parijs

Het overleg tussen Kissinger en Le Duc Tho in Parijs is gisteren nog voortgezet. Oorspronkelijk zou Kissinger dinsdag de Franse hoofdstad verlaten hebben. s'Avonds kwam het Witte Huis echter met de mededeling dat Kissinger en zijn assistent Haig een vierde dag zouden toevoegen aan hun besprekingen met de Noordvietnamese onderhandelaars Le Duc Tho en Xuan Thuy.

Protest Franse regering bij VS

Het gebouw werd geraakt door een bom van zwaar kaliber. Het bombardement was onderdeel van een aanval door twintig Amerikaanse vliegtuigen. De Franse regering heeft bij de Amerikaanse ambassade in Parijs een protest ingediend tegen het bombarderen van de Franse missie. Een woordvoerder liet weten dat de verbindingen met de missie door de bomaanval verbroken zijn; contact wordt nu onderhouden via de nabijgelegen Zweedse ambassade in Hanoi. Op de wekelijkse kabinetszitting noemde Pompidou het bombardement 'betreurenswaardig'. Radio-Hanoi maakte melding van de gebeurtenis en zei dat het hoofd van de missie en een Albanese diplomaat tot de gewonden behoren. De barbaarse bomaanvallen, aldus radio-Hanoi, waren gericht op een groot aantal dichtbevolkte gebieden in en rond Hanoi. Er zijn veel doden en gewonden.

Ly van Sau, woordvoerder van de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam in Parijs noemde het bombardement een ernstig incident. 'Wij houden niet op met het aan de kaak stellen van de verhevigde bombardementen van de Amerikaanse luchtmacht, die de aard van een uitroeiingscampagne tegen de steden en hun burgers hebben,' zo zei hij. 'De Amerikanen', aldus Ly Van Sau, 'kunnen niet aanvoeren dat sprake is geweest van een vergissing, want ze kennen Hanoi. Dit zeer ernstige incident bewijst wat wij altijd al gezegd hebben, dat de politiek van de regering-Nixon oorlogszuchtig van inslag is'.

De Zweedse ambassadeur in Hanoi, Oeberg, heeft in een telefoongesprek met het ministerie van buitenlandse zaken in Stockholm meegedeeld dat vier Vietnamese werknemers van de

Franse vertegenwoordiging en een Egyptische bezoeker gedood werden. Susini is zwaar gewond maar verkeert niet in levensgevaar.

Twee B-52-bommenwerpers zijn neergeschoten bij terreuraanvallen op Noord-Vietnam. Eén werd gisteren boven de provincie Nghe An geraakt, de andere maandag.

(Nouvel)

Bommen op legatie

Excuses

VS aan

Frankrijk

WASHINGTON, 12 okt. (AP, Reuter, UPI) — Terwijl Henry Kissinger gisteren opnieuw zijn vertrek uit Parijs uitstelde tot vandaag, hetgeen de hoop dat een vredesregeling voor Vietnam voor de deur staat nóg meer heeft doen stijgen, zijn de Verenigde Staten ernstig in verlegenheid gebracht door het bombardement van gisteren op het gebouw van de Franse vertegenwoordiging in Hanoi.

De Amerikaanse regering heeft de Franse haar excuses aangeboden, maar tegelijk heeft Washington meegedeeld dat het niet zeker is dat de schade is aangericht door Amerikaanse bommen. De Amerikanen menen dat het mogelijk is dat het Franse gebouw is getroffen door raketten van de Noordvietnamese luchtafweer.

De Amerikaanse marine deelde mee dat vliegtuigen van het vliegdekschip Midway gisteren doelen aanvielen ten noordoosten van Hanoi. De vliegtuigen werden hevig bestookt door Noordvietnamees luchtdoelgeschut en luchtdoelraketten. Er zijn geen aanwijzingen, aldus de Amerikaanse marine, dat onze bommen buiten hun doelgebied zijn beland.

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, William Rogers, betuigde zijn „ernstige persoonlijke spijt” aan zijn Franse ambtgenoot Maurice Schumann. Minister van defensie Melvin Laird heeft een onderzoek gelast, maar sloot zich aan bij de opvattingen van het Amerikaanse opperbevel in Saigon dat het gebouw wellicht door de Noordvietnamezen zélf is getroffen.

Franse legatie in Hanoi in puin

1 maart 1972

Het hoofgebouw van de Franse diplomatieke missie in het centrum van Hanoi werd, zoals we gisteren reeds meldden, getroffen door een Amerikaanse bom van vermoedelijk tussen de 250 en 500 kilo. Deze radiofoto uit de Noordvietnamese hoofdstad toont het grotendeels verwoeste gebouw. Bij de aanval werden vier Vietnamese personeelsleden onder het puin bedolven en ook een vijfde slachtoffer vond de dood. De Franse zaakgelastigde Susini werd zwaar gewond. Hij bevond zich op het moment van de aanval

op de stoep voor het gebouw. Het gebouw van de Algerijnse ambassade, naast de Franse legatie, werd eveneens getroffen. Een Canadese televisiejournalist die in de omgeving bezig was met het opnemen van een film spreekt over een doelgerichte aanval door betrekkelijk laag overvliegende toestellen. De weerzinwekkende en voortdurende aanvallen van de Amerikaanse luchtmacht op de burgerbevolking heeft grote verontwaardiging gewekt. Mee gegevens op pagina 3.

Crisis tussen

VS en

Denemarken

KOPENHAGEN, 14 okt. — Tussen Denemarken en de VS ontwikkelt zich een diplomatieke crisis, zo wist de Deense televisie gisteren te melden. Reden is het officiële Deense welkom voor de Internationale commissie van onderzoek naar Amerikaanse oorlogsmisdaden in Indochina, een particuliere organisatie.

De VS zouden hun bezorgdheid en ontevredenheid hebben geuit. Bij de opening van de jaarlijkse zitting van de commissie zei de nieuwe Deense premier, Anker Joergensen, deze week: „Ik wil dat de Amerikanen Vietnam verlaten”. (AP)

UNO-commissie

veroordeelt napalm

NEW YORK, 18 okt. (AFP) — Een commissie van experts, die door de algemene vergadering van de UNO is ingesteld, heeft zich met algemene stemmen uitgesproken voor ontwapeningsmaatregelen op het gebied van napalm en andere brandbommen.

Niet alleen ontstaan door het gebruik van deze wapens vaak nie meer te beheersen branden, maar deze brandbommen maken ook de meeste slachtoffers onder de burgerbevolking. Bovendien brengt napalm uiterst pijnlijke verwondingen toe die slechts moeilijk en alleen door kostbare methoden genezen kunnen worden. Deze wapens brengen veel ernstigere verwondingen toe dan nodig zijn voor het buiten gevecht stellen van militairen; aldus de commissie van deskundigen.

De commissie rangschikt brandbommen onder de krachtigste vernietigingswapens, die karakteristiek zijn voor de wreedste en ongeremdste methoden van de totale oorlog. Pogingen om een internationale code voor oorlogsvoering op te stellen moeten in ieder geval een verbod van het gebruik op grote schaal van brandbommen behelzen; aldus de commissie.

1000 ton bommen rond Saigon

Amerikaanse luchtterreur duurt voort

Het Amerikaanse commando in Saigon meldt dat woensdag meer dan 1000 ton bommen is afgeworpen bij terreuracties van B-52's rond Saigon. Door het marionettenregiem wordt hoog opgegeven van de 'herovering' van dorpen aan de rand van de Zuidvietnamese hoofdstad. De Thieu-troepen slagen er echter slechts in de rokende puinhopen in bezit te nemen die zijn overgebleven na de Ame-

rikaanse 'hulp'. In de bossen en plantages rondom zetten de guerrillastrijders hun acties tegen de huurlingen voort.

Bombardementsvluchten werden ook uitgevoerd op Noord-Vietnam, waar de Amerikaanse luchtpiraten hun aanvallen concentreerden op de zuidelijke havenstad Dong Hoi en de opgeving van Mu Gai.

Persconferentie in Parijs

Op een persconferentie in Parijs heeft een woordvoerder van de Noordvietnamese delegatie, Nguyen Thanh Le, woensdag gesproken over de speculaties over 'een accoord' die van Westelijke zijde in omloop worden gebracht. 'Zoals de zaken er vandaag, 18 oktober, voorstaan,' aldus Le, 'moeten we zeggen dat de regering-Nixon weigert haar aanvalsoorlog te beëindigen en haar hulp te staken aan de verrader Nguyen Van Thieu'. Hij voegde daaraan toe dat 'tot deze dag het Vietnamese probleem niet is geregeld' en dat de regering-Nixon vasthoudt aan haar 'onverzoenlijke standpunt ten aanzien van zowel militaire als politieke kwesties'.

Nguyen Thanh Le zei geen bevestiging te kunnen geven van een bericht in de Humanité over de gesprekken tussen Le Duc Tho en Kissinger. Het blad had uit Hanoi gemeld dat ondanks de officiële stilte rond deze besprekingen bij veel waarnemers 'het idee dat iets

nieuws en positiefs was voortgekomen' uit deze ontmoetingen heeft postgeval.

Kissinger

In Saigon heeft gisteren een gesprek plaatsgevonden tussen Kissinger, ambassadeur Bunker, generaal Abrams en marionettenleider Van Thieu. Eerder had Kissinger geconfereerd met Bunker en Amerikaanse generaals. Het gesprek in Van Thieus paleis vond plaats onder zeer strenge militaire bewaking.

„Amerika betaalt het folteren in Zuid-Vietnam“

De regering in Saigon zegt dat er na ontdekking door u geen tijgerkooien meer zijn in Zuid-Vietnam.

Twee maanden nadat de tijgerkooien ontdekt en ontmanteld waren, in juli 1970, kregen de gevangenen van Con Son de opdracht nieuwe te bouwen in het kader van een „help-je-zelf-project“. De gevangenen weigerden. Maar in januari 1971 heeft de Amerikaanse navy een bedrag van 400.000 dollar beschikbaar gesteld aan een Amerikaans bedrijf om 284 nieuwe tijgerkooien te bouwen die iets kleiner waren dan de oorspronkelijke. Ze zijn er nog steeds.

De schattingen over het aantal politieke gevangenen lopen sterk uiteen.

De redelijke schattingen over het aantal gevangenen variëren van honderdduizend tot twee- à driehonderdduizend. De schatting van honderdduizend, van Amnesty International, is voorzichtig. Afgaande op het budget dat Saigon beschikbaar heeft voor het gevangenisstelsel, dat is voldoende voor zeker vierhonderdduizend gevangenen. Belangrijker overigens dan het aantal is de vraag wat er gebeurt wanneer iemand in dit systeem terecht komt.

Doodgemarteld

Twee vrienden van mij zijn doodgemarteld. Vietnamezen zouden zelf waarschijnlijk meer van die voorbeelden kunnen noemen. Een vriend van mij werd met zijn vrouw in april 1970 gearresteerd. Hij werd ten overstaan van zijn vrouw gemarteld om inlichtingen te krijgen van haar, en zij werd in zijn bijzijn gemarteld om inlichtingen te krijgen van hem. Toen zij werd vrijgelaten waren haar knieën helemaal opgezwollen, sigaretten waren op haar lichaam uitgedrukt.

Haar man bleef in de gevangenis en is in januari van dit jaar gestorven als gevolg van de mishandelingen. Iedereen heeft wel iemand in de gevangenis, en weet, of heeft ten minste wel gehoord van mensen die zijn doodgemarteld. Om te begrijpen dat die mensen dringend uit die gevangenis moeten, moet je je eens voorstellen hoe het zou zijn als je wist dat mensen die je na staan in de gevangenis zitten en daar gemarteld worden.

Hoe zit het met de regelrechte executies waar sprake van is geweest?

Ze hebben vonnissen veranderd. Een goede vriend van mij die gearresteerd was wegens het schrijven van artikelen in zijn krant die kritisch waren tegenover de regering, werd, eenmaal in de gevangenis, beschuldigd van moord. Op die manier kan de regering volhouden: hij is geen politieke gevangene, hij is

een moordenaar. Met de 600 boeddhistische monniken die gevangen zitten is het moeilijker: die kunnen ze niet van moord of aanranding beschuldigen, dus heten ze nu geen gevangenen, maar „gedetineerden“.

Wat voor soort acties zijn er volgens u nodig om de politieke gevangenen in Zuid-Vietnam vrij te krijgen?

In het verleden is gebleken dat wanneer er in individuele gevallen massale acties werden ondernomen, er mensen werden vrijgelaten, omdat de publieke opinie bezorgdheid toonde. Belangrijke voorbeelden daarvan: een oude blinde vrouw die in een tijgerkooi heeft gezeten, de twee Franse onderwijzers die in Saigon hadden gedemonstreerd en waarover de Franse publieke opinie zich verontwaardigd heeft getoond (van deze twee Fransen, Jean-Pierre Dèbris en André Menras woont de laatste het congres in Amsterdam bij — red.) en mevrouw Thanh, die na tienduizenden brieven aan Zuid-vietnamese ambassades werd vrijgelaten net zoals een aantal paters na vragen van de paus en van Willy Brandt aan Thieu over de kwestie van de politieke gevangenen.

Dat zijn allemaal individuele gevallen.

De enige manier om de honderdduizenden vrij te krijgen is president Thieu te laten weten dat alle economische en militaire hulp wordt stopgezet. Nog belangrijker zou zijn de vorming van een regering van verzoening en eendracht waarin alle elementen van het Vietnamese volk zijn vertegenwoordigd. Als de Parijse Akkoorden, waaraan verscheidene landen hun garantie hebben gegeven, zouden worden nageleefd dan zouden de politieke gevangenen zijn vrijgelaten.

2 miljard dollar

Ik betwijfel echter of president Thieu hen vrijlaat, dat doet hij zeker niet, terwijl de VS 2 miljard dollar per jaar aan voornamelijk militaire hulp in Zuid-Vietnam blijven pompen. Hij weet dat hij die hulp houdt, dus het is toch in de eerste plaats afhankelijk van het stopzetten van onze hulp en ik geloof ook dat het belangrijk is om ons te realiseren dat geld dat naar de regering in Saigon gaat niet gebruikt wordt voor de verbetering van de gevangenis, of het onderwijs, maar alleen voor de militaire dictatuur in Saigon.

Het Amerikaanse publiek moet duidelijk worden gemaakt dat zijn belastinggeld wordt gebruikt om nieuwe tijgerkooien te bouwen. Het Amerikaanse volk zit zelf met een groot aantal problemen: het slechte onderwijs, de woontoestanden enzovoort. Als het nu niet met zijn geld nieuwe tijgerkooien worden ge-

Zuidvietnamese gevangenen in een tijgerkooi op het eiland Con Son, zoals ze op aanwijzing van Don Luce in 1970 werden aangetroffen door twee Amerikaanse Congresleden.

door

D.F. SCHALING

bouwd in Vietnam, dan lijkt dat sterk op verspilling van belastinggeld.

Hoe komt het dat mensen zich meer betrokken voelen met politieke gevangenen in bijvoorbeeld de Sowjetunie of Griekenland dan met die in Vietnam?

Wat Amerika betreft: er zijn veel Amerikanen van Griekse afkomst, de nationale betrokkenheid dus. In het geval van de Sowjetunie zijn het enerzijds de anti-communistische gevoelens en deels de religieuze, omdat veel Amerikanen van joodse afkomst zijn. Maar waarschijnlijk belangrijker dan deze factoren zijn de gevoelens van racisme

die maken dat het gemakkelijker is om bij Amerikanen sympathie op te wekken voor politieke gevangenen in Griekenland of de Sowjetunie of zelfs Brazilië, dan voor die in Vietnam.

Stereotiep

Omdat men stereotiep een neling heeft om volgens stereotiepen te denken: Vietnamezen geven niet zoveel om een leven, dus het zal hen ook wel niet zoveel kunnen schelen om gemarteld te worden. Zo iets is het wel, en dat is een racistische redenering. Men begrijpt ook niet goed hoe sterk de Vietnamese familiebanden zijn en realiseert zich niet in wat voor ontzettende mate families uiteengescheurd worden wanneer iemand wordt gearresteerd. Daar komt nog bij dat de Amerikaanse regering zelf beweert dat er geen politieke

gevangenisstelsel is, gefinancierd en ontwikkeld door de VS, met politie die getraind is in de VS.

Computersysteem

Op de begroting voor 1974 is geld uitgetrokken voor de opleiding van 264 Zuidvietnamese politiefunctionarissen. De afgelopen elf jaar voor 41 man. Op de begroting voor 1973 stond een bedrag voor het inbrengen van 11,5 miljoen Zuidvietnamezen in een computersysteem, dat is twee derden van de bevolking. Daarvoor worden die tweehonderd politiemensen opgeleid, om te kunnen werken met dat massale politieke bevolkingsdossier. Het hele systeem is Amerikaans. En dat komt niet doordat de Vietnamezen weinig waarde aan het leven hechten, maar doordat de Amerikanen weinig waarde toekennen aan een Vietnamees leven.

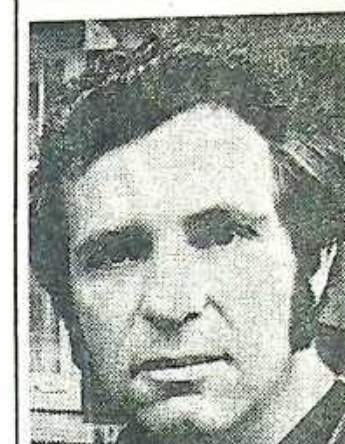
Don Luce kwam in 1958 naar Zuid-Vietnam. Hij was een „ag-ty“, afgestudeerde aan een landbouwhogeschool en als de meeste Amerikaanse agronomen „non-political“. Toen hij naar Vietnam trok voelde hij zich een deel van de actie „red de wereld voor de democratie“. In 1965 (toen de Amerikanen hun troepenmacht in Zuid-Vietnam massaal uitbreidden) kwam de kentering:

Wat mij politiek geëngageerd maakte was een combinatie van een stuk of wat gebeurtenissen. Ik werkte met zoete aardappelen. Op een dag waren ze ontbladerd. Ik was woedend, het was verschrikkelijk. Een ander geval was een superieur soort watermeloen dat we samen met de Vietnamese boeren aan het ontwikkelen waren op een eiland in de Mekongdelta. Het eiland werd ontbladerd. Toen ik, zoals dat reglementair was vastgelegd, om tienduizend dollar schadevergoeding voor de boeren vroeg, antwoordde de Amerikaanse adviseur: „Dat is dit hele verdomde land nog niet waard!“

Toen ons dorp een keer werd gebombardeerd door een Amerikaans vliegtuig was de enige verontschuldiging: „Het was een fout, het was niet de bedoeling jullie, maar een dorp 5 km verderop te bombarderen.“ Alsof dat voor de Vietnamezen iets uitmaakte. Uiteindelijk kwam ik tot de conclusie dat de enige manier waarop ik het Vietnamese volk nog kon helpen was te proberen de bombardementen, de vluchtelingenpolitiek en de gevangenispraktijk stop te zetten.

Had u contacten met het Bevrijdingsfront?

Veel studenten voelden zich aangetrokken tot de zg. „Derde macht“ en als ze dan na een of andere demonstratie in de gevangenis terecht kwamen dan groeide hun haat tegen het regime vaak zo dat ze na rhet

Don Luce is een tamelijk kleine, wat gedrongen man, een jaar of 35 oud, vriendelijke hondeogen. Hij spreekt volmaakt emotioneel, zacht en op een vlakke toon. Zijn verhaal heeft niets gedrevens, hij spreekt zonder een spoor van die heilige verontwaardiging die veel activisten kenmerkt. Zijn woorden hebben geen nadruk nodig, hij spreekt uit twaalf jaar Vietnam-ervaring. Hij kiest zijn woorden zorgvuldig, al moet hij ze al honderden keren hebben uitgesproken. Zijn relaxt ademt dezelfde

Bevrijdingsfront gingen. Ik ben als outsider van mening dat ik het niet ben die moet zeggen wat voor een regering het Vietnamese volk zou moeten hebben. Dat moet het Vietnamese volk zelf uitmaken. Ik maak er bezwaar tegen dat de VS de Vietnamezen niet toestaan te beslissen wat voor een regering ze willen hebben. Op grond van de weinige ervaring die ik heb op dat terrein kan ik zeggen dat de VRR het in haar gebied veel beter doet dan Saigon.

Hoe ziet u de toekomst van Zuid-Vietnam?

Ik denk dat het vechten door zal gaan. Elke Vietnamees weet dat als hij opneert tegen Saigon hij de gevangenis ingaat. Van politieke toenadering zal dus geen sprake kunnen zijn, de partijen blijven lijnrecht tegenover elkaar staan.

Ongeloof

David en Jane Barton zijn intussen binnengekomen. Ze hebben twee jaar in de noordelijke provincie Quang Ngai gewerkt in een ziekenhuis en ook een groot aantal gevangenen in hun cellen verzorgd. Ze zijn nog maar pas terug in de VS en hebben daar drie weken lang rondgereisd om over hun ervaringen te vertellen. Ook tijdens een hoorzitting van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden. Ongeloof en vaak schuldgevoel, dat waren de overheersende reacties van het Amerikaanse publiek:

sfeer van effectiviteit en precisie als heerst in een Apollo-cabine.

Don Luce was de Amerikaanse vrijwilliger die in 1970 twee Vietnameesbezoekende leden van het Amerikaanse Congres voor het eerst op de hoogte bracht van het bestaan van tijgerkooien in Zuid-vietnamese gevangenis, nauwe, in de grond verzonken betonnen hokken met bovenop een traliewerk.

Terwijl Luce rustig voortpraat over marteling, boeien, dood in Zuid-Vietnam is er ineens een eind gekomen aan de tergende ongreepbaarheid van het actiemateriaal: de papieren oproepen, getuigenissen, brieven, protesten van de afgelopen maanden en jaren. Het ongelofelijke is werkelijkheid geworden. Ze wist dat het waar was, maar nu weet je het zeker.

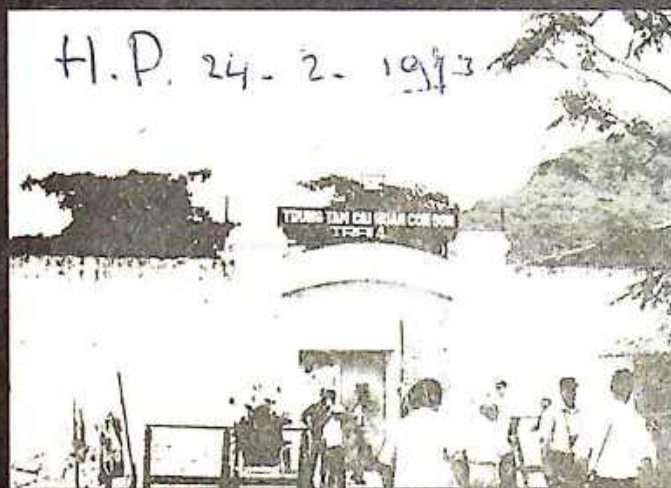
Gisteren is Don Luce samen met het Amerikaanse artsenechtpaar David en Jane Barton in Amsterdam aangekomen om op het Internationale Congres over politieke gevangenen in Zuid-Vietnam, dat vanavond in het RAI-congrescentrum begint, mededeling te doen over hun ervaringen.

De meeste Amerikanen weten niet wat er aan de hand is, ze worden niet op de hoogte gehouden omdat Vietnam niet meer „in“ is in de pers.

De mensen hebben hun buik vol van Vietnam: En daarbij komt: ze hebben zoveel negatief nieuws te verwerken. Watergate, Agnew, de energiecrisis, de vleesprijzen. Ze willen het ook niet geloven dat Amerika zo nauw betrokken is bij de martelingen in de gevangenis. Maar het bewijsmateriaal dat wij aandragen is overweldigend: de röntgenfoto's van gebroken ribben van mensen die door de bewakers onder hun borstkas werden gegrepen tijdens een ondervraging...

Don Luce: het probleem en de frustratie van dit ogenblik is dat de mensen ertoe neigen dit alles niet te geloven, net zoals in de Tweede wereldoorlog. De enkelingen die toen uit de concentratiekampen wisten te ontkomen en het gingen vertellen en hadden de grootste moeite het de mensen te laten geloven. Ze wilden het niet. Hetzelfde gebeurt nu in Vietnam. Je kan je nu eenmaal niet mensen voorstellen die andere mensen martelen, onder hun ribben pakken en ribben breken. Toch gebeurt het. En als de internationale gemeenschap samenwerkt en werkelijk in grote getale protesteert, dan heeft het resultaat. De internationale gemeenschap heeft de macht om de politieke gevangenen in Zuid-Vietnam vrij te krijgen.

Thieu's gevangenis-systeem is bij minstens tien miljoen mensen gehaat

Con Son-gevangenis, tijgerkooi: ongebluste kalk en vuil water

Als je de laatste redevoering van president Nixon nog eens rustig wilt overlezen, of als je graag juichende verhalen leest over hoe goed het Amerikaanse systeem van vrije ondernemingen werkt („de toestand is nu misschien nog een beetje somber, maar in de loop van dit jaar zullen de winsten flink gaan stijgen”), kortom als je wilt weten hoe goed het gaat in de Verenigde Staten van Noord-Amerika, dan moet je een abonnement nemen op het blad *US News & World Report*.

De hoofdredacteur doet het elke week in zijn commentaarrubriek nog eens dunnetjes over. De conclusie van zijn commentaar van 5 februari van dit jaar bijvoorbeeld: „Miljoenen mensen overal ter wereld, die begrijpen wat de oorlog in Vietnam betekent voor de zaak van de vrijheid, zullen zeggen: Goddank dat Amerika er is!”

Politie-apparaat

Als zo'n blad dan schrijft (in het nummer van 29 februari): „Men voorspelt, dat duizenden mensen gearresteerd zullen worden als de (Saigon)-regering begint op te treden om de invloed van Hanoi in het Zuiden te verminderen”, dan doet dat het ergste vrezende voor de bevolking van Zuid-Vietnam. Voor wat er werkelijk aan de hand is en voor wat er al een hele tijd gebeurt, moet je natuurlijk bij andere bronnen zijn. Het Franse dagblad „Le Monde” bijvoorbeeld, of bij uitgaven van de „Association Internationale des Juristes Démocrates” of bij de „Communauté Vietnamienne France” (een groep neutrale, anti-Thieu gezinde Vietnamezen in Parijs, onder wie veel katholieken.) Dan blijkt dat er al vele Zuidvietna-

mezen in de gevangenis zitten als gevolg van eerdere pogingen „de invloed van Hanoi in het Zuiden te verminderen.”

Alfred Hasler, secretaris van het Amerikaanse Quakergenootschap, schatte in 1970 dat er tenminste 200.000 politieke gevangenen waren in Zuid-Vietnam. Sindsdien zijn er vele duizenden bijgekomen en maar weinig losgelaten.

Ngo Cong Duc, vroeger lid van het Zuidvietnamese parlement, concludeert in *Le Monde* van 3 januari, dat 200.000 veel te laag geschat is. „Alleen al in april 1972 zijn er 1500 mensen (voor het merendeel katholieken) naar Poulo-Condor, een insulaire strafkolonie voor de Vietnamese kust, gestuurd.”

Als reëel wordt op het ogenblik aangenomen de schatting van het „Comité voor de hervorming van het gevangenisstelsel in Zuid-Vietnam”, dat in naar het buitenland gesmokkelde brieven schrijft: „Twee procent van de Zuidvietnamese bevolking zit op een of andere manier gevangen als politieke gevangene.” (Op een totale bevolking van ongeveer zeventien miljoen dus 340.000 mensen).

Om zoveel mogelijk mensen achter de tralies te zetten en te houden heb je een groot politie-apparaat nodig. Dat bestaat in Zuid-Vietnam uit een Vietnamees en een Amerikaans deel, maar wordt wel voor het grootste gedeelte door Amerika gefinancierd. Officieel zijn er in Zuid-Vietnam 122.000 politie-agenten. Zoveel komen er tenminste ten laste van de nationale begroting (15.966.573.000 piaster voor deze post in 1972; meer dan voor onderwijs werd uitgegeven.) Voor uitbreiding tot meer dan

300.000 man zorgen de directe Amerikaanse hulp (533.000.000 piaster) en de schijnbaar onuitputtelijke bronnen van de CIA.

Het Vietnamese deel van de politiemacht is onderverdeeld in: „gewone” agenten (in uniform en in burger), geheime agenten en militaire politie. Allen hebben grote bevoegdheden om arrestaties te verrichten. Zo mag de militaire politie ook „pacifistische intellectuelen” oppakken, die zich, volgens hen, „antimilitaristisch uitlaten”. De geheime politie die direct onder Thieu staat wordt onder meer gebruikt voor liquidatie van politieke tegenstanders—iets waarvoor zij op hun beurt vaak weer sluipmoordenaars huren uit de onderwereld van Saigon. Naast de Vietnamese is er de Amerikaanse politie, die meer op de achtergrond blijft. De „Centrale inlichtingendienst” werkt zo geheim, dat zelf niet precies bekend is vanuit welk gebouw zij opereert. Men vermoedt dat het ligt in de buurt van het militaire gerechtsgebouw en het marinehoofdkwartier in Saigon.

Hier worden de belangrijke politieke gevangenen naartoe gebracht om eendrachtig door Amerikanen en Zuidvietnamezen te worden verhoord.

Keurtroepen

De Amerikaanse „special forces” maken deel uit van het politie-apparaat. De beruchte „Groene baretten” zijn een onderdeel van deze afdeling van het Amerikaanse leger. Bij de politie-afdeling van deze keurtroepen nemen alleen Amerikanen de verhoren af, zo vertellen gevangenen. De terugtrekking van de Amerikaanse troepen na het bestand zal aan deze situ-

weinig veranderen. De ambassade en de consulaten in Zuid-Vietnam worden de laatste tijd sterk uitgebreid.

Het is een kleine moeite om leden van inlichtingendienst of „special forces” tot ambassade-personeel te verklaren en in Vietnam te laten.

In alle politiebureaus wordt gemarteld, dat is een standaard-procedure. „Không, dánh cho cõ”, zeggen de Vietnamezen, sla de onschuldigen totdat zij zichzelf beschuldigen”. Afgetuigd worden is nog het minste wat je kan overkomen.

Een veel intensiever en langduriger marteling is het verblijf in een van de duizend gevangnissen die overal in Zuid-Vietnam verspreid liggen. In de gevangenis Thu Duc bijvoorbeeld, zitten alleen vrouwen met kinderen (voorzover die jonger zijn dan negen jaar).

Con Son is een groep van veertien eilandjes in de Zuid-Chinese zee, tachtig kilometer uit de kust voor de Mekong Delta en ongeveer 220 kilometer van Saigon. Het was in de Franse tijd al een gevangenkamp en heette toen Poulo Condor. Hier zijn de beruchte „tjgerkooien”, kuilen van 1,50 meter breed, drie meter diep en 2,70 meter lang, afgedekt met een ijzeren rooster. In iedere kuil zitten drie tot vijf gevangenen. Bewakers gooien regelmatig ongebluste kalk of vuil water naar beneden, en ook het voedsel (of wat daar voor door moet gaan) wordt zomaar naar beneden gemikt.

Verlamming

Er zijn op het ogenblik zestig „tjgerkooien” naast de gewone cellen en met geld uit de Amerikaanse economische en militaire hulp worden er nog eens zestig bijgebouwd. („Project S 623/70”, uitgevoerd door de Amerikaanse firma RMK-BRJ in Saigon). In de gevangenis van Phu Quoc heeft iedere gevangene niet meer dan één vierkante meter tot zijn beschikking. Zij krijgen iedere dag twee ondermaatse maaltijden bestaande uit beschimmelde rijst en verrotte groente en vis. Zij hebben recht op één liter water om te drinken en zich te wassen per dag; vaak krijgen zij dit niet eens en wordt ook het beetje eten achtergehouden.

Als een gevangene ziek is, krijgt hij (of zij want de helft bestaat uit vrouwen) geen enkele hulp. Integendeel, vaak worden zij beschuldigd van simulatie, wat een extra reden is voor mishandeling.

In Phu Quoc is ook een ander soort „tjgerkooi” bedacht: hokjes van prikkeldraad in de open lucht. Deze zijn zo uitgemeten, dat een gevangene noch rechtop kan staan noch kan liggen. Er zijn grotere uitvoeringen; in een kooi van vier vierkante meter zitten soms twintig gevangenen, dicht op een gepakt om niet door het prikkeldraad gewond te raken.

Deze methode put de gevangenen snel uit en veroorzaakt verlamming. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat de begraafplaats van de gevangenis zich blijft uitbreiden.

In de gevangenis van Chi Hoa wordt een geperfectioneerd systeem van „gevangenen bewaken gevangenen” toegepast. De politieke gevangenen worden bewaakt door gewone gevangenen, die door de directie worden aangesteld tot zaalwachter, afde-

lingshoofd en dergelijke.

Deze uit de onderwereld van de grote steden afkomstige lieden zetten in de gevangenis hun praktijken gewoon voort, daarbij ijverig geholpen door de echte bewakers. Het is heel gewoon, dat een politieke gevangene wordt afgerost door zijn mede-celbewoners. Ook afpersing komt voor, evenals handel in verdovende middelen.

Zaalwachter Tran Van Nam, bijvoorbeeld, kan zijn gezin per maand minstens dertig duizend piaster sturen. Ter vergelijking: een leraar aan een middelbare school, getrouwd en met vier kinderen verdient ongeveer 20.000 piaster per maand.

Onder de gevangenen die zo behandeld worden zijn pure politieke gevangenen, overtuigde tegenstanders van Thieu. De meesten zijn echter onschuldigen, die er geen idee van hebben waarom zij gevangen zitten.

Een bewaker in Con Son schreef in juni 1972: „Ik passeerde vandaag een gevangenkamp, van collega's van mij. Tot mijn grote verbazing hadden zij alleen vrouwen, oude mannen en een vijftigtal kinderen onder de negen jaar onder hun hoede. De gevangenen wisten niet waarom zij daar zaten. Volgens hun verhalen waren zij naar het gemeentehuis van hun dorp geroepen. Men had ze verteld, dat ze voor de oorlog moesten vluchten en ze toen naar Con Son gebracht. Zij weten nog steeds niet waarom ze hier zitten.”

Volgens de Zuidvietnamese grondwet heeft „iedere burger zijn basisrechten” (artikel 2). „De wet beschermt het leven, de vrijheid, de eigendommen en de goede naam van iedere burger” (artikel 6). Toch kan iedereen gearresteerd worden, die er door politiepionnen van wordt beschuldigd een neutralist of een communist te zijn, of die toevallig de woede heeft opgewekt van een politieagent.

Artikel 7 van de grondwet: „Niemand kan zonder een wettig arrestatiebevel in hechtenis worden genomen. Binnen de wettelijk gestelde tijdslimiet moeten de verdachte en zijn naaste familieleden op de hoogte gesteld worden van de aanklacht... Bekenntnissen verkregen door martelingen... zijn geen geldig bewijsmateriaal en er kunnen geen vonnissen op worden gebaseerd.”

Voorbeelden

Wat komt daar in de praktijk van terecht? Mensen worden maanden, soms jaren in voorarrest gehouden. Er is niet genoeg bewijsmateriaal om een proces tegen ze te beginnen, maar toch worden ze vastgehouden.

Neem de zestien leden van het bestuur van de Katholieke werkende jongerenorganisatie. Zij werden vorig voorjaar in Saigon gearresteerd en zitten nog steeds in voorarrest. Hun dossiers gaan heen en weer tussen het politiebureau waar zij zitten en het ministerie van justitie. Een aanklacht is er nog steeds niet.

Als een zaak wordt afgewezen, of iemand wordt vrijgesproken betekent dat niet, dat men vrij komt. Als iemand als politiek gevaarlijk wordt beschouwd, kan hij (of zij) langer worden vastgehouden. De gevangenisautoriteiten nemen in dit soort zaken de beslissingen.

De „Communauté Vietnamienne France” geeft in de brochure „Un cri d'alarme” hiervan twee voorbeelden.

Nguyèn Dinh Tao, boeddhistisch student aan de universiteit Van Hai werd in januari 1968 gearresteerd. Hij werd vrijgesproken, maar werd vastgehouden in Con Son. Er is daarna niets meer van hem vernomen.

Mevrouw Huynh Thi Minh Nguyêt werd in 1969 gearresteerd, vrijgesproken, maar zij wordt nog altijd vastgehouden in de gevangenis van Tân Hiêp.

De vraag is nu of al deze mensen na de ondertekening van het bestandsakkoord onder de categorie politieke gevangenen vallen en dus volgens deze akkoorden vrijgelaten moeten worden. Volgens Thieu zijn het allemaal gewone misdadigers, die in ieder beschaafd land opgesloten worden. Het staat echter wel vast, dat het grootste deel van de gevangenen opgesloten zit, omdat ze „neutralist” of „potentieel communist” zijn.

Haat

Amnesty International heeft de strijdende partijen in Indo-China opgeroepen de burgergevangenen gelijk te stellen aan krijgsgevangenen en hen op dezelfde manier te behandelen en vrij te laten. Er ligt hiervoor een protocol klaar om getekend te worden. Thieu schijnt echter andere plannen te hebben, gezien de manier waarop hij zijn krijgsgevangenen al behandelt. Volgens berichten uit Saigon zouden er omstreeks twintigduizend vroegere leden van de „Vietcong” gevraagd hebben om als overloper te mogen worden beschouwd en niet meer terug te hoeven naar gebieden onder bestuur van de Voorlopige Revolutionaire Regering. (Voor overlopers is er een speciale regeling, het Chieu Hoi (open armen) programma waar de „arme misleide” geld, kleren en een heropvoeding krijgt van de Saigon-regering).

Le Monde van 9 februari geeft iets meer duidelijkheid over deze zaak. Er zijn geen namen bekendgemaakt van deze gevangenen en de aankondiging kwam twee weken nadat de hele zaak zich had afgespeeld, dus voordat de commissies die de vrijlating van gevangenen moeten begeleiden aan het werk waren.

Een aantal gevangenen wordt op deze manier afgevoerd van de lijst van krijgsgevangenen die onder de bescherming van de wapenstilstandsakkoorden vallen. Daardoor is Saigon verlost van de moeilijkheden die zouden kunnen ontstaan als uit was gekomen wat er in werkelijkheid met deze krijgsgevangenen is gebeurd.

De gevolgen van de politiek van de regering Thieu zullen nog lang merkbaar zijn. Rechter Tran Thuc Linh schreef enige tijd geleden in het blad van de Katholieke vredesbeweging in Saigon: „Hoewel er geen precieze cijfers beschikbaar zijn, verdwijnen er toch zeker drie- tot vierduizend mensen per maand in de gevangenis. In de laatste twintig jaar hebben dus ongeveer één miljoen mensen het gevangenis-regime meegemaakt. Iedere gevangene heeft natuurlijk vrouw, kinderen, ouders en familieleden — gemiddeld tien. Wij kunnen zeggen dat dit gevangenisstelsel gehaat wordt door minstens tien miljoen mensen.”

De 300.000 politieke gevangenen van President Thieu

Martelingen en massamoord in Zuid-Vietnam

Onder de kop 'President Thieu vermoordt de vredesakkoorden' schreef Dr. Wil Verwey — van het polemologisch instituut van de Rijksuniversiteit van Groningen — vorige week over de onmenselijke toestanden in Zuid-Vietnam op het ogenblik. Kort samengevat bracht hij de volgende feiten ter sprake:

1. President Thieu heeft gedurende de laatste maanden voor het vredesakkoord de politieterrorisme zeer versterkt. 2. Hij heeft de politie opdracht gegeven elke 'communist' of communistische sympathisant ter plaatse dood te schieten, terwijl zijn officiële definitie van 'communist' luidt: ieder die tegen Thieu is. 'Toepassing van het recht der cowboys', noemt hij dit zelf ook. 3. Vlak voor het

tekenen der akkoorden heeft hij o.m. tien nieuwe dekretten uitgevaardigd, die ten doel hebben elke vorm van politieke oppositie de kop in te drukken. 4. In strijd met de akkoorden zijn deze wetten en besluiten onverminderd van kracht gebleven. 5. Thieu weigert het begrip 'politieke gevangene' te erkennen. Deze worden beschouwd als gewone misdadigers, en zitten dan ook samen met strafrechtelijk vervolgd in cellen. 6. Hij heeft het politie-apparaat sinds oktober vorig jaar vergroot tot officieel 200.000 man. Met Amerikaanse financiële steun, zijn het er in werkelijkheid waarschijnlijk 300.000. 7. Berekeningen op basis van door Saigon-ambtenaren opgegeven cijfers geven aan dat er, naast 6 miljoen

vluchtelingen in concentratie-kampen ('vluchtelingenkampen') en 35.000 officiële krijgsgevangenen, waarschijnlijk rond 300.000 politieke gevangenen opgesloten zitten in ong. duizend gevangenissen, waarvan de belangrijkste zijn die van Chi Hoa (centrale gevangenis van Saigon), Phu Quoc, Thu Duc, Tan Hiep en Con Son (op het beruchte eiland Poulo Condore). De politieke gevangenen komen uit alle sociale, religieuze en politieke geleidingen van Zuid-Vietnam, en variëren in leeftijd van enkele seconden tot over de tachtig jaar. In bijgaand artikel gaat Dr. Verwey nader in op de gruwelijkste aspecten van Thieu's acties: het opsporingsapparaat, en de verhoormethoden.

Wil Verwey

Het politie-apparaat dat elke vorm van democratische vrijheid in Zuid-Vietnam in de loop der jaren op straffe van arrestatie onmogelijk heeft gemaakt, bestaat uit een combinatie van meer dan een dozijn verschillende diensten, waarvan elk een volstrekt willekeurige bevoegdheid heeft om arrestaties te verrichten. De combinatie van militaire en civiele politie-diensten weerspiegelt de planning van Nixon's top-adviseur voor anti-guerrilla-aangelegenheden, de Engelsman Robert Thompson (die tijdens de opstand in Malakka furore maakte). Opzet en activiteiten zijn tevens in overeenstemming met de doeleinden van de Amerikaanse Agency for International Development, om welke reden het apparaat wordt geleid door Amerikaanse adviseurs en voor een groot deel betaald door de CIA.

Zonder in al te veel details te treden, is het misschien illustratief iets over enkele van de belangrijkste afdelingen te vertellen.

1) Om te beginnen is er de 'Nationale Politie', de grootste civiele afdeling, welks employeés in aantal toenamen van 16.000 man in 1963 tot 120.000 man aan het eind van 1972. Vertegenwoordigers van deze geleiding bevinden zich in elk district van Zuid-Vietnam. Het hoofdkwartier bevindt zich in Saigon, waar nog 9 andere bureaus gevestigd zijn. Beide categorieën van de Nationale Politie, de geuniformeerde en de

civiel geklede agenten, hebben in talrijke gevallen misbruik gemaakt van hun discretionair recht om te arresteren door goede burgers in detentie te houden tot een, meestal zeer hoog, losgeld door familieleden is voldaan.

2) De 'Aktieve-Dienst-Politie', die orders kan ontvangen van Thieu, de CIA, de chef-staf van het Saigon-leger en de Amerikaanse Special Forces, heeft meer dan 20 provinciale bureaus en acht in Saigon, welke onder leiding staan van Nguyen Ngoc Trac.

3) De 'Militaire Inlichtingendienst' en de 'Militaire Politie' kunnen, behalve militairen, elke burger arresteren.

4) De 'geheime politie', het troetelkind van Thieu persoonlijk, verricht overal arrestaties, en onderhoudt uitstekende betrekkingen met de onderwereld in de grote steden, die geen werkloze beroepsmodaars kent. De enige maal dat deze 'entente cordiale' de wereldpers haalde, was toen de Afgevaardigde Tran Van op straat in Saigon werd doodgeschoten in 1967.

5) Dan zijn er nog de 'Speciale Politie', de 'Orde-Politie' (dit tot taak heeft elke openbare anti-Thieu-manifestatie uiteen te schieten), en de 'Veld-Politie' (die als para-militaire organisatie aan het 'Pacifcatie-programma' meewerkt, geheel betaald door het Pentagon).

6) In eng verband met deze Zuidvietnamese organisaties werken de Amerikanen samen via speciale afdelingen van de CIA en de 'Special Forces'. De CIA bijv. coördineert het werk van de 'Centrale Inlichtingendienst', de 'Aktieve-Dienst-Politie', het 'Bureau voor Militaire Veiligheid', en de 'Militaire Inlichtingendienst'.

Dit enorme netwerk van politie- en militaire veiligheidsambtenaren van Saigon en de Verenigde Staten heeft het bijv. mogelijk gemaakt dat niet minder dan 40.000 mensen werden gearresteerd binnen twee weken, zoals Thieu's top-adviseur Hoang Duc Nha op 9 november j.l. trots bekend maakte.

Arrestaties

Voorzover de arrestaties niet strikt willekeurig zijn in die zin dat zij ofwel ten doel hebben bepaalde gezinnen, families, groepen, of dorpsgemeenschappen angst aan te jagen, ofwel omdat zij gericht zijn op het afpersen van losgeld, wil dit niet zeggen dat de werkelijk 'politieke' arrestaties van minder willekeur zouden getuigen. Recente rapporten afkomstig van Zuidvietnamese juristen tonen aan dat Thieu's dekretten tegenwoordig gebruikt worden om zelfs al diegenen te arresteren die beschouwd worden als 'vagelijk verdacht van het koesteren van anti-regeringsgevoelens'.

In een brochure getiteld 'A Cry of Alarm', uitgegeven door het 'Zuidvietnaams Comité tot hervorming van het strafrechtstelsel in Zuid-Vietnam' (welks leden hetzij al in de kerker zitten of ondergedoken zijn), worden enkele aspecten van dit strafrechtstelsel in het vrije en democratische Zuid-Vietnam beschreven, met talloze voorbeelden van mensen die er het slachtoffer van zijn geworden. Ten eerste kunnen de hierboven beschreven politie-diensten elk persoon zonder aanklacht arresteren en, zoals gezegd, voor 180 dagen tot twee jaar achter slot en grendel zetten, waarvoor 'vage verdinking' van enige anti-Thieu-gevoelens voldoende is, waarvoor op zijn beurt een

Marteling door zweepslagen op de voetzolen. Tekening gemaakt door een voormalige gevangene in Con Son. Onder: Luce, Hawkins en Anderson kijken naar op de gevangenen in de tiggerkooien van Con Son.

Foto: Tom Harkin

allen tegelijk liggen; in volledig donker, geen ventilatie.

'Water!' roept een gevangene. 'We hebben honger, we worden gemarteld en geslagen als we om eten vragen,' zegt een ander.

'Ik zit hier alleen omdat ik over de vrede sprak,' zegt een boedhistische monnik. Een ander toont zijn hand waar de vingers zijn afgesneden.

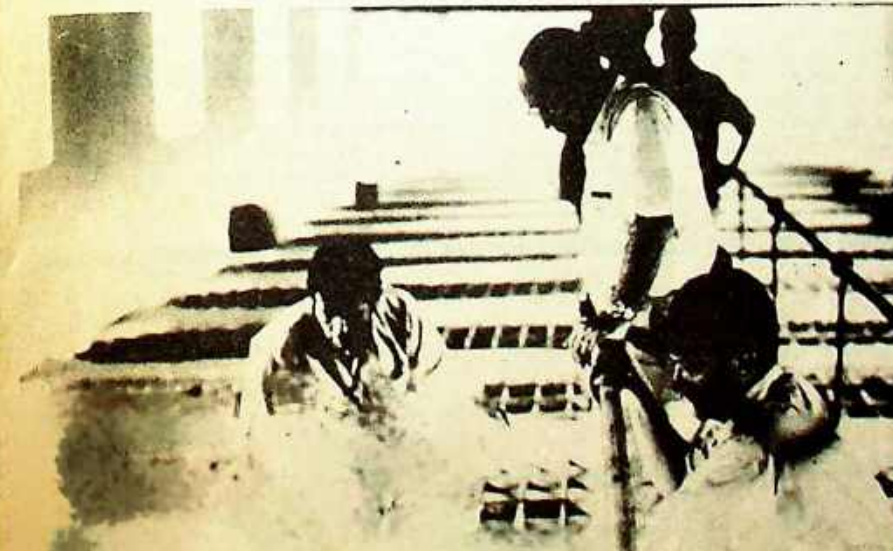
Boven elke kooi hangt een emmer met kalk. De Amerikanen willen weten waar die toe dienen. 'Om de muren mooi schoon te houden' antwoordt Kolonel Ve. 'Nee, nee!' schreeuwen de gevangenen, die gooien ze over ons heen wanneer we om voedsel vragen!' De vloeren zijn inderdaad bedekt met kalk, de huid van velen vertoont brandsporen. 'U moet ook de andere tiggerkooien zien waar vrouwen zitten!' roepen sommigen, 'we horen ze elke nacht schreeuwen.'

Een document dat in 1972 door een bewaker van Con Son aan een Salgonese priester werd gezonden, bevestigt dat er op 7 mei van het vorig jaar 1500 vrouwen, kinderen en ouden van dagen naar de tiggerkooien van Con Son werden getransporteerd.

Debris en Menras hebben herhaaldelijk groepen gevangenen uit de tiggerkooien zien terugkeren naar de gevangenis van Chi Hoa. Hun aankomst beschrijven zij als volgt: 'toen zagen we voor het eerst die honderd gevangenen die terugkeerden uit de tiggerkooien. En in welke staat! Ze moesten kruipen, omdat ze niet meer konden lopen; hun knieën waren gebroken. Ze sleepten zich voort met eigenge maakte stokken. Ze moesten hun ogen sluiten omdat ze volkomen verblind waren na zoveel jaren van duisternis. Ze waren getekend, uitgemergeld. Niemand zegt iets. Zelfs de bewakers zijn perplex. Een van onze gevangenen gooit een pakje suiker naar ze toe. De bewakers laten hem begaan. Anderen gooien sinaasappels, fruit of wat ze maar bij zich hadden. Er was zelfs een Amerikaanse GI, die niets bij zich had. Hij ontkleedde zich en gooide al zijn kleren naar de gevangenen van Poulo Condore...'

Executies

Nu Thieu door de Parijse vredesakkoorden verplicht is de politieke gevangenen

bij voorbaat schrap

ton aankomen voor een onderhand met Rogers, dat volgens Kissinger bedoelde 'de Sovjet-Unie uit het Midden-Oosten London, en het was logisch te veronderstellen dat ook hij over Amerikaanse bedoelingen wilde spreken. Telkens blijkt ook tot arbitrage zou maken. In juli 1972 en ook later bij de herhaalde zilveringen — welke een rol de Islamitische scheepvaart, en zelfs voor- van Israëlische scheepvaart, maar binnen de erkenning van Israël, maar binnen de grenzen van vóór 1967, Minister Dajan wil het kanaal wel heropend zien, maar er geen enkele prijs voor betalen, en zeker niet de Sinaï ontvangen. Er wordt veel olie gewonnen, tal van waardevolle deltskroten zijn er ontdekt, en strategisch. Is het gebied van grote betekenis.

Maar hoe kan Nixon bemiddelen als Israël geen concessies wenst te doen? Op I maar zal hij *Golda Meir* ontvangen. Zij heeft nooit officieel de volledige aanpak van de bezette gebieden verlangd, wel van een deel daarvan. *Zij wil echter rechtstreeks onderhandelen met Syrië, Jordanië en Egypte, zonder voorwaarden (dus: niet in Egypte, zonder voorwaarden (dus: zonder Arabische eisen) vooraf. Als dan de machtsoverhoudingen beslissen krijgen in Washington president Nixon, Jordanië staat sinds 1966 onder Amerikaanse bescherming, en het ontving sindsdien een miljard dollar. Hoofdoorwaarde daarvoor is beschrijving van de revolutie, o.a. vertegenwoordigd door de ontkennende schrap. Komt het tot raadsplegingen, zoals Palestijnen. En toen in september 1970 voorheen over het plan-Rogers, dan kan aan gewelddadige conflicten.*

Sedert 1967 draait men in het Midden-Oosten rond in hetzelfde kringetje. En sindsdien is het ook duidelijk dat de verhandelingen Palestijnen als volk worden opgevoerd. Het is niet onwaarschijnlijk dat sommige van hen een aanslag op Hoesein en een staatsgreep hebben beramen: een wanhoopsoeda! Zeils Inden verwerpen levert dat de Palestijnen niets op. Maar de wereld schijnt te hebben afgelerd zich nog om deze tragedie te be-

et volgens plan

Westen te doen: ongeveer 28,5 milj. ton. Als voornaamste oorzaak voor de tegenvalende opbrengst werden de slechte weersomstandigheden genoemd: een

Hafes Ismail, op zijn beurt in Washington adviseur van president Sadat van Egypte. Deze week nu, vrijdag, meest de speciale *echter zelfs niet wenst toe te staan.*

ke formele concessie genaamt Dajan hem voortwaarden voor een vredesregeling, wel- vormt. *Hoesein zoekt alleen 'eervolle' heltemaal geen front tegen Israël meer* Egypte en... Jordanië, welke laatste land ingeslud voor de drie fronten, in Syrië, Kalro een gemeenschappelijk commando

Intussen onderhouden Hoesein nog zoveel mogelijk betrekkingen met andere Arabi-

leiding van de VS verbaast niet. In tussen onderhouden Hoesein nog zoveel mogelijk betrekkingen met andere Arabi-

Welke verschijnselen heeft men kunnen registreren van Arabische bereidheid, maar zal hij *Golda Meir* ontvangen. Zij heeft nooit officieel de volledige aanpak van de bezette gebieden verlangd, wel van een deel daarvan. *Zij wil echter rechtstreeks onderhandelen met Syrië, Jordanië en Egypte, zonder voorwaarden (dus: niet in Egypte, zonder voorwaarden (dus: zonder Arabische eisen) vooraf. Als dan de machtsoverhoudingen beslissen krijgen in Washington president Nixon, Jordanië staat sinds 1966 onder Amerikaanse bescherming, en het ontving sindsdien een miljard dollar. Hoofdoorwaarde daarvoor is beschrijving van de revolutie, o.a. vertegenwoordigd door de ontkennende schrap. Komt het tot raadsplegingen, zoals Palestijnen. En toen in september 1970 voorheen over het plan-Rogers, dan kan aan gewelddadige conflicten.*

ten tweede, als er een aanklacht komt en de gevangene's 'schuld' kan niet worden aangetoond, kan hij desondanks als een 'potentieel gevaarlijk persoon' worden opgesloten voor 'enige periode'. Ten derde, als men er ooit uitkomt, wordt men verplicht zich op gezette tijden bij de politie te melden, en dermate geschaud, dat velen niet anders konden, zoals het Comité zegt, dan te vluchten naar 'de maquis' (de Viet Cong) en gewapenderhand de strijd voort te zetten. Ten vierde wordt dit de meesten echter onmogelijk gemaakt, daar het een gulden regel is dat dan onmiddellijk drie van zijn familieleden worden opgesloten. Een illustratief cijfer betreffende het aantal werkelijke aanklachten is, dat rechter Tran Thuc Linh uit Saigon officiële stukken heeft onthuld waaruit blijkt, dat zelfs van een totaal van 37.871 opgesloten in bepaalde 'heropvoedingskampen' (waar men normaliter Thieu's notoire opposanten zou verwachten) slechts 17 pct. van de burgers en 15 pct. der militairen daar op grond van een aanklacht worden vastgehouden.

Barbaarse praktijken

Een ieder die gearresteerd wordt moet rekening houden met ondervragingen, die gepaard gaan met de meest barbaarse martelingen. Er is overvloedig bewijsmateriaal gepubliceerd waaruit blijkt dat marteling tijdens de verhoren, zowel door de Amerikanen als door de Zuid-Vietnamezen, een volstrekt normale praktijk is; zo normaal, dat tallozen, die bij vergissing waren gearresteerd, niet meer op vrije voeten gesteld konden worden — omdat ze dood zijn.

Het doel van de martelingen is enerzijds om de ondervraagde een persoonlijke bekenntenis af te dwingen, of hem te dwingen de namen van andere arrestanten in spe aan te geven, en anderzijds een geliefkoosd tijdverdrijf van beruchte beulen zoals Duong Van Chau, directeur van Saigon's ondervragingscentrum, en Cu Lu Nhi, een beul in de Chi Hoa-gevangenis van Saigon.

Telkens weer wordt men in brieven van en documenten over ex-gevangenen, in uit gevangnissen gesmokkelde brieven, en via ooggetuigenverklaringen (waaronder Amerikanen zelf) geconfronteerd met praktijken zoals: slaan met stokken, schoppen in de maag, slaan met de zweep op de voetzolen, messleken, uitdrukken van brandende sigaretten op borsten en geslachtsdelen, steken van bamboe-naalden onder de nagels, uitrukken van nagels en tanden, steken van stokken in de vagina, laten drinken van zeeppwater, ophangen aan armen of benen, hoofd onder water drukken tot de gevangene bijna stikt en andere details die ik u maar bespaar.

Uit de honderden met name te noemen gevallen, waarover in een aantal publikaties, uitgegeven in de Verenigde Staten, Zweden, en Frankrijk wordt bericht, noem ik het voorbeeld van een brief, ontvangen in de zomer van het vorig jaar van een aantal Saigonese studenten en scholieren (deze brief werd gepubliceerd door de Katholieke Beweging voor Vrede in Saigon):

☆ het meisje Nguyen thi Yen, penningmeesteresse van de Algemene Bond van Saigonese studenten, gearresteerd op 8 juni 1972, geslagen tot bewusteloosheid, gedwongen naakt voor tien politie-agenten te staan die allen hun cigarettten op haar tepels uitdrukten.

☆ de student Trinh dinh Ban, voorzitter van de federatie van Zuidvietnamese studenten, op het gezicht geslagen tot het geheel gezwollen was, de ogen beschadigd met als gevolg blindheid, aangetroffen met naalden door alle vingertoppen.

☆ de studente Vo thi Bach Tuyet, vice-presidente van het 'Comité voor het recht op leven' (afgekort), weken lang geslagen, aan de voeten aan het plafond gehangen, later in een cel opgesloten waarin muizen werden losgelaten, en die onder water werd gezet.

☆ de student Nguyen Van Nam, vice-president van voornoemde organisatie, geëlectrocuteerd, en de vingers dermate omgedraaid dat zijn handen voor altijd verlamd zullen blijven.

☆ de studente Nguyen thi Hue, presidente van de Associatie van boedhistische studenten van Saigon, gestoken met injectienaalden gedurende dagen achtereen.

☆ de student Huynh Tan Mam, voorzitter van de nationale associatie van Zuidvietnamese studenten, gearresteerd op 5 januari 1972, gemarteld op verscheidene van bovengenoemde wijzen.

Een enkel ander voorbeeld wordt beschreven door de Amerikaanse artse Grace Kleinbach, die een jonge vrouw onderzocht die juist van een ondervragingscentrum aan de rand van Saigon kwam (brief van augustus 1969): *— Ik nam haar mee naar een privé onderzoeks-kamer, en vond een groot aantal sneden en buien op haar hoofd, gezicht, lichaam, en in de mond. Ze had een groot aantal breuken in de beentjes van de hand, het resultaat van het feit dat ze haar handen moest uitsteken, handpalm naar beneden, en erop werd geslagen met een zware stok. Er waren verscheidene littekens op haar rug die het gevolg waren, naar zij zei, van het toedienen van elektrische schokken. Ik had de wacht van te voren gevraagd om het vertrek te verlaten met het doel mij van de oprechtheid van haar antwoorden te kunnen verzekeren, en ik zond ook mijn tolk weg, zodat ik met haar alleen was. Van deze gelegenheid maakte ik gebruik om met haar over nadere details te praten. Toen ik haar vroeg of de meeste gevangenen op deze manier behandeld werden, knikte ze bevestigend, haar ogen vol tranen. Ze vertelde dat ze op straat in Saigon liep, toen ze werd aangehouden. De officier nam haar mee, hoewel haar papieren volkomen in orde waren. Ze maakte zich grote zorgen over haar man en kinderen, die ze niet eens had mogen waarschuwen waar ze was, hoewel ze op korte afstand van de gevangenis woonden...'*

Con Son

Een van degenen die de meeste gevangnissen heeft bezocht, is de Amerikaan die op dit moment in Los Angeles terecht staat, samen met Dan Ellsberg, in het 'Pentagon Papers-process'. Zijn naam is Anthony Russo, hij bezocht gevangnissen in 23 provincies, tussen februari 1965 en januari 1968, als ingenieur van de Rand Corporation (in menig opzicht de evenknie van de beruchte CIA). Ontzet over wat hij in de loop der jaren te zien heeft gekregen, en het als zijn plicht beschouwend deze Amerikaanse regering

voor de gehele wereld als misdadig aan te klagen, getuigde hij voor het Congress over de toestand in de gevangnissen o.a.: *'de omstandigheden waren afsgrijpselijk. Ik kan me echt niet voorstellen hoe ze nog verschrikkelijker hadden kunnen zijn.'*

Er zou op dit punt veel aan de kaak te stellen zijn, zoals de toestand in de strafgevangenis van Thu Duc, waar vrouwen, kinderen en zuigelingen opgesloten zitten (inderdaad: allen als politieke delinquenten), waar de hygiënische omstandigheden ten hemel schreldend zijn, en waar men de gevangenen langzaam laat verhongeren. Ik zou ook in kunnen gaan op rapporten over de gevangenis van Phu Quoc, waar een der martelmethoden is de regelmatig onthouding van voedsel en water, waarvan toch al niet genoeg verstrekt wordt, waar zieken geen medicamenten mogen ontvangen, waar de cellen nooit worden schoongemaakt, en de insecten welig tieren op de excrementen, die bij gebrek aan een toilet in een hoek liggen.

Ik volsta met een beschrijving van een der tijgerkool-gevangnissen, Con Son, omdat hierover recentelijk zeer uitvoerige en absoluut betrouwbare rapporten zijn uitgebracht: vanuit de gevangenis van Chi Hoa door twee jonge Franse leraren, Jean-Pierre Debris en André Menras, die daar twee-en-een-half jaar vertoefden omdat ze in Saigon pamfletten met een oproep tot vrede hadden uitgedeeld en de vlag van het NLF voor het Parlement ontvouwd; vanuit Con Son door de Amerikanen Don Luce en Holmes Brown, waarvan Luce de tijgerkoolen van Con Son mede ontdekte.

De gevangenis Con Son, op het voormalige Franse strafelland Poulo Condor, gelegen op 140 mijl ten Z.O. van Saigon, werd consistent door Amerikaanse officials beschreven op een manier zoals Frank E. Walton, directeur van het US Public Safety Program in Vietnam, dat in 1970 deed: *'dit oord zou je kunnen vergelijken met een padvindskamp.'*

De vele geruchten evenwel over de meest barbaarse toestanden op het eiland en het bestaan van 'tijgerkoolen', waarover ex-gevangenen hadden bericht, brachten een groep Amerikanen, Congressman A. Hawkins, Congressman W. Anderson, Congressional Aide Th. Harkin, en D. Luce, ertoe alles in het werk te stellen Poulo Condor te bezoeken. Ondanks de herhaalde afwijzingen dat 'there are no tiger cages', beschikten zij over voldoende richtlijnen om te weten achter welk poortje en via welk paadje zij de tijgerkoolen konden vinden — informatie die het Internationale Rode Ruis er evenwel nooit toe gebracht heeft ze óók te vinden (zie artikel vorige week).

Het mag een wonder heten, dat de Amerikaanse adviseurs en de toenmalige directeur van Con Son, Kolonel Nguyen Van Ve (die in het artikel van vorige week abusievelijk de rang van Generaal werd toegemeten; W.V.) tenslotte hun verbeterden pogingen lieten varen, en de Amerikanen oog in oog kwamen met de onmenswaardige hoopjes ellende, die zittenden samengehokt in de tijgerkoolen: *60-70 koolen per gebouw; muren rondom, slechts aan de bovenkant een traliehek; drie tot vijf gevangenen per cel, in zo'n kleine ruimte dat ze niet kunnen staan of*

berijd op een massamoord in de Vietnamese gevangnissen. Toen de geruchten omtrent een aanstaande regeling begonnen te circuleren, begon het aantal executies stelselmatig toe te nemen. De pers hoorde van deze ontwikkeling toen op 11 november 1972 de wachten vanuit jeeps met machinegeweren het vuur op de gevangenen van Phu Quoc openden. Kolonel Nguyen Van Ve, bijgenaamd 'de vader van de tijgerkoolen', is inmiddels in de Chi Hoa-gevangenis gearriveerd met de speciale opdracht de belangrijke politieke tegenstanders van Thieu te liquidieren. Hij is zijn werk op 15 november 1972 begonnen.

Terwijl er, naar door Amerikaanse adviseurs wordt verklaard, geen geld voor medicijnen is, worden nog steeds nieuwe contracten voor verbeterde (nog kleinere, met prikkeldraad beklede) tijgerkoolen gesloten. Thieu zou reeds 'duizenden' civillisten en 10.600 krijgsgevangenen op vrije voeten hebben gesteld, zonder enige controle of het verstreken van enige gegevens — overbodig te zeggen dat niemand ze ooit heeft gezien. Voorts worden er bij duizenden valse aanklachten verzonden, om politieke gevangenen te kunnen vasthouden als 'moordenaars', 'dieven' en wat dies meer zij. Velen worden in vrijheid gesteld om de volgende dag weer te worden opgepakt, waarna men geen gegevens meer over hen bijhoudt. Anderen worden van gevangenis verplaatst, terwijl hun gegevens onvindbaar worden zodat niemand meer kan achterhalen wat er van hen is geworden.

Debris en Menras hebben ervaren dat vele cellen met mijnen zijn omgeven, om te verhinderen dat er nog iemand in of uit kan — behalve de cipiers die de ligplaats der mijnen kennen. De executies nemen van dag tot dag toe. Een afsgrijpselijke massamoord onder Thieu's politieke tegenstanders is reeds begonnen, met medeweten en met medewerking van de Amerikaanse regering.

De bronnen voor bovenstaand artikel en voor wat vbgkqetaoincmfwypetaoincmf voor dat van vorige week zijn:

- 1) Verslagen van Zweedse en Franse juridische onderzoekscommissies en Amnesty International (Londen), die zowel onderzoeksteams hebben uitgezonden, als in permanent contact staan met Zuidvietnamese juristen.
- 2) Rapporten uit Zuid-Vietnam, uitgebracht door o.a. de 'Commissie tot hervorming van het strafrechtstelsel in Zuid-Vietnam', studenten-organisaties, en de 'Jeunesse des Ouvriers Catholiques'.
- 3) Uit de gevangnissen gesmokkelde verklaringen van gevangenen, in de regel doorgestuurd door priesters of boedhistische hulp-organisaties.
- 4) Verklaringen van ex-gevangenen, die getuigden voor juristen-commissies te Kopenhagen, Parijs en Brussel (Vietnamezen en Fransen).
- 5) Officiële documenten uit Zuid-Vietnam (doorgestuurd door een Saigon-rechter) en documenten van het Pentagon en de Rand-corporation.
- 6) Ooggetuigenverslagen van Amerikanen, w.o. Grace Kleinbach, Russe, Luce, Harkin en de Congress-leden Hawkins en Anderson.
- 7) Gegevens mij verstrekt door Amerikaanse experts, zoals de advocaat Peter Weiss, en Senator Ernest Gruening.

Een van de „tjgerkooien“ van Con Son.

New York Times dienst

SAIGON — Een groep politieke gevangenen die onlangs is vrijgelaten en naar verluidt in het geheim naar Saigon werd gesmokkeld, heeft het afgelopen weekeinde beschreven hoe men werd afgeranseld, gefolterd en uiteindelijk kreupel werd geslagen gedurende de jaren van opsluiting in de eiland-gevangenis Con Son.

Een jonge man uit de groep die een jaar lang gevangen heeft gezeten in die nauwe cellen op het eiland die beruchtheid kregen als de „tjgerkooien“, gaf het volgende relaas.

„In die tijd ging er geen dag voorbij dat we niet tenminste eenmaal werden geslagen. Ze openden dan de kooien en gebruikten houten latten die om ons van boven af te slaan. Ze sleurden ons er uit en sloegen tot we het bewustzijn verloren.“

Het relaas dat de gevangenen gaven in een zaal van een ziekenhuis, waar zij heen waren gebracht door vrienden en familieleden, geeft de ellende weer van duizenden politieke gevangenen van het bewind in Saigon, die de vergeten mensen van het Vietnamese bestandsakkoord dreigen te worden.

Hoewel het akkoord voorziet in de uitwisseling van een klein aantal politieke gevangenen die duidelijk kunnen worden ingedeeld bij de een of de andere partij, is geen regeling getroffen voor de duizenden niet-communistische maar wel anti-regeringsgezinde burgers, die door Saigon in het gevang zijn gezet omdat zij politiek gevaarlijk worden geacht.

Vergeeten groep teert weg in tjgerkooien van bewind in Saigon

Niemand weet zeker hoeveel van die gevangenen er zijn. Sommige schattingen spreken van 20.000 tot 30.000, andere gaan zelfs tot 200.000.

Saigon zegt, dat het slechts om en nabij de 5000 „politieke gevangenen“ heeft, die binnen het kader van het bestandsakkoord over de vrijlating van burgergevangenen vallen, omdat zij als communistische ambtenaren gevangen werden genomen. Het Bevrijdingsfront zegt, dat het slechts 200 soortgelijke gevangenen van Saigon heeft en beide partijen trekken deze bewering van elkaar in twijfel.

De vier voormalige gevangenen die het afgelopen weekeinde hun relaas deden, vertelden dat zij deel uitmaakten van een groep van 124 man die op 16 februari werd vrijgelaten uit Con Son, dat ongeveer zestig mijl voor de zuidkust ligt. Er ontstond in 1970 een rel rond het eiland toen twee leden van het Amerikaanse Congres het bestaan van de tjgerkooien onthulden. Zoals men zich herinnert, zijn deze cellen smalle betonnen loopgraven van boven met tralies afgesloten, waarbij in elke cel van anderhalve meter breedte en

meter lengte en 1,80 meter diepte, vijf tot zeven gevangenen bijeen werden gepropt.

De ex-gevangenen vertelden dat ze naar Bien Hoa, ongeveer 25 kilometer ten noordwesten van Saigon, werden gevlogen en tot 21 februari werden vastgehouden in een politie-cel. Toen ze werden vrijgelaten kregen ze een verbod om naar Saigon te gaan. Maar tenminste elf van hen werden heimelijk naar Saigon gebracht door vrienden en familieleden en geplaatst in de relatieve — zij het tijdelijke — veiligheid van het ziekenhuis.

Degenen die het vraaggesprek toestonden nemen aan dat zij zijn vrijgelaten omdat zij invalide en ziek zijn. Allen zeiden ervan overtuigd te zijn dat ze spoedig opnieuw zullen worden gearresteerd. Toen een regeringswoordvoerder op de hoogte werd gesteld van het relaas van de ex-gevangenen zei hij geen commentaar te kunnen geven zonder dat hij de identiteit van de betrokkenen kende. Hij zei niet te weten dat politieke gevangenen onlangs zouden zijn vrijgelaten.

Volgens de ex-gevangenen hadden ze elk ongeveer vijf jaar in gevangenschap gezeten zonder proces en zonder zelfs verhoord te zijn geweest. Zij ontkenden communisten te zijn, maar twee van hen verklaarden achter het Bevrijdingsfront te staan. Een van de ex-gevangenen die verklaarde een communist noch een sympathisant van het Bevrijdingsfront te zijn, was een tengere 23-jarige man die zichzelf een boeddhistische activist noemde.

Hij vertelde leerling te zijn geweest van de Hoeng Dao middelbare school in Saigon toen hij in december 1967 werd gearresteerd. Hij werd door de politie opgepakt samen met een aantal vrienden die net als hij actief waren in de zogenaamde „Boeddhistische verzetsbeweging“ gericht tegen het bewind.

De jonge man vertelde dat verscheidene gevangenen in de tjgerkooien waren gestorven maar kon slechts een met name noemen. Een week na het bezoek van de Amerikaanse congresleden aan Con Son (in 1970) werden de gevangenen overgebracht naar de zogenaamde „stallen“, een rij bouwsels waarin karbouwen hadden gezeten. „De tijd dat wij in de stallen zaten werden wij voortdurend en gemeen afgeranseld“, vertelde hij.

Tenslotte werden de oude tjgerkooien vervangen door nieuwe, die gebouwd werden door een Amerikaanse aannemer en gefinancierd door de Verenigde Staten. Hoewel de nieuwe tjgerkooien ongeveer dezelfde afmetingen hebben zit er nu maar een gevangene per cel in. Het hele jaar 1972 en de eerste twee maanden van dit jaar bestond zijn dagelijkse voedselrantsoen uit „enkele lepels rijst en wat water“.

SYLVAN FOX

Fransman Debris rapporteert in Brussel: *brusselbericht 7 Mei 1972*

'Toestand van gevangenen van Thieu wordt steeds slechter'

Van een medewerker

BRUSSEL — 'De berichten die ons de laatste weken uit Zuid-Vietnam bereiken over het lot van meer dan 200.000 politieke gevangenen in de gevangenissen van het Thieu-bewind, worden steeds slechter. Veel van onze vrienden uit de Chi-Hoa-gevangenis in Saigon zijn gedood of 'verdwenen'. Er zijn er die zogenaamd zijn vrijgelaten, maar we hebben nooit meer iets van hen gehoord.'

De martelingen in de meer dan vijfhonderd gevangenissen, centra van opvoeding genoemd, gaan door. In Phoe Quoc worden de gevangenen vanaf jeeps met mitrailleurs beschoten, en op het gevangeneiland Poule Condor (Con Son) raken de meer dan 10.000 gevangenen in de tijgerkooien langzaam verlamd. Sommigen van hen zitten daar reeds twaalf jaar zonder ook maar te weten waarom.'

Dit heeft de Fransman Jean Pierre Debris het afgelopen weekeinde gezegd in Brussel, waar de grote mani-

festatie van Belgische Vietnamgroepen werd gehouden onder het motto 'Zes uren voor Vietnam.'

Pamfletten

Debris (29) ging in 1968 in het kader van een programma voor ontwikkelingshulp als leraar wiskunde naar Zuid-Vietnam. Daar ontmoette hij André Menras, eveneens leraar, met wie hij veelvuldig reizen door Zuid-Vietnam maakte. Overweldigd door de gevolgen van de oorlog en de kolossale corruptie besloten zij hun stilzwijgen te verbreken. In Saigon deelden ze op 25 juli pamfletten uit met een oproep tot vrede. Vervolgens beklommen ze in het centrum een monument en zetten daar een vlag neer van het Nationale Bevrijdingsfront.

Onmiddellijk werd het tweetal gearresteerd en opgesloten in de centrale Chi-Hoa-gevangenis in Saigon, het begin- en het eindpunt van alle grote gevangenstransporten. Daar verzamelden ze een groot aantal gegevens met name over de twee eilanden Phoe Quoc en Poulo Condor.

Aangrijpend

Debris vertelde over aangrijpende tonelen van folteringen en andere wreedheden waarvan celgenoten het slachtoffer werden. Hijzelf was niet gemarteld, wel geïntimideerd. Hij had ongelukkigen gezien die uit Poulo Condor kwamen: kreupele gestalten, die niet meer konden staan of lopen, omdat hun kniegewrichten niet meer functioneerden. Hij had gevangenen uit Phoe Quoc gezien met uitgerukte ogen en afgesneden oren.

'Vergelijk dat eens met de Amerikaanse piloten die uit Noord-Vietnam kwamen. Op de Philippijnen spraken Amerikaanse artsen prijzend over de vakkundige behandeling van de gewonde vliegers door hun Vietnamese

collega's', aldus Debris.

Eind december vorig jaar werden Debris en Menras vrijgelaten na een gevangenschap van bijna 2½ jaar. Sindsdien reizen Debris en Menras rond om hun verhaal te vertellen. Ze zijn al in Amerika, Canada, Engeland, Zwitserland, Italië en nu dan ook in België geweest. Binnenkort wordt het tweetal in Nederland verwacht.

Weer helicopter beschoten

SAIGON (AP, UPI, Reuter) — Voor de derde keer binnen een maand is een helikopter van de internationale controle-commissie boven Vietnam beschoten. De wentelwiek in kwestie die vier Polen, een Canadees, een Amerikaanse burger en een Amerikaanse bemanning vervoerd, werd niet geraakt.

Met het oog op deze incidenten heeft de commissie haar vluchten sterk beperkt, waardoor ze haar controlerende functie niet naar behoren kan uitvoeren.

In Zuid-Vietnam zijn gisteren verkiezingen voor dorpsraden gehouden. De Viet Cong neemt er niet aan deel: ze beschouwt de verkiezingen als een schending van de bestandsovereenkomst, omdat ze niet worden gehouden onder auspiciën van de nationale raad van eendracht en verzoening, die krachtens het Parijse akkoord moet worden gevormd, maar nog steeds niet bestaat.

Sinds de ondertekening van het bestand hebben de communisten het 13.008 keer geschonden, volgens de regering in Saigon. De communisten op hun beurt stellen het aantal schendingen door regeringstroepen op ruim 80.000.

Volgens Franse ex-gevangenen Zd.-Vietnam bouwt nieuwe tiggerkooien

REGIME-THIEU KRIJGT HULP VAN AMERIKA

LOS ANGELES/PARIJS (Reuter, AFP, UPI, AP) — In Zuid-Vietnam wordt 400.000 dollar Amerikaanse hulp gebruikt voor de bouw van nieuwe „tiggerkooien” op het gevangenis-eiland Kanh San. Dit hebben twee Franse leraren, die twee-een-half jaar in Zuidvietnamese gevangenis door brachten, in Los Angeles verklaard. Zij werden in december vrijgelaten. Zij maken op het ogenblik een rondreis door de Verenigde Staten.

Volgens de twee Fransen bouwt een Amerikaanse aannemer in Zuid-Vietnam een „verbeterde” versie van de „tiggerkooien” onder de benaming „buffelkooien”. Deze zijn nog kleiner dan de „tiggerkooien”, zodat de gevangenen er niet in kunnen staan. „Wij hebben veel van onze vrienden uit deze kooien terug zien komen”, vertelden de Fransen. „Zij konden niet meer staan. Ze moesten over de grond kruipen, omdat hun kniegewrichten niet meer werkten.”

De beide leraren, Jean-Pierre Débris en André Menras, gingen in 1968 naar Zuid-Vietnam in het kader van een Frans onderwijsprogramma. Zij werden wegens „daden van politiek

LY VAN SAU
... beschuldigingen ...

standigheden, die erger zijn dan in de „tiggerkooien”. Volgens Thong werden onlangs 800 mensen (onder wie veel studenten, die door rechtbanken werden vrijgesproken, en politieke gevangenen) van Tsji Hoa naar Poulo-Condor ovengebracht.

De Zuidvietnamese delegatie in Parijs heeft de publikaties van de „Vietnamese Gemeenschap” bestempeld als „kwaadwillige laster.” Volgens de delegatie zijn de gevangenis in Zuid-Vietnam bezocht door internationale humanitaire organisaties, waaronder het Rode Kruis. Zuid-Vietnam heeft, aldus een woordvoerder, herhaaldelijk voorgesteld alle gevangenenkampen in

vrijdingsfront over de politieke toekomst van Zuid-Vietnam.

„Er kan geen enkele discussie zijn over nationale overeenstemming of over vrije verkiezingen, als de regering in Saigon zich niet houdt aan het vredesakkoord inzake de vrijlating van politieke gevangenen”, aldus woordvoerder Ly van Sau. „Anderhalve maand na de ondertekening van het akkoord is nog geen enkele burger vrijgelaten en overgedragen aan de Voorlopige Revolutionaire Regering”.

„De regering in Saigon voert een politiek van onderdrukking en systematische uitroeiing van landgenoten, die worden gearresteerd en in gevangenis opgesloten. Als alle Amerikaanse krijgsgevangenen zullen zijn vrijgelaten (allemaal in een goede conditie en in goede gezondheid) worden honderdduizenden mensen, die werden gearresteerd en opgesloten omdat zij vrede en vrijheid wilden, gemarteld en vastgehouden in tiggerkooien. Hun leven loopt elke dag gevaar”, aldus Ly Van Sau.

Incident

SAIGON — Bij de vrijlating van 1200 Noordvietnamese en Vietcong-gevangenen bij Loc Ninh dicht bij de Cambodjaanse grens is het dinsdag tot een kort gevecht gekomen, toen een der gevangenen op het laatste ogenblik in Zuid-Vietnam wilde achterblijven. De man probeerde waarnemers van de internationale controlemissie te bereiken, maar zijn medegevangenen haalden hem terug en begonnen hem te slaan. Leden van de Zuidvietnamese militaire politie werden aangevallen, toen zij de man uit hun handen wilden halen.

De Vietcong heeft aangekondigd

een-naaf jaar gevangenen genouden. Het tweetal zal in de Verenigde Staten ook verklaringen afleggen voor de commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Senaat. Zij spraken op een persconferentie, die was belegd door de organisatie voor politieke gevangenen, Amnesty International.

In Parijs heeft de „Vietnamese Gemeenschap” (een groep van overwegend katholieke Vietnamezen, die in 1963 in Frankrijk werd gevormd) een brief verspreid, die 8000 gevangenen in het Zuidvietnamese deportatieoord Poulo-Condor hebben gericht aan de internationale controlecommissie en de gemengde militaire bestandscommissie in Saigon. De brief zou deze bestemming nooit hebben bereikt.

Deportaties

Politieke gevangenen, die na het bestandsakkoord in Zuid-Vietnam zouden zijn vrijgelaten, werden volgens de brief van de gevangenen in werkelijkheid gedeporteerd naar Poulo-Condor, waar ze als gewone misdadigers worden behandeld. Bovendien zijn uit Poulo-Condor transporten van gevangenen met onbekende bestemming vertrokken. Veel gevangenen zijn mishandeld en verschillenden zijn aan hun behandeling overleden.

Op 6 februari werden 200 politieke gevangenen gemarteld: drie van hen overleden aan ernstige verwondingen. 700 vrouwen uit kamp-4 tekenden onder bedreiging met represailles een verzoek om te worden gerekend tot degenen, die naar het bewind van president Thieu zijn overgelopen. Sinds 12 februari zijn 300 bejaarden, vrouwen en zieken per vliegtuig naar onbekende bestemming vertrokken.

Bij de brief van de gevangenen was een lijst gevoegd met namen van 67 gevangenen, die onlangs in Poulo-Condor zijn overleden. Verschillenden van hen hadden nooit een proces gehad. Ook was er een lijst met de namen van 66 zieken, die naar Poulo-Condor werden gedeporteerd, nadat ze door rechtbanken waren vrijgesproken of een voorwaardelijke straf hadden gekregen. Een andere lijst bevatte de namen van 61 gevangenen en 103 politieke gevangenen, die op 15 februari werden vrijgelaten en de volgende dag naar Poulo-Condor werden gedeporteerd.

De „Vietnamese Gemeenschap” in Parijs publiceerde ook een brief van de studentenleider Ngoejen Doej Thong, die sinds januari 1971 in de gevangenis van Tsji Hoa is opgesloten. Hij maakte melding van een „donkere kamer”, waarin gevangenen worden opgesloten onder om-

nationale inspectie open te stellen, maar Noord-Vietnam heeft dit steeds geweigerd.

Onderhandelingen

De delegatie van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront heeft verklaard, dat er geen sprake kan zijn van onderhandelingen over in Zuid-Vietnam te houden verkiezingen, zolang het regiem-Thieu niet alle politieke gevangenen heeft vrijgelaten. Maandag beginnen in Parijs onderhandelingen tussen vertegenwoordigers van Zuid-Vietnam en het Be-

nen vrij te laten. Onder hen is de man, die het langst van alle Amerikanen in Vietnam gevangen heeft gezeten: majoor Thompson, die op 21 maart 1964 bij Kwang Tri als adviseur gevangen werd genomen. Van daag wordt in Hanoi een groep van 108 Amerikanen vrijgelaten.

Een sergeant van de Hongaarse delegatie bij de internationale controlecommissie in Saigon heeft van de Australische autoriteiten toestemming gekregen zich in Australië te vestigen. De Hongaar had zich zaterdag in Saigon met een verzoek om politiek asiel gemeld.

MINISTER DE KOSTER

GENERAAL MEINDERTS

minister versc
ct tussen gen
-NOFFICIEREN OP HE

Tijgerkooien- directeur in ere hersteld

De beruchte kamp-directeur van het gevangenseiland Con Son, 'tijgerkooien-kolonel' Nguyen Van Ve, die in 1971 werd overgeplaatst na grote internationale beroering over het gevangenisregiem van Thieu, is al sinds juni vorig jaar in zijn functie hersteld. Dit is gisteren door het regiem in Saigon toegegeven. Gezegd wordt dat de overplaatsing slechts tijdelijk was geweest, bedoeld om de publieke opinie af te leiden.

Zoals bekend sloeg de verontwaardiging en de afschuw over het terreurregiem van Thieu huizenhoog op toen bekend werd op wat voor manier de burgergevangenen op Con Son in zgn. tijgerkooien uit de vorige eeuw worden vastgehouden. Het regiem werd toen gedwongen tot enkele toezeggingen, die — naar nu blijkt — vooral bedoeld waren om de gemoederen wat te kalmeren en niet hebben geleid tot werkelijke verbetering van het lot van de honderdduizenden politieke gevangenen, die Thieu in heel Zuid-Vietnam in zijn kerkers opgesloten houdt. Onlangs bleek dit ook nog door onthullingen over 'buffelkooien', die nog kleiner zijn dan de tijgerkooien en evenals deze feitelijk niet meer zijn dan kuilen in de grond met tralies als dak. De nieuwe buffelkooien zijn notabene met Amerikaanse kredieten gebouwd, gefinancierd uit fondsen voor 'verbetering' van het gevangeniswezen in Zuid-Vietnam.... Twee Fransen, die zelf opgesloten hadden gezeten in de Thieu-gevangnissen, hebben gruwelijke details openbaar gemaakt over de manier waarop de geheime politie van het Saigon-regiem verhoren uitvoert en gevangenen lichamelijk en geestelijk probeert te breken.

In de Franse hoofdstad zijn Kissinger en Le Duc Tho donderdag hun besprekingen begonnen over de uitvoering van de Parijse overeenkomst. Ze kwamen 5½ uur bijeen en zetten hun gesprek gisteren voort.

Regering VS wil meer hulp geven aan Zuid-Vietnam

troos
7 jan
1974

WASHINGTON (UPI) — De Amerikaanse regering wil het congres om extra militaire hulp voor Zuid-Vietnam vragen, maar, zo schreef de 'New York Times' gisteren, in de boezem van de regering-Nixon heerst daarover een ernstig meningsverschil.

De Amerikaanse ambassadeur in Saigon, Graham Martin, had in Washington een 'hulppakket' van een miljard dollar bepleit.

Het ministerie van defensie en ook dat van buitenlandse zaken willen daarentegen verdere hulp tot 400 miljoen dollar beperken. Een verzoek van Martin om nieuwe en betere wapens voor het Zuidvietnamese leger is van de hand gewezen.

Het Congres heeft voor het begrotingsjaar 1974 al 813 miljoen dollar voor hulp aan Zuid-Vietnam toegewezen. Volgens de New York Times is het aandringen op meer hulp terug te voeren op een grootscheepse schending van de wapenstilstand' door Noord-Vietnam, dat naar de mening van Amerikaanse militaire kringen na het wapenstilstandsakkoord ongeveer 30.000 militairen en grote hoeveelheden wapens naar Zuid-Vietnam zou hebben overgebracht.